הארץ

1 אג' שנה נ"ד/יום ו', ז' תשרי תשל"ג 15 בספטמבר V. 54/16,162/SEPTEMBER 15,1972

LIBRARY – THE UNIVERSITY OF ...

הודעה משותפת — בוואשינגטון ובמוסקבה:

חלה התקדמות ניכרת לקראת הסכם מסחרי ארה"ב־בריה"מ

ד"ר הנרי קיסינג'ר הגיע ללונדון ✶ מדווח למנהיגי בריטניה

וואשינגטון, 14, (ע"ר ע"צ ו־יופ"יע) בהודעה משותפת שפור־סמה כתום השיחות שניהל יועצו של הנשיא ריצ'ארד ניכסון, פרופ' הנרי קיסינג'ר, במוסקבה — מוסרות ממשלת ארה"ב ו־בריה"מ כי חלה התקדמות ניכרת לקראת הסדר הבעיות הכלכליות ביניהן.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

ההודעה מדגישה עם זה, כי ה־מו"מ על הסדר חובות המלחמה של ברית־המועצות לארצות־הברית חייב להמשך, בטרם יהיה אפשר לחתום על הסכם כלכלי בין שתי הארצות. בהודעה שפורסמה בעת ובעונה אחת במוסקבה ובוואשינגטון (כ־8 שעות לאחר שפרופ' קיסינג'ר המ־ריא ללונדון), נאמר כי „ההתקדמות ניכרת הושגה בכמה שאלות עקרו־ניות לגבי היחסים המסחריים בין שתי הארצות".

„הוסכם כי לאור התקדמות זו,

(הסוף בעמוד 2, טור 8)

צבא סייגון מתקדם בקוואנג־טרי

מאות מטוסים הפציצו אזור האנוי

סייגון, 14 (ע"ר, יופ"יע וע"צ) נחתים דרום ויאטנאמיים כבשו מחדש, תוך להימה עזה בסיוע טנקים, כמחצית מן המבצר של העיר קוואנג טרי — מסרו כאן היום מקורות צבאיים.

נודע, כי המגינים הקומוניסטיים נצטוו להחזיק מעמד „בכל מחיר" במבצר שהוקם במאה ה־19.

מאז החלה ההסתערות על המבצר קוואנג טרי, נהרגו 988 חיילים צפון ויאטנאמיים בעוד שלדברי סייגון נהרגו רק 10 חיילים דרומיים ונפצעו 600.

דובר אמריקאי אמר היום, כי 310 מטוסים הפציצו אתמול יעדים שונים מסביב להאנוי והייפונג בצפון וייט־נאם.

פרופ' יגאל ידין ל„הארץ":

לא עשינו כל הדרוש לחרם מדעי על בריה"מ

„המדענים היהודים בעולם — כוח עצום"

מאת אדר קבר, סופר „הארץ"

„ישראל לא עשתה את הדרוש להטלת חרם מדענים עולמי על בריה"מ. המדענים היהודים ב־ארה"ב ובארצות אחרות בעולם מהווים כוח ממדרגה ראשונה, ה־מסוגל להנחית מכה חמורה מאד על אלה שגזרו את גזרת הכו־פר" — אמר אמש פרופ' יגאל ידין לסופר „הארץ".

להלן אמר: „המוסדות והאקדמ־ים בישראל אמנם פנו למוסדות אקד־מיים בחו"ל בענין הכופר, אולם בכך רק הפנינו את תשומת לב עמיתינו לנושא זה. כדי להפעיל ציבור מדע־נים אדיר — יהודים ולא יהודים — ברחבי העולם, יש צורך בפעולה אירגונית גדולה וענפה שרק למוס־דות ישראל ולסוכנות היהודית הכלים הנאותים להוצאתה אל־הפועל. על הממשלה והסוכנות היה להקים כוח־משימה לכשרה מיוחדת זו.

„מגמת כוח המשימה היתה לקיים מגעים קרובים ותכליתיים עם האקד־מאים והמדענים במדינות המערב, לשכנע אותם ולהנהיגם.

דרך יעילה למחאה

פרופ' ידין הוסיף, כי אם נשקיע כוחות, נפעל בקנה מידה רחב וב־אופן יסודי, ייתכן שנצליח להפעיל מדענים יהודים חזיים במדינות רבות. „חרם מסוג זה" — אמר — „שהוא אחת הדרכים העיקריות למל־חמה בכופר, יתבטא בכך שמדענים רוסיים לא יוזמנו לכנסים מדעיים בחו"ל ומדענים בחו"ל לא ישתתפו בכנסים שייערכו בבריה"מ — כך שבידוד מדעי, החיוני לרוסים, יחול להגיע אליהם. אם נחסום בפני מדעני בריה"מ את הגישה אל מחקרי המערב, תהיה זו מכה שתורגש עם הזמן".

„כל זאת", — סיכם — „בתנאי שנפעל במלוא הרצינות, עד עתה נעשה מעט מדי".

עוד ממשלות מגנות הכופר

ההפגנות — לשיא

מאת סופרנו המדיני של „הארץ"

לראשונה מאז החל המסע נגד כופר ההגירה הצטרפו השבוע עוד מדינות, מחוץ לאמריקה, ל־גינוי צעד זה.

נוסף לבלגיה הודיעו גם אוסטרל־יה, קנדה ודנמארק על הצטרפותן למסע.

בארצות הפעילות צומחת ארצות־הברית ויש עוד כמה ארצות, שהצ־טרפו לכך. אך תובעות שהפעילות תתנהל ללא פירסום. באוסלו, נור־ווגיה, חתמו רוב חברי הפארלאמנט על עצומה נגד הכופר. כן נמסר על הפגנות בבריסל, בלונדון ועל פעי־לות בקרב אקדמאים, שתגיע לשי־אה לקראת כינוס הסובייט העליון ב־18 בספטמבר.

„זמנים חדשים" מסנגר

(ע. פ.). בשבועון הסובייטי „זמ־נים חדשים" מתפרסם היום מאמר המלמד סניגוריה על כופר התעו־דה. בעל המאמר כותב כי „אין שום דבר מפתיע בכך שמדינה רשאית לדרוש בחזרה את ההוצאות הגדולות שהוצאו לאלה שלמדו בה ומבק־שים לעזוב את המדינה לנצח". „זמ־נים חדשים" כותב כי הביקורת על כופר התעודה היא פרי „שוביניזם ציוני ואנטי־סובייטיות".

ברגע האחרון

אבן שלח 40 שדרים ל־40 שרי חוץ

מאת סופרו המדיני של „הארץ"

שר־החוץ אבא אבן שלח אתמול יותר מ־40 שדרים אישיים ליותר מ־40 שרי חוץ, שיימסרו להם על ידי השגרירים הישראליים.

בשדרים אלה מצביע שר־החוץ על אחריותן של ממשלות ערב ובעיקר מצרים, לבנון וסוריה, למעשי הטי־רור של אירגוני המחבלים.

השדרים מזכירים את החלטת הכ־נסת מ־12 בספטמבר בדבר הצורך לבלום את הפעילות הטרוריסטית של אירגוני המחבלים. שר החוץ פונה לממשלות השונות ומבקש מהן ל־החליט על פעולה מעשית לבלימת הטירור.

מזג האויר

טמפרטורות המינימום והמכסימום: ירושלים 16 עד 27 מעלות; תל־אביב 20 עד 28; חיפה 24 עד 28; באר־שבע 15 עד 30; אילת 24 עד 37; מפרץ שלמה 25 עד 33; רמת הגולן 14 עד 24; הר שומרון 18 עד 26; עזה 20 עד 30; יריחו 20 עד 36. גובה הגלים 60—120 ס"מ.

יועץ נשיא ארה"ב, פרופ' הנרי קיסינג'ר (שני משמאל) בעת השיחות שהוא מנהל עם מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ליאוניד ברז'נייב (שלישי מימין) במוסקבה. (צילום ראדיו של אי.פי.)

אנשי הש.ב. הוזעקו מאירופה — לעדות

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

אנשי הש.ב. שהיו צריכים להיות אחראים לאבטחתה של משלחת ישראל באולימפיאדת מינכן ולתאם את הנושא עם שלטונות גרמניה המערבית, הוזעקו לארץ למסור עדות לחוקרים הבודקים מה היו המחדלים שנעשו על־ידי ישראל בפרשה זו.

מסקנות החקירה יועברו לידיעתה של ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, שבסמכות משרדה נמצא שרות הבטחון הכללי.

עד כה נגבו כמה עדויות מאנשי הש.ב. בארץ. לצורך השלמת החקירה והשוואת עדויות הוחלט להזמין מחוץ־לארץ את האנשים המטפלים בעניני אבטחה. בין השאר הוזמן פקיד בכיר המטפל בעניני האבטחה באירופה וקצין בטחון, שעסק ישירות במגע עם שלטונות גרמניה המערבית בעניניה של משלחת ישראל לאולימפיאדה.

ראוי לציין, כי בתחום אחריותו של הש.ב. נמצא בין השאר גם הטיפול באבטחתן של משלחות ספורטיביות לחו"ל. החלטה על כך נתקבלה זה מכבר על־ידי ועדת השרים המטפלת בנושא זה. (ראה מאמר „מי יחקור את הש.ב. ?" מאת זאב שיף בעמ' 11)

2 חיילים נפצעו בהיתקלות עם מחבלים באזור הר דב

שני חיילי צה"ל נפצעו אמש בהיתקלות עם חוליית מחבלים.

המקרה אירע בשעה 20.30 לערך, כאשר נתקל סיור של צה"ל בחוליית מחבלים שחדרה לשטחנו באיזור ג'בל הבתרים. בחילופי האש נפצעו שני החיילים — מסר דובר צה"ל.

באיזור זה הותקף בחודש יוני אוטובוס בבוקות ושניים מנוסעיו נפצעו. ג'בל הבתרים נמצא באזור הר־דב.

נשיא צ'ילה: נתגלה קשר להפיל את המשטר

סאנטיאגו, 14 (ע"ר ויופ"יע). נשיא צ'ילה מר סאלוואדור איינדה אמר היום, כי השלטונות גילו קשר להפלת משטרו. הוא האשים את מת־נגדי המשטר בנסיון לגרום לפרוץ מלחמת אזרחים בימים הקרובים.

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 48 עמודים

מבצעי הטבח במינכן יצאו לדרכם מטוניס

על כך מוסרים מקורות זרים „לפי כל הסימנים" ✶ מעורבות בלתי־רגילה של ממשלת טוניסיה בפרשה

מאת זאב שיף, סופרו הצבאי של „הארץ"

קבוצת המחבלים שביצעה את טבח מינכן, יצאה קרוב לודאי, לפי כל הסימנים, לדרכה מטו־ניס ולא מלוב, כפי שסברו תחי־לה. כמה מן המחבלים אף נעזרו כנראה ב„כיסוי" של תעודות טו־ניסיות.

במקורות זרים נודע, כי המחב־לים ממשיכים לעמוד על שתיקה ומנסים להסתיר את חוקריהם. שו־טרי הבטחון הגרמניים משוכנעים כי השמות שמסרו השלושה הם פיק־טיביים. עד כה לא נתגלה זהותם האמיתית.

עם זאת קרוב לודאי כי הקבוצה כולה הגיעה לגרמניה המערבית מ־תוניס. תחילה סברו, כי מרכזה של ה־קבוצה היה בלוב ומשם אף יצאו למבצע. בעבר נהגו אנשי ספטמבר השחור להתרכז בלבנון ומשם יצאו לפעולותיהם. נראה כי לחצה של ממשלת בירות על המחבלים גרם לכך שקבוצת המחבלים ומפקדיהם יתרכזו בתוניס, ובכך ינסו את תשו־מת הלב מלבנון למדינה ערבית אחרת. במקביל זה לא פורסמה ב־בירות הודעה על המבצע במינכן כפי שהיה במקרים הקודמים.

מעורבות טוניסיה

לפי שעה אין לדעת מה חלקה של ממשלת טוניס בפרשת הרצח ואם היתה לה ידיעה מוקדמת על כך שקבוצת מחבלים, המתכוננת לפ־עול בגרמניה, שהתה בארצה. עם זאת מפנים חוגים יודעי דבר את תשומת הלב למעורבותה הבלתי רגילה של ממשלת טוניס בפרשת מינכן.

שגרירה בגרמניה היה הראשון ש־עשה מאמצי תווך בין המחבלים ל־שלטונות גרמניה המערבית והציע כי המחבלים ובני הערובה יועברו לטוניס. שגרירות טוניס הגישה אח־רי המקרה בקשה לקבל גופותיהם של המחבלים ההרוגים. בעת הל־וויה בטריפולי צעדה משלחת רש־מית טוניסית אחרי הארונות. נוסף לכך קיבל על עצמו פרקליט מטו־ניס, ניסו של הנשיא חביב בור־גיבה, את ההגנה על שלושת ה־מחבלים הנצורים.

אמצעי בטחון ברחבי אירופה

משמרות על מוסדות ישראלים ויהודים ✶ הודעות גינוי נוספות על הטבח במינכן

פאריס, 14 (סט"א, ע"ר, ע"צ וא.פי.). ברחבי אירופה המערבית נמסרו היום ידיעות על נקיטת אמצעי בטחון חמורים במסגרת המלחמה בטירור הערבי.

משטרת צרפת הציבה משמרות על מוסדות ישראליים ויהודיים. ונקטו אמצעי זהירות ליד בתי־כנסת ואו־למות בהן נערכות תפילות הימים הנוראים. על שגרירות ישראל הוצ־בה שמירה של 24 שעות.

מיניסטר־החוץ הדני, מר קנוט אנ־דרסן, אמר היום בתשובה על שאי־לתה בפרלאמנט, כי ממשלת דנמארק תנקוט בכל האמצעים הדרושים כדי להילחם בטירור. מיניסטר המשפטים הודיע, כי כל הנוסעים הבאים מאר־צות ערביות חייבים תחילה להציג אשרות כניסה.

איומים בהולנד

משטרת הולאנד הציבה שמירה על בית הורי אשתו של הספורטאי ה־ישראלי אנדרי שפיצר שנהרג ב־מינכן. אלמנת שפיצר שהתגוררה

(סוף בעמוד 2, טור 6)

דיפלומטים בוואשינגטון:

בריה"מ לא מעמיקה מעורבותה בסוריה

ספיקות לגבי אמיתות הידיעות על הסכם צבאי ✶ „כוננות בסוריה מחשש להתקפות ישראליות נוספות"

מאת צ'ארלס פאנהואסר, סופר „הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 14 (מיוחד ל„הארץ"). יש להתייחס בספקנות לידיעות שפורסמו ב„ניו יורק טיימס" כאילו התירה סוריה ל־יחידות הקבע כבני בסיסים סוב־ייטיים בחופיה — אומרים דיפ־לומטים אמריקאיים.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

היועצים הסובייטיים כאן גירוש־ם מבריה"מ כמצרים מעידים על שהרוסים נמנעו מהפעלת לחץ על עיראק וסוריה שימלאו את מקום מצרים כבסיסים סובייטיים קיימים באזור.

בוואשינגטון סבורים, כי כאן גו־רמו מצרים והירים הרוסים מאד ... שיש בהם כדי להעמיק את מעורבותם בבדינות ערב.

מנהיגות סוריה איננה נוטה להר־ז את הרוסים להתבסס בארצה, אף שמצרים הרחיקה אותם. לפי הערכה כאן, הצליחה סוריה כאן לי להשיג נשק נוסף מידי הרו־ס, בלי לשלם על כך בהרחבת ה־כוחות הצבאיות בסוריה.

כאן לא אותם, כתב „ניו־יורק טיימס", מטלגרף מדמשק: ... בריה"מ איננה בעודדת את סוריה ... כי המעצמה הסובייטית תומ־ל נגד ישראל בהקרה של התח־דשות צבאית גדולה שבה תנהל היה תבוסה חמורה — אומרים ב־גורות דיפלומטיים כאן.

עידוד המחבלים

סוריה נמצאת במצב לא נוח: היא נבה לפקח על פעילות המחבלים, אבל בזמן מעמידה פנים כאילו נת־נה להם תמיכה בלתי־מסויגת. כן ... חוששים הסורים מכך שאת הפיקוח החזק על המחבלים כאן אי אפ־שר להתגיב אל אירגונים פלסטינ־יים הפועלים בתוך לכוחות, שכן אלה הגורמים עלולים לחולל מש־בר נוסף כגון זה שבא בעקבות ה־טבח במינכן.

דיפלומטים משקיפים כאן אומרים שממשלת דמשק אל אחד כתואנה לכך, שסוריה היא המדינה הער־

בית היחידה מאלה הגובלות עם ישראל, העומדת בסכסוך צבאי עמה.

200 נפגעים

דמשק לא פרסמה את המספר ה־מלא של אבידות שגרמו התקפות האויר של ישראל בשבוע שעבר, אך דיפלומטים כאן מעריכים אותן ב־200 ויותר.

במחנה הפליטים אל חמה שעל הדרך המוליכה מערבה מדמשק, מו־סיפים דחפורי הצבא לסלק עיי מפו־לת כבלע ההר התלול, שם נמחקה קבוצת בתים צפופה שעמדה בינות לעצים כנראה בפצצות וברקטות ה־ישראליות.

מחבל שחזר מאזור ערקוב שב־לבנון אמר כי נתגלו שם 25 גוויות הרוגים נוספים עדיין קבורים בין ההריסות.

הוא סיפר כי בין אלה הנחש־בים מתים, ישנה קבוצה של ארב־עה־חמשה „מרגלים" מתוך ציבור הפליטים המקומי, שמנהיגי המחב־לים עצרום והחזיקום בתוך „כלא עממי" שנמצא תחת אחד הבניינים הגדולים שנהרסו בהפצצה.

ברחוב הסורי מצפים להתקפות אויר נוספות של ישראל. הכו־חות הסוריים באזור הדרומי־מערבי מול ישראל וירדן, נמצאים בכונ־נות.

רבין נפגש עם אבן

קיים דיון מדיני עם צמרת משרד החוץ ✶ ישראל תגיש הצעותיה למלחמה בטרור

מאת דן מרגלית, סופר „הארץ"

שגריר ישראל בוואשינגטון, מר יצחק רבין, פנה אל שר־החוץ מר אבא אבן והציע, כי בביקורו ה־קרוב הם יפגשו, לאחר שבעבר התגלו ביניהם מחלוקת ציבורית על כך. בגלל המתיחות ביניהם לא הת־קיימו מיפגשים ודיווחים בעת ש־הותו של השגריר בארץ. שר־החוץ נענה לפנייתו והפגישה הת־קיימה היום בירושלים.

בפגישה נכחו ראשי משרד־החוץ, ביניהם המנכ"ל מרדכי גזית, המש־נה למנכ"ל אברהם קדרון, המנכ"לים עברון והמזכיר המדיני אי־ ... בן־צור.

הפגישה הוקדשה בעיקר לסקירה של השגריר רבין. הוא מסר הע־רכות על כוונותיה המדיניות של אר־צות־הברית. ביסודה של דבר השג־ריר אופטימי בהערכה. התפתחויות הצפויות ביחסי ישראל־ארה"ב. גם לא נראה שארה"ב תפעל בקרוב ל־החייאתה המעשית של תכנית רו־ג'רס, למרות שלא ניתקה ממנה.

כפי שנמסר לסופר „הארץ", לא נדונו בין השר לבין השגריר היח־סים האישיים שנוצרו ביניהם.

הצעות למלחמה בטרור

ישראל עומדת לשלוח בימים ה־קרובים לארה"ב את הצעותיה המע־שיות למלחמה בטרור הערבי בכל המדינות המוכנות לשתף־פעולה ב־ענין זה. התשובה הישראלית תכ־לול הצעות להגביר את הפיקוח על מוסדות ערביים המסווים פעילות חבלנית, להקפיד במתן אשרות, לק־בוע סדרי בטיחות במקומות שונים ובמיתקנים ישראליים בחו"ל ולה־קים יחידות אשר יש להן יכולת מקצועית לטפל בחליפת בני־ערובה כדי למנוע השנות מקרים כרצח מינכן, כאשר למרבה ההפתעה הת־ברר כי אין לגרמניה יחידה מתאי־מה לטיפול בנושא.

מערב גרמניה ופולין כוננו יחסים דיפלומטיים

בון, 14 (ע"ר וע"צ). מערב גרמ־ניה ופולין כוננו היום קשרים דיפ־לומאטיים ויחליפו בקרוב שגרירים — נמסר כאן היום רשמית.

הידיעה פורסמה בהודעה משותפת כתום שיחות שניהלו שר־החוץ ה־פולני סטפן אולשובסקי ועמיתו ה־גרמני, מר ואלטר שאל.

על כינון היחסים הוחלט 21 חודש אחרי שבון ווארשה חתמו על חוזה רצון טוב בדצמבר 1970, ושלושה חודשים אחרי ששתי הארצות החלי־פו ביניהן את מיסמכי האישרור של חוזה זה.

קופנהגן, 14 (מיוחד ל„הארץ") באחרונה חלו כמה הפסקות בהפר־עות לשידורי קול ישראל ברוסית לאירופה, והן נערכות ללא סדר ושיטה.

מצרים ביקשה מבון לדחות טכס הגשת האמנה ע"י השגריר הגרמני בקאהיר

גרמניה מרככת גישתה לארצות ערב ✶ „יחלוף זמן רב עד שיועמדו לדין 3 המחבלים" — אמר דובר בבוואריה

מאת צ'ארלס ריצ'י, סופר „הארץ" בגרמניה

בון, 14 (מיוחד ל„הארץ"). — ממשלת מצרים ביקשה מגרמניה המערבית כי יידחה טכס הגשת האמנה של השגריר הגרמני ב־מצרים שנועד להתקיים — אחר דחיה קודמת — ביום א'. מקורות בקהיר אמרו כי המועד החדש לטכס ייקבע אחרי שממשלת מצ־רים תשלים את העיון בשאלת היחסים עם בון.

מהלכיה של ממשלת בון מעידים, מצד שני, כי גרמניה המערבית אינה מוכנה להניח למאורעות הקשורים לישראל לסכן את יחסיה עם ארצות ערב. בון אמרה שעודנה מעוניינת בביקורו של שר־החוץ המצרי זיאת. דוברי הממשלה מרככים את ההצה־רות בקשר לערבים, ולא רק שחדלו לגנות את הממשלות הערביות על מתן מקלט למחבלים, אלא טוענים כי דברי הגינוי שאמר הנשיא גוס־טאב היינמן בטכס האזכרה בכפר האולימפי, לא התייחסו במיוחד ל־מדינות ערב, אלא כוונו גם לממש־לות אחרות.

דובר ממשלת בוואריה אמר היום כי יחלוף זמן רב — אולי שנה — עד שיועמדו למשפט שלושת המחבלים הערביים ש־השתתפו בקרב במינכן. הוא הסביר זאת ב„גישה היסודית הגרמנית" ובשתיקתם המוחל־טת של השלושה.

בתחום הבטחוני, הטילו שלטונות גרמניה המערבית הגבלות על כל הערבים הנכנסים לגרמניה המערבית, לאחר שאתמול נוספו לרשימה נתיני לוב, מארוקו ותוניסיה.

מומחים לעניני ביטחון של הממ־שלה הפדרלית שוקדים על הקמת יחידת משטרה מיוחדת למלחמה ב־טרוריסטים. במדינה רשומים באורח חוקי כ־57,000 נתינים ערביים וה־ממשלה הודיעה כי לפחות 10,000 נוספים יושבים כאן באורח לא חוקי.

שוטרי גבול מזוינים המשיכו ל־סייר גם היום בנמלי התעופה ולח־קור ארוכות את כל הערבים הנכנסים והיוצאים מהמדינה.

דובר מיניסטריון המשפטים קבע היום כי 9 חברי המשלחת הישר־אלית. מצאו את מותם במינכן ב־כדורי המחבלים (העשויים פלדה) ולא בכדורי המשטרה (שהיו עשויים עופרת).

לונדון, 14 (עסט"א) המשורר אב־רהם שלונסקי הגיע לכאן לביקור קצר. בשיחה עם כתב סט"א, ציין מר שלונסקי כי השתתף בבלגיה ב־עצרת, שהוקדשה לשירה לילדים. בעצרת זו נשא מר שלונסקי את ההרצאות המרכזיות.

ח"כ בגין:

נתבע את הממשלה לדין הציבור בפרשת מינכן

טען בישיבת המועצה הארצית של חרות: דחיית התביעה לוועדת חקירה פירלמנטארית — שרירות לב מינהלית

מאת סופר „הארץ" לעניני מפלגות

דחיית התביעה להקים ועדת חקירה פארלמנטרית, שתבדוק את הנסיבות שהביאו לרצח 11 ה־ספורטאים הישראליים במינכן, זו־הי שרירות לב מינהלית מצידה של הממשלה. על שרירות זו, נת־בע את הממשלה לדין הציבור ב־כנס המיוחד של הכנסת — אמר אמש יו"ר תנועת החרות ח"כ מנחם בגין, בישיבת המועצה ה־ארצית של התנועה.

מר בגין הטעים, כי גח"ל הציע הקמתה של ועדה פארלמנטרית לפי סעיף 22 של חוק יסוד הכנסת, ה־מחייב לשתף בוועדה כזאת גם את הסיעות, שאינן מיוצגות בממשלה. „בכל פארלמנט של מדינה דמוקרא־טית היה ראש הממשלה יוזם בעצמו הקמת ועדה כזאת", — אמר. — „ב־משטר הקיים בישראל קורה ההיפך. הממשלה והרוב התומך בה מונעים חקירה פארלמנטרית משום החובה החוקית לשתף בה את נציגי האופו־זיציה.

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

היום בהארץ

בעמוד 11: זאב שיף: מי יחקור את הש.ב. ? ✶ א. שוייצר: אלכימיה הפוכה ✶ דן כספי: כנופיית הכרם.

בעמוד 12: אליהו סלפטר: בכל מקום ידעו השיגם ✶ דן מרגלית: מאיר נפגשה עם חוסיין ✶ יאיר קוטלר: פת"א סובבה בחובות ✶ שבי גולן: ללא לב ונשמה.

בעמוד 13: א. שם: לקבוע מינכן ענית ✶ אליהו סאסי: צידי השמות ✶ ריצ'ארד סאאט: הדיי־מה המסוכנת של סוריה.

בעמוד 14: איב לאקוסט: נזקים ב־96 מקומות ✶ נגויאן מיאו תנג: מחיר ההתקפה ✶ ק. כרי־האסאן: ההודו: אחרי 25 שנה.

בעמוד 15: חביב כנען: שלושת אקוחים של יצחק אבנרי ✶ יצאוהי באורך: ארוגה של חוויה ההיטוי של פרון ✶ והוא כהן: הבנקים בשוויץ שומרים סוד.

בעמודים 16 ו־17: הרבות וספ־רות: פרופ' אוריאל טל: כלתבת ערבות ✶ שירים מאת אהרון שב־תאי האביא ✶ אליעזר ליבנה: הכתובת על הקיר ✶ א. בן־עזר: ספרי דורות קודמים ✶ הערוכות ✶ טור הלשון ✶ בעולם הספרות והאמנות.

בעמוד 18: משה בריואק: שח־מט ✶ ג. נצרי: ברידג' ✶ שמואל שלום: בולים ✶ פענח את הצ...

בעמוד 19: שבתי טבת: הגדה המערבית לאחר 5 שנים.

בעמוד 26: מכתבים למערכת ✶ ...

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

„הביון הסובייטי במזה"ת פועל לסיכול התנקשויות בחיי מנהיגי המחבלים"

מקורות בביירות: בריה"מ מספקת ציוד ונשק לטרוריסטים

מאת עודד זראי
סופר „הארץ"

בריה"מ הזהירה את ראשי המחבלים מפעולות התנקשות בחייהם, אחרי רצח דובר החזית העממית גסאן כנפאני — מסרו מקורות בביירות, לרבות השבועון הביירותי „אל־ג'מהור".

מניחים, כי הביון הסובייטי הפעיל במדינות ערב ובעיקר בלבנון, אף מסייע לראשי אירגוני המחבלים בכל פעולות האבטחה והמגע, לסיכול התנקשויות בחייהם. ארגון מהתרחי לבנוני „חסידי לבנון החופשית", הודיע כי אנשיו יפעלו לחיסול ראשי המחבלים, כדי לאלץ את אירגוני החבלה להסתלק מהמולדת הלבנונית.

המקורות מציינים עוד, כי בריה"מ ממשיכה להגיש סיוע מקיף לארגוני הסירור ובעיקר ציוד, נשק ותחמושת. כן מארחת היא מחבלים לריפוי ולנופש. בריה"מ מעוניינת במידה מסויימת של השפעה על חלק מאירגוני החבלה הנקראים „רדיקאלים".

במטרה לשכך את זעם דעת הקהל העולמית מהרצח במינכן, פירסם אתמול הועד הפועל של אירגון השיחרור הפלשתיני בדמשק הודעה שבה צויין, כי אין הוא אחראי על פעולות אירגון „ספטמבר השחור" אשר ביצע את ההתקפה במינכן.

עם זאת צויינה ההודעה, כי פעולת מינכן נועדה רק ללחוץ על ישראל לשחרר מחבלים העצורים אצלה. מקורות בביירות שבו הציינו אתמול, בתגובה על הודעה זו, כי אנשי ספטמבר השחור אינם אלא אנשי פתח המאוגד באירגון השיחרור הפלשתיני אשר בראשו עומד יאסר ערפאת, שהוא גם מנהיג פתח.

שר־המדינה הסעודי לענייני החוץ אמר בקהיר, כי סעודיה תומכת תמיכה מלאה בכל פעולות המחבלים ורואה באירגוני החבלה ובפעילותם „בסיס לפתרון הבעיה הפלשתינית".

ג'יק אנדרסן: המחבלים מעוניינים בפעולות ישראליות נגד לבנון

(ע"צ). המחבלים עושים כל מה שביכולתם, כדי לגרום לפעולות גמול ישראליות נגד לבנון — מוסר היום בוואשינגטון הפרשן ג'יק אנדרסן. הוא מצטט מדו"ח סודי שנשלח למשרד החוץ האמריקאי על־ידי שגריר ארצות הברית בביירות ביל בופום.

בדו"ח מציין השגריר, כי המחבלים ריכזו בדרום לבנון כוח גדול בהרבה מאשר היה להם באותו אזור בעבר, אך הוא מוסיף כי מתקבל הרושם שרוח הלוחמה של המחבלים היא חלשה.

הדיפלומט האמריקאי מדווח על סכסוכים בין קבוצות של פאתח ובעיקר בין אלה השוהים כבר זמן רב בדרום לבנון והמחבלים שהגיעו באחרונה מירדן ומסוריה. השגריר מוסר גם על חילופי יריות בין קבוצות של מחבלים.

הדו"ח מציין, כי חופש הפעולה של המחבלים הצטמצם כמעט עד לאפס בעקבות הצעדים שנקטו צבא לבנון וצה"ל.

במצב זה נראה כי המחבלים מעוניינים במעשי גמול ישראליים נגד כפרי הגבול, מאחר שהם רוצים להאשים את הצבא הלבנוני בחוסר מעש „נוכח התקפות האויב".

צו מעצר בפאריס נגד גבריאל ארנדה

יואשם כנראה ב„העלמת רכוש גנוב"
★ סברה: „חיסול חשבונות בקרב הגוליסטים"

פאריס, 14 (יופ"צ, ע"צ וע"ר) ממשלת צרפת הוציאה צו מעצר נגד גבריאל ארנדה והורתה לחקור אם יש מקום להאשימו „בהעלמת רכוש גנוב" ובהשתתפות בקשר לרכישת רכוש גנוב.

צעדים אלה ננקטו בעקבות האיומים שהשמיע מי שהיה יועץ במשרד השיכון של צרפת, כי יפרסם מסמכים ויחשוף שערוריות, שבהן מעורבים כמה מראשי השלטון, אם לא תשנה צרפת את מדיניותה ואם לא תפסיק משלוחי מטוסים ללוב.

במסמך שפורסם אתמול האשים את שלטונות הגוליסטים באחריות להקמת מיבנים באזור, שבו היתה קיימת סכנה של מפולות שלג. ב־10 בפברואר ניספו במקום 39 אנשים ורבים נפצעו.

ארנדה מסר לפרסום צילום אגרת מאת מי שהיה המזכיר הכללי של המפלגה הגוליסטית רנה טומאסיני לשר השיכון, בה מתבקש השר להעדיף חברת בנייה מסויימת לסלילת כביש.

חיסול חשבונות

סופר „הארץ" בפאריס, מוסר: בפאריס סבורים כי פרשת ארנדה, שהעמידה את ממשלת צרפת במבוכה רבה, לקראת הבחירות הכלליות שייערכו בעוד שישה חודשים, בוודאי שאינה יכולה להועיל לישראל. כן נאמר כי אין סיכוי שממשלת פאריס תיכנע לאולטימטום שהעמיד ארנדה.

יש אומרים שהפרשה היא חיסול חשבונות במסגרת המפלגה הגוליסטית. ארנדה היה מנאמני השר שאלאנדון, שר השיכון לשעבר, שלא חזר לממשלה עם הרכבת הקבינט של מסמר בתחילת הקיץ הנוכחי. לעומת זאת סבור שאלאנדון עצמו כי ארנדה מעורער בנפשו והמדובר הוא ביזמתו של יחיד השרוי בדיכאון.

בניגוד לידיעות מאתמול, אין ארנדה נמצא כעת בישראל, אלא בפאריס. אומרים שארנדה הוא ממוצא יהודי (ואחרים טוענים — באסקי). האיש הוא כלכלן ועתונאי שעבד שנים ככתב בטלוויזיה הצרפתית.

פקינג, 14 (ע"ר) קבוצת־חלוץ של פקידים יפאניים הגיעה היום לפקינג כדי להכין את סדר היום לפגישה הקרובה בין ראש ממשלת יפאן מר קאקואי טאנאקא, לבין מנהיגים סיניים.

דרושה הלואה
ע"ס 10,000 ל"י
להרחבת מוסד
בהצעות לפנות ת.ד. 4094
חיפה עבור „הלואה"

נשיא עיראק — במוסקבה

פודגורני מגנה „ההפצצות הישראליות" ועם זאת מסתייג מהרצח במינכן

מוסקבה, 14 (אי.פי.). נשיא עיראק אחמד חסן אל באקר הגיע היום למוסקבה לביקור רשמי של חמישה ימים.

ראדיו בגדאד אמר הבוקר, כי באקר ינהל שיחות על היחסים בין בריה"מ לבין מדינות ערב. באקר הוא המנהיג הערבי רם הדרג הראשון שבא למוסקבה, אחרי גירוש המומחים הסובייטיים ממצרים ומזכירים בהקשר זה שעיראק מתחה ביקורת על צעדיה של מצרים. בעתונות הערבית מתפרסמות ידיעות, כי מוסקבה מבקשת להקים חזית פרו־סובייטית בעולם הערבי, שתהיה מורכבת מעיראק, סוריה והמחבלים הפלשתינים.

פודגורני מגנה את ישראל

נשיא בריה"מ, ניקולאי פודגורני, גינה בחריפות את ההפצצות הישראליות של מטרות בלבנון ובסוריה בסעודה שנערכה לכבוד אל באקר.

הוא אמר: „בה בשעה שהרוצח במינכן לא יכול בשום אופן ופנים להצדיק את הפעולות הנפשעות של גנגסטריים, שבוצעו על־ידי המנהיגים הישראליים".

בהמשך דבריו הטעים המנהיג הסובייטי „כמובן שאין אנו יכולים לצדד בפעולות שנעשו על־ידי יסודות מסויימים, הגורמים נזק לתנועה הפלשתינית".

דמשק, 14 (ע"צ). רחוב ובית־ספר בכפר אל קאבון, ליד דמשק, ייקראו על שם הטייס הסורי קולונל אחמד האמד אל גנאייד, שנהרג כאשר מטוסו הופל בקרב אוירי עם מטוסים ישראליים בשבת — נמסר היום בדמשק.

האיגוד המקצועי הפרו־קומוניסטי בצרפת מגנה את ההתקפות הישראליות

פאריס, 14 (עספ"א). האיגוד המקצועי הצרפתי, שבהנהגה הקומוניסטית מחה היום על ההפצצות הישראליות בלבנון, סוריה וירדן.

בהודעה שפורסמה על־ידי האיגוד המקצועי נאמר שהיקף הפעולות מוכיח „שההתקפה במינכן אינה אלא תואנה, שבה משתמשת ישראל לקיום מדיניותה התקפנית".

ביתן ישראל נפתח בפלוריאדה באמסטרדאם

אמסטרדאם, 14 (עתים אנ"פ). — ביתן ישראל הנושא את השם „ירושלים עיר השלום" והצגת נפתח ביום ... באמסטרדאם במסגרת הפלוריאדה, תערוכת הפרחים הבין־לאומית הגדולה הנערכת אחת לעשר שנים. בביתן הישראלי בו אלף פרחים, שהוטסו מישראל.

בפתיחת התערוכה נכחו יותר מאלפיים מגדלי פרחים ואנשי סחר הפרחים הבין־לאומי מרחבי תבל, לרבות כמה ממדינות הגוש המזרחי. לפי מה שתוכנן תחילה היתה צריכה להשתתף גם לבנון כמדינה ערבית יחידה. בעקבות הרצח במינכן סרבו משלחות שונות ובעיקר המשלחת הגרמנית, להענות לבקשות המשלחת הלבנונית לסייע בהקמת הביתן. בסוף החליטו מארגני התערוכה לבטל השתתפותה של ארץ זו.

ההנהלה הבין־לאומית של איגוד האינטרפלורה הביעה השתתפות בצערה של ישראל ונוסח ההחלטה יישלח לגב' גולדה מאיר, הנושאת את העיטור הבין־לאומי של אינטרפלורה. מרגע פתיחתו משמש הביתן הישראלי מוקד לביקור רב ולהבעות אהדה.

ביום ו' (היום) תבקר כנראה בביתן מלכת הולנד.

פתיחת העונה ה־26 באופרה הישראלית

עונת מחצית היובל 1971/72 הסתיימה ב־2 לספטמבר. בזה אמני ועובדי האופרה הישראלית יצאו לחופשה קצרה בת 16 יום, לאחר אחת העונות הפוריות והמוצלחות ביותר בתולדות המוסד.

240 הצגות של אופרות ואופרטות הוצגו בכל רחבי הארץ בפני קהל הנאמד בלמעלה ממאתיים ועשרים אלף חובבי מוסיקה. גדל מאד אחוז המבקרים ולא פחות מ־30,000 תלמידי בתי הספר ביקרו בהצגות ה־עונות בהדרכה מיוחדת.

55% מההצגות הושרו בשפה העברית. היתר בשפת המקור.

העונה עמדה בסימן קליטת עולים מרוסיה וארה"ב. עולים נוספים יקלטו באופרה בעתיד, עם פתרון בעיות הדיור שלהם.

תכנית ההצגות בוצעה ללא תקלות. הרפרטואר וההצגות החדשות שהועלו נתקבלו בהערכה על ידי הקהל שבא להצגות. השפל בהוגנת הביקור בתיאטרונים לא הורגש בי אופרה למרות מופעי החוץ הרבים שהשפיעו קשות על המופעים המקומיים. יש לציין שתיירים רבים ביקרו בהצגות בכל חודשי השנה ובמיוחד בעונת התיירות הבוערת.

פ"ש ל־10 הצגות מהרפרטואר הועלו בבכורות ההצגות „שיקוי האהבה" מאת דוניצטי, „אאידה" מאת ורדי (בהשתתפות 200 איש) ו„שמשון ודלילה" מאת סן־סאנס במסגרת מופעי פסטיבל האופרה הישראלית.

לא פחות מ־45 סולנים ישראליים בתפקידים ראשיים ובתפקידי משנה השתתפו בהצגות השונות. בלטו הופעותיו של מישא רייצין בה־בלווי אופרה אשר עלה לישראל והצטרף אל שורת הסולנים של המוסד.

האופרטה „ברון הצוענים" והמחזמר על חיי שוברט „בית שלוש העלמות" הפכו לשלאגרים.

במשך העונה חזרו אל האופרה ואל כור מחצבתם זמרים ישראליים אשר פרשו בזמנם אך לאחר נסיונם מחוץ לכתלי האופרה והוליכו להווה.

זמרים חמורות ממקומות שונים בעולם באו במיוחד למבחן בפני מנהלת האופרה בתקוה לזכות בחוזה שנתי. רק שני זמרים נתקבלו כאחר וניתנה עדיפות לאמנים עולים שבאו לישראל במטרה להשתקע.

אמני אופרה עולמיים הביעו רצונם להופיע כאורחים בהצגות האופרה. שני אמנים כ"ל הגיעו לישראל על מנת להשתתף בהצגות המיוחדות של האופרה „כמן הדלילה". כוכבת המטרופוליטן אופרה ג'ואן גרילו, וכוכב הגראנד אופרה בפריז כוריס מיאבסקי ג־ה קבלו בהתלהבות גדולה על־ידי ה־קהל הישראלי.

מנהלת אדיס דה־פיליפ

המנצחים שהיו אחראים לצד ה־מוסיקאלי במשך העונה היו ג'יאורג זינגר, פרנקלין צ'וטס, אריה לבנון וד"ר הלל פנקוס, מנצח המקהלה.

האופרה הישראלית מתכוננת עכ־שיו שיפוצים בבית האופרה ברחוב אלנבי 1. יש צורך גם בתוספת חדרים על הגג כאחר ותנאי ה־אמנים העובדים קשים ביותר.

מופעי העונה ה־26

תכנית ההצגות בהנהלתה של אדיס דה־פיליפ תיפתח ב־19.9.72 ותחולק לשניים. בחלק הראשון של העונה מספטמבר עד יוני יוצגו המופעים הבאים:

- הצגת בכורה של האופרה „אותלו" מאת ורדי (14.10.72).
- הצגת בכורה של האופרטה „לילה בוונציה" מאת יוהאן שטראוס.
- הצגת בכורה של האופרה „הספר מסביליה" מאת רוסיני. ברפרטואר הצגת 11 אופרות שונות.

בחלק השני של העונה מיולי עד ספטמבר 1973 יתקיים „פסטיבל האופרה הישראלית" ובו הצגות מיוחדות לציון 25 שנה למדינת ישראל.

תכנית ההצגות:

- בכורה ישראלית של האופרה „מלכת שבא" מאת המלחין היהודי קארל גולדמרק. בהצגה ישתתפו למעלה ממאתיים אמנים ישראליים.
- „לוצ'יה די לאמרמור" מאת דוניצטי ו„איל טרובטורה" מאת ורדי יועלו בהשתתפות כוכבי אופרה בינלאומיים. (כ.)

זכו בפיס

בסך —.150,000 ל"י זכו המספרים: 228265; 430547.

בסך —.50,000 ל"י זכה המספר: 427635.

בסך —.12,500 ל"י זכו המספרים: 450625; 663019.

בסך —.6,250 ל"י זכו המספרים: 322909; 525782; 535620; 639365.

בסך —.600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־05403: 24058; 32219; 33468; 39003; 41223; 60998; 64304; 95728; 98605.

בסך —.250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01228: 13503; 16066; 14292; 17593; 17983; 19135; 23425; 35129; 39634; 45971; 54253; 58202; 64203; 64225; 76313; 80489; 81009; 82986; 86509; 86712; 90670; 92104; 92259; 93574.

בסך —.100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־1251: 1781; 2576; 6435; 9117; 9393; 9625.

בסך —.50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0527: 0797; 1022; 1209; 1334; 1852; 1857; 2416; 2556; 2604; 2645; 2819; 3586; 3750; 4084; 4087; 4112; 4183; 4450; 4587; 4710; 5022; 5393; 5801; 6572; 7103; 7142; 7432; 7699; 7918; 7953; 8097; 8163; 8324; 8438; 8626; 8745; 8816; 9811.

בסך —.4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 0.

בסך —.1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 112881; 163354; 200581; 349646; 399411; 419762; 430935; 548697; 559305; 586462; 620439; 657081; 684790; 689104; 717923; 719152; 738131; 749453; 782951; 787475; 795912.

היודעת בי
עובדי המדינה
נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי
באמצעות בנק „יהב"
ראה מודעה בעמוד 19
הארץ

צנחנים בלגים מזויינים מצמודים בנמל התעופה של בריסל בג'יפ חמוש, במסגרת אמצעי הבטחון ההדוקים, שננקטו בעקבות פעולות הטירור הערביות. (צילום ראדיו על אי. פי.)

בעקבות מסירת איגרת מאבא אבן

חילופי דברים קשים בין שגריר ישראל בלונדון ושר החוץ הבריטי

אכזבה מתמיכת בריטניה בהצעה הפרו־ערבית במועה"ב

מאת א. יום
סופר „הארץ" בבריטניה

לונדון, 14 (מיוחד ל„הארץ"). איגרת אישית משר החוץ אבא אבן לעמיתו הבריטי סר אלק דאגלאס יום מסר היום השגריר מיכאל קומיי ששוחח ארוכות עם מר יום.

השיחה נסבה על ההצבעה הבריטית במועה"ב שדנה בפרשת התגמול הישראלי בסוריה ולבנון, כן נדונו עניני המזה"ת לקראת המושב הכללי של עצרת או"ם. השגריר קומיי הביע את אכזבת ישראל מהתמיכה הבריטית בהצעת סומליה וסודאן הפרו־ערבית במועה"ב שארה"ב הטילה נגדה וטו. הטענה הבריטית היא כי על אף תמיכתם בשאיפת ארה"ב לגנות את הטבח במינכן, טובה החלטה נגד אלימות צבאית, המנוסחת בלשון סתמית מ־לא כלום.

בלונדון מכחישים כי בשיחה עם השגריר הישראלי העלה שר החוץ הבריטי את נושא פעילותם בבריטניה של סוכנים ישראליים למלחמה בטרור.

(יו. פי. ואי. פי.) נודע כי בשיחתו של השגריר הישראלי עם שר החוץ הבריטי היו חילופי דברים קשים. שני הדיפלומטים התווכחו ביניהם על מדיניות בריטניה במזה"ת, בעיקר בקשר לביקורו של שר החוץ המצרי בבריטניה, בסוף השבוע הנוכחי. סר דאגלאס־יום הבטיח למר קומיי שבמגמתה של בריטניה מוסיפה להקפיד שלא לעשות דבר העלול ל־הפר את מאזן הכוחות במזה"ת.

מקורות בריטיים מסרו כי בריטניה העבירה את כוחות ה־בטחון שלה בכוננות מלאה ל־קראת אפשרות של התנגשות בין סוכנים ישראליים וטרוריסטים ערבים בתחומה. ההזהירה את ישראל מפני פעולות גמול נגד מחבלים ערביים.

הבר־הגנה הסובייטי מרשאל אנדריי גרצ'קו (בכמאל) ועמיתו הצ'כוסלובקי גנראל מרטין דזור, מצדיעים בנמל התעופה של פראג בהגיע המשלחת הצבאית הסובייטית ליטול חלק בתמרוני ברית וארשה, שכינוי הצופן שלהם הוא „מגן 72". (צילום ראדיו על אי.פי.)

סאדאת — ללוב לשיחות על הפיקוד המשותף

זיאת — למסע באירופה

מאת סופר „הארץ"
לענינים ערביים

נשיא מצרים אנואר סאדאת, עומד להגיע הערב לביקור רשמי בלוב, לשיחות עם נשיא לוב מע־מר קדאפי על פעילות הפיקוד המשותף של שתי המדינות.

רדיו קהיר, שמסר על כך אמש, לא הודיע כמה זמן ישהה סאדאת בטריפולי.

סאדאת נשא אתמול נאום קצר בועידה למחקרים איסלאמיים הנע־רכת בקהיר, בו אמר כי מצרים לא תכנע לעולם והיא תחזיר את זכויותיה בלי לשים לב לקורבנות ש־יידרשו ממנה".

„אל־אהראם" מסר אתמול, כי שר־החוץ המצרי מוחמד חסן אל־זיאת עומד לצאת היום לביקורים רשמיים באיטליה, בבריטניה ובבלגיה, כפי שהוכנן על־ידי קודמו ד"ר מ־ראד גאלב. זיאת ביטל את ביקורו המתוכנן בבון — בשל פרשת מינ־כן.

באיטליה ישהה שלושה ימים וינ־הל שיחות עם עמיתו האיטלקי מר ג'וזפה מדיצי. ב־21 לחודש יטוס ללונדון לביקור של שלושה ימים ואחר כן יגיע לבריסל.

ביקוריו הם במסגרת המיתקפה המדינית המצרית, שנועדה לגייס את תמיכתן של מדינות מערב אירו־פה בעמדה המצרית, לקראת כינוס עצרת או"ם.

„אל־אנוואר" הקהירי קרא אתמול למדינות ערב להתיחס בכל חריפות לאיומי ישראל בדבר מלחמה כוללת נגד ארגוני החבלה.

שר־החוץ הלבנוני, חליל אבו חמד נפגש אתמול עם שגרירי ה־מעצמות הגדולות בביירות והסביר להם את עמדת לבנון ביחס „להח־רפת המצב באיזור".

חוסיין רמז שיסכים לסידורי בטחון ישראליים ע"ג הירדן

ראש ממשלת ירדן: „רק הסדר כולל"

מאת סופרו המדיני
של „הארץ"

המלך חוסיין רמז כי יסכים ל־קביעת אמצעי בטחון ישראליים על הירדן לתקופה של 10 שנים, אם כי הוא סבור, שלמעשה תוכל ישראל לפקח על הנעשה בבהר גם ללא נוכחות צבאית פיסית. עם זאת אין חוסיין מסכים לסיפוח שטחים מ־בקעת הירדן לשטח ישראל גם לא על פי תכנית אלון.

עונה סבורים עפ"י פרסומים בעולם שחוסיין נפגש בסתיו — 1971 עם ראש הממשלה גולדה מאיר. אותותיה ורמזיה החדשים של רבת עמון מ־כוונים לקיים דיאלוג גם עם שר הבטחון משה דיין, שהוא כנראה האישיות הישראלית הבכירה היחידה בתחום המדיני שטרם נפגשה עם המלך.

(על אותותיה החדשים של רבת־עמון בריטנה: „גולדה נפגשה עם חוסיין", בעמוד 12).

אל־לוזי מכחיש

סופר „הארץ" לעניינים ערביים מוסר:

ראש ממשלת ירדן אחמד אל־לוזי אמר אתמול בדיבור בפרלמנט, כי כל הדיבורים על תכניות להסדרים נפרדים בין ירדן לישראל — אינם אלא דברי הבל. הוא הדגיש כי ירדן עדיין דורשת הסדר כולל לסיכסוך באיזור, על בסיס החלטת מועצת הבטחון מס. 242 ואינה מוותרת על „זכויותיה וריבונותה" על ירושלים הערבית.

אל־לוזי חזר על קוי היסוד של הממשלה, כפי שהותוו על־ידי המלך חוסיין. הוא קרא למדינות ערב לעיין מחדש ביחסן כלפי ירדן ולקחת בחשבון את „ההקרבה הירדנית" לענין הערבי מאז מלחמת ששת הימים. הוא הוסיף כי ירדן תעשה כל אשר ביכולתה כדי להחזיר את „היחסים הבין־ערביים המצערים למצבם ה־תקין".

השבועון הירדני „אח'באר אל־אסבוע" מסר אתמול, כי מוסדות הליגה הערבית נרתמו כעת לפעולה כדי לפייס חלק ממדינות ערב עם ירדן.

מכחישים ביקור גורי

יהודה ליטני סופר „הארץ" בירושלים, מוסר:

קרובי משפחתו של אמיל אל־גורי הכחישו את הידיעה בדבר ביקורו בירושלים ובגדה. הקרובים המתגוררים במזרח ירושלים אמרו כי אינם יודעים דבר על ביקורו וכן לא ידוע להם על ביקור מתוכנן בעתיד. אמיל אל־גורי היה עד לפני חודש שר המדינה בירדן. בימי המנדט היה יד ימינו של המופתי, חג' אמין אל חוסייני. אחרי מלחמת ששת הימים חלה התקרבות בין המופתי לבין המשפחה ההאשמית ואמיל אל־גורי מונה לשורת תפקידים בכירים.

הידיעה בדבר ביקורו פורסמה ב־כמה עתונים וזכתה בסיקור גם בקול ישראל. בידיעה נאמר כי אמיל אל־גורי נשלח על ידי המלך חוסיין לנהל שיחות עם נכבדים בגדה, כדי לעמוד מקרוב על הלכי הרוח ביהודה ושומרון.

רוצח שטרן משווה את לח"י עם אנשי „ספטמבר השחור"

לונדון, 14 (עספ"א). האיש שרצח את מנהיג לח"י אברהם שטרן, שלח מכתב לעתון „דיילי טלגראף" ובו הוא משווה את לח"י עם ספטמבר השחור.

במכתב נאמר: „שמעתי ב־ענין שדעת הקהל מאוחדת בישראל שהדרך היחידה לטפל ב־טרוריסטים היא — לירות בהם. „לא זכור לי, שמקורות יהודים רשמיים בארץ־ישראל נקטו באותה עמדה, כאשר במסגרת הת־פקיד שהוטל עלי, יריתי במנהיג כנופיית שטרן. הזמנים משתנים ויחד אתם גם המנהיגים.

„רצוני להוסיף, שאמנם לא אוכל אפילו לרגע להצדיק את מעשה הזוועה במינכן ובשום אופן אין בדעתי להגן עליו ב־איזו צורה שהיא, אך אני מבין שהאנשים שביצעו מעשה טרור זה פעלו בתוך יאוש תהומי, יאוש החורג ממסגרת האינסטינקט הראשוני הפועל אצל כל אדם — הרצון לשמור על חיי עצמו".

המכתב נושא את חתימתו של ג'פרי מורטון.

שפיגלר חתם על חוזה מקצועי עם פ. ק. פאריס

פאריס, 14 (מיוחד ל„הארץ") קפטן נבחרת הכדורגל של ישראל מרדכי שפיגלר חתם כאן היום על חוזה מקצועי עם קבוצת הכדורגל פ. ק. פאריס המופיעה בליגה המקצוענית הראשונה.

שפיגלר הצטרף לקבוצה התופסת מקום בחלק התחתון של הטבלה, לאחר שמולאו דרישותיו הכספיות. משפחתו, רעיתו ושני בניו יצטרפו אליו בשבת ועד לסידורים במקום מגורים קבוע בפאריס, תממן הקבוצה הצרפתית את שהותם בבלון מקומי.

שמירה על ספורטאים ישראליים בתחרויות באוסטריה

גראץ, 14 (מיוחד ל„הארץ") בתחרויות הספורט הפתוחות שנערכו כאן היום תפסה האתלטית הישראלית נירה בולבה את המקום השני בהדיפת כדור ברזל בהשג חלש של 12.80 מטרים. בתחרות זו ניצחה הרוסיה ראייסה טראגוה בהישג של 18.66 מטרים.

היתה זו תחרות הכנה לאליפות ספורט הפועלים הבינלאומית שתפתח כאן ביום ו' (היום). בריצת 100 מטרים ניצחה המערב גרמניה היידי רוזנדהאל (בעלת שתי מדליות זהב אולימפיות) בזמן של 11.4 שניות.

הספורטאים הישראלים יכנסו לתחרויות בימי ו' ושבת לאחר שהיום היתה תקרית קלה כאשר המארגנים האוסטריים ביקשו לא להניף את הדגל הישראלי בטקס שלהם. לאחר ויכוח קצר נכנעו האוסטרים לדרישת ראש המשלחת הישראלית והדגל הישראלי הונף לצד דגלי יתר הארצות שספורטאיהם משתתפים בתחרויות.

בשיחה טלפונית שהיתה היום לתל־אביב הודיע ראש המשלחת יצחק פינסל כי לכל הספורטאים הישראלים שלום וכי הם נתונים לשמירה קפדנית של אנשי צבא ובטחון מקומיים.

דרשו התפטרות ד"ר נ. גולדמן

מהנהלת הקונגרס היהודי

נציגי חירות בהנהלת הקונגרס היהודי העולמי תבעו בישיבת ההנהלה שהתקיימה אתמול בתל־אביב את התפטרותו של ד"ר נחום גולדמן מכהונת נשיא הקונגרס.

ההנהלה הישראלית של הקונגרס בראשותו של ח"כ יצחק קורן החליטה אחרי דיון מקיף על פרשת כופר התעודה על כל הכרוך בה להביע את הזדהותה המלאה עם הפעולה שעליה הוסכם בכנס הארגונים היהודיים בלונדון וכן החליטה לפנות אל כל מוסדות הקונגרס בעולם, שישתלבו מיד בפעולה זו.

עם זאת הסתייגו חברי ההנהלה מהצהרתו של נשיא הקונגרס, ד"ר נחום גולדמן בנוגע לצורך להשלים עם דרישת השלטונות הסובייטיים לתשלום דמי הכופר. הוחלט לקיים אתו ישיבה משותפת בעת ביקורו הקרוב בישראל. ד"ר גולדמן עומד להגיע לארץ בסוף השבוע הבא.

חלה התקדמות

(סוף מעמוד 1)

ימשכו השיחות על הסדר החכר־השאל ועל חתימת הסכם מסחרי ב־וואשינגטון בחודש ספטמבר במט־רה לסיימם בעתיד הקרוב.

שמו של קוסיגין נעדר

בהודעה נאמר כי מר קיסינג'ר ניהל שיחות עם מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ליאוניד ברז'נייב ועם שר־החוץ אנדריי גרו־מיקו. שמו של ראש הממשלה קו־סיגין לא הוזכר. הבית הלבן רמז קודם לכן, כי קוסיגין ישתתף בשי־חות ולא נאמר מדוע לא עשה כן.

נושאים מרכזיים אחרים שנדונו במוסקבה היו: בטחון אירופה וע־תיד השיחות על הגבלת הנשק ה־אסטרטגי.

„החלפת הדעות היתה קונסטרוק־טיבית וכנה" — נאמר בהודעה ה־משותפת. בוואשינגטון נמסר מטעם הבית הלבן, כי מצפים שהסכם מס־חרי בין שתי הארצות ייחתם לפני סוף השנה.

קיסינג'ר דיווח להית'

בלונדון דיווח היום פרופ' קיסינ־ג'ר למנהיגים הבריטיים על השי־חות שניהל עם אנשי הקרמלין.

בנמל התעופה היתרו נקטו צע־די בטחון חמורים ביותר. תחילה נפגש מר קיסינג'ר עם שר החוץ סר אלק דאגלאס־יום ואחר כך עם ראש הממשלה, מר אדוארד הית.

מעטה של חשאיות אפפו את תנו־עותיו של קיסינג'ר ואת תוכן שיחו־תיו בלונדון. דובר שגרירות ארה"ב אמר כי אין לו ידיעה על תכני־תיו של מר קיסינג'ר וגם אינו יודע מתי ייצא לפאריס.

אופיר זיהה את המתנקש

רבאת, כאשר הוא בחורנות בשג־רירות.

רבאת אמר לו, כי בידו אינ־פורמציה על תכנית, כביכול, להתקיף את השגרירות הישראלית בבריסל. הוא סירב ל־בוא לשגרירות כדי למסור את המידע. מר אופיר הכיר את רבאת וזו הסיבה שבגללה לא הסס לבוא לבית הקפה — אמרו המקורות.

חוקרי המשטרה לא ידעו למסור פרטים מדוע ירה באהאת בצדוק. צוות הפצועה, אדגר דובואה, אמר כי מצבו של צדוק משתפר והולך.

שיפור במצב הפצוע

בריסל, 14 (ע"ר). צדוק אופיר, פקיד השגרירות הישראלית בבריסל אישר היום כי האסאן באר־דאה, 29, קצין לשעבר בצבא מארוקו, הוא האדם שלרצחו ירה בו. — מסרו מקורות המשטרה.

מר אופיר זיהה את באהאת ב־ראיון עם שופט ליד מיטת החולי־ם, עם קציני משטרה שנכחו במעמד ... [illegible]

משטרה בלגית ביקשה שלשום מ־האינטרפול לפרסם במצב בינלאומי כי על באהאת ... [illegible] ... איום להתנקש בשגריר במרוקו.

מקורות המשטרה מסרו, כי מר אופיר אמר, שקיבל קריאה טלפונית מאדם שאמר ... [illegible]

מצרים מבקשת מבריטניה נשק ב־100 מיליון לי"ש

לונדון, 14 (אי. פי.). מצרים מבקשת מבריטניה נשק בשווי של יותר מ־100 מיליון לי"ש והיא מעוניינת לחתום על עסקת נשק לטווח ארוך לרכישת ציוד לרבות טילים — מוסר הבוקר העתון הלונדוני „דיילי אכספרס". ביוספוקסמן משרד החוץ הבריטי סירב להגיב על הידיעה. הדוברו אמר: „כי מצרים ערכה בירורים בקשר לרכישת נשק בריטי".

העתון הבריטי כותב, כי בריטניה כבר החליטה לא למכור למצרים נשק התקפי כגון טאנקים כבדים ומטוסי קרב מדגם „יגואר", אולם הממשלה הבריטית תהיה מוכנה כנראה למכור למצרים נשק הגנתי כנשק נגד טאנקים ומערכות להגנה נגד מטוסים. הבריטים מוכנים לדון במכירת טילי קרקע־אוויר מדגם רפייר במקום טילי סא־3, שהוציאו הסובייטים ממצרים.

מועצת רמאללה מגנה החלטת ממשלת ירדן

(צ.) מועצת עיריית רמאללה גינתה היום ה' את החלטת ממשלת ירדן להכיר בנדים אזורו, ראש העירייה לשעבר שברח לירדן על פעולה נגד בטחון המדינה, כראש עיריית רמאללה, ולא להכיר בעיריית רמאללה ובראש העירייה הנוכחי מר כרים כלף.

ממחר — הרכבת האוירית של מגורשי אוגנדה

קמפלה, 14 (יופ"צ ע"ר וע"צ) הטיסה הבריטית הראשונה ברכבת האוירית של האסיאתים בעלי נתינות בריטית שנאלצו לעזוב את אוגנדה, תהיה בשבת — מסר היום מקורות העבודה בבירה אוגנדה.

הפקידות אמרה, כי אם לא יהיו עיכובים בלתי צפויים, ימריא בשעה 10 בבוקר ... [illegible] ... האסיאתים הראשונים לצאת באותו יום.

האסיאתים ישלמו כ־כ... אלף ל"י המחיר כרטיס טיסה לבירת בריטניה, אמרו הפקידות.

הפקידות הוסיפו, כי הוחלט זמן בה בשבוע הכל הרכבת האוירית להגיע ל־5—6 טיסות ליום, אשר ידרשו כדי להוציא 30—40 אלף אסיאתים בריטיים מאוגנדה, לפני המועד הסופי שקבע הנשיא אידי אמין — ה־8 בנובמבר.

נעצרו 4 אנשי הליגה להגנה בלוס אנג'לס

„הטילו פצצה על בית ערבי"

לוס אנג'לס, 14 (ע"ר ויופ"צ) משטרת לוס אנג'לס עצרה ביום ד' את ראש הסניף המקומי של הליגה היהודית להגנה ושלושה חברים נוספים של הארגון, בהטלת פצצה על ביתו של ערבי, במחאה על הרצח במינכן.

ארווינג רובין, בן 27, הוברית נעצר לאחר שפצצה נזרקה ביום ג' ממכונית חולפת לביתו של מוחמד שאה בהוליבוד. לבית נגרם נזק קל. זמן מה אחרי הפיצוץ, נמסר בהודעה טלפונית למשרד י.פ.י. בציר, שהפעולה נעשתה בגלל רצח היהודים במינכן, ההודעה נסתיימה במלים „לעולם לא עוד".

רובין ושאה, ערבי פלשתיני, התווכחו לפני זמן מה על בעיית המזרח התיכון בתכנית טלוויזיה בתחנה מקומית. הם הטיחו עלבונות איש ברעהו ובעת ההפסקה לשידור הודעות פירסומת, אף החליפו מהלומות.

משרד החוץ האמריקאי מגנה את דברי אידי אמין

וושינגטון, 14 (ע"ר). דובר משרד החוץ האמריקאי הביע היום צער — בהצהרה אנטי־ישראלית שפורסמה על־ידי נשיא אוגנדה אידי אמין אשר הוא שלחה למזכיר או"ם ד"ר קורט ולדהיים וגם — לראש ממשלת ישראל, גב' גולדה מאיר.

הדובר, מר בריי, אמר לכתבים „האור הטואה על־ידי אמין מזעזע ביותר ואין להבין אותה. בפרט כאשר הוא בא ממנהיג לאומי".

הוא הוסיף כי ניתנו הוראות ל־שגריר ארה"ב באוגנדה, תומאס מלאדי, להביע את עמדת ארה"ב בשאלת המברק של הנשיא אמין „בדרג הגבוה ביותר".

דובר משרד החוץ הוסיף, כי ב־תנאים הקיימים אין בדעת ארה"ב לאשר את ההלואה בסכום של 3 מיליוני דולר, שביקשה ממשלת אוגנדה.

גם מזכיר או"ם ד"ר קורט ולד־היים הוקיע היום, אם כי בצורה עקיפה, את המברק של אידי אמין.

דובר האו"ם הודיע היום, כי „ב־רצונו להזכיר שהמזכיר הכללי של או"ם מוקיע את כל הצורות של אפליה גזעית וג'נוסייד".

ח"כ בגין: נתבע את הממשלה

(סוף מעמוד 1)

„הדבר החמור ביותר שקרה ב־מינכן והיה צריך להיבדק זו ה־עובדה כי הנציגים הישראליים ב־אולימפיאדה לא היו חמושים בנשק להגנתם, למרות שהיה ידוע כי גר־מניה שורצה מחבלים", — אמר. „למה לא ניתן להם עוזי אחד או שני אקדחים ?"

פעולות גמול אינן מספיקות

אשר למערכה נגד אירגוני מחבלים אמר מר בגין, כי פעולות גמול אינן מספיקות. „אם נפעל לפי ה־שיטה הישנה של פעולות גמול, אי אפשר אפילו לומר, כי אין בטחון שמעשי הרצח לא יחזרו. לצערנו חובה לומר כי יש בטחון כי הם יחזרו".

„תגובת החרות דורשת פעילות מת־מדת נגד המחבלים — בכל מקום רחוק או קרוב, שבו הם נמצאים, והיא מבטיחה בהדרגה". ההחלטה האחרונה של הכנסת מחייבת פעילות בהמשך זו, והממשלה היו־בת בביצועה של ההחלטה", — אמר.

חשש לגורל יהודי הרבית

על גזירת הכופר בבריה"מ אמר, כי המציאות ההווה ברוסיה מעו־ררת חשש חמור לגבי עתידם של יהודים שם. ההתפתחות זו חייבת ל־הלל סיכוי יהודי בבריטניה למען יהודי בריה"מ ... „התביעה ל־עליה איננה מספיקה עוד", — אמר. — „יש להעלות את הדרישה להצ־לת יהודי ברית המועצות על־ידי כך שבתקופה סבירה יינתן לרוב מבריע של היהודים שם לשוב לארץ־יש־ראל".

הכנות לועידה

המועצה בחרה אתמול בועדה ה־מתירה לועידה ה־11 של תנועת החרות, שתתכנס ב־17 בדצמבר. היה זה צעד ראשון בהכנות לכינוס ה־ועידה הבאה של התנועה.

עוד בפתיחת ישיבת המועצה היה חשש כי בחירת ועדת הבחירות ל־ועידה עלולה להפוך להתנגשות חזי־תית בין שתי הקבוצות במרכז ה־תנועה: קבוצת ויצמן־קרמרמן ו־קבוצה שבראשה עומד ח"כ בגין. למרות שהדברים לא התבטאו ב־מועצה, במשך באחורי הקלעים מג־עים להרכבה הרשימה של חברי ועדת הבחירות, כאשר כל קבוצה שואפת לקבל בה רוב.

נראה כי הרגשה מבית התנועה לא לבחור בועדה חדשה. לפי הצ־עת של סגן יו"ר הכנסת, מר בדר ציון קשת, בחרה המועצה בכית ב־ועדת הבחירות שפעלה לקראת ה־ועידה הקודמת.

אמצעי בטחון

(סוף מעמוד 1)

אצל הדרה אחרי ההתקפה במינכן, קיבלה איומים בטלפון שהתיקה תיפוצץ (ההתיק כבר הגיע לארץ).

עתון הולנדי מסר היום, כי פלש־תינים עושים מאמצים לארגן קבוצה מדנות שיסייעו להם בהולנד וכי פועלים ערביים העובדים בהולנד משמשים כמקשרים בין קיצוניים אוהדי הפלשתינים.

מלך מארוקו מבטיח

חסן מלך מארוקו הודיע באזרחה במינכן בראיון להצעיק לכתב בי.בי.סי באמסתרדם כי יש להבדיל בין ביטויים כיחורבים לבין להבדים אמיתיים. הוא אמר כי כמעשה הזוועה במינכן עשו בלשה כואב בכל הספ־צה הרסנית על צביונם של הפלשתי־נים.

אזכרה בקייב

- 26 יהודים בקייב קיימו אזכרה ביחוד לנרצחי מינכן בבאבי־יאר. מיד אחרי שהתחילו לומר תפילה לזכר הנרצחים הגיעה לבקום יהודה בלציה הורדה להם לפנות את המקום.
- ביום ד' שעבר הופצו במארסיי כרוזים פרו־פלשתיניים בעת הפגנה לזכרם של 11 נרצחי מינכן.
- תפילת אזכרה נערכה באוני־ברסיטת להדפיא שבמדינת אינ־דיאנה, בהשתתפות מאות סטודנטים וסגל ההוראה.
- בלונדון נמסר כי פיסיקאים יהודיים מתייחסים בספקנות לנר־תוכים להפיכה צלולים מחבלים ער־ביים להכתלם על נשק גרעיני או להשתמש בו לצרכי סחטנות.
- בארצות סקנדינביה שוררת עצבנות עקב ידיעת על הימצאה באזור של קבוצת 7 מחבלים (כולל לילה חאלד) ששמותיהם פורסמו ב־דינן בצהלות.
- מקורות הקרובים להוד־כורות הפדרציה הישראלית האמריקאית הסיפעת צוה באמריקה הלא־טינית בסרת, כי שני אנשים שחורים עוקבים אחרי ההד... מורת כאו באה לסירות. יהודי בריון ההדיאנייר... מסר כי ל־דעת אנשי בטחון ישראלים הד גיעו שני הגברים בבילג.

איום:

ענף המשאיות יושבת מיום

מאת סופר „הארץ" לענייני תחבורה

הנהלת מועצת המשאיות ... אמש, בישיבת ... השבית את ענף המשאיות ... החל בערב יום כיפור ... עד אז לא תידחה התקנה ... בת את כל בעלי המשאיות ... נות למוסכים מוסמכים ... החתים את מאבאת ... גופת עופרת, במסגרת ... למניעת זיהום אויר.

בישיבה נמסר, כי ... סום התקנה הצלו המוסמכים ... הבדיקה וכיוון משאבות ... ל־45 ל"י. נודע כי ... המשאיות, מר מנחם ... אמש עם סגן שר־התחבורה ... יעקובי, וביקש לדחות את ... התקנה, כדי לאפשר לבעלי ... איות להתארגן לקראתה. ... בי השיב כי יבדוק את ... את תשובתו הבוקר ב־10.

כן החליט לצרף לתביעה ... בעיית עומס־היתר בכביש ... דרישה המובילים, ביטול ... שהוטל בשעתו על משאי ... כהגנה על ליילנד, ולפעול ... סול ההתיקרויות של חלפים ... מוסכים בשעור של 50% —

יעקובי מופתע

מר יעקובי, אשר נתבקש ... על החלטתה של מועצה ה ... להשבית את ענף המשאיות, ... הוא מופתע, כיוון שהבטח ... בתו להבוקר. הוא ציין כי ... תקנה הוחלט תוך התייעצות ... גי המובילים, מה גם שהו ... בתם. מאחר שהיא מעבירה ... אחריות לזיהום האויר מן ה ... לבעלי המוסכים. אשר להצ ... הבדיקה של משאבות הדלק ... ל־45 ל"י על ידי המוסכים, ... לא ידוע לו על כך.

תביעה להעלו תעריפי ההובל

מאת שלמה גרבר
סופר „הארץ"

תביעה להעלאת תעריפי ... בארץ בשעור של 25.43% ... 1 בספטמבר, הוגשה אתמול ... הנהלת מועצת המשאיות ... התחבורה, מר גד יעקובי.

התביעה מבוססת על ההת... שחלו בתשומות ובשכר הנ... בעיקר על ההתיקרויות שחלו ... רי החלפים ובעבודת המוסכ... מר יעקבי אמר, כי ההב... בדק ע"י כלכלני משרד־התחב... שיתוף עם נציגי מועצת ה... לאחר הבדיקה יוזמנו לדיון

החוזה על ניהול מלון פאן־אמריק בבת־ים — לפני חת...

מאת אליעזר לויה

סופרו הכלכלי של „הא... החוזה החדש בדבר ניהו... פאן־אמריקאן בבת־ים עומד ... חתימה — נמסר אמש בחוג... כדי ישיבה מרוכזת שנער... משרד־התיירות בתל־אביב. ... רת, עדיעה נתברר כי קבוצת ... אפשרויות:

★ קבוצת פדני, יחד ע... שיגר וקוסלר, תקבל 35% ... הניהול של המלון, ואילו ... פאן־לון תקבל 65%.

★ קבוצת פדני תשבור ... הניהול, אולם חוזה הניהול, ... על־ידי קבוצת שטרן כהרקוני ... גה כך שהכנסות חברת הניהו... ננו בעדך במוציאן לפוטה ... בחוזה היום.

חתימת ההסכם תביא כנראה ... השבר סביב המלון בבת־ים ... הוסקעו יותר מ־30 מיליון ...

נציגי ועדים בנמל אינם תובעים להחזיר עו... שהושעה בגלל אי... באקדח על עובדים

מאת עמוס הדר
סופר „הארץ"

נציגי כמה ועדים בנמל ... לוחצים על מנהל הנמל מר ... ברגר להחזיר לעבודה עובד ... לקח היום, שהושעה מתפקידו ... כחצי שנה לאחר שאיים באקד... פקיד ופקידה בנמל.

העובד, שעבד בעבר במחלק... תפעול יועבד בקרוב לדין. ה... העבירה את תיקו לפרקליט... אחר שחקרה אותו והחרימה א... אקדח שהיה ברשותו.

באחת הישיבות בין פיקל... של לבין הנהלת הנמל וכנבי... סות הנמליב לפני מספר ימים ... נציגי העובדים את הדרישה ... דיר את העובד לעבודה, אך ... הנמל הודיע כי בשום אופ... יסכים כי עובד שאיים באקד... עובדים בנמל ימשיך לעבוד ... לא אירע דבר. קודם לדרישה ... נציגי העובדים לחצים רבים ע... הנמל מצד נציגי ועדים ומוב... נים.

נלכד אסיר בורח מתל מונד

מאת יהודה אריאל,
סופר „הארץ"

במצוד שנערך אתמול לפנות ... על ידי משטרת עמק בפיקוד ... מפקד התחנה פקד א. נחבן, ... יהודה פרץ בן 21, שברח ... מכלא תל־מונד. אתמול נתקבלה ... עה על אדם בלתי מוכר הנ... בבנין הבלתי גמור במלון ... באריס, ... ה יצא ... וקראו להתהר — ... ה הבורח — לצאת אליהם. כשלא ... נו, החלה סריקה בכל קומה הב... עד שהאסיר הבורח נמצא כש... במרתף הסוך, נתפס והוחזר ... לכלא תל־מונד. עתה הוא צפוי ... מספט.

פועלים בבירים ב חמת... שבתו חצי יום

(צ.) — 75 פועלים בכירים בחמ... חמה בחולון, חזרו אתמול בצה... לעבודה אחרי שביתה של חצי ... הפועלים הם בעלי ותק, ... הבדורגים בדרגה בירודה. הם ... כי לפי ההסכם החדש בכחוש ... מפעלי כור, בעלת בכל חמת ... יכולו להתקדם בדירוג ארבע ... לכן ההארגנו החליטו להאבק ... הקדמת הקופה קידומם בדירוג.

אתמול בבוקר הכריזו עובדים ... שביתה ואף ניסו להשבית את ... זה במספר מחלקות במפעל. ... ועד העובדים קרא לפועלים ... להשבית את העבודה.

השובתים החליטו אחה"צ לחזו... לעבודה, אולם הודיעו, כי אם ... שבוע ימים לא ייפסק סיכום ... את דעתם — הם יחריפו את ...

PHILCO
זה ממש אוצר
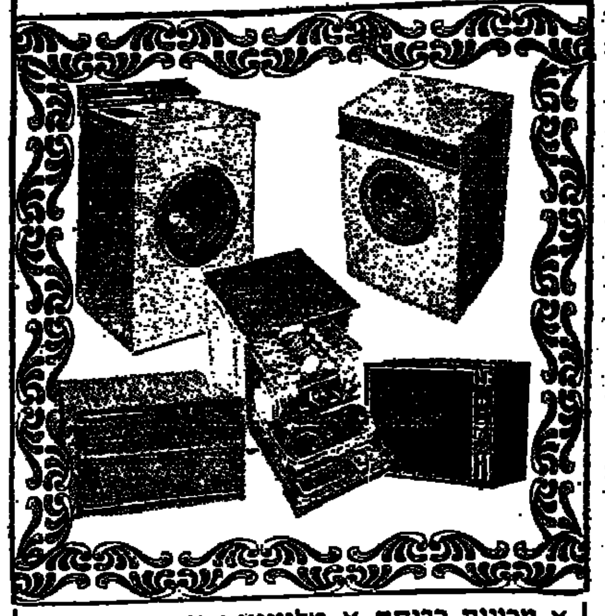
✶ מכונות כביסה ✶ טלוויזיות ✶ מכונות יבוש
✶ מדיחי כלים ✶ מזגני אויר תוצרת ארה"ב
פילקו תמיד באיכות עולמית
PHILCO
אזור התעשיה בת ים, רח' הכוללים 9, טל: 86 01 11

הצלחה נוספת לתעשיה האווירית

חברה אמריקאית תרכוש 3 מטוסי קומודור ג'ט נוספים

ניתן להסב תוך שעה את תא הנוסעים לתא מטען

מאת אדר קיסרי, סופר „הארץ" לענייני תעופה

חברת אכסקיוטיב ג'ט אוויאיישן (א. ג'. אי.), המפעילה הגדולה ביותר בעולם של מטוסי סילון למנהלים, חתמה על הסכם עם התעשיה האווירית לרכישת שלושה מטוסי קומודור ג'ט 1123, שיותאמו במיוחד לדרישותיה.

המטוסים יותקנו להסבה מהירה של פנים המטוס — תוך פחות משעה — מתא נוסעים לתא מטען. סבורים, כי זו ההזמנה הגדולה ביותר למטוסי עסקים שבוצעה השנה במושגים של מספר המטוסים. הקומודור מהיר־ההסבה הראשון יימסר ל"א. ג'. אי. תוך ששה חודשים. על כך הודיע מר ברוס ג. מאגדלין, נשיא החברה, במסגרת דיוני הוועידה ה־25 של האגודה הלאומית למטוסי עסקים בארה"ב, הנערכת בימים אלה בסינסינאטי (אוהיו). הודעתו נמסרה יומיים לאחר הפרסומים על מסירת זכות ההפצה הבלעדית של הקומודור ג'ט 1123 בצפון אמריקה לאטלנטיק אוויאישן, שהיא המפיצה הגדולה בעולם למטוסי עסקים.

לדברי מר מאגדלין נוגה הקומודור ג'ט 1123, מהיר־ההסבה, מכל יתרונותיהם של מטוסים גדולים יותר מסוגו, בעוד שמחירו והוצאות הפעלתו נמוכים במידה ניכרת. תא הנוסעים המרווח מצוייד בכל אביזרי הנוחיות והמותרות הנדרשים במטוס מנהלים.

2 טונות מטען דואר

א.ג'.אי. תשמש כתחנת שירות לאחזקה ותיקונים עבור מטוסי קומודור ג'ט 1121 ו־1123 ותאמן טייסים ומכונאים למטוסי קומודור ג'ט 1123. כדי לענות על הצרכים החדשים, יורחב מטה החברה בקולומבוס (אוהיו).

מר מאגדלין הרחיב את הדיבור על הנסיבות שהביאו להחלטת הרכישה הגדולה. „החברה המופקדת על הסעת נוסעים ומטען", אמר נשיא א.ג'.אי., „הקדשנו זמן רב לחיפוש מטוס עסקים מהיר־הסבה המסוגל להסיע את כל אביזרי המהירות שלקוחותינו מצפים לקבל — בהטיסו נוסעים, או בשאתו שני טון מטען — ממטוס תובלה סילוני. בדקנו סוגי מטוסים רבים ונתברר כי בתחומה הסופית נותרו רק שני מטוסים שנראה כי יוכלו לעמוד בדרישות שהצבנו. ריכזנו את תשומת ליבנו לחברות המייצרות מטוסים אלה וביקרנו בכלי הטיס כדי לעמוד מקרוב על כושר הביצוע שלהם. התעשיה האווירית הציגה בפנינו הצגה מפורטת של תכנון ההסבה המבוקשת. כן הציגה החברה בפנינו דגם־קיקע דו־תכליתי שתאם בדיוק את ציפיותינו. בצורתו החדשה מסוגל המטוס לשאת, כבדרש, שני טון מטען דואר. תוך פחות משעה הוא הופך למטוס מנהלים עם שני תאי מטען.

הרמת כוסית — לאחר השגת ההסכם לחיסול השביתה בקונצרן עלית. (צילום: חץ)

תמה השביתה החמורה ביותר בתעשיה בארץ

פועלי עלית חוזרים לעבודה

17 שעות נמשכה הישיבה המרתונית ✶ הישגים חשובים לעובדים

מאת סופר „הארץ"

פועלי קונצרן עלית עומדים לחזור הבוקר לעבודה, לאחר ששבתו 53 יום — בעקבות הסכם שהושג בין הצדדים בישיבה מרתונית שנמשכה 17 שעות רצופות — משלשום ב־5 לפנות ערב ועד אתמול ב־10 בבוקר.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

הדיונים בישיבה זו היו מלווים משברים קצרים וארוכים. ב־4 אחר־חצות הגיע לבנין הועד הפועל של ההסתדרות, שם התנהל המו"מ, גם מר מרק מושביץ, יו"ר מועצת הבעלים של עלית, אשר ניסה לשכנע את הפועלים לוותר על תביעותיהם הנוספות.

יש לציין, כי בעיית דמי השביתה לא הועלתה כלל בדיונים.

למעשה נחתם רק זכרון דברים וההסכם המלא ייחתם בימים הקרובים. בהסכם תשעה סעיפים לעומת 11 התביעות שהעלו העובדים, לאחר שויתרו על תביעתם לשיתוף ברווחים והסכימו לדחות את הדיון בהגדלת דמי ההבראה.

ל"י. ואילו של הפועלת מ־7.95 ל"י ל־10.40 ל"י ביום. בכך הצטמצם הפער בין שכר הפועל לשכר הפועלת בכ־50%, עם זאת הוסכם, לצימצום נוסף של הפער, לערוך ניתוח עיסוקים במפעל על־ידי המכון לפריון עבודה, שיישום תחילה במפעל בנצרת־עלית ואחר־כך במפעלים האחרים.

עוד קובע ההסכם הגדלת המענק לעובדים מ־21 ל־24 ימי עבודה בשנה; הגדלת הוצאות הנסיעה מ־25 ל־37.5 ל"י (מכסימום); על תשלום בעד 3 ימי המילואים הראשונים, כל זמן שקרן ההשואה אינה משלמת בעדם; הגדלת תיקרת התוספת המקצועית מ־4 ל־7 ל"י (חילוקי הדעות לגבי סעיף זה עיכבו למעשה את השגת ההסכם המלא מחצות ועד הבוקר).

כן נקבע בהסכם כי פועלים העובדים 12 שנה ויותר במפעל יקבלו מעמד של חודשיים.

לקחי השביתה

בדברי הברכה (השקת כוסיות) אחרי חתימת ההסכם צויין, כי היה זה אחד הסכסוכים החמורים בתעשיה בארץ ואחת השביתות הממושכות ביותר. מר אברהם שביט, מהתאחדות התעשיינים ציין, כי השביתה חייבת לשמש לקח לכולם, כי אין היא פתרון לבעיות וכי אפשר למצוא הסדר במו"מ. על דעה זו חלק מר י. חשצ'ינא מן ההסתדרות, שטען כי שביתה איננה מטרה, אך בחברה הישראלית אין שום אמצעי אחר למציאת פתרון לבעיות.

הוא הוסיף כי הדיון המרים המשוכים נסבו לא רק על בעיות עלית, אלא על נסיון למצוא פתרון לשני נושאים חשובים — העלאת שכר הפועלת והשוואת שכר היומיים לשכר ההתחלתי בכללי־הסכמים. [illegible] פיצויי הפיטורין לפועלים והשוואת שכר היומיים.

ההטבות וההפסדים

ההטבות בשכר ובתנאים הסוציאליים לפועלי עלית, יסתכמו בתוספת של 35%—37% על השכר הכולל המשתלם לכל פועלי המפעל המסתכם בכ־15 מיליון ל"י בשנה, כלומר תוספת הוצאה לשכר של כ־5 מיליון ל"י בשנה. התביעות המקוריות של הפועלים הסתכמו בתוספת של 41% לשכר.

אמנם לא כל הפועלים יקבלו העלאות שכר בשיעור זה. הפועלות יקבלו העלאות גדולות מאלו של הפועלים, וכן יגדל שכר הפועלים היומיים והוותיקים, שיקבלו עתה מעמד של חודשיים.

עם זאת נמסר, כי אבדן השכר של הפועלים ב־53 ימי השביתה מסתכם בכ־2.5 מיליון ל"י, שחלק מהן קיבלו מן ההסתדרות כדמי שביתה. הפסדי המפעל עצמו הגיעו ל־70,000 ל"י ביום, שהם כ־3.7 מיליון ל"י, ש־50% מהם קיבלו בחזרה מקרן השביתה של התאחדות התעשיינים. את ההפסדים הגדולים ביותר סבלה [illegible] כלומר האוצר. הפסדים אלה הסתכמו בכ־300,000 ל"י ביום [illegible] מוצרי השוקולד והקפה, כלומר כ־16 מיליון ל"י.

פיצויי פיטורין והשכר

ההסכם קובע כי בדבר שיעורי פיצויי הפיטורים, יורחב הנוהג הקיים במפעלי עלית ברמת־גן על כל מפעלי הקונצרן — כלומר תשלום משכורת של שלושה שבועות לשנת עבודה. ההנהלה תקים קרן מיוחדת למטרה זו. כן הועלה השכר ההתחלתי של הפועל מ־10.40 ל־11.70

ההצגות בבתי הקולנוע במוצאי יום הכיפורים

התאחדות ענף הקולנוע בישראל הודיעה אמש, כי במוצאי יום הכיפורים יהיו שעות ההצגות בבתי־הקולנוע בתל־אביב כדלקמן: הצגה ראשונה בשעה 7.45 ; הצגה שניה בשעה 9.45.

ביה"ח החדש בצפת יופעל בסוף השנה

מאת סופר „הארץ" בגליל

בית החולים הממשלתי החדש בדרומה של צפת, שבנייתו כבר נמשכת שלוש שנים, יופעל בחודש דצמבר על־ידי העברת מחלקת היולדות ומחלקת הילדים לבנין החדש. שאר המחלקות יועברו בהדרגה, אחרי הרצת הבנין ושירותיו.

כפי שנודע, יופעלו לצורך שתי המחלקות שני אגפים סמוכים. בשלב הראשון לא יהיה צורך בעובדים רפואיים נוספים אלא בעובדי־צוות בלתי מקצועיים, בעיקר לנקיון ולאחזקה. בשלב הראשון של ההרצה לא יופעל המטבח והאוכל יובא מבית־החולים שבעיר.

עם פינוי הבנין הישן של בית־החולים בעיר, הוא יועבר כנראה לידי העיריה, שעדיין לא החליטה מה לעשות בו. [illegible] כגון מסירת אגף [illegible] לשלוחת אוניברסיטת בר־אילן הפועלת בצפת או אולי לנצל את הבנין כמוזיאון עירוני.

מאות צעירים סולקו ממערת המכפלה

מאת יהודה ליטני, סופר „הארץ" בירושלים

כ־250 צעירים מתנועת בני עקיבא בנתניה הורחקו אתמול ממערת המכפלה על־ידי המימשל הצבאי, לאחר שפתחו שם בשירה וריקודים. הצעירים שהגיעו לחברון במסגרת טיול יצאו מהמערה בשקט לאחר שנתבקשו על־ידי המושל הצבאי, סגן־אלוף צורן שרי.

מתנחלי קרית ארבע מצפים לבואם של כמה חברי כנסת למקום ביום הכיפורים כדי להשתתף בתפילה במערת המכפלה. נודע כי לכמה מחברי המפד"ל שהבטיחו לבוא לתפילה יש סיכויים לבואו של מנהיג גח"ל מר מנחם בגין.

קבוצה נוספת

בשעה 4.50 אחה"צ הגיעה למערה קבוצת בני נוער מכפר הרואה. גם הם שרו ורקדו. אנשי הממשל הצבאי הודיעו להם כי בעוד עשר דקות (5 אחה"צ) המערה נסגרת ולכן לא יוכלו להתפלל במקום. עם אנשי כפר הרואה הגיע גם חה"כ הרב משה צבי נריה שהציג את תעודת חבר הכנסת, שברשותו וביקש להכנס למערה כדי להתפלל. גם לו ניתן אותו הסבר על־ידי אנשי הממשל הצבאי ונבצעה ממנו הכניסה. חה"כ נריה ואנשי הקבוצה התפללו תפילת ערבית בחוץ למערה עד 5.30 ואז נתבקשו לעזוב את האיזור בסיבות בטחוניות. נתברר כי לא היה נשק ברשותם ולכן לא יכלו לשהות במקום.

חטאם: נכנסו פנימה ופתחו בשירה ובריקודים

בחוגי המתנחלים יש התמרמרות רבה על מה שקרה בראש השנה במערה. המתנחלים שלחו מברקי מחאה לראש הממשלה גב' גולדה מאיר ולגורמים אחרים. כמה חברי כנסת מגח"ל הבטיחו למתנחלים להעלות את ענינם בוועדת החוץ והבטחון, שתתכנס בשבוע הבא — אחרי יום הכיפורים.

עיקר מחאתם של המתנחלים היא על תלונה שהוגשה נגד חייל ממתנחלי קרית ארבע, שהיה נוכח במערת המכפלה בעת התקריות עם המימשל הצבאי בראש השנה. לדברי המתנחלים יועמד החייל לדין ביחידתו על לא עוול בכפו.

3 חברי הליגה להגנה הוזהרו על ידי המשטרה

(ע). שלושה צעירים יהודיים מחברי הליגה להגנה יהודית הוזהרו אתמול אחר הצהרים על־ידי המשטרה בחברון לאחר שנראו נושאים כרוז ועליו תמונתו של ראש עירית חברון, שייך מוחמד עלי אל ג'עברי, כשהוא מקבל מסדר של ערבים חמושים בשנת 1948.

הכרוז היה כתוב בלשון העברית ובו נאמר, כי מבוקשים עדים למשפט פומבי שייערך בירושלים לבירור פרשת טבח יהודי חברון בתרפ"ט ואנשי גוש עציון בתש"ח.

השלושה — אברהם איצקוביץ, בן 28, יוסף גגר, בן 25, מירושלים, וסביל מוסקוביץ, בן 19, מאוהיו — נשלחו על־ידי הליגה לגבות עדויות מפיהם של סוחרים ונכבדים ערביים בחברון.

נסתיימה שביתת „חצי השעה" בטלוויזיה

מאת גדעון אלון, סופר „הארץ" בירושלים

„שביתת חצי השעה" של 100 טכנאי הטלוויזיה נסתיימה אתמול ושידורי הטלוויזיה שנקטעו משך שלושה ימים, נכנסו למתכונתם החדשה, כלומר עד 10.30 בערב.

הנהלת רשות השידור, שיוצגה בדיונים על־ידי הסמנכ"ל מר אהרון מ י כ ל, מנהל הטלוויזיה ישעיהו תדמור והמפקח ההנדסי שלמה גל, נענתה לדרישת הטכנאים לגבי קיצור עבודתם ל־41 שעות בתנאים מסוימים שיוסכמו בהמשך המו"מ.

דובר רשות השידור מר ארי אבנרי מסר, כי ההסכם שנחתם אתמול הוא לשביעות רצונם של שני הצדדים.

נציג ועד הטכנאים יאיר שרף מסר כי הם מסכימים בצורך לשינוי לוח משמרות העבודה, עקב הקיצור במספר שעות העבודה. אולם בכוונתם לעמוד במריצ שימשך על אי־פיצול יום העבודה, ומועד קבוע להתחלת שעות העבודה. מר שרף הוסיף כי הטכנאים החליטו להקל על הנהלת רשות השידור במבצע „פתרון" כדי לצאת מהמבוי הסתום. [illegible] שידורים במתכונתם הרגילה.

תע"ל נגד מסי עקיפין חדשים

הטלת מיסי־עקיפין חדשים עלולה לבטל כליל את ערך ההקלות במס־ההכנסה, שהאוצר עומד להנהיג הן בהכנסות הריבתיות הן על־ידי פטור ממס־הכנסה של ההכנסות הנמוכות עד 570 ל"י — נאמר בהחלטת הועדה המרכזית של תנועת העבודה הליברלית (תע"ל). שנערכה שלשום בראשותו של מר הלל זיידל, בתל־אביב.

לכן, מתנגדת תע"ל להטלת מיסי־עקיפין בסוג כלשהו, הטומנת בחובה סכנת התייקרות תלולה של מיצרכים ומוצרים חיוניים. כן יסבלו מיסים אלה ראשית הרעומה בביסוי ישיר, הצטרות לצורך הגברת הפריון והייצור, הרצון לעבודה ולהתמחות מקצועית.

אשר לפטור ממס על הכנסות נמוכות, סבורה תע"ל, כי במקום 570 ל"י המוצע עתה על־ידי האוצר בעקבות המלצת ועדת אשר, יש להעלות את סכום הפטור ממס עד ל־700 ל"י בקירוב.

מר א. חסין, מזכ"ל תע"ל אמר, כי ההקלות במס ההכנסה המוצעות [illegible] האוצר מההכרזה של שינויים אלה.

בינואר—יוני 1972

9% מהעולים מן המערב נקלטו בתנועה הקיבוצית

מאת סופר „הארץ"

כתשעה אחוזים מהעולים מן המערב בחודשים ינואר—יוני 1972, נקלטו בתנועה הקיבוצית — בהשוואתם, לחמשה אחוזים ב־1971 — נמסר בדו"ח חצי שנתי של המחלקה לקליטה בהתיישבות שבמשרד הקליטה. זאת למרות האטה שחלה בעליה מארצות המערב במחצית הראשונה של 1972. אחוז המצטרפים לתנועה הקיבוצית מבין עולי בריה"מ הוא זעום. משרד הקליטה בוחן אפשרות להגדיל את מספר הנקלטים בתנועה הקיבוצית.

באחרונה הוחלט על הקמת 10 מרכזי קליטה בקיבוצים ועל הפעלה מוקדמת של דיור לעולים בתנועה הקיבוצית. במשרד הקליטה סבורים כי תכנית זו תגדיל את מספר הנקלטים בתנועה הקיבוצית.

הופסק הייצור במפעל שגרם לזיהום האויר

(לע"מ). התקלה שאירעה בבית חרושת קופלק לחמרים כימיים ברוממה, בירושלים — במרחק מספר מטרים מבתי־מגורים, — גרמה לפליטת גאזים ועשן למכביר. בעקבות התקלה הוציא רופא המחוז צו אדמיניסטרטיבי להפסקת הייצור במפעל, עד שיתבררו סיבות התקלה, אשר גרמה למיפגע זיהום האויר.

שיפוץ גשר מוצא

(ע). עובדי מע"ץ החלו אתמול לשפץ את גשר מוצא שליד ירושלים והכשרתו לקראת עונת הגשמים. הגשר יצופה בשכבה מיוחדת של אספלט, בעלת תכונות המקטינות את אחוז ההחלקה. העבודה, שהופסקה בחול המועד סוכות בגלל עומס התחבורה, תסתיים שבוע אחרי סוכות.

בסיור שערכו מהנדסי מע"ץ במקום נתברר כי המבנה הגיאומטרי של אזור הגשר, שיש בו עיקול מסוכן, עלול, למרות הציפוי, שלא למנוע התחלקויות במידה ומהירות הנסיעה תעלה על 60 קמ"ש. פנס מהבהב, תמרורים ושלטי אזהרה מתאימים, הוצבו ליד הגשר.

נמשך משפט שני חיילים הנאשמים בהריגת קבלן בכדור תועה

(ע). במרכז עדויות התביעה במשפטם של שני החיילים, מרדכי חזות וצבי ברנר, בבית הדין הצבאי המחוזי ביפו, עמדו אתמול עדותם של חוקרי ומומחי המשטרה ביחס לקליע, שגרם למותו של הקבלן גדליהו ציציקס ז"ל.

הקבלן נהרג מכדור תועה, כאשר עמד במרחק של יותר מאלף מטר ממטווח ירי, שערכו שני חיילים ליד האיצטדיון של רמת גן ברובה קלשניקוב, ב־17 במארץ 1972. השניים הואשמו על ידי התביעה הצבאית בגרימת מותו של הקבלן ללא כוונה ומתוך חוסר זהירות, שאין בה משום רשלנות פושעת. כן הואשמו השניים בשימוש בלתי חוקי וללא סמכות בכלי ירייה.

השניים כפרו באמצעות סנגוריהם, עוה"ד חיים אוהד ושלום פסקא באשמות המיוחסות להם.

קול: סיכוי שעד סוף השנה נגיע ל־750 אלף תיירים

טוען: ההחלשה בתנועת התיירות — עונתית

מאת חביב כנען, סופר „הארץ"

שר התיירות, מר מכה קול, דחה אתמול בשיחה אתי את טענת סוכני נסיעות ומנהלי בתי־מלון על החלשה ניכרת בתנועת התיירות ועל ירידה ניכרת בתפוסה בבתי מלון.

לדברי מלונאים וסוכני נסיעות מסתכמת התפוסה הממוצעת מאז ראשית ספטמבר בכ־60 אחוז ולטענתם תימשך ירידה זאת עד לשבוע השני של אוקטובר. מאותו מועד צפויה תנועת תיירות ערה אם לשפוט לפי ההזמנות לחדרים עוד לפני החגים

שפל בנמל לוד

(ע). שפל בתנועת הנוסעים השורר אתמול בנמל התעופה לוד, ושעה ארוכה היה בית־הנתיבות שומם מאדם.

סוכני נסיעות ותיקים אומרים, שתקופה זו, בין החגים, היא תמיד תנועת שפל בתיירות — אולם הם מציינים, כי הנסיעות באויר נהפכו לסבל הזדלד להיות תענוג. דבר זה מאפיל את רישומו.

„הנוסעים מבינים שצריך לערוך חיפושים, אך החיפוש הבלתי פוסק בחפציהם, בכליהם ועל גופם מעצבן מאד ומי שלא מוכרח לנסוע מעדיף כנראה תופשה בגבולות ארצנו" — אמר סוכן נסיעות.

גם מספר היוצאים פחת ד־קבוצות המטיילים הישראליים נעשו קטנות יותר.

רבים, בתנאי שלא יהיו ביטולים של הזמנות אלה.

שר התיירות אמר שההחלשה היא עונתית וקיים סיכוי סביר מאד כי תתמלא התחזית ל־1972 בדבר עלייה ב־15% לעומת אשתקד. „עד כה אנו מצליחים לעמוד בתחזית זאת", ציין השר, „ועל כך מצביעה העובדה שבין חודש ינואר ועד סוף אוגוסט כבר היתה עליה ב־15% לעומת אשתקד".

„אם לא יחולו התפתחויות בלתי צפויות בתחום הבטחוני, אין לי ספק שנעמוד בתחזית ועד סוף השנה נגיע ל־750 אלף תיירים", אמר.

קול: 22 בתי־מלון לתיירים נבנים עתה בתל־אביב

(ל.ע.מ.). שר־התיירות, מר מ. קול, הודיע אתמול כי בהשקעה של 346,5 מיליון ל"י, מהם כ־50 אחוז הלוואות ממשלתיות, נבנים עתה בת"א 22 בתי מלון ובהם 4,630 חדרים. הוא אמר זאת בטכס כתן פרסים לעובדים המצטיינים של מלון באזל בת"א שנערך במלון.

השר ציין, כי כיום מצויים בת"א 46 בתי מלון מומלצים לתיירים ובהם 3,146 חדרים. המהווים 18.9 אחוז מכלל בתי־המלון המומלצים לתיירים בארץ. חלקה של ת"א בסך לינות תיירים בישראל, היה אשתקד 21.9 אחוז.

רשות שמורות הטבע תמסור חלק משמורה ליד אשדוד לחברת החשמל

מאת עמוס הדר, סופר „הארץ"

רשות שמורות הטבע תמסור לחברת החשמל שמונה דונמים של שמורת השיטה המלבינה (עץ אפריקאי) ליד אשדוד, שם תקים החברה תחנת מיתוג.

סגן מנכ"ל שמורות הטבע מר אביר שפירא, שמסר על כך אתמול, אמר כי חברת החשמל פנתה באחרונה אל הנהלת הרשות וביקשה לוותר על השטח כדי להקים תחנה חשובה לכל אזור הדרום. למרות ייחודו של הצמח ו„אופיה המיוחד" — אמר מר שפירא — נאותה הנהלת רשות שמורות הטבע למסור את השטח, כדי לא לגרום שיבושים באספקת החשמל.

שטח השיטה המלבינה משתרע על פני 870 דונם, הריכוז היפה ביותר בארץ של עץ אפריקאי זה.

בחודש אוקטובר יתחילו חילופי סטודנטים בין ישראל לבין מכסיקו על פי הסכם שיתוף פעולה בין שתי המדינות — מסרו אתמול בלוד אנשי המשלחת המכסיקנית שעזבו את ישראל.

אלמוגי: יש להקים מפעלים בשטחים

שיקלטו את העובדים שיפלטו מהמשק הישראלי

מאת סופרת „הארץ"

כ־¼1 מיליארד ל"י משתכרים מדי שנה העובדים הערביים מהשטחים המועסקים בישראל — כך אתמול שר העבודה י. אלמוגי בכנס מזכירות הקבוצות והקיבוצים בת"א.

השר מסר כי כיום מועסקים בישראל כ־40,000 פועלים מהשטחים בצורה מאורגנת ועוד כ־6,000 פועלים בלתי מאורגנים. הוא הדגיש את העובדה שכ־10,000 עובדים עברו קורסים מקצועיים בישראל ובכך העלו את רמתם המקצועית ואת רמת השכר. תופעה זו גוררת בעקבותיה — אמר השר — פער בין רמת החיים של ערביי השטחים המועסקים בישראל לאלה העובדים בשטחים, ובשל כך נוצר מחסור בכח אדם בתוך השטחים. שר העבודה פנה להדרכות מבוקרות לשם הקמת מפעלים בשטחים, שיעסיקו כח עבודה מקומי ויצרו אלטרנטיבה כלכלית למועסקים מהשטחים שיפלטו מהמשק הישראלי.

שאילתות בכנסת על הכתבות ב„הארץ" בעניין הפשע המאורגן

מאת סופר „הארץ"

שתי שאילתות בקשר לממצאים המתפרסמים בסידרת הכתבות על פשע מאורגן בישראל ב„הארץ", הגיש אמ' ח"כ אורי אבנרי לשר־המשטרה ולשר המשפטים.

בשאילתה לשר־המשטרה טוען ח"כ אבנרי, כי „בסידרת כתבות המתפרסמת ב„הארץ" מגלה רן כסלו, כי ישראל נהפכה בשנים אחרונות לתחנה חשובה בהברחת סמים כבדים — אופיום והירואין — מהמזרח הרחוק לאירופה. מר כסלו אף הצביע באחת הכתבות על מחדלים חמורים של משטרת ישראל, בעיקר משטרת אילת, במלחמה בנגע ההברחות."

מר אבנרי מבקש להשיב אם נבדקו טענות אלה ואם נבדקו — על־ידי מי ומה העלתה החקירה? כן מבקש הוא לדעת אם נבדקה הטענה שפורסמה באחת הכתבות בדבר הגברת השימוש באופיום בישראל, ואם היא נבדקה, מה העלתה הבדיקה.

בשאילתה המופנית לשר־המשפטים שואל ח"כ אבנרי אם נוכח גילויים חדשים בסידרה על פשע מאורגן בישראל המתפרסמת ב„הארץ", נקט היועץ המשפטי לממשלה בחקירה מטעמו, כפי שנהג בעבר עם הפירסום הראשון, ואם נערכה החקירה — מה העלתה. (מאמר נוסף בסידרה על פשע מאורגן ראה בעמוד 11).

אכול עם מצב רוח

בבית
במסיבה
בפיקניק
במסעדה
בסטקייה
בבית-הקפה
נשר זהב בירה עם מצב רוח.

„פיאט 128" במחיר של
‎-.23,160 ל"י, נותנת לך:
מכונית מפוארת בעלת 4 דלתות. עם נוחות מירבית ל-5 נוסעים... המנוע החזק שלה — בעל הנעה קדמית — מבטיח ביצועים מושלמים... מערכת בטיחות ובולמי-זעזועים משוכללת... העיצוב מרשים ביותר... ומעל לכל — הוצאות האחזקה נמוכות יותר מכל מכונית אחרת מסוגה...
בדגמים: סלון ✶ סטיישן ✶ ספורט־קופה
המסקנה: מכונית יקרה במחיר נמוך!
FIAT 128

هكذا من الأصل

מכזא מן الأصل

ניפקד משרות מילואים נהרג בנפלו מקומה ד'

ניסה כנראה לחמוק בעת ששוטרים צבאיים באו לביתו

(ע). תושב ת"א נהרג אתמול לפנות בוקר בנפילה מחלון, בעת ששוטרים צבאיים באו לביתו, כדי לעצור אותו על שנפקד משירות מילואים.

בשעה 2.30 לפנות בוקר יצאו שני חיילים ושוטר צבאי לדירתו של ה־ניפקד יוסף הראל (קרונברג) בן 28, ברחוב שלמה המלך בתל־אביב. הם עלו אל הדירה בקומה הרביעית ודפקו על הדלת. אביו של הראל פתח להם והם החלו לדבר עמו. לפתע נשמעה חבטה מן החצר והנפקד נראה שוכב על הקרקע.

לפי הסברה, התעורר הראל בשהבחין באנשי הצבא, ניסה להימלט דרך הגג, מעד ונפל לחצר. האיש נפצע קשה ומת בבית החולים.

צעירים נעצרו כחשודים בפריצה לסופרמרקט

(ע). שני צעירים, בני 17, נעצרו אתמול לפנות בוקר בבאר־שבע כחשודים בפריצה לסופרמרקט ברחוב רמב"ם ובגניבת סחורה בשווי כ־4000 ל"י.

בשעה 4 חצי לפנות בוקר הבחינו השוטרים, רס"ל מורים כהן וסמ"ש דוד וקנין, שהיו בסיור שיגרתי בדמות חשודה של צעיר שהחל לברוח. הם רדפו אחריו, ומשנעצר התברר שהצעיר הוא פנים מוכרות למשטרה.

צעיר שני שהיה במקום, הספיק לברוח אך נעצר מאוחר יותר בביתו. בחקירה הודו שני החשודים בפריצה לסופרמרקט והם בכלאו לי־המשך החקירה.

הוקדשה חורשה לזכרו של זלמן ארן ז"ל

חורשת עצים הנטועה ליד מעלה החמישה — ממנה נשקף נוף הרי ירושלים — הוקדשה אתמול לזכרו של זלמן ארן ז"ל, מי שהיה שר־החינוך.

במעמד — שהונחה על־ידי מר יעקב צור יו"ר הדירקטוריון של ה־קרן הקיימת — השתתפו בני משפחת ארן, יו"ר הכנסת מר ישראל ישעיהו, נשיא אורט מר חיים הרצוג, נציגי הועד הפועל של ההסתדרות, למעלה מ־200 תלמידי אורט וקהל רב. מר צור, העלה קווים לדמותו של השר המנוח ועמד בדבריו על תרומתו הרבה בשדה החינוך והתרבות.

משרד החינוך:

עיריית ירושלים מפגרת בבניית בתי"ס בשכונות

עיריית ירושלים מפגרת בתכנון ובבניית בתי־ספר בשכונות החדשות בעיר — זאת נמסר לי אתמול ממשרד החינוך בתגובה על דברי ראש העירייה, מר טדי קולק, שהאשים לפני כמה ימים את משרד החינוך בכך שהוא מונע תקציבים לבניית בתי הספר.

ממשרד החינוך נמסר, כי טענתו של מר קולק מוזרה במיוחד לאור העובדה שהעירייה לא ניצלה עד כה את תקציבי השנים 1971 ו־1972 לבניית בתי־הספר. מכאן שהפיגור בבניה אינו תוצאה של חוסר תקציב אלא של תכנון לקוי ומפגר. משרד החינוך טוען עוד כי האשמתו של מר קולק מהווה נסיון בלתי מוצדק להטיל האחריות למחדלי העירייה על משרד החינוך.

הורים מאיימים להשבית ביה"ס פיכמן בחיפה

(ע). ועד ההורים של בית־הספר פיכמן ברמות רמז באיכוה החליט אתמול להשבית את המוסד מיד אחרי חג הסוכות, אם עד אז לא יימצא פתרון לבעיית שמונת ילדי כיתה א', שהוכנסו בכוח על־ידי ה"י הם לכיתה. לפי החלטת מחלקת החינוך העירונית, חייבים הם ללמוד בביה ספר הבנים הנמצא אף הוא בשכונה.

אתמול שלח הועד מכתב לשר ה־חינוך והתרבות, מר יגאל אלון, בבקשה לקבלם להאזין כדי למנוע השבתת הלמודים.

כתה א' של בית־הספר פיכמן מושבתת מאז תחילת הלמודים, בשל סרובם של ההורים להוציא את ילדיהם מהכיתה. ההורים טוענים, כי לפי אזור מגוריהם צריכים ילדיהם ללמוד בבית הספר פיכמן ולא בבית ספר הבנים. החלטת העירייה להעבירם לבית ספר הבנים, תאלץ את ה־ילדים לעבור שני ק"מ ליום ולחצות כביש שבו יש תנועה סואנת, דבר העלול לסכן את חייהם — טוענים ההורים.

ועדת השרים לעניני כלכלה המשיכה אתמול בדיוניה בהצעת תכנית פיתוח למשק הלאומי בשנים 1972/76. הדיון יסוכם באחת הישיבות הקרובות של הועדה.

במסרה לקרב הורי טירונים להווי של החייל, נערך אתמול יום הורים בבסיס טירונים מרכזי של צה"ל. התכנית כללה: תצוגת אש, מיסדר שיחה בין ההורים לבין מפקדי בניקם. (צלום: זוז)

בכינוס ראשי המועצות הדתיות

נבחרו 12 הנציגים לגוף הבוחר של מועצת הרבנות

(לע"מ). — כינוס ראשי ה־מועצות הדתיות בארץ — ה־שביעי בסדרת הכינוסים לקביעת הגוף הבוחר את מועצת הרבנות הראשית — נערך אתמול בהיכל שלמה בירושלים.

בכינוס נבחרו 12 ראשי מועצות דתיות, אשר מצטרפים ל־104 הרבנים ונציגי הציבור שנקבעו עד כה בגוף הבוחר אשר ימנה 150 רבנים ונציגי ציבור.

יו"ר ועדת הבחירות למועצת הרבנות הראשית, ח"כ מרדכי סורקיס, פתח את הכינוס והביע סיפוק את ההשתתפות הערה בכינוס. היו"ר הסביר למשתתפים את סדרי הבחירות בכינוס.

השתתפו בכינוס 62 ראשי מועצות דתיות מכל חלקי הארץ ולאחר מבין הקולות נבחרו הנציגים הבאים: חיים איזנר — חבל יבנה — איזורי; הרב מנשה מלול — אור עקיבא; פנחס אבוחצירא — אשדוד; עכרם אברגל — אשקלון; עמוס חג'גי — בית שאן; הרב א. אלכליח — דימונה; מאיר עמנואל — טבריה; משה פרנץ — טירת הכרמל; אברהם לחיאני — קרית גת; רחמים נתנאל — ערד; דוד אילה — צפולה; דוד דביגו — שלומי.

במכב רב משתתפים העניק אתמול ראש עיריית חברון שייך מר המד עלי ג'עברי תעודות סיום שנה ראשונה ל־32 תלמידי המכון לליבבדי האיסלאם בחברון.

תנועת מטוסים בלוד יום ו'

[illegible]

תנועת מטוסים בלוד שבת

[illegible]

צוות המשטרה משלים חקירת השוד באשדוד

חומר הראיות יוגש לפרקליטות להכנת כתבי אישום

מאת אבי ולנטין כתבר „הארץ"

צוות מיוחד של המשטרה, עומד להשלים החקירה בפרשת שוד בנק הפועלים באשדוד ובימים הקרובים יועבר חומר הראיות לפרקליטות, כדי שתגיש נגד החשודים כתבי אישום.

כן המשטרה נמסר, כי התקדמה רבה הושגה בחקירה ... עם החוקרים. ... הערכה היא, כי הצוות המיוחד יצליח לאסוף ראיות לכ־15 מקרי שוד שהיו באזור בחודשים האחרונים.

היועץ המשפטי לממשלה, מר מאיר שמגר, עדיין לא אישר את המלצת חוקרי המשטרה לתת לצרפתי מעמד של עד מדינה. דובר הכנה הארצי, ניצב־משנה מרדכי תבור, שנתבקש להגיב על כך אמר: „אין תגובה".

הנאשם מעצר פוזי

שופט בית־משפט השלום בתל־אביב האריך אתמול יב' ימים את מעצרו של שמעון פוזי החשוד בביצוע ארבעה מעשי שוד: בבנק הפועלים באזור, ברמת־יוסף, בחולון ובבנק לאומי ברמת־אביב.

נציג המשטרה אמר בבית־המשפט, כי להוקרים עדות נגד פוזי הקושרת אותו לשני מעשי שוד ועדויות בקשר למקרים הנוספים. כן אמר שיש עדויות של חיילים, המוצבים שסיפקו לו נשק שבו השתמש לביצוע מעשי השוד.

בחקירה של עו"ד צבי לידסקי, הבנן על פוזי, התבקש נציג המשטרה לגלות כי הפר, אולם הוא סרב לגלות כן וביתה־המשפט החליט לא לגלות את השם.

28 דירות בואדי ג'וז נמכרו לתושבי מזרח העיר

משרד־השיכון סיים באחרונה איכלוס 28 דירות בואדי ג'וז בירושלים שנמכרו לתושבי מזרח העיר.

הדירות בנויות בתקן מסופר. הן בנות שלושה חדרים בשטח כ־80 מ"ר והן נמכרו בתנאי מימון מיוחדים. את הדירות בנה קבלן ערבי. בר עקיבא פיינשטיין הממונה על השיכון למיעוטים במשרד השיכון נמסר כי יש כיום היענות מוגברת של תושבי מזרח העיר לקבלה סיוע לדיור במשרד השיכון.

נוסף לבנייה השיכון נתנו מיום 1.4.72 ועד לסוף חודש אוגוסט 1972 כ־400 הלוואות, בסכום של מליון וחצי ל"י להתבנות עצמית של תושבי מזרח העיר.

מילגות ויצ"ו ע"ש חללי מינכן

(ע). — 11 מילגות ע"ש י"א חללי מינכן יחולקו השנה לתלמידים בבתי הספר המקצועיים והחקלאיים של ויצ"ו ברחבי הארץ — החליטה אתמול הנהלת ויצ"ו העולמית בישיבתה בת"א.

31 פועלים מעזה נעצרו בנצרת

(ע). משטרת נצרת עצרה שלשום בערב 31 ערבים תושבי עזה והסבירה, ששהו בעיר ללא רשיון. הנצעירים מועסקים בעיר וסביבתה, בעיקר בענף הבנייה ובמסעדות. הם מצפים להסתכן ולהישאר בנצרת, כדי לשוב בני ערב לעזה.

משרדי בית סוקולוב סגורים ערב יום כיפור

משרדי בית סוקולוב ואגודת העתונאים יהיו סגורים ביום א', ערב יום כיפור.

שונו ערכי הקרקע — לחישוב דמי הסכמה באדמות חקלאיות

(ל.ע.ב.) מינהל מקרקעי ישראל החליט, לפי הוות דעתו של השמאי הממשלתי, לשנות את ערכי הקרקע לצורך חישוב דמי הסכמה שיש לשלם בעת העברת זכויות בנכסים חקלאיים ולהתאימם לשינויים שחלו מראשית שנת 1971 — הודיע אתמול דובר המינהל.

בהתאם להחלטה זו יחולו השינויים הבאים בטבלאות של ערכי הקרקע לצורך העברת זכויות בשטחים חקלאיים:

✶ ערך הקרקע שהיה עד כה 1000 ל"י לדונם יהיה — 1250 ל"י לדונם.

✶ ערך הקרקע שהיה עד כה 800 ל"י לדונם יהיה — 1000 ל"י לדונם.

✶ ערך הקרקע שהיה עד כה 600 ל"י לדונם יהיה — 750 ל"י לדונם.

✶ ערך הקרקע שהיה עד כה 450 לדונם יהיה — 575 ל"י לדונם.

✶ ערך הקרקע שהיה עד כה 350 ל"י לדונם יהיה — 375 ל"י לדונם.

משקי עזר

א. לצורך חישוב הערך הסביר של הנכס יחולו מ־1.9.72 הערכים הבאים: עבור דונם ראשון (כולל מחוברים). — 50,000 ל"י במקום — 40,000 ל"י: עבור כל דונם נוסף שהוא מטע 5,000 ל"י (במקום — 4,000 ל"י). עבור כל דונם נוסף שאינו נטוע — 2,500 ל"י (במקום — 2,000 ל"י).

ב. ערכי הקרקע לצורך חישוב דמי ההסכמה יהיו כדלהלן: ערך הדונם הראשון יהיה — 5,000 ל"י (במקום — 4,000 ל"י). ערך כל דונם נוסף יהיה — 1,250 ל"י (במקום — 1000 ל"י).

נחלות

א. דמי הסכמה בעת העברת משק במחיר סביר ישארו בסך — 725 ל"י.

ב. לצורך חישוב המחיר הסביר של הנחלה יחולו השינויים הבאים: עבור הדונם הראשון (כולל המחוברים) יחשבו 50,000 ל"י (במקום — 40,000 ל"י).

עבור כל דונם מטע שלחין יחושבו — 4,000 ל"י (במקום — 3,000 ל"י).

עבור כל דונם שלחין ייחשבו — 1,500 ל"י (במקום — 1,250 ל"י).

דובר המינהל הוסיף, כי החלטה זו נכנסה לתוקפה ב־1 בספטמבר 1972 וכי כל המחוזות כבר קיבלו הודעה לנהוג לפיה בכל העברות — זכויות שנעשו החל בתאריך הנ"ל.

„ירידה בדחיות של תביעות ל„גמלת זקנה ושאירים"

(ל.ע.ב.). „במסגרת הליברליזציה של תנאי הזכאות בביטוח הלאומי והמאמצים להגביר את מיצוי הזכויות של האוכלוסיה חלה ירידה מתמדה ודרסטית בשעור הדחיות של תביעות לקצבת זקנה ושאירים ע"י הביטוח הלאומי. הירידה אינה רק במספר המוחלט אלא אף בשעור הדחיות — מסר אתמול ד"ר ישראל כ"ץ, מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, בפגישה עם פקידים בכירים במשרדו, בהתחמכו על מחקר שבוצע באחרונה על־ידי האגף למחקר ותכנון של מוסדו.

ד"ר ישראל כ"ץ, ציין, כי בשנת 1968/69 הוגשו למוסד כ־13 אלף תביעות לקצבת זקנה, מתוכן נדחו מסיבות שונות 8 אחוזים. לעומת זאת הוגשו למוסד בשנת 1970/71 כ־20 אלף תביעות חדשות מהוכן נדחו 4 אחוזים בלבד.

פסילת רשיון נהיגה ל־10 שנים ומאסר בפועל

(ע). — לפסילת רשיון נהיגה לתקופת 10 שנים ו־18 חודשי מאסר בפועל, נידון בבית־משפט השלום בתל־אביב צפן אביאני, בן 32, מנוה שלם, תל־אביב.

תובע המשטרה טען אתמול בפני השופט מנחם אילן בתל־אביב, כי הנאשם נהג אשתקד על אופנוע ללא רשיון נהיגה וביטוח ונלכד על־ידי סיור אנשי משטרה.

נוכח הרשעותיו הקודמות של הנאשם החליט השופט להחמיר בדינו, „כדי למגר את נגע גניבות רכב על־ידי אנשים מחוסרי רשיון וביטוח, דבר המהווה סכנה לציבור".

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת אמנו, סבתנו ואהובתנו היקרה

מרת **עדה פוגץ'** ז"ל

ההלויה יוצאת היום, יום שישי, ז' תשרי תשל"ג (15.9.72) בשעה 10.00 בבוקר מבית החולים תל־השומר ותגיע בשעה 11.00 לבית העלמין בחולון

המתאבלים מרה:
בנה וכלתה: יהודה ומלכה אראל וב"ב
בתה והתנה תמר ונתן אילנית
אחיה ואחותה וב"ב

בעלי, אבינו, סבנו, אחי ודודנו היקר בארם

פסח ב"ר שמשון צלניקר

איננו

הלויתו תצא היום, יום שישי, ז' תשרי תשל"ג, 15.9.1972, בשעה 13.00 מבית ההלויות הצירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים:
אשתו: רבקה צלניקר
בנו: שמשון ושושנה צלניר
בתו: אורנה וגדעון חסדאי
נכדתו: דבורה ויצחק דנה
נכדיו: רונן, טל ורן
אחיו: מרדכי צלניקר
וכל המשפחה

צבי בן משה רוטנברג

איננו

ההלויה תצא היום, יום שישי, ז' תשרי תשל"ג, 15.9.1972, בשעה 10.00 בבוקר מביה"ח אליטע, הר־הכרמל

אחיו: אברהם רוטנברג
ומשפחתו

אנו מתאבלים על מות

מר **צבי רוטנברג**

ומשתתפים בצער המשפחה

ההנהלה וחבר העובדים
של החברה המאוחדת
למזרח הקרוב לישראל בע"מ

אנו משתתפים בצערו של חברנו

משה אהרון

במות עליו

אביו ז"ל

אגד
ההנהלה והחברים

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו היקרה

חיה גורקביץ

אלמנת ר' אברהם יהודה ז"ל
מראשוני מתישבי חולון

ההלויה תצא היום, יום שישי, ז' תשרי תשל"ג, 15.9.72 בשעה 10.00 בבוקר מבית חולים תל־השומר דרך בית בחולון, רח' הנוטרים 12, לבית העלמין בנחלת יצחק

המתאבלים מרה:
משפחות: גורקביץ, מנלה, מידלר, דבירי, כהן
הנכדים והנינים בארץ ובחו"ל

אוטובוס יועמד לרשות המלווים מתל־השומר

למר **עמיאל וינשטיין**
ולמשפחה

משתתפים באבלכם
בהילקח האחות

תקוה ז"ל

עובדי חברת גב־ים
לקרקעות בע"מ, חיפו

ביום שלישי י"א בתשרי תשל"ב 19.9.1972 במלאת ארבע שנים לנפילת בננו היקר

צבי (צביקה) **קסטלר** ז"ל

תתקיים אזכרה בשעה 4 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בחיפה. הסעה בשעה 3.30 ממילק בר „צביקה" מרכז הכרמל

המשפחה

במלאת שנתיים לנפילתו של

סג"מ **דורון** (דוני) **גביש** ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין הצבאי בחיפה ביום ג', י"א תשרי תשל"ג (19.9.1972) בשעה 16.00

ידידים ומוקירי זכרו נפגשים בשער בית־העלמין

ברוריה ויהודה גביש

משטרת ישראל — מטה מרחב חיפה

משתתף בצערו של

סמל־שני **ישראל למפלץ**

במות עליו אחיו

יצחק ז"ל

משטרת ישראל — מטה מרחב יפו

משתתף בצערו של

סמל־ראשון **יוסף בר זכאי**

במות עליו אמו

מסעודה ז"ל

מפעלי ים המלח בע"מ

אבלים על מותו של

המהנדס **שלמה קצ'קו** ז"ל

מותיקי חברת האשלג ומפעלי ים המלח

ההנהלה וצבור העובדים

למר בדה ויזנר
ובני המשפחה

השתתפותנו בצערכם בהלקח מכם

הרעיה והאם

גוסטי ויזנר ז"ל

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים
בע"מ

לאיבן רוט

במות

אשתך ז"ל

משתתפים בצערך

שרותי רכב בע"מ

מרכז מרטין בובר להשכלת העם
האוניברסיטה העברית בירושלים

מגור האחיות ציון
האולפן העברי—ערבי

טכס אזכרה

ליום השנה למותה של **האם אלין**

שפעלה למען יתר הבנה בין ערבים ויהודים, והיתה בין מיסדי האולפן העברי—ערבי.

הטכס ייערך ביום ד', 20 בספטמבר 1972, בשעה 4:00 אחה"צ במגור „האחיות ציון", בעין כרם.

ידידיה ומוקירי זכרה מוזמנים לקחת חלק בטכס ההתייחדות

אוטובוסים מיוחדים יועמדו לרשות הקהל ליד שער שכם בין 3:15 ל־3:30 אחה"צ.

הופיע

בשנת 1867 החלה הפלישה של התיירות מאמריקה. מודעות ענק בעתונות ארה"ב בישרו על פתיחת ההרשמה לטיול לאירופה ולארץ הקודש. האמריקני הממוצע, שהפרוטה בכיסו, נלהב לצלול אל מעמקי התרבות המערבית, לעטוף נפשו בבדי היצירות של אמנות אירופה, להנגם בערש הנצרות, ולטבור צמאונו ממעינות היסוד של האמונה והישועה. ביוני הוצה ספינת הקיטור „קוויקר סיטי" את האטלנטיק, כשדגל הכוכבים והפסים מתנוסס על תורנה, ועל סיפונה חבורת נוסעים המצוידים בספרי תנ"ך, היסטוריה והימנוני תהילה. הם הועידו את טיול הקיץ לתיווק האמונה ולאיצוב הסקרנות. מצטרף אליהם נער העיתונות של המעבה המערבי, מרק טוויין, בעיניים פקוחות ובחושים דרוכים, בעלה הסופר הצעיר את רשמי מסעו. בצחוק כלתני, בלגלוג שנון ובשמחה כמעט שחצנית בנפק האמריקני החדש את הפרות הקדושות של העולם הישן. לאחר יותר במאה שנים מופיע לראשונה בעברית, ספר רב מכר ונוקף הומור:

מסע תעצוגות לארץ הקודש
מאת מרק טוויין

14.90 ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים

או ישירות באמצעות צ'יק לספרית ידיעות אחרונות ת.ד. 14125 ת"א ותקבל את הספר לביתך.

הוצאת בית א.לבינזון

אוניברסיטה בר־אילן

המזכירות האקדמית מודיעה כי ימי ההרשמה

לעריכת תוכנית הלימודים

לתלמידי שנה א' (חדשים)

לשנה"ל תשל"ג יתקיימו במועדים כדלקמן:

יום שני, כ"ד בתשרי תשל"ג — 2.10.72	א—ד*	
יום שלישי, כ"ה בתשרי תשל"ג — 3.10.72	ה—כ	
יום רביעי, כ"ו בתשרי תשל"ג — 4.10.72	ל—פ	
יום חמישי, כ"ז בתשרי תשל"ג — 5.10.72	צ—ת	

מערכת השעות תתלה בימים הקרובים

* לתלמידים אשר שם משפחתם מתחיל באותיות הנ"ל.

A EMBAIXADA DO BRASIL
EM TEL-AVIV

pede a todos os brasileiros ausentes do Brasil em caráter temporário **(menos de doze meses)** comunicarem — se com seu Serviço Consular (Shderot Chen 57, Tel-Aviv), a fim de receberem instruçoes sôbre declaração de IMPOSTO DE RENDA.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה להכשרת מורים

נמשכת ההרשמה למחלקה להכשרת מורים לקראת קבלת תעודת־הוראה בבתה"ס על־יסודיים (תיכוניים־עיוניים ומקצועיים).

סטודנטים בעלי תואר אקדמי במדעים המדויקים או במדעי הטבע באוניברסיטאות אחרות יכולים ללמוד לתעודת הוראה כסטודנטים אקסטרניים.

מלגות מטעם משרד החינוך והתרבות בגובה של — 2,000 לירות ועד — 3,000 ל"י תנתנה בהתאם לצרכים. מלגות מוגברות תינתנה לסטודנטים מפקולטות הנדסיות המכשירים עצמם להוראה במקצועות טכנולוגיים.

פרטים נוספים והרשמה במשרדי הכשרת מורים בקרית־הטכניון בבנין פורמר חדר מס' 10 בימים א' — ה' בין השעות 11.00 — 13.00 בבוקר.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחזור ללימודי חוץ

מודיע על הרשמה

ללימודי תעודה בתקשורת

בחיפה ובתל־אביב

✶ ספרנות מכנית
✶ קורס מתקדם ליחסי צבור
✶ יומנאי עתונאות (בחיפה בלבד)
✶ קורס מתקדם דפרסומת (בחיפה בלבד)
✶ כתיבה טכנית (בחיפה בלבד)
✶ קורס ברדיו ובטלוויזיה — טכניקות השידור, ההפקה וההתבטאות (בחיפה בלבד)

פרטים והרשמה:
בחיפה: הטכניון, בנין ראשי, הדר הכרמל, טלפון 667818, 661151
בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, טלפון 268126/7, 266992

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

פרקי היום בתנ"ך

דברי הימים, ב' (פ"ד—פ"ב)

המשנה היומית

הדלקת הנרות

	ירושלים	ת"א	חיפה
ב'	5.20	5.27	5.09
מוצ"ש	6.33	6.20	6.22

תורנות רופאים לפי התקופות

שבת 16.9.72

● מ.ד.א. (כללי וילדים) ר"ג, הנקל 42, 781111.

17.9.72 ערב כפור

18.9.72 יום כפור

תורנות בתי מרקחת

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב.

● שבת: איכילוב.

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

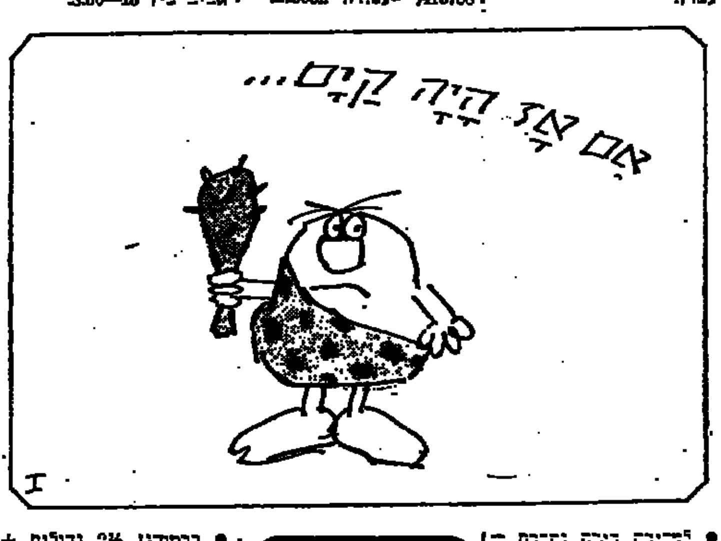

2-2½ חדרים

חדרים מרוהטים

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

מחסנים

בתי מלאכה

מגרשים

אולמות

משרדים

חנויות

עסקים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248705, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

● להזדמנות נדירה בסביבת בריאות למכירה מידית בהר כאים מצויינים עסק למהנדס ולחפצי נוי במרכז דיזנגוף מתאים גם לעולה חדש — 246006 — 865186 (לא בשבת).

● למכירה תחנת דלק גדולה בתל-אביב ת.ד. 5110.

● מכונות נגרות למכירה ל-פנות 05-12812 לא בשבת.

● למסירה פרפומריה מבוססת בסביבת קליגמורת מבוקשת ...

הצעות עבודה

מדור השדוכים...

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

מכוניות למכירה

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

שידוכים

ריקודים

נופש

חיות בית

חוגים

מכונות כתיבה

מכונות גילוח

דודי שמש וחשמל

רהיטים

מציעים למכירה

חריסים

שונות

מי מצא?

ביטוח

אירועים ובידור

חקלאות

טלוויזיה

תנורי חמום

שטיחים

מקררים

טפטים

צילומים

שרותים

השכרת רכב

ביקוש רכב

אפנועים וקטנועים

בתי־ספר ושיעורים

כלי נגינה

בולים ומטבעות

הלוואות

מכונות כביסה

רוצים לקנות

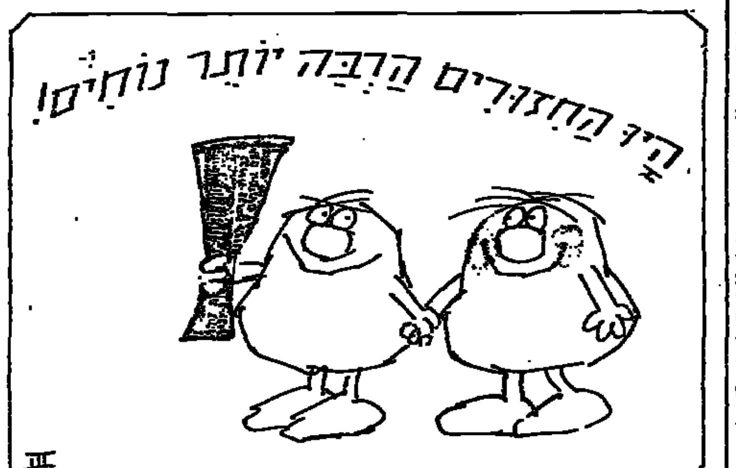

הלוח הכפול נתניה

דירות

קבלנים מציעים

דירות למכירה

הצעות עבודה

עסקים

נופש

ביקוש דירות

הודעות

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

מרפאות רופאים
תורנויות בתי חולים
תורנות בתי מרקחת
בתי כנסת
דירות
וילות ובתים
קבלנים
דירות למכירה 3 חדרים ויותר
2—2½ חדרים
דירות מרוהטות
דירות בדמי מפתח
דירות בשכר חודשי
ביקוש דירות
חדרים מרוהטים
משרדים
חנויות
עסקים

ש־מכזו מן الأصل

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: גורדאו 20, טל. 661166

ביקוש עבודה

● צעירים בעלי רכב פרטי, מעוניינים בחצי משרה — ביחד או בנפרד. נא לפנות בכתב: ניר חזיה 4 — ירושלים.

הצעות עבודה

● קורסים מזורזים: פקידות ומזכירות, ניהול ח־ן, קצרנות. הנהלת חשבונות. בהתכתבות, בתלמידים והחל — העבודה ועזרה בעבודה — "ברוטל" ירושלים. יפו 8 (פינת יפו מול תעבורים) — 234802

● דרושה פקידה למשרד רשמי בשעות מתאים למשרד ת.ד. 1341 ירושלים.

● דרושה מטפלת לשני ילדים לשעות 11.45 טלפון — 234802 בשעות העבודה.

● דרושה עוזרת לחצי יום. תנאים טובים טל׳ 622740

● דרושה מטפלת עם עבודות בית, בבית וגן. תנאים טובים.

● דרושה עובדה מבוגרת בבית ליום שעות כל יום, כתובת 9.00—2.00 5.00—7.00

● דרושה עוזרת לחצי יום טל׳ 11—9 בשעת 11—9.

● דרושה אישה לטיפול בתינוק ועבודות בית 4 שעות

● דרושה מטפלת לטיפול בעלה נכה למשפחה

● דרוש איש כפירות להסעת ילדים עריך נכיון קודם, עד גיל 30.

● דרושה פקידה מכירות לשעות הבוקר, רצויה ידיעת ברמוס טלפון 236903

● דרוש מרכז לארגונה מבגת עריך נכיון קודם. רכב עם רכב.

● דרושה בחורה אשה למטפל בילדה ועבודות בית ב־רמת־אשכול. 97703

● לבית מלון בירושלים — דרוש פקיד קבלה לשעות אחר הצהרים. לפנות: ת.ד. 475 ירושלים.

● למפעל ידוע בירושלים — דרוש מנהל חשבונות צעיר עם נסיון על שלוש שנים לפחות. לפנות: ת.ד. 542 ירושלים.

● דרושה מטפלת + עזרה בבית טלפון: 30440 בשעה 18.

מכוניות

● מכונית אבדו — 1969 מצב טוב, בירושלים לפנות בשעות הערב.

● פיאט 1100 ...

● פיאט 124 ...

● פיאט 850 ...

● בפיאט 850 ...

● קורטינה 1970 במצב מצוין טלפון

● פיאט 1100 ...

● בהזדמנות פיאט דיזל 11 חודש מכם

תורנות רופאים לפי המקומות

חיפה
● רופא תורן במד״א טל׳: 101

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: רמלי, בר־גיורא 36, טל׳ 665260
● שבת: המרכז, הרצל 52 טל׳ 063211

תורניות בתי חולים

● היום רמב״ם (כירורגית, פנימית, ילדים, נוירוכירורגיה, רופא עיניים).
● שבת: רוטשילד.

הודעות

● הפיזיותרפיסטית מבקשת להודיע על פתיחת מרפאה לפיזיותרפיה בבית חולים כרמל לרפאי המוחות מ"ע.

דירות

● י. דרורי מהנדסים ובנאים בע״מ, רחוב מנחם 12 פינת ירושלים 25 טלפון מציעה בגבעת הרקפות — בדרך הים, כרמל מערבי, דירות 4—5 חדרים, תכנון מודרני, בנוף גבוהה, מלבניה, אינטנה הים, חניה, גז מרכזי, הסקה מרכזית ומשכנתא כלחי צמודה לפי הדרישות.

וילות ובתים

● בקרית מוצקין להשכיר לשנתיים, מרוהטת קומפלט, 3 חדרים, פ״א, חימום מרכזי טלפון מחוץ, נינה 711601.

● וילות דו משפחתיות בדניה א׳ בשלבי תכנון פר טים טל׳ 60351

● למכירה וילה בדניה קו׳ סג׳ בדניה ובכרמל הוכנות ומפתח הרוצית טלפון 686844

● 3 + פ״א בבית תלת משפחתי, כניסה צמודה, 4 ב׳ בית הלת משפחתי בשלבי בניה.

קבלנים

● חברת כירן בע״מ שמחה להודיע על פתיחת משרדה בנהריה רח׳ הרצל 18 ביכר ה עיריה קומה ב׳ חדר 12. ל מכירה בנהריה דירות פאר בנות 4 חדרים, תכנון מעו לה נוחיות, הנות וסחסן לכל דירה בנפרד טלפון מכיסי + הכנה לטלפון חוץ, חמום גז מרכזי + תנור ועוד. פרטים והרשמה במשרד החברה בנהריה כל יום בשעות 10—18

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● דירת 3 חדרים לתור בי ...

2–2½ חדרים

● דירת חדר + פינת בי שול + מרפסת. 25,000 רמת רמז.

1–1½ חדרים

● בשכ״ת דירת 3 חדרים + טלפון ברחוב אורן ברוממה.

דירות מרוהטות

● דירה לא רגילה, נוף מרהיב ברחוב זרובבל, עם טלפון, סלון גדול, ...

מגרשים

● מגרש תמורת דירה: בעל חלקה בקרבת המרכז מעוניין תמורתה בדירה 3-4 חדרים.

● למכירת מגרש בבניה הד רובית, טלר״ן, טל. 662844

חנויות

● להשכיר בשכר הודשי — חנות במרכז טבריה טלפון 717867

● חנות למכירה! במרכז מסחרי חדש, אלנבי 20 פרי טל. 324750

עסקים

● דרושים כספים בערבות בנקאית ובערבות מוכרות צבוריים מוכרים.

חדרים

● להשכרה בהדר ...

ביקוש עבודה

● צעיר אחראי בעל ידע ...

הכשרה לעבודה

● במקצה בפקיד העבודה ...

הצעות עבודה

● לחברה דרושה מתקדמת ...

דירות בדמי מפתח

● בהזדמנות 2 חדרים בדמי מפתח, עמידה, טל. 641527 משעה 13.00

דירות בשכר חודשי

● להשכיר דירת 2½ חדר לא מרוהטת בכרמל. טלפון

ביקוש דירות

● זוג מבוגר מעוניין בשני חדרים בקריית־מוצקין.

חדרים מרוהטים

● חדר מרוהט ליחיד/ה כבר כה בפרדס + נוחיות + פריג׳ידר 663531

מציעים למכירה

חצים לקנות

טלוויזיה

ספרים

רהיטים

ביקורים

מכונות בכביסה

צילומים

כלי נגינה

הלבשה

מקררים

שרותים

חיות בית

חקלאות

כל מודעה המתפרסמת בלוח זה מתפרסמת ללא תשלום נוסף גם ב״ידיעות אחרונות״ על פי הסכם מיוחד בין ״הארץ״ ו״ידיעות אחרונות״

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

מודעות מתקבלות:

תל־אביב
"הלוח הכפול" — שד׳ רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230401, 230521 ו אבן גבירול 66 טל. 7—263236
הארץ: מזא״ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח׳ מוטס 5 טל. 32289
בסניפי דחף דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123 א׳, בן יהודה 7.

ירושלים
ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251
הארץ: התבצלת 5 טל. 7—224245
דחף: המלך ג׳ורג 39

חיפה
הארץ: גורדאו 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931
דחף: הרצל 11

באר־שבע
ידיעות אחרונות: החלוץ 60, טל. 3576
הארץ: סלת רחמים, בנין הוז, קק״ל 197 טל. 2042
דחף: ההסתדרות-78
ובכל משרדי הפרסום וסוכני הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

לרשת "טיב־טוב"
סריגת־חיפה
דרושים
● טכנאי־ייצור
● תופרות אוברלוק
לפנות לת.ד. 325 חיפה, טלפון 664251־04

בלאק אנד דקר
רח׳ מרדכי אנילביץ 50 ת״א
טלפון: 36811, 38658
דרושים
1. נציג מכירות
הרכב הל״אביב
2. צעיר עם קטנוע
3. פקידה מתחילה
4. מפיצים בכל הארץ
בקומיסיון. אפשרות לעבודה חלקית, משכורת מינימלית מובטחת.

סלוויזיה

● טלוויזיות תדיראן הקניה הטובה ביותר אצל המקרר בע״מ, רחוב הרצל 20 בית הקרנות טל 668340

תערוכות

● גלרית נחמני לאמנות, שד׳ הנשיא 90, מציגה תמונות שמן ורישומים של מרים גולדמן. פתוח בכל יום: 5—9 10.30—12.30

תנורי חמום

● מ אמתי, סוכנויות הי מכחר הגדול ביותר של תנורי חמום מרכזי ואוורי חום. מזגן נייד. מכירה, הרכבה, שרות העצמאות 56 ,692213

בתי־ספר ושיעורים

● שיעורי עזר בצרפתית ע״י מורה מוסמכת טל. 251279

שרותים

● שמש ביתי מא׳ עד ת׳ ב׳ מרכז השפורץ החלוץ 88 — טלפון 661402

שידוכים

● צעיר מעונין בהיכרות עם רצינית ת.ד 168 קרית אתא

תנורי חמום

● מבצע מיוחד לחורש כפ־ סמבר בלבד. הנחה כמסית של 10% לכל רוכש — תנור חמום מרכזי, "הוסקוורנה" פאר תוצרת שוודיה. סוכנות ראשית לחיפה והצפון "חר יון חיפה" לבונטין 8 טלפון 668855

תערוכות

● גלרית גולדמן לאמנות, שדרות הנשיא 93, מציגה מסלולים של ג׳ורג׳ בראש — פתוח בכל יום: 13 — 10, 22 — 20. בשבת: 18—21.30

● גלרית דניה לאמנות — מציגה תמונות של צבי שמר לוביץ שעות הפתיחה מ־17.00—21.00. שד׳ אבא חושי 126.

טיולים

● מחופה לאילת ושארם א׳ שייך בחג המתור בוגות. 8 לשבוע אל ...

חצים לקנות

● בנאות הכרמל מגרש ב׳ אזורי סים הייזות 15 דקות מאחוזה 7000 ל״י — "בפי על עממי" גורדאו 29 טלפון 663597

● מגרש בקרית ביאליק ברח׳ הבלגיות נוכל בבנים 12,000

● אני משלמים יותר! קר נים במחירים גבוהים תנר דות כלונה ובמוזן, "ביתר" אחד העם 15.

כלי נגינה

● דרושים פסנתרים משומשים בכל מצב. טל. 535825

● קוק,פקלימים במבחר עם במחירים 11, 10, 9 לירות אביאלה, הנביאים 6.

● דרושים אקורדיונים 82 בסים או 120 בסים — לירר בכל מצב, טל. 663895

● מעוניין לקנות אורגן עם פיכה מעוניין להתקשר טל׳ 520456

חיות בית

● גורה קולי יפהפיה, הורי הפלגה יבוא, מסוכות מצפור היות 473946. בערב.

רהיטים

● כמות מוגבלת במחירים ללא תקדים! פלדמן, רחוב הרצל 74

● הפתעת השבוע בחיפה. ספה בכילה, שתי כורסאות ושולחן כלונה 1150 ל״י. טלון 20, הנביאים 20 חיפה, טל. 640558

מקררים

● מקררים, מכירה, החלפה והשכרה. החלוץ 13.

אשדוד

עסקים

● דרוש שותף פעיל לעסק מבוסס בשטח הבנת כחשך דה של 100,000 ת.ד. 840 אשדוד.

מכונות כביסה

● מכונת כביסה מקופסה — הפיסים במצב מצוין. טלפון 531544 ...

אופנועים וקטנועים

● למכירת אופנת "הארלי דוידסון" 1200 סי.סי. כתובת יאיר 6/5 קריית־אתא.

ביקוש רכב

● מעוניין לקנות רכב מסחרי או מכונית מכונית 84721

מציעים למכירה

● פולקסוואגן 955 מצב טוב...

מכוניות

● ב.מ.ו. 2002, 1969 ...

● פיאט 500, כורל 60, אחר רי שיפוץ כללי, במצב מצויין, טלפון בעבודה 664740

● פיאט 1100, 1965, יד ראשונה, 70,000 ק״מ. ד״ר אלנקוח, 20344—067

● בהזדמנות קפריסה 58, במצב מצוין, סמם נובמבר, 251635, ל 750.

● טוסיתא מסחרית 62 ב׳ מצב טוב 3,250 טל. 222512

● ב.מ.ו. 1000 במצב טוב מאוד, אחרי מכס 254713

● פיאט 850, 67, סמם לשנה. במצב טוב 718436

● בהזדמנות לרגל נסיעה פריגה 4, 1968, מצוינת — 641400

● דה קבו 64 אחרי אוברול בתנאים 4,600 טל. 263282

● כינר סיימור 1961, אחרי ססס, 4000 מגע צורך שיפוץ 04-669479

● לארט 64 כמם ינואר מחיר 6,250 ,719022 ,715870 (בערב).

● פיאט 850 — 1965 — מצב מצוין אוברול. 245067

● אופל קרס 1500, 60 + רדיו 38,000 ק״מ העבור 61 קריתדביאליק שלום

● פיאט 850 70 יד ראשונה + רדיו במצב מצוין טלפון 720034

... למכירה מכונית מכונה

● למכירה מאונם 1,800 מס׳ חרית 68, צמיגים רדיאליים + רדיו טלפון 068098

● דופין 59/60 במצב מי גני טוב לפני מכם במחיר הזי רמעניי 04-922397 בערב.

● למכירה דהיכבו 61 במ צב טוב בהזדמנות מיוחדת 725708

● אופל רקורד 1963 במצב מצוין טל. 57411

● למכירה דודג׳ דארט 06 במצב מצוין טל. 57516 או 53382.

● דופין 59 מכם 10 חודשים 3200 ל״י טל. 520855

● פג׳ו 404 65 מצב מצויין רדיו בבוקר 525863 בערב: 57817

● וליאנט 1968 מיזוג אויר גיר רגיל במצב מצויין 21000 538865

● סנדר מוניתא 54 (אוב רול) במצב מצויין 4300 טל. 536506

● אופל רקורד 60/50 4 דל הנה ר דיו טל. 58143

● קורטינה 1971 אוטומטית 30,000 ק״מ כמצב חדש טל 53774 בערב.

● אופל רקורד 64 מצויין טלפון 643211

● ב.מ.ו 1000 1970 במצב מצויין טל. 242168

● למכירה מאונס 20 1965. 116,000 ק״מ טל. 641272 54588

● טוסיתא מסחרית 62 מכס לשנה טלפון 531607

● למכירה טכיה 110 מורי ס9 עם ציר כפול מתבגר ב מצב מצויין לפנות 518151 בין השעות 8—5 כל יום.

● פיאט 600 1964 במצב מצוין, צבע חדש 537340

● עבירס 63 מצב מצויין טל. 04-931010

● טריינט 4 מודל 1967 ב׳ מצב מצויין + רדיו 711611

● פיאט 600 מודל 64, מצוין 70 טלפון 518383

● פג׳ו 404 1966, כמם בי דואר, מצב טוב מאוד, ד״ר ב... 54934 או 668443

● טריומף הראלד 1962 מצב טוב, מכם לשנה 58858 ב׳ ערב.

● רנו 16 שנה 1970 במצב מצויין פרטים טל. 58159 ב׳ ערב.

● הלמן 67 מודל 120 מיד ראשונה. להתקשר 51168

● טריינט 4 1964 במצב טוב רדיו טלפון 525063

● למכירה טוכיתא מסחרית דגם 1969 במצב טוב ובמחיר הוזמנתי ללא מתווכים. לפנות הול ביום 19.9.72 טלפון 525266 בין השעות 8.00 — 16.00

● מנור אנס אל/אב 20 אור מובשי, שנה ייצור 70, במצב מצויין עם רדיו אבראת, כיס בבדיאנשי טלפון 04-550544

● בהזדמנות נ.ס.או 1000 1965 רדיו + מכם + צבע חרש יד ראשונה 521951

● קורטינה כחר 1964 + רדיו 114,000 ק״מ 12,250 251848

● אופל רקורד כחול 1963, יד ראשונה במצב מצוין — 90,000 ק״מ טלפון 51404

● בהזדמנות 1968, מכם 10 חודשים במצב מצוין. טלפון

● ... 1965, מצב מצויין טלפון 532542

● למכירה 113 + ביוזה 1965, במצב מצויין טלפון — 538049

● פולקסווגן 1961 אחרי אר ברול מכם ובמה טלפון — 522388

● ליטקה 1000, 64 במצב מצויין לפנות טל׳ 58111

● מנוע אוקטבורל 1964 16 כ״ס, רדיו, רשיון 9 חר שים, 648425

● פולקסווגן 1302 1971 ל־ מכירה טלפון חיפה 932224

● כינר סיימור 1961 אחרי אוברול, מכם כינר 04-911181

● ב.מ.או 1500 1969 במצב מצויין, רדיו טלפון 640213

● מנוע פולקסווגן 1962 ...

● רנו 10 1968 במצב מצויין + רדיו 15,200 ל״י. טלפון 501514

● בהזדמנות טריינט 4 63, כמם ביניאר 4,500 טלפון: 531027

● פג׳ו 404 1966, כמם לשנה יד ראשונה 124471

● פג׳ו 404 1963 יד ראשו נה 17.00—21.00 224093

● למכירה פריומף בטופר 1900 מודל 1968 + אביזרים. טל. 56305

● היברתיה 1300 + רא דיו, שטיחים וכיסויים כל 538460

● מאונס מסחרי 12 1965 126,000 ק״מ, במצב הגון, יד ראשונה. לפנות ביום ה׳ 998134 19.00 בערב 993233

● אלפא רומיאו 1968 מכם לשנה 12000 טל 526308

● פיאט 1100 1961 במצב טוב לרבות ... 983451

● פיגו 63, במצב מצויין, לפני מכם, טלפון: 712270

● לארט 63 50,000 ק״מ במצב טוב + רדיו, 5,000 ל״י בעבודה 221470 בית 711417

● למכירה קורטינה 1200 1964, מכם לשנה, שיפוץ במצב מצוין 993507

● פיאט 850 כפורש 1968 + מכם לשנה + רדיו, במצב מצוין. להתקשר טלפון 58063

● ליטקה 1000, מודל 1968 טלפון 56381

● טריומף הראלד 1965 כבר מצב מצויין, מכם כבר דצמבר. לפנות טל. 067-39659 (לא בשבת).

● היברבו 64 מכם, צבע ר שנורב חדשים טל. 715635

● טריומף 1300 1971, מכם 49,000 ק״מ, 668452, 667410.

דירות בשכר חודשי

● דירת 2½ חדר מרוהטת ליד האוניברסיטה. טלפון: 27871—055

● קימוני 104 מ״ר, 3 חדרים באזור אחה״צ, מיידי

ביקוש דירות

● זוג מתחתן מחפש דירת 2—1 חדרים מרוהטת לאוקטובר—ינואר, במחיר סביר להתקשר בערב 266252—03

דירות למכירה

● בהזדמנות למכירה או ה׳ שכרה דירת קומה 104 מ״ר במרכז הנגב ליד האוניברסיטה הסקה מפסים ועוד כניסה מיידית 3429־057

● דירה גדולה קומה אמצעית 3 חדרי שינה 2 ארונות קיר בשכונה טובה טל׳ 4264

● למכירה דירה 78 מ״ר ביהודה 6 טל. 73356

● דירה בת 3 חדרים למכירה ליכון כ׳ ביאליק 2 באר שבע גולדברג אליהו.

● דירה מפוארת 3 חדרים 74 מ״ר, 3807 אחרי 15.00

● בדרך הנביאים מול הקמ צוה 82 מ״ר ושפורים, בשעות העבודה 3576

● בשכונה ב׳, קומה א׳, 3 + מרפסת כנורה + מחסן גדול במרתף, טל. 6718

● פסיו 3 חדרים + 2 חדרים, מזוג אויר, ג׳ירית 54, באר־שבע, טל. 71261—057

● דירות בנות 4 חדרים, ב־ היכנון ובנייה ברמה גבוהה החל מ־59,000 ל״י. לפנות — "בית לבאר־שבע", פסג׳ "הורי" 8162

● למכירה דירת 3 חדרים + פינת אוכל + שיפורים. טל. 6150—057

ד. מרוההות

● דירת 2 חדרים מרוהטים בשכונה ו׳ לפנות טלפון: 550072—08

● דירות בשכ״ה מכל הגד לים ובכל השכונות טלפון: 4470

דירות

● ל"סכיון" מיבחר גדול של דירות להשכרה ולמכירה — ההסתדרות 80 6105—057

● קונה דירות מכל הגדלים ובכל השכונות 4470. יונה.

תכוניות

● אקספרס לסוכנות פג׳ו 304, 204, 404, 504. מכוניות כיר ציר מנקנון לכבים, סוכר שיר רה באיוור התעשיה 2202.

וילות ובתים

● וילה בת 4 חדרים בדרך מצדה, ריקה, טל. 055־91080

● למכירה בעומר וילה מפר ארת 125 מ״ר (בבניה) טל 72969

הלוח הכפול באר־שבע

● חברת "מסוריער" מציעה בבאר־שבע, בדרך אילת, דירות פאר של 99 מ״ר, 4 חדרים, גז מרכזי, מעליות, אנ טנה מרכזית, הכנה לציננון אוויר. פרטים והרשמה: — בית רסקו, חדר 206, טלפון 71711

● קורטינה ג׳ 1972 60.000 ק״מ, יד ראשונה, כמס ין + רדיו טלפון 7888—057

● פג׳ו 404 אוטומטי 68 96,000 ק״מ טלפון 73688—057

חנויות

● למכירה בבאר־שבע חנות מכלת בסביבה טובה, תנובה, אפשרות עם דירות, לפנות כל היום. 4364—057

שרותים

● סובכות וקסקול ביום ה׳ בבנה לכל בעלי מכון וקסקול־דיזל הודע הינתן קה ללא תשלום במוסכי הליך תיקון פקודים, ביכר לתיקון רכב פנות מכון לקרבורטורים חשמל, פלאפה (מול צבעים זו״) טל. 8018 באר־שבע

● "דליה" יבוא תרמינו ביים בכימריים צמנה הרכבה ע״י מומחים, ב רות 88 ליד בית דיסק 6758.

● מומחים להרכבת תקרות וקירות דקורטיבי "דליה" התחדרות 88 ב 6755.

ביטוח

● ביטוחי רכב "הכוונה בפול" של יובל זכל ביטוח הבדלה, הפלמ״ח באר־שבע.

● ברטים זוני לשיש התיכון יוגרל בין מבו נות הבדלה, סוכנות ב — הפלמ״ח 68 באר־שבע

הידעת כי
עובדי משרד הבטחון
נהנים מהנחה ניכרת
מדמי המנוי
ראה מודעה בעמוד 19
הארץ

הארץ מוגש ללא תשלום בחלק מהשרות לאורחים ולנופשים

אשקלון	
מלון "אשקלון"	2188
מלון "גני שולמית"	5151
מלון "גני שמשון"	2454
מלון "המלך שאול"	4124—5124
באר־שבע	
מלון "הנגב"	2026
מלון "זהר" בע״מ	2335
מלון "נאות מדבר"	4931
חיפה	
מלון "בן־יהודה"	83515, 85715
סנטוריום "יערות הכרמל"	221131
מלון "ציון"	64311
מלון "שולמית" — אחוזה	242811
מלון "שושנת הכרמל"	81046
זכרון־יעקב	
בית הבראה "בית דניאל"	99001
טבעון	
פנסיון "בית אילה"	931313
פנסיון "גבעת חן"	931418
טנטורה	
חוף דור כפר נופש	9121
ירושלים	
פנסיון "רייך"	53121
נהריה	
מלון "זילברמן"	920094
נתניה	
מלון "בית עמי"	91226
מלון "מרגוע"	25021
צפת	
מלון ופנסיון "בית מינס"	30297
בי״ה ע״ש ג׳וני גרוסינגר	30157
מלון "מצפור"	30435
מלון "נוף הגליל"	30395
מלון "פרידמן"	30086
מלון "פסגה"	39105
מלון ופנסיון "רוקנשטייך"	30060
מלון "תל־אביב" בית ברנזון	30049
שבי ציון	
פנסיון "בית חוה"	922392/91
בתי הבראה והארחה בקיבוצים	
קיבוץ אילת השחר — בית הארחה	37164
קיבוץ גבעת ברנר — בית הבראה	952113
קיבוץ חניתה — בית הבראה	963040
קיבוץ חפץ חיים — בית הבראה	91214
קיבוץ לביא — בית הארחה	21477
קיבוץ מעלה החמישה — בית מרגוע	521545
קיבוץ נוה ים — קיט נוה ים	942816
קיבוץ ניר עציון — בית הבראה	942078
קיבוץ עין גדי — בית הארחה	96070/71
קיבוץ קרית ענבים — בית הבראה	52291
קיבוץ שפיים — בית הבראה	938071

בסימן המניות האמריקאיות

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

שבוע נוסף של פעילות ערה היה בשוק המניות. בין כתלי הבורסה נקשרו בארבעת ימי המסחר (בגלל ראש השנה) עסקות בסך 15 מיליון ל"י. מחוץ לבורסה הסתכם המסחר ב־7 מיליון ל"י נוספים, כלומר ממוצע יומי של למעלה מחמישה מיליון ל"י.

המעניין הוא כי פעילות בהיקף כה הפכה לעובדה שבשגרה וביום שהמחזור בבורסה מסתכם ב־3 מיליון ל"י מוסרים לי אנשי הבורסה כי ההנהל מסחר שקט ואחרים אף מגדירים אותו כמשעמם. וזאת בתקופה ששערי המניות הגיעו לרמות כאלה שקשה למצוא עבורן הגדרה קולעת. ראשית, המדד הכללי של שערי המניות טיפס השבוע לרמה של 272, כלומר ב־15 נקודות מעל לרמת השיא של אפריל השנה. במאי וראשית יוני, כאשר שערי מניות רבות ירדו בצורה חריפה, התקשו רבים להאמין שהמדד הכללי ישוב אי פעם לשיאו הקודם. כיום נראית האפשרות של השגת רמת ה־300 כיעד רגיל. שכן מניות אחדות הציגו בינתיים שיאים כאלה עד כדי יצירת אווירה שהכל אפשרי. מי חזה אפשרות שאוצר לתעשיה יגיע ל־460? או תעל ל־370, ארגמן ל־490 ועוד ועוד. למעשה בצורה מציאות אופטית שכל מניה שמחירה נמוך מ־200 נחשבת למניה „זולה", ועוד מעט נגיע למצב שמניה ששערה פחות מ־100 תיחשב כמניית פרוטות על משקל המושג האמריקאי פאני סטוקס.

מהפכה במושגים

דומה כי אנו עדים לשינוי מרחיק לכת, כמעט מהפכה במושגים הקשורים בעולם ההשקעות בבורסה. לכך גרמו, במידה רבה, מספר מניות הקשורות בבורסות האמריקאיות. היו אלו המניות האמריקאיות הוותיקות — אליאנס ונייר חדרה — שהכריחו גם את הישראלים להתרגל למחשבה שהשתתפות בהשקעה ספקולטיבית שונה ביסודה מזו של קבלת תשואה קבועה ובטוחה באמצעות אגרות חוב. התיאבון התעורר כאשר חברות נוכחו לדעת כי תמורת מפעליהן ניתן לקבל בארה"ב מחירים שבארץ אין להעלות על הדעת. הדוגמה של החברה הימית, עץ לבוד ולאחרונה אלסינט של דיסקונט להשקעות, פתחה עיני מנהלים ישראליים רבים.

כך קרה שכאשר השבוע נפוצו שמועות, כי גם כלל להשקעות עשויה לפנות לשוק האמריקאי, נוצרו מיד ביקושים במאות אלפי ל"י ושערה טיפס לרמה הגבוהה ב־50% מזו שהיתה לפני חדשים אחדים. כלל להשקעות רחוקה עדיין מלהגיע לשוק האמריקאי והדבר הוא לפי שעה בגדר אפשרות בלבד. אולם התוכנית איננה בבחינת מעשה חריג, אלא חוליה נוספת.

אכזבה מוולפסון

הנהלה חברת וולפסון־קלור־מאיר הנחילה גם השנה אכזבה לבעלי המניות. רבים ייחסו אכזבתם לעובדה ששוב לא חולק דיבידנד ובעלי המניות עדיין לא קיבלו תמורה כלשהי בעד השקעתם. דומה כי האכזבה האמיתית נגרמה בשל הקפאון שבה שרויה חברה זו כבר שנים רבות. שום תוכנית חדשה, שום שינוי בתיק ההשקעות, שום יוזמה מצד ההנהלה שתעורר תקוה ואפילו התלהבות בקרב המשקיעים. השיטה של הפעלת שווי הנכסים היתה יכולה להתקבל על הדעת לו גילתה ההנהלה כי ביכולתה להצליח בעתיד יותר מכפי שפעלה עד כה. ארבע שנים אחרי המיתון הן פרק זמן מספיק להתאוששות. אחרים הצליחו מזמן להשתחרר מהמסדי העבר ולחולל תמורה מרחיקת לכת. כלל תעשיות, שעד אפריל 1971 נקראה גאס תעשיות והיתה קשורה בקבוצת וולפסון, היא רק אחת הדוגמאות למה מסוגלת הנהלה דינאמית.

פשיטות המשטרה

הדולר נתיד התיצב בסוף השבוע על רמה של 4.25 ל"י. בשוק השחור נסחר הדולר לפי שער ממוצע של 4.40 ל"י. המסחר נחלש לאחר מספר פשיטות שערכה המשטרה השבוע ברחובות שסביב ליליבלום, אשר עוררו לא כמעט פאניקה בקרב ספסרי השוק השחור. המחאות דולריות נסחרות לפי שער של 4.30 ל"י. ההפרש של 10 אגורות בין שער ההמחאות לשער הדולר מנוצל על ידי מספר גורמים הקשורים בבנקים מחו"ל לשם פעולות ארביטרז'.

הזהב נשאר על רמה של 9,700 ל"י, הגבוהה בערך כ־300 ל"י ממחיר הזהב בחו"ל. ההפרש נובע מביקוש גובר מצד צורפים ומקשיים להשיג זהב בארצות ערב, בגלל המצב הבטחוני.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית 100 — 31.3.67

	14.9.72	13.9.72
כל המניות	273.78	272.47
כספים וביטוח	213.20	211.36
מקרקעין	255.01	253.99
תעשיה ומסחר	430.78	428.98
חברות להשקעה	229.88	230.06
חברות נפט	226.01	227.24

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

14.9.1972

מניות			
תעשיה, מסחר ושרותים			
השמל (ש)	69.5	+1	69
אליאנס ב' (ש)	783	—2	785
אלקו 1 (ש)	120.5	+1	121
אלקו 2.5 (מ)	120		120
אלקטרה 1 (ש)	295.5	+0.5	298
אלקטרה 5 (ש)	303	+13	
ארגמן (ש)	469	—6	
ארגמן (מ)	471	—3	467
ארגמן (ר"מ) (מ)	475	—5	475
אתא ב' (ש)	168		167
אתא ג' (ש)	167	—1	167
אתא כשנה (ש)	157.5		155
בית הרכב (מ)	77	—0.5	77
דובק ר"מ (מ)	394.5	—0.5	392
קור 1 (ש)	494		
קור 10 (ש)	386		380
כבלים (מ)	183.5	+0.5	184
סר"ב ר"מ (מ)	165.5	+2	166.5
[illegible] (ש)	215		211
[illegible] (ש)	[illegible]	+1	[illegible]
[illegible] ר"מ (מ)	[illegible]	[illegible]	[illegible]
מולר (ש)	183.5		[illegible]
נחושתן ר"מ (מ)	399	—1	
סבג (ש)	947	+7	950
סבג (מ)	965	+15	
פיבציה ר"מ (מ)	118		117.5
מפעלי נייר (ש)	671	+6	675
צמים ב' (ש)	283	+3	290
שמן ר"מ (מ)	111		
תהל ב' (מ)	339	+12	350
עוד (ש)	125		
כספים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	179	+1	178
איה"ה (מ)	288		
אוצר לתעשיה (מ)	458		458
אי.די.בי. ר"ג (ש)	220		222.5
אי.די.בי. ב' (ש)	248	+1	
בנק אגוד (ש)	281.5	+3.5	287
אפיתק' (מ)	211.5	—1.5	212
אי' בריטי' ר"מ (מ)	282	—1	
אי' בריטי' (מ)	267.5		265
דיסקונט א' (ש)	470	+4	475
בנק לחקלאות ר"מ (ש)	97.5	+1.5	
בנק מזרחי (מ)	147	+1	148
פועלים (מ)	286		286
פועלים ר"מ (מ)	302		
בנק כרמל (מ)	164		
לאומי רגיל (ש)	325	+0.5	325
לאומי חדשות (ש)	322	+1	321.5
משכ' בנין (מ)	170	+4.5	
סחר־חוץ (מ)	386	+5	
פ' תעשיה 8% (ש)	88	+0.5	88
פ' משכי (מ)	225		226
משכי שכי (מ)	181		182
כלל תעשיות (ש)	199		205
כרמיה ב' (ש)	265		265
המנה (מ)	194	—2	191
ר"ק' —1 (ש)	208	—1	213
ר' ק' מ' —10 (מ)	115	+0.5	114.5
ספנות (מ)	224.5	—0.5	224.5
ספנות (ב)	213	—1	215
סהר ג' (ב)	186.5	—0.5	188
צור (מ)	146	+1.5	
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	205		212
אפריקה (ש)	314		
אפריקה 10 (ש)	262		265
הכ' הישוב (ש)	225		223
הכ' הישוב (מ)	227		227
מסעי הדר (ש)	105		105
ישרס (ש)	172.5		170
ג' ובנין (ש)	238		238
נכסים חדשות (ש)	227	—1	227
מהדרין (ש)	175.5	—0.5	176
פרי אור (ש)	155.5	—1.5	157
אנג'—יש' (מ)	125	—1.5	124.5
נאות אביב (ש)	83.5	—0.5	83.5
ריאלקו (ש)	140		143
רסקו ר"מ (ש)	110	+0.5	111
רסקו (ש)	75		74.5
דלק ונפט			
דלק ג' (מ)	211.5	+1.5	213
דלק (ש)	189.5	—1.5	188
ירדן א' (ש)	88.5		
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	115		114
אלרן (מ)	214	—0.5	214
פועלים (מ)	241		241
יצוא (מ)	91.5	—0.5	91.5
פז (מ)	110.5	—0.5	110.5
אמפא א' (ש)	135	+1	133.5
דיסקונט (מ)	249	+2	250
דיסקונט חדשות (ש)	237.5	+2	237.5
צור (ש)	200		
לאומי (ש)	212.5	—1	213.5
סחר חוץ (ש)	108.5	+0.5	107.5
מזרחי ב' (מ)	118		
פריון ב' (ש)	90	—1	91
כלל (ש)	175		173
נפטא (ש)	72.5	—0.5	73
לפידות (ש)	155	—2.5	156
לפידות (מ)	174.5	—1	
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	229	+1	229.5
[illegible] (ש)	67.5		67
7% בנק משכ' לשיכון			
[illegible]	140.5	+0.5	[illegible]
6.5% כור (ש)	165.5		166.5
7% צים (מ)	234	—2	
מניות המחודרות במטבע חוץ			
8% אתיקו (מ)	100	+3	100
אתיקו א' (מ)	83	—1.5	84.5
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ג' (ש)	163		
6% פ' תעשיה גג (ש)	98	—0.5	
6% פ' תעשיה ג' 1 (ש)	98.5	+0.5	
גזית (ש)	67		

אגרות חוב

	סגירה	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוטא ים המלח (ש)	210.5	—0.5
5% אג"ח ים המלח (מ)	121	+0.5
6% חשמל חטיבה ב' (ש)	132.6	+0.1
וולפסון קלור מאיר 6.5% אג"ח (ש)	87.5	
הולליס 5	114.8	
הולליס 16	116.5	—0.1
הולליס 7	120.5	+1
הולליס 8	106.9	+1.5
הולליס 9	107.4	
הולליס 10	105.1	—0.5
הולליס 11	107.7	—0.3
הולליס 13	109	—0.6
הולליס 14	109	
הולליס 15	106.6	—0.9
הולליס 16	106.9	—1.3
הולליס 17	107.1	+0.6
הולליס 18	107	+0.3
צמודות למדד (קרן וריבית)		
מלוה במהין 1967		
סדרה י"א	176.1	+0.1
סדרה ט"ו	174.1	
סדרה י"ט	170	—1
מלוה במהין 1968		
סדרה א'	153.9	+0.1
סדרה ה'	152.6	—0.4
סדרה מ"א	150.7	—0.5
מלוה במהין 1969		
סדרה א'	147.8	—0.2
סדרה ט'	142.1	
סדרה מ"א	140.7	—0.4
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	154.3	
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	218.8	+0.6
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	199.5	+0.1
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 110.1	אין מסחר	
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 118.7	151.9	

מ פ ת ח: ר"מ — רגילות מבוכרות: א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג' — מניה ג'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ"ז; בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	246.0	234.4	234.4
ארז	135.0	128.7	128.7
איתן	120.65	—	117.70

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

רחמים טלבי, ממכבי תל־אביב, מניף ידו בהתלהבות לאחר שהבקיע את השער השני, במשחק רבע־הגמר על גביע המדינה בכדורגל, בו הביסה קבוצתו בנתניה את המכבי המקומי 0:3.

גברה מגמת עיסוק חלקי בחקלאות

(ע). סיכומים ראשונים של מיפקד החקלאות תשל"א מעידים שגברה המגמה של עיסוק חלקי בחקלאות במשקים (הקדשת חלק מהזמן לעבודות בענפים אחרים או מחוץ למשק) — מסרו שלשום שר החקלאות מר חיים גבתי ומנהל המחלקה לסטטיסטיקה חקלאית מר חיים רגב במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

כשליש מאוכלוסית המשקים בגיל 14 ומעלה עבד במשק עבודה מלאה או חלקית. שליש נוסף עבד רק מחוץ למשק. השליש הנותר כלל תלמידים, עקרות בית ובני משפחה שלא עבדו.

נתונים אלה נתקבלו על סמך מיפקד של 34,700 משקים משפחתיים ו־282 קיבוצים ומושבים שיתופיים. במשקים אלה היו כ־307 אלף נפש, שמהם היו 205 אלף בני 14 ומעלה.

במשקים אלה היו כ־11 אלף מכוניות, מהן 5 אלפים פרטיות, וכן 22,500 כלים נגררים ו־14,700 מכונות חקלאיות בהנעה עצמית.

נדחתה בקשת פרקליט להזמין עד מחו"ל

(ע). בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה אתמול בקשת פרקליטו של נאשם בשוד מזויין ובהתחזות כשוטר, להזמין מחו"ל לעדות צעיר אנגלי שביקר בארץ [illegible] ידי הנאשם.

הנאשם הוא מחמד אבו חסין, בן 27, מבקה אל גרביה. בכתב האישום נאמר, כי ב־26.7.71 שכב ניל בארי ג'טינגס תייר מאנגליה בן 22 על שפת הים בקרבת מלון הילטון בתל־אביב. הוא התכרבל בתוך שק שינה ובדעתו היה ללון בחוף. לפתע ניגשו אליו, בשעה 3 בקירוב, כמה צעירים שהציגו עצמם כשוטרים. לדברי התביעה ביקש הנאשם לבדוק את הזהות של התייר ולחפש בכיבול, סמים מסוכנים בחפציו. משלא נמצא, תפסו הנאשם בשערותיו, הקימו ואיים בסכין מול גרונו של התייר. לפי כתב האישום גנב הנאשם מהתייר פנקס שהכיל המחאות נוסעים בסך 25 לירות סטרלינג.

הנאשם הורשע בשעתו בתיק זה אולם ערער בבית המשפט העליון, בטענה כי הופיע בלי סנגור. עתה נערך משפט מחודש, ועו"ד י. הייק, שנתמנה כסנגור, טען כי עדותו של התייר, שנשמעה במהלך המשפט הקודם, אינה תופסת ויש להזמין את המתלונן מחו"ל להעיד במשפט המחודש.

התובע, סגן פרקליט מחוז ת"א עו"ד ש. תקוע, התנגד לבקשה זו ובית המשפט, בהרכב השופטים ביזון (יו"ר), מאני ובנטל, החליט לקבל את עדות התייר כקבילה.

✱ (ל.ע.מ.) 402 סטודנטים מבין תושבי עזה וצפון סיני, שבאו ממצרים כדי לבלות את חופשת הקיץ אצל משפחותיהם, שבו אתמול לכבירים להמשך לימודיהם.

✱ 180 עצי הדר נגדעו בליל יום א' מפרדס בקלקיליה. ראש עיריית קלקיליה כוספה נואל שלח באחרונה מברק מחאה בענין זה למפקד אזור יהודה ושומרון תת אלוף רפאל ורדי.

✱ (ע). טכס קריאת שדרה ברחובות על שם ח"כ מרדכי צופר, שהיה מראשי אגד, נערך בעיר שלשום. השדרה נמצאת בהמשך רח' ביל"ו, מול התחנה המרכזית של אגד ברחובות.

הוועדה המייעצת לבנק ישראל דורשת תקציב מאוזן

(ל.ע.מ.). — הצורך בהגשת תקציב מדינה מאוזן לשנת הכספים הבאה, שימנע קבלת אשראי מבנק ישראל למימון הוצאות המדינה, הודגש בדברי כל חברי הוועדה המייעצת לבנק־ישראל, בראשותו של מר ד. הורוביץ, שסכמה ביום ד' את הדיונים בדו"ח הנגיד על צליח אמצעי התשלום.

בין חברי הוועדה שררה תמימות דעים בדבר הצורך לנקוט באמצעי הריסון עליהם המליץ הנגיד בדו"ח, בהיותם שותפים לניתוחו של הנגיד לגבי המצב במשק והסכנה האורבת ליציבות הכלכלית הפנימית. בנוסף לחשיבותו של התקציב כמאוזן הדגישו חברי הוועדה את המלצת הנגיד בדבר המשך המדיניות למניעת אישורים מחברות וגופים ישראליים ללוות מטבע חוץ לזמן קצר.

חברי הוועדה ציינו לשבח את צעדי הספיגה של בנק ישראל מאז סוף 1971, שימנעו את התגברות ההלוואות האינפלציוניים.

ראש ממשלת ברבדוס סיים ביקורו

(ע). ברבדוס תמשיך להמוך בכל המאמצים שייעשו על ידי ממשלת ישראל למצוא פתרון לסכסוך במזרח התיכון בדרכי שלום, והיא רושמת לעצמה בצער כי הצד השני לסכסוך מסרב עדיין להצעות פתרון בדרכי שלום — אמר שלשום לכתב עתי"ם ראש ממשלת ברבדוס, מר ארול בארואו, לפני צאתו מישראל בתום ביקור רשמי בן ארבעה ימים.

מהטה נקרא 19 פעם לבמה

בקונצרט הראשון של הפילהרמונית הישראלית השבוע שנערך בבואנוס איירס במעמד 3500 איש, נכחו שרי ממשלה, כל הסגל הדיפלומטי, ראשי הקהילה היהודית, סופרים, אמנים ואישי צבור רבים. מאות אנשים צבאו על הקופה וחזרו כלעומת שבאו.

הפילהרמונית זכתה להשאות סרעות והמנצח זובין מהטה נקרא אל הבמה 19 פעם. התזמורת נגנה לפי בקשת הקהל שני הדרנים.

✱ ארגון הנשים שליד אגודת דורשי הטכניון באמריקה תרם 11 מילגות לטכניון להנצחת זכרם של 11 הספורטאים שנרצחו במינכן.

✱ מר ראובן אגמון נתמנה השבוע למ"מ מנכ"ל מחלקת הנוער והחלוץ בהסתדרות הציונית העולמית במקומו של חיים גנאל שיצא לשליחות לארה"ב. מר ראובן אגמון (49) שימש עד כה משנה למנכ"ל מחלקת הנוער והחלוץ הנזכר.

הסוסיאדה — בחוה"מ
מאת סופר „הארץ" בעמק

מועצת עפולה עורכת ב־26 בספטמבר את הסוסיאדה העשירית בה ישתתפו הפעם קרוב ל־300 סוסים.

התחרויות ייערכו בשדה ליד כביש יזרעאל החל משעה 2 ויימשכו שלוש שעות.

מאסר שנה כתוצאה מהתפרעות בריונים

✱ (ע). בעקבות התפרעות בריונים במסיבה פרטית של נערים בבית בגוש־מגן, הוטלה שלשום שנת מאסר בפועל על שמואל שונם (20) ממורשה, שעמד לדין בבית משפט השלום בתל־אביב.

✱ בקוספיה נערכה אתמול פגישת התפייסות בין סגן שר התקשורת שייך ג'אבר מועדי לבין קבוצת צעירים דרוזים שהתארגנו במסגרת המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה ותובעים ביטול ההקדקותם של הדרוזים למחלקות ערביות במשרדי הממשלה, בסיסמה של „שילוב בחיי המדינה".

לחבר מועצת־המנהלים
מר יוסף אייזנברוך ורעייתו
מזל־טוב ומיטב הברכות
להולדת הנכדה
חברת „נוע" בע"מ
ההנהלה והעובדים

לשותפנו **מר מרדכי קרמר ומשפחתו**
מיטב האחולים והברכות
בהכנס בנכם **חנן**
למצוות
טחנת קמח „בר־רב"
השותפים וההנהלה

בננו רוני הגיע למצוות
במקום מסיבה העלינו תרומה
לבית החולים הכללי "שערי־צדק", ירושלים
אילנה ויעקב (שפיק) שפירא
תל־אביב, תשרי תשל"ג.

לידידים, לקרובים, לעובדים
ולכל הבאים בקשרי מסחר אתנו
גמר חתימה טובה
רהיטי ופנירסקי בע"מ
חיפה, הרצל 63, טל. 667009, הרצל 92, 642675
מטבחי רגבה באולם התצוגה הרצל 63
ריהוט סלון אמריקנה באולמי התצוגה הרצל 63, הרצל 97

תיאטרון „עובר" מציג:
מעשה הפילגש
לתושבי חיפה בבית „רוטשילד"
הערב יום ששי 15.9.72 ב־9.00
יום רביעי 20.9.72 ב־9.00
יום ששי 22.9.72 ב־9.00

הנעם זמן הנסיעה במכוניתך עם
טייפרקורדר סטריאופוני
עם קסטות "FANTASY"
מחיר לצרכן כולל הרכבה —.570 ל"י
הזמנות ישירות מהיבואן טלפון 741346

מזנון למסירה
במכון לחקר הנגב באר שבע
קבלת פרטים:
ת.ד. 1025, טל. 3382
לא יאוחר מ־22.9.72

מוסד חנוכי מעונין לקבל
כלב שמירה לצרכי בטחון
התורם מתבקש לפנות
לת.ד. 16540 תל־אביב לט' 51126

נחמה וגד נשיץ
חובקים בת
אחות לאיתן ולענת
בי"ח אסותא, 13.9.72

ארנה ויהודה דנון
מודיעים בשמחה על
הולדת הבן
נכד
לתמר ומרדכי גולדברג ולחנה דנון
נין
לבלה ויספיש־לבנון
תל־אביב 13.9.1972

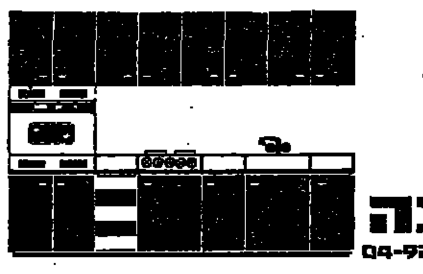

שנה טובה ומבורכת
מאחלים:
מטבחי רגבה
דאר נע אשרת ־ טל. 04-922474

הארץ בשארם א־שיח
באדיבות **ארקיע**
המכירה: כפר הנופש קראון־שארם א־שיח

מלון „יאלון" טבריה
טלפון 067—21951
נותרו מספר מקומות לחג הסוכות

שיכון ופיתוח לישראל
מכרז
למכירת חנויות בירושלים
רמת אשכול - גבעת המבתר
בדבר פרטים נא לפנות:
שיכון ופיתוח לישראל בע"מ, ירושלים רח' בן־הלל 15.
את ההצעות יש להגיש עד ליום 10.10.72 שעה 12.00 במשרדי החברה בירושלים.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

למכירה
סופר ביבר
עם סרן נוסף מתרומם
מודל 1968
שסי מתאים לארגז לקונטיינר
טלפון 1—2—268167

רשות פתוח אמצעי לחימה והאיגוד ההנדסים להשמל ואלקטרוניקה בישראל
מזמינים ליום עיון בנושא:
מערכות אנטנה
PHASED ARRAY
אשר יערך ביום ג' 3 אוקטובר 1972 בבית הרופא תל־אביב.
ביום העיון ירצו מומחים מהארץ ומחו"ל. ההרצאות תנתנה בשפה האנגלית.
פרטים והרשמה אצל: — „דפנה כנפיים" שד' רוטשילד 15 ת"א טל. 57794.

למכירה
בית חולים פרטי
(סנטוריום)
באיזור השרון
עם לקוחות קבועים
ומחזור תפוסה רב שנתי
בדבר פרטים נא להתקשר לקביעת ראיון טלפון 613535

היום המועד האחרון
לתשלום דמי מנוי מראש ולזכות בהנחה ניכרת.
נא פנה מיד לאחד מסניפי הבנקים: לאומי, דיסקונט, הפועלים, סחר־חוץ, המזרחי וקופת־עם.
מנויים המעונינים להצטרף להסדר יפנו אל: "הארץ", מח' ההפצה והמנויים, ת.ד. 233, תל־אביב
הארץ

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי „שורקות"
ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הוועדה המקומית „שורקות" הוגשה בקשה לאישור שימוש חורג ע"י מר שמי רפאל, להקמת בריכת שחיה פרטית באזור מגורים בגוש: 5010 מגרש 22 ב־שדמה.
כל מי שיש לו התנגדות לאישור התכנית הנ"ל, רשאי להגיש את התנגדותו בכתב למשרדי הוועדה המקומית „שורקות" תוך שבועים מיום פרסום הודעה זו.
ציון כהן
יו"ר הוועדה המקומית „שורקות"

המועצה המקומית אור־יהודה
מכרז פומבי מס' 72/24 בדבר בנית גן ילדים
הזמנה 10/19/01
1. המועצה המקומית אור־יהודה מזמינה בזה הצעות מקבלנים לביצוע העבודות הנ"ל.
2. טפסים להגשת הצעה בצרוף מפרט טכני וכתב כמויות ניתן לקבל אצל מר קמיל שעשוע מהנדס המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום של —.50 ל"י (שלא יוחזר).
3. את ההצעות יש להגיש למזכירות המועצה בתוך מעטפה סגורה שעליה יצויין מכרז מס' 72/24, לא יאוחר מיום ראשון 1.10.72 בשעה 12.00.
4. להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בשעור 10% מגובה ההצעה.
5. על הקבלן המשתתף להמציא תעודת רישום באגודת הקבלנים.
6. תנאי תשלום: 60% עד לגמר העבודה, 40% ב־6 תשלומים חדשיים רצופים בתוספת ריבית של 11%.
7. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
י. קזז, ראש המועצה
13 בספטמבר 1972

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו
תיק עז' 3587/72
בענין: עזבון המנוח חנוך קפשוד ז"ל ת.ז. 0768085 שנפטר בתל־אביב בכ"ה בחשון תשל"ב 12.11.71.
המבקשת: רינה ורשבסקי (לבית קפשוד), מרחוב פרוזה 17 ידי־אליהו, בתל־אביב ע"י ב"כ עו"ד מיקו מנחם מרחוב גורדון 41 בתל־אביב.
להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בתיק המצוין לעיל בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנזכר. מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון שהכרזה המבוקשת מתייחסת אליה והרוצה להתנגד לה, להגיש תוך חמשה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות לאותה הכרזה, שאם לא כן יתן בית המשפט צו ככתוב בעיניו.
דוד ילך, שופט
רשם בית המ"ש המחוזי

בבית משפט השלום
ברחוב ויצמן פנת שאול המלך תל־אביב
תיק אזרחי מס' 17896/72
הזמנה לדין
למשה ווסלוביצר שכתובתו רח' הגדוד העברי 8/7, גבעת אולגה ב', חדרה. וכיום בלתי ידועה.
הואיל והתובע הגורר בלאס בע"מ ע"י ב"כ אביגדור סלטון, עו"ד בתל־אביב, הגיש לבית משפט השלום בתל־אביב תובענה נגדך, כמפורש בכתב התביעה המצורף בתיק הנ"ל. הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 ימים מיום פרסום הזמנה זו, ולהתיצב למשפט ביום 1.11.1972 שעה 08.30 ודע לך, באם תגיש כתב הגנה ולא תתיצב למשפט ביום האמור בהזמנה ינתן באותו יום פסק דין שלא בפניך, אך אם לא תגיש כתב הגנה במועד שנקבע לכך בהזמנה ייתכן פסק־דין שלא בפניך אף לפני היום שנקבע למשפט וההזמנה להתייצב תבוטל.
י. שחורי
מזכיר ראשי
11.9.1972

בבית המשפט המחוזי בירושלים
תיק עז' 467/72
בענין: עזבון המנוחה צפורה קריינסקי ת.ז. 24716 שנפטרה בירושלים ביום 17.3.72
המבקשות: חיה קרינסקי, שושנה קרינסקי ואסתר קרינסקי ע"י האפוטרופוס הכללי בישראל שמענו להמצאת כתבי בי־דין הוא רחוב כורש פינת ידידיה, ירושלים.
הזמנה
להוי ידוע כי הוגשה בקשה לבית המשפט ליתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל.
הריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה מן העזבון ורוצה להתנגד להכרזה להגיש תוך 15 ימים מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.
י. וייס, שופט
רשם בית־המ"ש המחוזי ירושלים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ארץ
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית ארץ
רחוב יבנה 32, תל-אביב, טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 668236

הוצע לקולק תפקיד נשיא מכון וייצמן

א. פינברג: היתה עם קולק שיחה בעניין זה — אבל בלתי פורמלית

מאת גדעון אלון, סופר „הארץ" בירושלים

הנהלת מכון ויצמן ברחובות הציעה לראש עיריית ירושלים, מר טדי קולק, לכהן כנשיא המכון במקומו של פרופ' אלברט סייבין.

נודע כי במגעים שהיו בין ראשי המכון לבין מר קולק הוצע לראש עיריית ירושלים להכנס לתפקיד עם פרישתו מתפקידו הנוכחי בנובמבר 1973.

עוד נודע כי הוחלט לפנות אל מר קולק, בעקבות הכרזותיו כי לא יכהן עוד בתפקיד ראש העירייה וב־של כושרו האדמיניסטרטיבי ויכול־תו בגיוס כספים.

מר קולק סירב לאשר או להכ־חיש ידיעה זו ואמר לי: „תפנה למכון ויצמן".

יו"ר מועצת המנהלים של מכון ויצמן מר אייב פיינברג אמר: „אם רופאיו של פרופ' סייבין יפסקו ש־בריאותו לא מאפשרת לו להמשיך בתפקיד הנשיא, הוא יטול על עצמו משרה אחרת שהוצעה לו בארה"ב, אך ימשיך למלא תפקידים שמכון ויצמן יטיל עליו".

מר פיינברג הוסיף: „היתה שי־חה מעמיקה אך בלתי פורמלית עם מר קולק לגבי מצב שעלול להתהוות אם וכאשר פרופ' סייבין יפרוש. אך לא היתה פניה רשמית. אם ה־נשיאות תתפנה, נשקול מועמדים שונים".

קולק: „סופית"

מחוגי מפלגת העבודה בירושלים נודע כי בדיונים פנימיים במו־סדות המפלגה בבירה, חזר מר קו־לק על הודעתו כי החליט סופית לא להגיש את מועמדותו. ראשי מפלגת העבודה בבירה (יו"ר ה־מפלגה ח"כ משה ברעם ומזכיר המפלגה צבי רוזן) הגיבו באותן פגישות, שאין בכוונתם לדון באיוש המשרה לפני ראשית 1973, ולכן לא מצאו טעם להביא את דבריו של מר קולק לפני המוסדות הרשמיים של המפלגה.

נודע כי כמה מחברי מזכירות המפלגה בבירה ביקשו לקיים דיון במזכירות מפלגת העבודה בירו־שלים, אולם היה ברעם ורוזן התנ־גדו לכך ולשכת המפלגה סמכה ידיה על החלטה זו, בהעמקה ש־השעה עדיין אינה כשרה עדיין לכך.

עם זאת אמרו ראשי מפלגת ה־עבודה למר קולק, כי אם ישנה את דעתו ויחליט בכל זאת „לרוץ" ל־בחירות המוניציפאליות הוא יקבל את „ברכת המפלגה".

לא מן הנמנע שמגעיו של מר קולק עם ראשי מכון ויצמן, ירוזו את דיוני מפלגת העבודה לבחירת יורש.

שביתת האטה במכס בחיפה

תובעים השוואת שכרם לשכר עובדי מס הכנסה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

400 עובדי בית המכס בחיפה פתחו אתמול בשביתת האטה. שביתה זאת מתבטאת ב„עבודה לפי הוראות קפדניות".

לדברי סוכני המכס טיפלו אנשי המכס בחלק השמיני או העשירי של הטפסים שהוגשו להם והדבר גרם להאטה גדולה בקצב הוצאת סחורות מנמל חיפה.

כפי שנודע תובעים עובדי ה־מכס בחיפה, בתמיכת מועצת הפו־עלים, השוואת תנאיהם לאלה של עובדי מס־הכנסה והם מסתמכים על התחייבות בכתב שניתנה להם ב־ספטמבר 1971.

עובדי מס־ההכנסה ערכו במארס 1972 שביתת האטה, כדי להשיג תנאים שווים לאלה של עובדי ה־מכס במשרד האוצר. בעת השביתה הם השיגו יותר מעובדי המכס. עתה טוענים האחרונים שאינם רוצים ל־פגר אחר השגי עמיתיהם במס־הכנסה — וחוזר חלילה.

מ"מ מזכיר מועצת פועלי חיפה מר אברהם המאירי, שלח אתמול מבר־קים להנהלת האוצר ולהנהלת ה־מכס, שבהם נמסר כי אם עד יום ב' (19 בספטמבר) לא יוספקו תביעות עובדי המכס תאשר מועצת הפוע־לים נקיטת אמצעים חמורים, לר־בות שביתה כללית.

בשיחה עם סופר „הארץ" אמר מר המאירי, כי אין הצדקה לתנאים לא שווים לאנשים העושים עבודה שווה. הוא הדגיש כי עובדי בית המכס בחיפה גילו אחריות והתאפקות ואש־תקד לא הצטרפו לשביתה הכללית של עובדי המכס בארץ.

סכסוך עבודה הוכרז ב„צים"

בעניין ניכויי מס לימאים

מאת סופר „הארץ" בחיפה

איגוד הימאים הודיע אתמול על סיכסוך עבודה עם חברת צים, בעקבות מחלוקת לגבי שיטת ני־כויי מס־הכנסה.

דובר האיגוד, מר משה גוסר, מסר כי עוד לפני שנים נכנסו לתקפם הסדרים לניכויי מס לימאים. של־טונות המס הכירו בעקרון כי אותו חלק משכרו של הימאי המשולם לו במטבע חוץ יהיה פטור ממס — כהוצאות שיש ליבאי בנמלי חו"ל.

בעקבות הפיחות וההתייקרויות ב־חו"ל תבעו הימאים הגדלה באותו חלק בהשכר המשולם להם במטבע חוץ. חברת צים מסכימה ל־כך, בתנאי שהחישוב יהיה לפי 4.20 ל"י לדולר. איגוד הימאים טוען כי מאחר שחוזה העבודה הנוכחי, ש־תוקפו יפוג ב־31.12.72, נחתם בעת שערך הדולר היה 3.50 ל"י, על חב־רת צים לחשב את ניכוי המשכר חו"לובי המס כהוצאה ככך על בסיס של 3.50 ל"י לדולר, „עד תום תוקף החוזה הנוכחי".

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל"הארץ" ול"הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.

מצוים בלעדיים של "הארץ" בארה"ב ובקנדה

חוקרים חשדות על טובות הנאה לעובדי טלוויזיה

מאת סופר „הארץ" בירושלים

„אין זו הפעם הראשונה, שמת־עורר חשד נגד עובדי מחלקת הח־דשות בטלוויזיה, כי קיבלו טובות הנאה ממוסדות ציבור כדי שהדיונים המבולטים יופיעו במהדורת מבט ל־חדשות בטלוויזיה. אולם בכל המק־רים הקודמים נתברר שלהשדות לא היתה שום אחיזה במציאות — גילה אמש מקור בכיר ברשות השידור.

כך הביע המקור תרעומת על מש־טרת ישראל, המהירה לפירסום פר־טים על החקירה המתנהלת נגד שני עובדי הטלוויזיה בתל־אביב. הוא הוסיף: „כל עוד לא הוכחה אשמ־תם, מן הראוי היה שלא לפרסם דבר, כיון שהם בחזקת זכאים וכל פרסום רק עשוי להזיק להם — אמר הדובר.

בינתיים נודע, כי המשטרה עדיין לא העבירה ממצאים כלשהם מחקר־הזה להנהלת רשות השידור. הכתב והצלם התל־אביבים נחקרו ושוחררו בערבות, אולם לא הורחקו מעבודתם בטלוויזיה.

בחוגי רשות השידור נמסר אמש, כי הנ"ל ישפטו או יותר התוכה הקבלני אתם, אם יוגש נגדם כתב אישום על־ידי המשטרה.

נעצרו 5 חשודים בנסיון לפוצץ סטקייה בשכונת התקוה

(צ.) — כחשודים בהנחת מטען־הנפץ ליד הסטקייה של מר יהודה אזולאי בשכונת התקוה בת"א נעצרו אור ליום ה' חמישה חשודים תו־שבי ת"א, המוכרים למשטרה.

לאחר הבלקה הורכב צוות חוקרים, אשר החל על בעקבים של המשטה ההתרסים. סבורים כי סיבת הפיצוץ היא סכסוך אישי עם בעל הסטקייה.

מפות עתיקות של ירושלים וארץ ישראל
(רפרודוקציות צבעוניות)
מתנה נאה לחגים
ברנון בית לספרים
תל-אביב, אלנבי 35

TIME
September 18, 1972
Murder in Munich
★ Horror and Death at the Olympics
★ Israel's Dead Were the Country's Hope
★ Rescuing Hostages: To Deal or Not To Deal
★ Black September's Ruthless Few
7 Pages Illustrated Documentary
סוכנות ברונפמן בע"מ

DIE WELTWOCHE
13. September 1972
★ STUNDE DER VERGELTUNG
★ "SCHWARZER SEPTEMBER" — EIN MOERDERKLUB!!
סוכנות ברונפמן בע"מ
להשיג בקיוסקים.

הלוח הכחול
עמודים: 8 ,7 ,6 ,5
25 ,24 ,23 ,22 ,21 ,18
הכל בכל בלוח בלוח הכחול

ההסתדרות לא תובעת הקדמת תוספת היוקר

סיכום שנתי — בסוף חודש דצמבר

מאת סופר „הארץ"

הועד הפועל של ההסתדרות אישר אתמול את הצעת ההחל־טה של הועדה המרכזת לא לת־בוע הקדמת תשלום תוספת יוקר החל ביולי השנה, ולבחון בסוף דצמבר את התפתחות המחירים, המסים והשכר על בסיס של סי־כום שנתי.

לאור החלטה זו יקבע הועד ה־פועל את עמדתו בדבר תשלום פיצוי באמצעות תוספת יוקר בעד התקופה שחלפה.

ההחלטה אושרה ברוב של 66 נ־ציגי סיעות המערך נגד 29 נציגי כל יתר הסיעות, שהצעותיהם לת־בוע תשלום תוספת יוקר מחודש יולי נדחו ברוב דומה.

נציגי סיעות המיעוט טענו, כי ה־ועדה המרכזת החליטה לא לתבוע תשלום מידי של תוספת יוקר בעק־בות דיונים פנימיים בין שר האוצר ומזכ"ל ההסתדרות („שהתנהלו ב־חדרים גבוהים" — לדבריהם) וזאת למרות, שהועדה המרכזת מדגישה בהצעת־החלטתה כי „ההתייקרות ה־גדולה של מיצרכים ושירותים בשנה האחרונה, הפלאת מסים בעיריות ו־מועצות מקומיות, מטילה על ציבור העובדים השכירים עומס גדול של הוצאות ומערערת את ערכו של ה־שכר הריאלי של העובדים".

מר בר־אהרון השיב על האש־מות אלה, כי חלק ניכר מהסכמי השכר נחתמו רק באחרונה, הם כוללים גם פיצוי חלקי על ההתיק־רות. לכן הוחלט לדחות את הבדי־קה וההדיון על תוספת היוקר לסוף השנה.

אניית התיור הגרמנית תבוא לחיפה

(לע"מ). אנית התיור של החברה הגרמנית נרקמן תגיע לחיפה ב־10 באוקטובר וב־פנו בו בשני סיורים — הודיע אתמול דובר משרד ה־תיירות.

ההחלטה על ביטול הסיור ב־22 ב־ספטמבר נתקבלה בעקבות הרושם הכבד של אסון מינכן ולא בשל המצב באיזורנו. לאחר מגעים ש־קיימה הנהלת משרד התיירות הח־ליטה החברה לקיים את הסיורים כמתוכנן.

„המתעתע" במוזיאון ישראל

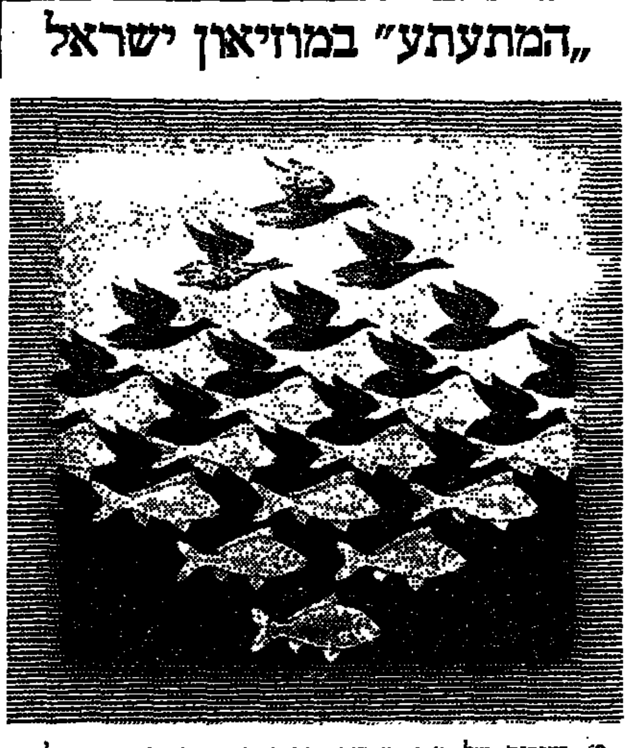

60 יצירות של מ.ק. אשאר, האמן המתעתע הנודע מהולנד, יוצגו במוזיאון־ישראל ממחר. יצירותיו הן עולם שבו אין למעלה ואין למטה, בו הפנים נהיה חוץ והחוץ נהיה פנים ובו הקדמי נהפך אחורי והאחורי קדמי. האמן נפטר השנה — בן 74. פיסיקאים, כימאים וחוקרי הלל נעזרו ביצירותיו להדגמת מחקריהם. חיתוכי־העץ והליטוגרפיות הצבעוניים נעשו בין 1922 ו־1965 והושאלו למוזיאון ישראל מידי קרן־מ.ק. אשאר שב־מוזיאון העירוני בהאג. התערוכה תהיה פתוחה באו"ם כהן עד סוף אקטובר.

טכס התייחדות עם חללי הצנחנים

משפחות שכולות, חברים ל־נשק וחובשי כומתות אדומות מ־כל הדרגות השתתפו אתמול אח־ה"צ בטכס התייחדות השנתי עם חללי הצנחנים, שנערך ליד אנ־דרטת הצנחנים בכביש גדרה — ביל"ו.

זמן רב לפני תחילת הטכס השתלט הצבע האדום של כומתות הצנחנים על רחבת הדשא שלרגלי האנדרטה. מאות צנחנים, ותיקי קרבות וכאלה שהתגייסו לפני זמן לא רב, באו כ־מדי שנה להתייחד עם חבריהם ש־נפלו בקרב.

על שורות הספסלים הראשונות ישבו בני המשפחות השכולות, הרמט־כ"ל, אלופי צה"ל ומפקד הצנחנים.

כתת צנחנים דיגלה את הנשק ב־עת שאם שכולה הדליקה את נר הזכרון. לאחר קריאת פרק תהילים על ידי הרב הצבאי הפיקודי ואמי־רת קדיש על ידי אב שכול, פנה הרמטכ"ל, רב אלוף דוד אלעזר, אל המשפחות השכולות ואמר: „הצנ־חנים היו דוגמא ומופת של יכולת לחימה אישית ויחידתית וקבעו אמות מידה לצה"ל. נחמתכם היחידה היא בהתגשמות החזון אשר למענו יצאו בניכם לקרב ממנו לא שבו. חזון זה כהגשם לעינינו בבניה, בעליה וב־התישבות. על מורשת הגבורה של הנופלים מתחנך דור של לוחמים ש־יוסיף וילחם עד בוא השלום".

הטכס הסתיים בהנחת זרים רבים לרגלי אנדרטת האבן עליה חקוקים שמות חללי הצנחנים.

מבקש לחקור תלונת גזבר עיריית אשדוד

מאת עמוס חדר, סופר „הארץ"

ב"כ גזבר עירית אשדוד עו"ד ש. ברונר, פנה במכתב אל מפכ"ל ה־משטרה ותבע להורות לחקור תלונתו של גזבר העיריה מר י. אלגזר, כי הוצע לו שוחד.

מר ברונר טען כי כאן נפתח ה־תיק לפני חודשיים. הגזבר החוכן על ידי המשטרה להיחקר בכוונת האמת, אך הוא לא נחקר לברות שחתם על הסכמה לכך.

מפקד משטרת אשדוד, פקד בצל־אל ליננהד, אמר לי כי המשטרה באשדוד סיימה את החקירה בתיק והעבירה אותו לפרקליטות, כדי להחליט אם יש מקום להגיש כתב אישום.

שוד בתחנת דלק בצומת נחשון

(צ). — שני צעירים, אחד מהם חמוש באקדח, שדדו אור ליום ה' 35 ל"י מעובד תחנת הדלק בצומת נחשון. השודדים כבני 16 ו־17, הגיעו לתחנה בשעה 8.30 בב"פ גנוב. הא־חד שהיה מזויין באקדח דרש מעובד התחנה את תיקו שהכיל 35 ל"י. הש־ניים הסתלקו לכיוון נחשון. אנשי ה־משטרה הקימו מחסומים ומחולו בב־רקוה. המשטרה חושדת, שהב"פ נג־נב זמן קצר לפני השוד ממקום ה־חניה ליד בית החולים קפלן ברחו־בות.

הארכימנדריט ירונים סיים את תפקידו

(ל.צ.מ.) — הארכימנדריט ירונים ראש המשלחת הכנסיתית הרוסית ב־ירושלים, שמרכזה במוסקבה, בא אתמול להפרד משר הדתות ד"ר זרח ורהפטיג, עם סיום תפקידו בירו־שלים.

במקומו יבוא הארכימנדריט קל־בנס, ששימש עד כה כסגנו. בפגי־שה נכח ד"ר ש. קולבי מנהל המח־לקה לעניני הנוצרים במשרד הדתות.

הפגנת מחאה של חניכי השומר הצעיר

(צ.) — הפגנת־מחאה נערכה אמש בכבר העירייה על ידי עשרות נערים ונערות מחניכי תנועת השו־מר הצעיר, בעקבות צו מניעה ש־הוצא נגד הקן שלהם בצפון העיר.

בברית שהפיצו המפגינים בין ה־עוברים ושבים נאמר, כי פעילותו של קן התנועה ברחוב מצדה בתל־אביב מופרעת על ידי קבוצת שכ־נים, הטוענים שהפעילות בו מהווה מטרד. פנייתם לבית המשפט בענין זה הביאה להוצאת צו המגביל את שעות הפעילות בחצר הקן ואוסר על בני הנוער פעילות זו אחרי השעה 8.30 בערב. המפגינים טוענים, שצו זה כמוהו כצו סגירה לקן.

ביה"ח המרכזי לנגב בב"ש נקרא ע"ש מ. סורוקה ז"ל

מאת סופר „הארץ" בנגב

בית החולים המרכזי לנגב בב־אר שבע על כל שרותיו ויחי־דותיו המרפאות והשרותים הרפו־איים באיזור, אשר יוספו אליו, נקראו מאתמול מרכז רפואי סורו־קה בנגב.

אלמנתו של משה סורוקה ז"ל הסירה את הלוט בנוכחות שר האוצר, המזכיר הכללי של ההסתדרות, מנכ"ל משרד הבריאות וראש עיריית באר־שבע, חברי הועד המפקח הארצי של קופ"ח, נציגי ציבור ואנשים ש־באו מכל חלקי הארץ.

ד"ר חיים דורון המנהל הרפוא־י של קופת־חולים הכריז כי סורוקה היה אחד מתוך צוות מצומצם המשותף לקופ"ח ולאוניברסיטת הנגב שפעל לקראת הקמתו של בית ספר לרפואה בנגב. הצגת כבר הכין תכניות — וועדה אקדמית מכינה, בראשות פרופ' משה פריבס, כבר סיכמה את המלצותיה להקמת בית־הספר לרפואה. הועדה עומדת להגיש את הדו"ח שלה לשר החינוך והתרבות, כיו"ר המועצה ל־השכלה גבוהה.

שר האוצר מר פנחס ספיר אמר, כי הוא מכיר זקנים וראשי ציבור רבים אולם הוא לא הכיר איש כ־משה סורוקה, שראה את הנולד, היה בעל כח ההכרה הדבקות לכפעל אחד, בנפש הבריאות של פרזי ישראל. ד"ר י. פדה מנכ"ל משרד הבריאות אמר, כי „הקמתו של ביה"ס לרפו־אה בנגב אשר כולנו שותפים לרעיון הקמתו, היא לבטאה נאותה של סו־רוקה וצוואה זו יש לקיים".

400 דולר — לנוסעים לחו"ל

מאת סופר „הארץ"

לידיעה בדבר נכונותו של משרד האוצר להגדיל את ההקצבה במטבע חוץ לישראלים היוצאים לחוץ לארץ ולהעמידה על 400 דולר (במקום 250 דולר ביום), קדם מכתב ששלח שר התיירות, מר משה קול, לשר האוצר מר פנחס ספיר, עם ההצעה להגדיל בשיעור זה את ההקצבה.

מר קול נימק את הצעתו בצורך לשים קץ לזלזול הגלוי בחוק כאשר רבבות אזרחים רוכשים מטבע חוץ בשוק השחור, כדי לממן את שהייתם בחוץ לארץ. כן טען כי ההפלאה ב־הקצבה תהווה אמצעי חשוב במאבק נגד אינפלאציה וכן שאיבת כספים ניכרים מכיסי האזרחים.

כלל ופרט

סגן השר הבריאות, ד"ר י. א. ... ביקר בביקור פרטי את ד"ר לם, נשיא הקהילה היהודית במינכן.

★ קסיה ביבאלי חזרה מביקור ממושך באנגליה שם לימדה בבית הספר הלו־דוני לשחיל ואשר בו נתבקשה ללמד שוב בקיץ הבא.

אסותא תל-אביב **אליש"ע** חיפה
נולדו 5:
אביבה ושמחה כהן — בת
נחמה וגד גשיח — בת
ג'וליט ואליעזר באבא — בן
יהודית ומרדכי זהבי — בן
מרים ויוסף עזי — בן

שרות חידתולים הביתה
לפנות לבתי־חולים
אסותא — תל-אביב 245215
אליש"ע — חיפה 87414

אספקת החשמל — לתיקנה

תוקנה היחידה ברדינג ד'

מאת סופר „הארץ" בחיפה

אספקת החשמל חזרה אמש לתיקנה בכל חלקי הארץ עם השלמת התיקונים וההפעלה מ־חדש של יחידת הייצור בת 214,000 קילווט בתחנת רדינג ד', שיצאה מכלל שימוש ביום ג'.

מנהל אגף התפעול בחברת החש־מל מר יוסף לב־ער אישר בשיחה עם סופר „הארץ", כי התקלות ה־חוזרות בדוד של יחידת ה־יצור ברדינג נובעות מפגמים ב־פריטי ציוד מסויימים. עם זאת הוא הדגיש כי גם בעבר היו „מחלות ילדות" כאלה בעת הרצת תחנות־כח חדישות, המכילות מאות אלפי פרי־טים. ההבדל הוא, אמר מר לב־ער, שבעבר תיקון ליקויים היה עניין פנימי של החברה שלא נודע בצי־בור. עתה — בגלל חוסר רזרבה — קורה שהפסקת פעולתה של יחידת ייצור אחת גורמת למחסור המורגש יפה בחוץ.

מר לב־ער הוסיף, כי החברה תת־בע פיצויים מהיצרן חברת בבקוק את וילקוק בארה"ב. תיקון יסודי של הדוד אפשר יהיה לבצע רק במארס 1973, עם ירידת העומס ה־כללי.

שיבושי תנועה בשל הפסקות חשמל בת"א

שיבושים חמורים בתנועת כלי ה־רכב היו אתמול במשך היום במרחב תל־אביב בשל ההפסקות בחשמל ש־שיתקו את הרמזורים. שוטרים ש־הוזעקו לצמתים סואנים ניסו לכוון את התנועה ולחסל את הפקקים ה־רבים שנוצרו בצורקים הראשיים, אך ללא הצלחה מרובה.

גם אתמול היו הפסקות בזרם — למרות הודעתה של חברת החשמל כי תוקנה היחידה שנתקלקלה בתחנת רדינג ד' בתל־אביב.

צו על תנאי נגד שר הפנים

צו־על־תנאי נגד שר הפנים ונציב שירות המדינה, המורה להם לנמק מדוע לא יאפשרו לאדריכל שזכה ב־מכרז למשרת מנהל הלשכה המחוזית לתכנון ולבניה ברמלה, להתחיל ב־עבודתו — הוצא אתמול בבית ה־משפט הגבוה לצדק בירושלים. כן הוצא צו ביניים האוסר על שני ה־משיבים למנות אדם אחר למשרה האמורה. הצווים הוצאו לבקשת ה־אדריכל עמוס אורן מקרית־אונו.

הגישו תביעה על מות ילד ממכות בבית ספר

(צ.) — הורים מנצרת, משה ורחל רוזנה שבנם דוד, בן ה־11 מת ב־בית הספר המקיף ע"ש ... במגדל העמק, לאחר שהוכה בחצר ביה־הספר על ידי תלמיד אחר, הגישו לבית המשפט המחוזי בנצרת תבי־עה אזרחית על סך 145 אלף לירות נגד מנהל בית הספר מר ל. צבה ונגד המדינה ... יוסף פרץ.

נוף תלפיות
קנה היום את דירת העתיד
שכונת מגורים חדשה ומודרנית מתוכננת לכל פרטיה.
שיא הבניה בבירה.
בניה משובחת, חניה מרוכזת, דשאים נירחבים.
בנינים בעלי 4 — 6 — 8 קומות. בכל בנין דירת פנטהאוז.
לכל דירה 3 כיווני אויר.
בכל דירה:
★ 110 מ"ר ★ 3½ חדרים והול ★ ארונות פורמייקה
במטבח ★ חרסינה צבעונית ★ הסקה מרכזית ★ חיבור לטלפון
★ הכנה לטלביזיה
"נוף־תלפיות" — הפרויקט הגדול של עובדיה לוי בע"מ
בדרך בית לחם, פינת רח' רבקה, ירושלים.
בדבר פרטים נא לפנות:
עובדיה לוי ושות' בע"מ
רח' שמאי 8, ירושלים:
טלפונים: 225848, 228860
בשעות: 9—1 4—7

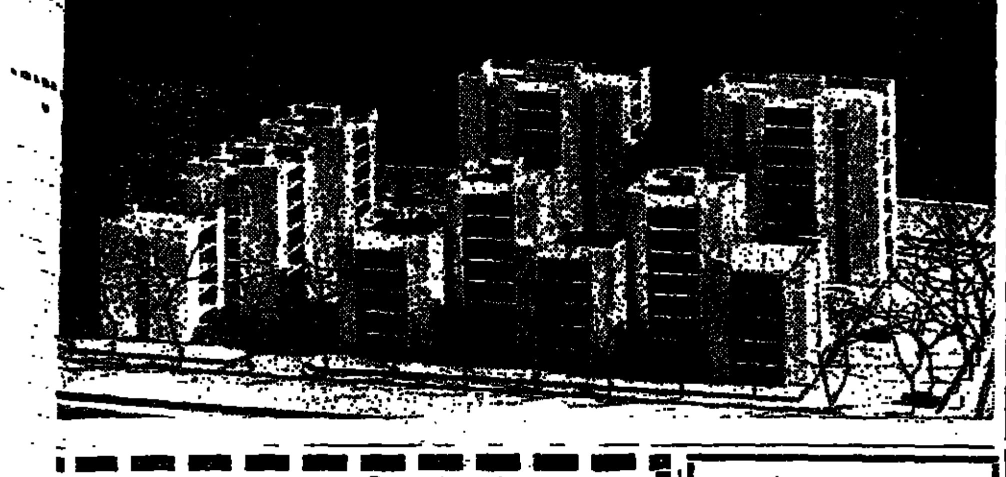

להשכיר דירה נוחה מרוהטת
בשדרות חן ת"א
3½ חדרים
עם כל הנוחיות
מזגן, גז ומקרר
ת.ד. 53 תל אביב
טלפון 286634

גולדבין GOLDBIN
חברה לבנין ולהשקעות בע"מ
בונה
בבת־ים
דירות מפוארות וחנויות
בכל הגדלים
באזורים היפים
והמרכזיים ביותר בבת־ים
משרד מכירות:
גולדבין בע"מ
בלפור 47 בת־ים טל. 86 59 85

שוב להשיג
in PENGUIN Paperbacks
★ The Man Of Property — John Galsworthy
★ Swan Song — John Galsworthy
★ In Chancery — John Galsworthy
★ Over The River — John Galsworthy
★ Flowering Wilderness — John Galsworthy
★ Maid In Waiting — John Galsworthy
★ The Silver Spoon — John Galsworthy
★ The White Monkey — John Galsworthy
★ To Let — John Galsworthy
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים·תל-אביב·חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

בוא לבקר בגני צהלה
רובע חדש המוקם על גבעה נשאה
ליד צהלה
בנוסף לנוף מקסים תמצא
בגני צהלה
דירות רווחה בנות 4 חדרים
עם שרותים כפולים ● מעלית ● חמום מרכזי ● חניה צמודה.
לרשות המשתכנים מרכז מסחרי וגן ילדים
המחיר לא צמוד למדד
וכן 2 חנויות בצהלה
א. יצחקי
חברה לבנין והשקעות בע"מ
משרד: תל־אביב, בן־יהודה 74, טל. 236737

השבוע לוטו
בהגרלה 38/72
מחכים פרס ראשון
180,000* ל"י
(כולל העברה)
★ ★ ★
לרגל יום הכיפורים
יום שלישי הוא המועד האחרון
למסירת טפסי הלוטו
* כפוף לעירעורים.

New SIGNET Paperbacks
GENESIS 1948
THE FIRST ARAB-ISRAELI WAR
By Dan Kurzman
More Sweeping Than "OH JERUSALEM" And The "THE SETTLERS"
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים·תל-אביב·חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

רמון
ביטוח ופיננסים בע"מ
החל מיום שלישי, 19.9.72
יעברו משרדינו
לכתובת החדשה
רחוב החשמונאים 90 תל־אביב
טלפון 260354
טלפון נוסף באמצעות
החברה הישראלית לשילות בינלאומי בע"מ
טל. 255261

במלאת שנה לפטירתו של ראש משפחתנו
היקר והבלתי נשכח
ר' דב שריבר ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו באזכרה
ביום שלישי, י"א תשרי תשל"ג, 19.9.72 בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין האזורי בחולון
ידידים ומוקירי זכרו נפגשים ליד השער הראשי.
המשפחה

לרגל ספירת המלאי
יהיה מחסננו בתל-אביב
סגור
החל מיום א' 24.9.72 עד יום שישי 29.9.72
רוית שוק תוצרי השקייה
תל-אביב, רח' בן אביגדור 26
טלפון 32573 ת. ד. 9217

LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

הארץ

יום ששי, ד' בתשרי תשל"ג
15 בספטמבר 1972

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 6־224245, ת. ד. 273
חיפה: רחוב טרומפלדור 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576,־ 623311. מח' המנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

בהוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

רגע של אמת למזכ"ל

השביתה בעלית הסתיימה; וכפי שהסתיימה, לא היתה צריכה לפרוץ. הישגי העובדים היו — פחות או יותר — נתונים מלכתחילה — וכך בעצם גם הישגי הבעלים. ואף על פי כן לא היתה השביתה לשווא ואולי אפילו שווה היתה את מחירה: כמה מליוני לירות. הדבר תלוי בלמידת ליקחה במישור המקצועי והמדיני כאחד.

מה שאפשר ללמוד במישור המקצועי הוא, כי התמודדות בין עובדים ומעסיקים לא צריכה להסתיים באופן אוטומאטי בנצחון העובדים. הדברים אמורים גם כאשר השביתה מתנהלת על דעתה ובאישורה של ההסתדרות כפי שזה קרה בשביתת עלית; ועל אחת כמה וכמה, כאשר אין הסכמה ואישור. מה שדרוש הם אורך נשימה ונכונות למאבק. כי שמצויד בשני אלה (שרי ממשלה, נא לשים לב) סיכוייו לצאת מההתמודדות בלתי מובס, אינם רעים כלל ועיקר. אפילו לא היה על נותני העבודה לסרב לשלם דמי שביתה, כי נציגי העובדים כלל לא תבעו אותם.

במישור המדיני הלקח חשוב לא פחות. הובהר כי מר בן־אהרון הוא נמר נייר, ולאו דווקא כזה העשוי מנייר עבה. האיש האימתני שבאותו ליל ביכורים הביס את ספיר וכפה כניעה על גולדה, לא יכול למזכביץ — לא מכוח שמשביץ חזק משני אלה, אלא מכוח שלא הרים ידיים כפי שעשו הם.

אי־אלה אנשים במפלגת העבודה ודאי רשמו לפניהם את הלקח הזה, ואפשר לשער כבר בן־אהרון יחוש את התוצאות בעתיד לא־כל־כך רחוק.

התהליך הסורי של בריה"מ

קשה להאמין כי נמלי לטקיה וטארטוס יוכלו להיחשב בשביל הסובייטים כתחליפים שווי־ערך לנמלי מצרים. החוף הסורי מרוחק מאגנו של הים התיכון יותר מאשר אלכסנדריה, פורט סעיד ומרסה מטרוח, ויש להניח כי זמן ממושך יעבור עד ששני הנמלים הסוריים יהיו מסוגלים לספק לאסקדרה הרוסית את מלוא השירותים שהיא זקוקה להם. ההסכם שנחתם, לפי ידיעה בניו־יורק טיימס, בין סוריה לבריה"מ, אמנם מעיד על רצון הסובייטים שלא לנטוש את הים התיכון ואף לא לוותר על מאחז כלשהו שעל החוף. אך ספק רב אם תהיה תענה על צרכי הצי הרוסי מבחינה אסטרטגית כפי שענתה נמלי מצרים, אפילו ישופרו הנמלים בפינה הצפון־מזרחית ביותר של הים התיכון לצרכי אספקה ותחזוקה.

אפשר לגלות בהסכם טעם רב יותר, מבחינת האינטרס הרוסי, אם מתייחסים אליו כבחינה זאת שהוא יעמיק את הנוכחות הסובייטית בסוריה בדרך כלל. העברה מטוסי מיג 21 מדגם חדיש ושל טילי סאם 3 ודאי שתהיה בה כדי להדק את זיקתו של המשטר בדמשק אל הקרמלין. נצטרך להמתין ולראות אילו כמויות יועברו, מי יטיס את המטוסים האלה ומי יאייש את סוללות הטילים — סורים או רוסים. סוללות הטילים מדגם סאם 3 במצרים נשארו כל הזמן בידי יחידות רוסיות. אך אפילו נניח כי הן יימסרו מייד לצבא הסורי (בעוד שנמסרו לידי הצבא המצרי רק עם יציאת המדריכים הרוסים ממצרים), צריך להניח שמדריכים רוסיים יוצבו לפחות לזמן מסוים על אדמת סוריה כדי להכשיר צוותים סוריים.

אם ההסכם מבטא — לצד הפגנה (לאו דווקא מרשימה ביותר) כלפי הצי השישי האמריקאי ויתר הכוחות הימיים של נאט"ו — תכנית של התבססות בחלק הצפוני של העולם הערבי, ייאלצו הסובייטים למצוא דרכים כדי ליישב את הסיכסוך התמידי שבין סוריה לעיראק, וזוהי משימה ששום גורם חיצוני לא הצליח בה עד כה. יש בנוכחות רוסית מוגברת בסוריה כמובן כדי לחזק גם את ההשפעה הסובייטית בעיראק, אך הנסיון מלמד כי ניגודים מסורתיים בין מדינות באזור מסוים אינם נעלמים באורח אוטומאטי משום שמעצמה גדולה מעוניינת בהיעלמם.

עם זאת עלינו לרשום לפנינו את העובדה כי הסובייטים ממאנים להסיק מנסיונם במצרים את המסקנה כי על מדינה ערבית אין לסמוך. אין פירוש הדבר כי ההקלה שהרגשנו עקב יציאת הרוסים ממצרים תנוטל לאלתר על־ידי כניסתם המוגברת לסוריה. אך מובן גם זאת כי מהלך סובייטי זה יהיה מלווה השלכות גם לגבי המצב הבטחוני שלנו.

סחר סובייטי־אמריקאי

לידיעה שהעביר העתונאי הסובייטי ויקטור לואיס, הקשור לשרותים הסובייטיים החשאיים, על חתימה קרובה של הסכם סחר בין ארה"ב לבריה"מ בהיקף של חמישה מיליארדים דולר לשנה, שני צדדים. האחד נוגע לגופו של ענין והשני לנסיבות הפרסום.

הנשיא ניכסון רואה בהרחבת קשרי המסחר עם בריה"מ הישג נוסף למדיניותו. ראשית תהיה בכך פתיחת שוק גדול בפני סחורות אמריקאיות ותרומה לקידום הפעילות המשקית בארה"ב, שהיא מהדברים המטרידים את הממשל. ושנית, מר ניכסון מאמין כי לקשרי מסחר, חילופי ידע ואנשים בהיקף רחב תהיה נודעת השפעה ממדרגה ראשונה לקראת ליבראליזציה של המשטר הפנימי ומיתון המדיניות הגלובאלית של ברית־המועצות.

הערכה כזאת אינה משוללת יסוד. הרחבת ממדי התיירות המערבית (וביחוד האמריקאית) לבריה"מ בודאי תרמה לכך שהאוירה אצל אזרחי בריה"מ, בעיקר בערים הגדולות, נוחה יותר משהיתה לפני חמש או שש שנים וגם יהודי בריה"מ נהנים מזה לא פחות מחוגים רוסים המסתייגים מהמשטר. הקמת מרכז מסחרי אמריקאי, סניפי חברות אמריקאיות וכו' בברית המועצות עשויה להאיץ תהליך זה. אך סממנים חיצוניים של אוירה ליבראלית יותר אינם מבטיחים שהשלטונות הסובייטיים ינהגו בהתאם למושגים מערביים של חרות האזרח כפי שמעידה ההחמרה האחרונה של האמצעים שננקטו נגד יהודים המבקשים לעלות לישראל.

קשה להניח שמוסקבה אינה יודעת, כי צעדים אלה יוצרים רושם שלילי מאד בארה"ב. משונה לכאורה גם החרפת ההתקפות על ארה"ב בעיתונות־התעמולה הסובייטית והתגרות מטוסי ביון סובייטיים הממריאים מקובה, דווקא כאשר דורשים הרוסים הקלות והטבות כלכליות מאמריקה.

אך הסתירה פחות מפתיעה אם מניחים ששליטי הקרמלין עדיין שבויים במיתולוגיה המרכסיסטית־לניניסטית לפיה רדיפת רווחים היא המניע המכריע של משטרים קאפיטליסטים ולמען רווחים הם נכונים לוותר על כבוד ועל אינטרסים לטווח ארוך. נראה, כי הקרמלין מקווה שהעסקות הגדולות עם ארה"ב יקימו שם אינטרסים וקבוצות לחץ בעלי השפעה מכרעת על מדיניות החוץ האמריקאית.

התנגדות ניכרת בקונגרס בוואשינגטון, בעיקר בגלל כופר התעודה, אינה תואמת את התמונה הזאת והיא אף עלולה לשבש את תקוותיה של מוסקבה. שכן מוסקבה מעוניינת לא רק בסחורות אמריקאיות ובאשראי מסחרי פרטי, אלא בערבויות ממשלתיות לאשראי ומתן סובסידיות להברות המייצאות לבריה"מ ולהקלות במכס הניתנות למי שכלול ברשימת „המדינות המועדפות ביותר". וכל אלה תלויות באישור הקונגרס.

יתכן שאזכרת הסכום 5000 מיליון דולר לשנה היתה הסיבה העיקרית לכך שמר לואיס הזדרז לפרסם על הסכם שיתכן ועדיין חוקה תחתמו: ניפנוף בסכום ענק כזה בפני אפם של קאפיטליסטים ורודפי־בצע מיועד להפיג כל התנגדויות והסתייגויות ממתן הטבות אשר בריה"מ רוצה בהן.

הסברים לערבים – על קופ"ח

בימים אלה הופיעה חוברת עם הסברים לחברי ההסתדרות הערביים במזרח־ירושלים על זכויותיהם וחובותיהם כחברי קופת־חולים הכללית.

בחוברת נכללים הפרקים העיקריים של חוקת קופת־חולים וכן הסברים מפורטים על שירותי הקופה. החוברת הצבעונית הודפסה באלפי עותקים בערבית ובאנגלית ומופצת במקומות העבודה ובמרפאות קופת־חולים בגדה.

מי יחקור את הש.ב.?

שירות הביטחון אחראי על האבטחה בחוץ־לארץ

מאת זאב שיף

בנאומה המרשים של ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר בכנסת על הרצח במינכן, בו הדגישה את הצורך לערוך את עצמנו יותר למלחמה בטרור, בלט בהיעדרו נושא מרכזי בפרשה עגומה זו. הנושא ממנו התעלמה הגב' מאיר הוא פרשת האבטחה (או ליתר דיוק היעדר האבטחה) הישראלית למשלחתנו באולימפיאדה. ענין זה מטריד את הציבור ואינו מניח מאז התברר, כי לא צורפו אנשי בטחון למשלחת. ראש הממשלה דיברה על כך שכוחות ישראליים לא היו במינכן בעת המבצע, אך לא אמרה מילה על אנשי בטחון שלא צורפו להגנת המשלחת. היא ביקרה, ובצדק, את המבצע הכושל, אך לא אמרה דבר על חלקנו בכשלון. משום מה התייחסה רק לאנשי בטחון שנסעו למינכן ברגע האחרון, ושהגיעו כמה שעות לפני שנרצחו בני הערובה, ולא לאנשי הבטחון שהיו צריכים לנסוע קודם לכן.

זה שבוע אוספים אצלנו מידע על מה שאירע, אך מדוע לא אומרים לציבור מה שאפשר לדעת בשיחת טלפון אחת בין ראש הממשלה וראש שרות הבטחון הכללי? האם היו אנשי בטחון עם משלחת ישראל? ואם לא, מדוע לא צורפו אף שזה מכבר התקבלה אצלנו הערכה, כי המחבלים החליטו על אסטרטגיה חדשה המבוססת על מבצעים ספקטקולאריים בדומה להטיפת מטוס סבנה והטבח בלוד?

חוששני כי אנו עתידים לשמוע הרבה פרטים בקשר למינכן, פרט לתשובה לשאלה האמורה. גם אחרי הסבה בלוד היו שאלות שנשארו ללא מענה עד היום. טוב תעשה, לכן, ראש הממשלה אם תדאג למסור לציבור את מה שהחסירה מנאומה בכנסת ואת מה שכל השרים האחרים לא הזכירו בעת שהתייחסו לאסון זה.

הגב' מאיר מסרבת למנות ועדת חקירה לפרשת אסון מינכן. לא ועדת חקירה פרלמנטרית ולא ועדת חקירה פנימית של מומחים מזרועות בטחון אחרות. נראה כי טעמיה עמה. אך האם שאלה עצמה כיצד יתכן שאלה שחלים בהם מחדל חמור יחקרו את עצמם? האם ראש הש.ב. יציע לעוזריו הממונים על עניני אבטחה, בארץ ובחו"ל, להחקר באותם דרכים ואמצעים שהוא ממהר להציע בחקירות אחרות? ההגיון וההגינות אומרים, כי במקרה זה צריכים חוקרי הש.ב. להחקר על־ידי אחרים.

במשך שנים פארנו ורוממנו את הש.ב. על הצלחותיו ומבצעיו. אם רוצים משקיעו באימון הציבור גם בעתיד, עליהם להציע בעצמם חקירה בלתי תלויה כזו אם לא עשו זאת מיד אחרי האסון. לפי מיטב ידיעתי היו מקילים בכך גם על הממשלה.

הממונה לא היה מודע

מה שהגב' מאיר העדיפה שלא לגלות במשך שבוע ימים, הצלחתי להשיג כעתונאי בהסתמך על פגישות ובכמה שיחות טלפוניות.

להלן הפרטים העיקריים:

האחריות הכוללת על אבטחה בחוץ לארץ חלה על שרות הבטחון הכללי ולא על המוסד המרכזי למודיעין ובטחון, כפי שסברו רבים תחילה. ודאי שאין למודיעין של צה"ל כל קשר לענין. בש.ב. יש אנשים המקבלים משכורת כדי לחשוב על דרכי האבטחה הטובות ביותר, הם מצויים בישראל ובחו"ל כאחת.

קיימת ועדת שרים העוסקת במיוחד בכל הקשור לאבטחה שגרירויות ישראל, במתקני אל־על וב"צים", במיוחד אורחים רמי־מעלה בחו"ל. בועדה זו חברים אחדים מחשובי השרים. את המלצותיה מעבירה הועדה למליאת הממשלה או לועדת השרים לעניני בטחון.

ערב צאתה של משלחת ישראל לאולימפיאדה הוזמנו כמה מראשיה (מי? וכמה? מרבית חברי המשלחת נמנעים משום מה להתייחס לנושא) אל קצין הבטחון של משרד החינוך. הלה תדרך באורח כללי את האנשים שבאו אליו על דרכי התנהגות וכללי זהירות בעת שהייה בחו"ל. כך עושה כל קצין בטחון בכל משרד ממשלתי כאשר משלחת הקשורה למשרדו יוצאת לחו"ל. קצין הבטחון של משרד החינוך, המתואם ע"י שרות הבטחון, בדומה לכל קציני הבטחון, הודיע לאנשים המתאימים בש.ב. על צאתה של המשלחת ופרטים אודותיה. גם אם שכח להעביר את המידע הזה, יש להניח כי הממונים על הנושא בש.ב. שמעו ודאי, כי משלחת ישראלית רשמית של מיטב ספורטאינו עומדת לצאת לאולימפיאדה.

לא ברור לי מה היה הטיפול בשלב הבא, כאשר הנושא היה על שולחנם של הממונים על האבטחה. האם אכן בקשו אלה מהגרמנים רשות שישראלים ישאו נשק בהיותם בכפר האולימפי? ואם סרבו הגרמנים, האם דיווחו על כך לממונים עליהם, לראש הש.ב.? האם הסרוב הגרמני הובא לידיעת ועדת השרים?

לא היתה זו משלחת רגילה, לא מבחינת הרכבה ולא באשר לתקופה, כאשר שוררת הערכה, כי המחבלים מחפשים משהו נוסף בדומה לסבנה ולוד. יש לי מקום לחשוב, כי מי שהיה ממונה על כך בש.ב. לא היה מודע במספיק לסכנה וראה בבטחונה של המשלחת הישראלית משהו רגיל שאינו יוצא דופן. אחרת כיצד יכול היה להחליט שאין צורך לצרף למשלחת זו מלווים שיטפלו בנושאי הבטחון? זה היה שיקול טראגי המעיד על חוסר רגישות בטחונית.

בהיעדר מלווים לעניני בטחון הועבר המשך הטיפול לתאומו של קצין הבטחון בשגרירות ישראל בבון ולממונים עליו בחו"ל. מה דרש קצין הבטחון שלנו בבון מהמשטרה הגרמנית אין לדעת. מי שיחקור בנושא ראוי שישמע על כך גם מן הגרמנים. אך מה שחשוב יותר היא ההתנהגות בשטח.

אם אכן לא התירו לנו הגרמנים לשאת נשק בכפר האולימפי, ואם אין מלווים ישראליים הפוקחים עין על הנעשה ומציבים משמרות, מדוע לא הקפדנו שבעתיים על כך שהמשטרה הגרמנית תבצע את המוטל עליה? מדוע לא הסדרנו אותה מדי יום ושעה? האם אפשר להבין מכך שקצין הבטחון בשגרירות בבון, או אנשי אבטחה אחרים, לא בקרו בכפר האולימפי ולא ראו את התמונה הבטחונית? או שמא בקרו והחליטו שהכל בסדר?

הזנחה

העתונאים הישראלים שחזרו ממינכן סיפרו, כי ההזנחה היתה מנקרת עיניים, ואילו המומחים קיבלו בשקט את העובדה שאף לא שוטר גרמני במדים שומר על הפתחים לבניין הישראלי, ושאין סדורי בטיחות אחרים?

איני יודע אם שומרים ישראליים היו יכולים למנוע חדירת המחבלים הערביים, אך יתכן שהיו מעיקים את המשלחת להימלט, ואולי להתגונן בדרך מוצלחת יותר. ספק רב אם המחבלים היו ממהרים לירות בשוטרים גרמנים מזויינים הסובבים מקרוב על הבניין.

אף שלהשלמת הסיפור חסרות עובדות מסוימות, ברור כבר ממה שמצוי לפנינו כי מי שהיה אחראי על עניני האבטחה עשה טעויות חמורות בשיקול; כי היתה הזנחה חמורה בשטח; לא היה פיקוח מצד הממונים. חוקרים בלתי־תלויים צריכים להבהיר יותר את השתלשלות המקרים, לאתר את האחראים ולהגיש המלצות לראש הממשלה.

מספר מילים לגבי העתיד. מן האמור לעיל אין להסיק, כי הכל ניתן לעשות בעזרת אנשי בטחון ומלווים. גם אם תחליט ישראל להעביר חלק רב יותר ממשאביה לחזית החדשה בחוץ, תהיה השמיכה קצרה מלכסות את המצע. אפילו יחליטו לשמור על מרבית המתקנים והמשלחות, ספק אם ימצא כח האדם הדרוש לכך, אלא אם יעבירו לשם אנשי צבא. במקום ראשון צריך הדגש להיות מושם על מודיעין טוב, על אינפורמציה מהימנה ולא על מידע ספקולטיבי. מידע כזה יאפשר לאנשי הבטחון לקבוע טוב יותר את סדר העדיפויות ומתי להעביר דגש מנושא לנושא.

יתכן שיהיה צורך בארגון־מחדש פנימי ובהעברת אנשים מנושאים חשובים פחות, כמו האזנות לשיחות בארץ, לנושאים חיוניים יותר, ואולי אף להגדיל תקציבו של הש.ב. ושל אחרים גופים העוסקים באיסוף מודיעין.

אלכימיה הפוכה (א')

רעים השניים

מאת א. שוייצר

אם לא יתרחש נס, מובטח לערד כימיקלים להפסיד כסף מכאן ועד עולם. הדברים לא היו צריכים להתפתח כך: היתה אפשרות לניצול רווחי של חמרי גלם ישראליים המצויים בשפע יחסי בקרבת מקום. אך השיטה הישראלית של עשיית עסקים והקמת מפעלים לא הכזיבה גם הפעם: ההפסד נבנה אל תוך קירות הבטון, חובר אל הצנרת והותקן במתקני הייצור.

נסים יכולים לעזור: מחיר התוצרת, חומצה זרחתית, יכול לעלות בעשרות אחוזים; הצרות הטכניות יכולות להיעלם כלא היו ועוד מיני כישוף כאלה. ואם יתחוללו כולם יחד ובעתיד הקרוב, תצא לאור צדקתם של אנשים אשר, בלי משים, עשו את הכל כדי שערד תצטרף לשורה ארוכה של כשלונות תעשייתים המפארים את ההיסטוריה הכלכלית של חצי היובל הישראלי.

*

קילומטרים אחדים מזרחה מהכור הגרעיני של דימונה, בצד הצפוני של הכביש המוביל מבאר־שבע לסדום, מזדקרים בנוף המדברי שתי קבוצות מבנים גבוהים ומגושמים. אחת, הקרובה יותר לכביש, נקראת פריקלאז והאחרת, הצפונית יותר, היא גיבורת הסיפור, מפעלי ערד כימיקלים. לא היה הגיון כלשהו במעשיהם של מתכנני התעשיה הכימית הכבדה בישראל, או של מרציאי הכסף הממלכתי להקמת מפעלים לניצול אוצרות הטבע, רק קבוצת מבנים אחת היתה מבערה את הנוף.

שכן ערד כימיקלים מפיק מתמלחת ים המלח (הנוזל שהאשלג הופק ממנו הנשאב מסדום למעלה הר הנגב) חומצת מלח ומערבת אותו עם אבן פוספאט כדי ליצור חומצה פוספורית — ותוך כדי כך מפרישה מגנזיום כפסולת. וכנגד זה לוקחת פריקלאז (או נכון יותר, תקח, כאשר תסתיים הקמתה בראשית השנה הבאה) את אותה תמלחת ומפיקה ממנו מגנזיום, אגב הפרשת חומצת מלח כפסולת.

יוצא איפוא שמה שפסולת בשביל המפעל האחד הוא המוצר העיקרי של האחר. ואפילו תם עשוי לשאול מדוע לא חיברו את שניהם, או מה שנכון יותר, מדוע לא ריכזו במפעל אחד את שתי הפונקציות אגב חיסכון של עשרות מיליונים לירות? אף אחת מהתשובות המתוחכמות לשאלת־תם זו — ורק תשובות מתוחכמות אפשר לקבל מאותה שמנה וסלתה ממשלתית מינהלית והנדסית, שהחליטה להקים שני מפעלים מפוקפקים במקום אחד מבטיח — אינה עונה לשאלה. אך מעניין — והאופטימיים בינינו יאמרו, מאלף ורב לקחים למניעת שגיאות בעתיד — לרשום את הטענות והמענות הנשמעות בהקשר זה.

*

כל קורא עתון המוכן להוציא את זמנו על קריאת ידיעות ומאמרים הנוגעים לתעשיה הכימית, כבר יודע שבערד מייצרים את חומצת המלח בתהליך הקרוי מצע מרוחף. כנגד זה מיוצרת בפריקלאז חומצת מלח (שהיא בחזקת מוצר לואי בלתי רצוי) בשיטה הקרויה שיטת אמן, על שם כימאי ישראלי, שמותו בטרם עת היא מן האבדות הגדולות של התעשיה הכימית הישראלית. והנה התשובה הבאה בעיקר מפי אנשי מינהל ומחוגי ממשלה. לשאלה מדוע שני מפעלים במקום אחד, היא כי לא היה רצון לסמוך על שיטה ישראלית ומה עוד שהשיטה המיובאת, זו של המצע המרוחף, הוצעה באופן אולטימטיבי על ידי השותף האמריקאי בערד.

משכנע? לא, לא משכנע. שהרי ערד קיבלה במתנה — לא ברור מדוע — תהליך ישראלי (של תעשיות מחצבי ישראל) שבו הופכים את חומצת המלח ואת אבן הפוספט לחומצה זרחתית. ומדוע סמך מי שסמך על תהליך ישראלי זה ולא סמך על זה? ובל יטען מי שיטען, כי האחד כבר עמד בנסיון תעשייתי והאחר לא: שתי השיטות הן מקוריות וחדשות באותה מידה. ומה אם האמריקאים עמדו על התהליך שלהם, אותו מצע מרוחף? גם זו שיטה שלא נוסתה מעולם בייצור חומצת מלח מתמלחת; ומלבד מה שכל הכימאים הישראליים שהיו מעורבים בעניין התנגדו לה, גם לא היה ערך סגולי רב להשקעה של השותף האמריקאי עד שיצדיק מעשה חלם שעלה עד כה למשלם המסים הישראלי 220 מיליון לירות.

אך בזה לא תמו התמיהות. אם היה מקום לפקפק ביושר ביעילותה של שיטת אמן, מדוע הסכימה הממשלה למכן את הקמת פריקלאז — שהרי פריקלאז תפיק מגנזיום בשיטת אמן? ועוד צריך לשאול, מדוע מימנו וביצעו את הקמת שני המפעלים? מדוע לא הוקמה קודם פריקלאז הזולה יותר כדי לבחון את אמינותה התעשייתית של שיטת אמן ורק לאחר שאמינות זו הוכחה או הופרכה, החלט על השיטה שעל פיה יש להפעיל את ערד?

*

את ההחלטה האומללה — קיבלו אנשי כדינה, אשכול המנוח ופנחס ספיר (את שרי הפיתוח שהיו מעורבים בדבר לא צריך להביא בחשבון, כי לא היה להם מה לומר בנידון). הם קיבלוה בניגוד לדעתם של כל המומחים הישראלים שבהם נועצו: מפרופסור הפסי ממכון וייצמן ועד ד"ר בניאל מתעשיית מחצבי ישראל, מד"ר גוסטמן בבתי הזיקוק ועד שמעון פרידמן, מנהלה הנוכחי של ערד ובאותה עת מראשי המהנדסים במפעלי ים המלח — כולם היו נגד שיטת המצע המרוחף.

מקבלי ההחלטות אינם מחוייבים לנהוג לפי עצת יועציהם; אך כאשר כל היועצים אומרים אותו דבר, צריך שבעל ההחלטה יהיה בטוח מאד בצדקתו כדי שינהג בניגוד לדעתם. מה ידע אשכול המנוח, מה ידע ספיר, על התעשיה הכימית? כלום היה להם מכה של מומחים משלהם, שיעץ להם להתעלם מדעתם החד־משמעית של מיטב הכימאים בישראל?

התשובה לשתי השאלות מובנת מאליה: ההחלטה נתקבלה רק משום שהחברה האמריקאית שנכנסה כשותפה בערד רצתה כך. הכשלון ראשיתו ועיקרו בזה, כי עד היום אין למה־שקרוי קברניטי המשק מושג כיצד לנהוג במשקיעי־חוץ — ועל כך ברשימה הבאה.

פשע מאורגן בישראל – המשך (ז')

כנופיית הכרם

מאת רן כסלו

לפני כחודשיים קרה בשכונת שבזי מקרה שהסעיר אפילו את תושבי השכונה, הרגילים את היקום הרומימים באווירה של פשיעה מתמדת. שני נערים בני 15 מילידי השכונה, אנסו באכזריות אשה בת 45, נכה, המתקיימת על קיצבה מצומצמת — גם היא תושבת שבזי ותיקה. האונס בוצע בבהרי־יום, בחצר ביתה של האשה. תוך כדי האונס היכו הנערים את האשה מכות נאמנות וגרמו חבלות חמורות בגופה, שדרשו טיפול רפואי ממושך.

האשה לא העזה להתלונן במשטרה ולמרות שעל המקרה ידעה כל השכונה לא נערכה כל חקירה משטרתית. לתושבי שבזי אין גם ספק לגבי הרקע של המקרה: סמים. שני הנערים היו בשעת האונס מסוממים עד כדי כך שבקושי החזיקו במעשיהם.

שני האנסים בני ה־15 אינם הנרקומנים היחידים מבני גילם בשכונה. רבים מאד מבין הצעירים בגילים 18—15 בשכונת שבזי משתמשים בסמים — בתדירות שונה או יותר רבה. בעבר היה הסם המקובל ביותר חשיש, אך לרבים שייך הסם „התמים" הזה להיסטוריה. רבים מאד משתמשים ב„כדורים": ל.ס.ד., או — גרוע יותר — פרונדומל וסמים משכרים מסוגו. יותר ויותר עוברים לאופיום. בינתיים רק אחדים מזריקים, השאר — מעשנים.

גיל 15 איננו גבול תחתון לשימוש בסמים בשבזי. יש ילדים בני 12 המשתמשים בסמים באופן פחות או יותר קבוע. מקום בו מתאספים מדי ערב הצעירים והילדים לעישון סמים — חשיש ואופיום, ומאז מורגש מחסור בחשיש (ראה כתבה קודמת בסידרה, בשבוע שעבר) פחות חשיש ויותר ויותר אופיום — הוא בית ספר אליאנס במרכז השכונה. שער הברזל של בית הספר סגור במנעולים כבדים, והחומה הגבוהה מסביב, המחוזקת בגדר תיל כסגולה נגד אורחים בלתי קרואים, מזכירה יותר בית כלא מאשר מוסד חינוכי. אך כל זה אינו מונע מעשרות ילדים ובני נוער לחדור פנימה — מול עיניהם של תושבי השכונה חסרי האונים, היודעים היטב מה מתרחש מאחורי החומה ומביטים על כך את הרדתם.

סמים הם רק חלק מההווי של השכונה, המוכרת למשטרת תל־אביב כמקום ריכוז של פורצים וגנבים. רק אחדים מבני הנוער בשכונה המגיעים לגיל הגיוס אכן מגויסים לצה"ל — וזאת בגלל אוסף התיקים הפליליים שהצליחו לצבור עד ליום הגיוס. חלק מבני השכונה שמגיעים לצה"ל גומרים את הקריירה הצבאית שלהם כבר אחרי חודשים ספורים, כאשר הם נתפשים בעבירה זו או אחרת.

אבל סמים הם — מעל לכל ספק — החלק החשוב ביותר בהווי הפשיעה בשכונת שבזי.

שבזי של היום היא אחת הנקודות החשובות ביותר ברשת הסמים — מכל הסוגים: מחשיש ועד להרואין — במרחב תל־אביב. נראה כי אפילו רחוב 60 ביפו נמצא היום במקום השני בחשיבותו ברשת.

מדי ערב עוברים בשכונה מכוניות פרטיות רבות עם הלקוחות הקבועים. תושבי שבזי מזהים רבים מהם כאנשים החשובים מחוגי הבוהמה הישראלית (רואים אותם במלונות — מספרים), או אנשים מוכרים מהחברה התל־אביבית. המכוניות עוצרות ליד כל נער המשוטט ברחוב והלקוח זורק שאלה קצרה: „יש לך ד'". רק לעתים רחוקות נשארת השאלה ללא תשובה חיובית. כעבור כמה דקות כבר עוזבת המכונית את השכונה.

בשכונה כולה פועלים בין 10 ל־20 סוחרים קמעונאיים של סמים — גברים בגיל בין 25 ל־40. אך אדהם הסוחרים אינם באים במגע ישיר עם הלקוחות. כל אחד מהם נעזר בשלושה או ארבעה נערים בגיל 17—15 שעובדים עבורם. גיוס „סוכני־משנה" נעשה כמעט תמיד בשני שלבים. בשלב הראשון מוסר הסוחר לנערים סמים לשימוש ומרגיל אותם להשתמש בהם. אחרי שהללו מתרגלים, הוא דורש כסף מלא עבור מנת הסם ומציע לידידיו להרויח את כספם במכירת הסם.

לעתים קרובות פועלים גם „סוכני־משנה" בני 15 או 16 באותה שיטה. הם מרגילים לשימוש בסמים ילדים צעירים מהם — לפעמים בני 12 — והופכים אותם ל„שליחים". הלקוח מקבל בדרך כלל את הסחורה מילד המרוחק מסחר סמים קמעונאי בשני שלבים. גם ילד זה אינו מחזיק את הסם על גופו. לצרכיו של כל לקוח הוא נשלח למקום מחבוא הסמים, מביא רק את הכמות הדרושה. מקומות המחבוא נמצאים בהריסות בתים שנהרסו בתהליך האיטי מאד של פינוי השכונה, מתחת לגדרות הכרומה.

מול האירגון הזה — ככל שיהיה פרימיטיבי — נמצאת המשטרה במצב של חוסר אונים כמעט מוחלט. ניידות משטרה עוברות בשכונה פעם או פעמיים ביום, ואף אינן עוצרות. לא זו בלבד ששוטר, או ניידת, אינם נמצאים בשכונה, אלא יש ערבים שהשכונה אף אינה זוכה בנוכחותו. מדי פעם עורכת המשטרה פעולות בזק. הניידת עוצרת מול חבורת צעירים המבלה ברחוב עד השעות המאוחרות של הלילה, מהניידות קופצים השוטרים, מעמידים את כל בני החבורה לאורך הקיר עם ידיים מורמות ועורכים חיפוש על גופם. מילת התנגדות מצידם של הצעירים גורמת מכות והתנגדות נוספת — העלאת הצבור על הניידת והאשמתו בהכשלת שוטר או בתקיפה. סמים מתגלים בפעולות אלה רק לעתים רחוקות מאוד.

האירגון של שבזי, למרות חשיבותו הרבה בהפצת סמים, אינו יחיד ברשת. אירגון דומה פועל ביפו, מסביב לרחוב ה־60 המפורסם (בשני גוני אחד: ברחוב זה ישנם גם סיטונאים, שאינם קיימים בשבזי) ובמכוים קטנים יותר — בשכונת לבנה. לאחרונה התגלתה כנופית סמים נוספת שמרכזה היה בבית דגן. לפי העובדות שנמסרו על־ידי המשטרה בבית המשפט בעת מעצרו של האדם החשוד בניהול הכנופיה, נראה כי החשוד יעקב סלם פעל כראש מעין מאפיה מקומית בבית דגן. נוסף להפצת סמים בקנה מידה גדול דרומה לתל־אביב, אירגן סלם — לפי אותה הגירסה — גם את הזונות במקום ואת עיסקי ההימורים לגבי המסחר המקומי.

הבוסים של הכרם

כנופיית שבזי, לבנה, רחוב 60 ואף כנופיית בית דגן הן רק חוליות ברשת הפצת הסמים הפנים־ארצית הגדולה, המספקת את הסחורה (לפי העתונים שפורסמו לאחרונה) לכ־40 אלף צרכני סמים בישראל, שמוקם הגדול מרוכז באזור תל־אביב. החוטים מכל כנופיות אלה מובילים לשכונה אחרת, הגובלת עם שכונת שבזי — לכרם התימנים.

בעבר שימש כרם התימנים כמקום מוכר למכירת הסמים ללקוחות מכל העיר. כיום — כך טוענים גם אנשי השכונה — הכרם נקי מסמים. אך מכאן מתנהלים העסקים בקנה מידה ארצי ואף מעבר לזה.

את כנופיית הכרם מעריכים חוקרי המשטרה הבכירים, אנשי המערכת המשפטית בתל־אביב ואנשי העולם התחתון כאחד, ככנופיה המסוכנת ביותר במדינה. אלה הם אנשים שקטים, התופשים מקום מכובד בסביבתם והנמצאים הרחק מזרקורי הפירסומת. בעבר הסתבכו בעבירות שונות, אך עברו כבר שנים — לגבי אחדים מהם — מאז ביקרו לאחרונה בבתי המשפט.

הם גדולים מדי כדי שהסמים יעברו דרך ידם. אך הכסף המושקע בעיסקי הסמים מגיע מהם, והכסף מעסקים אלה אף חוזר אליהם. אם סוחר סמים בשטח נופל לידי המשטרה — מכנופייה זו בא הכסף לתשלום שכר טרחתם של עורכי הדין. בתקופת המעצר הם מטפלים במשפחותיהם של העצורים. בעבירות קלות יותר (כמו גניבה או גניבת רכב) נהנים הצעירים הקשורים עם כנופיה זו בחסינות מסויימת. לא פעם ולא פעמיים מועברות אז בקשות ממרכז הכרם, דרך אנשים הקשורים גם עם הכרם וגם עם האיש בעל ההשפעה (כמו למשל דרך ישראל דנוך) למגנש (מרדכי צרפתי), כדי שיפעיל את קשריו.

באותה מידה מהווה הקשר עם כנופיית הכרם תעודת חסינות בפני אנשי העולם התחתון האחרים. אומרים כי ישראל דנוך ניצל בתקופת המלחמה עם הכנופיה הצרפתית בגלל קשריו עם הכרם. מגנש עצמו, אשר בעבר היו קשריו עם כנופית הכרם מרוחקים באמצעות כמה שכבות בידוד, הופיע לאחרונה באופן גלוי — לאחר שמעמדו נראה כמעורער — בחברתם של הבוסים מכרם התימנים. יש טוענים כי היתה זאת הפגנה לצורך חיזוק מעמדו.

אנשי כנופיית בת־ים, הצעירים שהיו מוכנים לכוון את נשקם אפילו נגד האימפריה של משפחת דנוך, לא העזו מעולם לפגוע באינטרסים של הכרם. גם הכנופייה הצרפתית נסוגה בשעתה כאשר נתקלה בכנופיה זו, אשר תחילה לא העריכה אותה נכונה.

חוקרי המשטרה סבורים כי לא רק עיסקי הסמים מרוכזים בכנופיה זו, אלא גם תיכנון מעשי שוד מזויין. ושוב, הבוסים הגדולים אינם משתתפים במעשים מסוג זה. הם שולחים אחרים.

המידע שמגיע למשטרה על הנעשה בכנופייה מצומצם ביותר. לא רק בגלל שכבות הבידוד בין המתכ־

(הסוף בעמוד 13, טור 5)

בית-קפה ברחוב שלום שבזי

בצור - גרעבסקי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מאיר נפגשה עם חוסיין

למרות ההכחשות יש חידושים בעמדתה של רבת־עמון * מדוע רוצה ירדן לשוחח עם דיין * צפוי מצב חדש באו"ם

מאת דן מרגלית

האש שעלתה בשבוע שעבר משדה התעופה הצבאי במיתקן הבליעה שני אורות שאותתו מרבת־עמון לירושלים. היה זה איתות כפול. ברבת־עמון אמר דובר ירדני בכיר — שר המקורב לחצר המלוכה — כי ארצו משתוקקת לשלום נפרד עם ישראל. היא לעולם לא תילחם בצה"ל אלא אם תותקף. כאשר נשאל הדובר הירדני אם הוא מתנגד שדבריו יפורסמו בישראל השיב שההיפך הוא הנכון. הוא רוצה להביא לידיעת הציבור בארץ את העובדה, כי המלך חוסיין רוצה בשלום ואילו ממשלת ישראל שותקת.

האיתות השני הגיע בשיפוט ישיר מפיו של שר החוץ הירדני, סלאח אבו זייד. הוא אמר לעתונאי אמריקאי, כי ארצו תסכים לפירוז יהודה ושומרון, ולא תבע ריבונות על מזרח ירושלים.

חידוש חשוב בדבריו היה שרבת־עמון מוכנה למשא ומתן ישיר בחסות או"ם. אף על פי שירושלים הזדרזה להשיב ב„אין חדש" ומקיקה את כל כיפולה בפרשה מיגבו היה ברור, כי יש חידוש בדברים. יותר נכון לומר: יש חידוש במתן הפומבי לדברים אשר עד כה ידעה עליהם ישראל רק באמצעות מגעים דיפלומטיים חשאיים ומפיהם של שליחים בלתי רשמיים.

תמונה מעודכנת

שתי העפירות הירדניות עוררו גורמים מערביים בארץ לשרטט תמונה מעודכנת של היחסים הישראליים—ירדניים.

הרקע בוהדש זה החל עם פרסום הערכתו של שר הבטחון משה דיין, שכנן כי תמורת נסיגה כוללת אך סידורי בטחון על הנהר — יסכים חוסיין לעצות שלום עם ישראל. באז פורסמו הדברים חזקה הערכת שר הבטחון בצורה של ההודעות ודוברים ירדניים. אף על פי כן מתניב גורמים מערביים, כי בתמונת יחסי ירושלים—רבת־עמון יש עדיין פרטים סתומים רבים. כפי שהדברים נראים לגורמים מערביים כך מצטיירת התמונה:

בסוף 1971 הגיע חוסיין למסקנה, כי הכפפת מצרים המחבלים פחחה בהוהזאה ליציבות המצטיקה של מכברו. הוא החליט לאותת לישראל על רצונו בהסכם נפרד עמה. היו לכך ביטויים מעשיים בפגישות פנים־אל־פנים שקראנו עליהם בעתונות העולם. באותה תקופה — כי נראה בנובמבר 1971 — הוא נפגש עם ראש הממשלה גולדה מאיר לשיחה בערבה. קשה להעלות על הדעת שבביל המסורד ומעצה המדיני שביהם דר"ק נעדר מן המקום. יש שמרעה כיהר באחור התקיימה פגישה נוספת שעליה רבו באחרונה ה„ניו־יורק טיימס". שכוצה זו פחות ברורה. אך לפי מקורות אלה אין צדק ספק כי המפגש הראשון מאיר—חוסיין אכן התקיים בסתיו 1971.

ברכה לשיחות נוסייבה

בניגוד במקביל לכך נתן חוסיין ביטוי לרצונו במגעים ממשיים שוטפים, ולא בפגישות ארעיות הכה־קיימת אחת בהכפר חושים וערכן יותר פסיכולוגי מאשר מעשי. החצר הירדנית נתנה את ברכתה לשליחותו של אנואר נוסייבה.

יש כי שמולול בכחו של נוסייבה. ברחוב הערבי קוראים לו „האנגלי". יש בירושלים ישראלים הסבורים, כי אין לו השפעה ממשית וכי אינו מסוגל ל„סיים עניינים". מצביעים דווקא על מושל ירושלים הירדני אנואר אל־חטיב כאיש הרציני וכנציג המוסמך של רבת־עמון.

אולי זה המצב רק באחרונה, לאחר שאל־חטיב נסע אל מזרח הנהר ונתקבל ברבת־עמון בכבוד־מלכים.

בכל מקום ברור, כי בסוף 1971 לא השאיר חוסיין ספק בלב הממשל הישראלי כי נוסייבה מוסמך לייצגו ולדבר בשמו, לבדוק הצעות שיבטיחו את מעמד ירדן בירושלים ולהעלות הצעות. ככל שהולך הזמן כך פחת האמון בגירסה הרשמית מתחילת 1972 ששיחות מאיר—נוסייבה, כבאה בעקבות פגישתו עם שר המשטרה שלמה הלל, היתה שיחת נימוסים בלבד. כיום ברור, כי היתה זו שיחה על משא ומתן.

חוסיין ניסה לפחות ויתור

בהביב מעריכים, כי עד כה התקיימו חמש או שש פגישות של מנהיגים ישראלים עם חוסיין. יגאל אלון פגש בו כנראה פעמיים. אבא אבן ראה אותו בלונדון. גם ד"ר יעקב הרצוג הכנזת שוחח עם המלך הירדני. בתוך כך התקיימה גם שיחה המובה של שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב עם אישיות ירדנית בכירה. היתה סיבה מיוחדת להשיבר הה של שיחה זו באותו זמן. ישראל תמיד חכתה כי המלך וקורב־משפחתו שייך בצר הם היחידים היודעים על השיחות אשר החלו אחרי מלחמת ששת הימים. היה לירושלים ענין להתוודע עם גם אישים אחרים ברבת־עמון יודעים על ההידברות הישראלית—ירדנית. בר־לב פגש אישיות ירדנית בכירה נוספת.

כל זה היה בעבר. לפני פחות משנה — כאשר גולדה מאיר החלה לטפל בנושא הן בשיחה עם חוסיין והן בפגישה עם נציגו אנואר נוסייבה — החל שלב חדש. הכוונות שהסתתרו מאחורי עמדת חוסיין אינן ברורות.

מצד אחד יש פרשנים הטוענים, כי חוסיין עשה נסיון המצביע על גמישות הבסיסית מעלה. הוא אותת על רצונו בהסדר נפרד עם ישראל כדי שיוכל להשיג ממנה — כעמדת התחלה למשא ומתן — ויתורים מרחיקי־לכת. לפי בעלי גירסה זו הניח חוסיין לפני „הדג הישראלי" פתיון שהוצע בחכה נסתרת: סידורי בטחון על הירדן. למעשה, הוא התכוון לשמוע כפי ישראל ויתור־מראש, לא רק על הכוונה ליישב את יהודה ושומרון אלא גם ויתור על תכנית אלון להתנחלות בבקעת הירדן.

קיכת גירסה שניה. היא מתיימרת להיות יותר ידענית: חוסיין רצה ברצינות בהסדר נפרד. לא דחק לו הרצון לפתור את בעית ירושלים. באורח בלתי־רשמי כך הוא התבטא: הרי הישראלים עצמם אינם מעודדים את תושבי ירושלים המזרחית לוותר על אזרחותם הירדנית ולקבל דרכונים ישראליים. כלומר, ייעשרו רבבות ערבים ירושלמים שיהיו בעלי דרכונים ירדניים, במצב זה תמיד יהיה לירדן מה לומר בעיר הקדושה לכולם. ועל כן אין לעשות מאמצים להגיע להסכם לגביה — וכל איו־הסכם בשאלת ירושלים אינו צריך להתחשב כבעיה ההתקדמות לשלום (גירסה זו כתותקת למקרא הדברים העכשוויים של שר החוץ הירדני).

פיקוח

היתה לחוסיין הצעה נוספת: ישראל תפקח על סידורי הבטחון על נהר הירדן ואם לא תסתפק באמצעי הפיקוח שהוצעו, אפשר להציב לה אמצעי בטחון על הירדן. אילו אמצעים: סדרי ביקורת ופיקוח ונוכחות צבאית מסויימת.

אך חוסיין רצה להגביל סידורים צבאיים אלה ב־10 שנים. הנחתו היתה, שאפשר לבוא במשך 10 שנים לכלל הכרה, כי נתקיימה האיבה וישראל שוב אינה זקוקה לנוכחות צבאית פיזית על הנהר, כלומר שהיא סומכת על חוסיין שיפרז את יהודה ושומרון, גם ללא ביקורת ישראלית על הנהר. ועוד, יתכן להשאיר את הבעיה פתוחה, כלומר לנהל מו"מ בעוד 10 שנים.

בנקודה אחת לא חלה תזוזה בעמדת המלך האמיץ מאז 1968: הוא סירב להסכים לגבולות תכנית אלון, הכוללת התנחלות בבקעת הירדן הריקה מאוכלוסיה (13 אלף תושבים). דחיית תכנית־אלון עמדה במרכז מדיניותו גם בפגישותיו עם הישראלים לפני ארבע שנים. העובדה, כי לגביה לא חל שינוי בעמדת המלך היא אשר עודדה אישים כשר־החוץ אבן לטעון שלא חל שינוי יסודי במדיניות רבת־עמון, והיא שאיפשרה לו להודיע בבטחון לויליאם רוג'רס בפגישתם בוואשינגטון, כי אפשר לגייס בממשלה רוב שיתמוך בתכנית אלון.

משמעות תכנית הפדרציה

הפרסום שנתן חוסיין לתכנית הפדרציה שלו התפרש בירושלים בשלושה פירושים: האחד, שהיה זה נסיון־נפל להכשיל את הבחירות לעיריות ביהודה ובשומרון שיזם שר הבטחון משה דיין; האחר, שהגבולות הנתבעים על־ידי חוסיין אינם ריאליים בהיותם שונים משרטוטי הכבישה אלה, אולם עצם הרעיון הפדרטיבי שלו אינו פסול; והשלישי, שכל יוזמת סתיו־1971 לא היתה אלא תרגיל־הסחה שנועד להשיג בישראל ויתורים מוקדמים.

משמעותו — נתן חוסיין פומבי לתכנית הפדרציה וקם קץ לאפשרות של הסדר נפרד ישראלי—ירדני.

כי שמקבל פירוש זה חייב להודות, כי באחרונה שוב חל ברבת־עמון ליקוי מאורות: שוב מבצבצים בה בפסגים הדיפלומטיים. השאלה היא מדוע בחרה ירדן בשבוע זה — הסיים לפני הבחירות לנשיאות בארצות־הברית — כדי לאותת מחדש על רצונה בהסכם נפרד.

חוסיין בשיא כוחו

הסיבה אחת היא שחוסיין מוצא את עצמו בשיא כוחו. הוא — וגם ישראלים המטפלים בנושא זה — סבורים שהדיבורים על הקמת הפדרציה פלסטינאית עצמאית אינם מציאים. המשבר שכם והחברון כלל אינם רוצים בפתרון כזה. שנולד במדרות יהודיים. חוסיין חזק, מצרים בחלשה — וכל זה יוצר רקע מתאים להידברות. במסגרת זו יש להבין את הגינויי התדיר שנשמע מפיו בקשר לרצח במינכן.

בצד אחר יודע חוסיין, כי בישראל לא יבצא עתה נכונה להודות. תכנית־אלון היא מינימום ישראלי, הנה היא אינה עונה על כל כוונות ההתיישבות. קרית־ארבע בחברון לא נכללה בתכנית אלון המקורית, והיא נמצאת בשלבי התרחבות. ויותר מזה: ישראל עומדת עתה בפני אימוץ כלא של הצעת דיין להרחיב את ירושלים ומרכזיה התעשייתיים לכיוון רמאללה, בסמוך לעזריה ולענתות. בעוד שחוסיין ממשיך לסרב לקבל את תכנית־אלון נמשכת ההתנחלות בבקעת הירדן.

מאבק פנימי בישראל

ההסבר שניתן עתה בירושלים לאיתותי חוסיין בתייחס למאבק הכוחות הפנימי בישראל. הוא חושש מפני התגברות הלך־הרוח שהשתקף בדברי שר־הבטחון, כי התושבים ביהודה ובשומרון יכולים להיות בעלי זיקה לירדן, אך לממשלה רבת־עמון אין זיקה לשטחים.

ה„שליחים" למיניהם מספרים בארמון המלוכה ההאשמי, כי בישראל מתרבים הקולות המשבחים את מערכת היחסים הכלכליים־חברתיים שהנהיג דיין, והסבורים שמצב זה יכול להימשך לאורך ימים, ללא גירוש האוכלוסיה הערבית, אך גם ללא מתן אזרחות ישראלית.

חוסיין אינו יכול לשנות מצב זה. אין בכוחו (וברצונו) לסגור את הגשרים, או לא לחלק בחינות ותעודות לסמסיימי בתי־הספר. מה היא, איפוא, הדרך לעצור את גידולו של המחנה הישראלי המרוצה מהמצב הקיים ורוצה בהארכתו לשנים רבות?

אחד ההסברים שנשמעו השבוע הוא, שאיתותי חוסיין החדשים נועדו לחזק את הגורמים המתונים בממשלת ישראל ובמפלגת העבודה המבקשים לרסן את המיזוג הכלכלי ולבלום את ההתנחלות ביהודה ובשומרון. איתותים כאלה — גם כשהם באים ב„שבוע מינכני" ואולי דווקא בשבוע כזה — מחזקים בישראל את הקבוצה הגורסת שאפשר לבוא לכלל הידברות עם חוסיין, והוא שובה לחלופין מהקיצוניים, ועל כן אין לעשות מעשים סופיים בגדה המערבית.

נסיון לחזק היונים

בירושלים רואים איפוא באיתות של חוסיין נסיון לחזק את „היונים" במפלגת העבודה. החשש הירדני מפני רצונו של דיין וכוונותיו בולט לא רק באיתותים אלה, אלא גם בדברים שפורסמו באותם ראיונות, בהם נאמר ברבת־עמון לעתונאים המערביים, כי היא רואה כרצויה ביותר הידברות עם דיין. רמז זה יכול היה להיחשב כהזמנה לשר־הבטחון לבוא למקום המפגש בערבה. אך מסתבר כי הוא סרב לקבלה וספק אם יש לו עניין בכך עתה.

כל זה מקשה על הניחוש מה רוצה שר־הבטחון. הרושם הוא שדיין אמנם סבור שאפשר להגיע להסדר עם ירדן, אולם שותף להתבטאות שהשמיע באחרונה אבן, כי יש אסכולה הגורסת, כי „מבחינה מעשית תקדים מצרים את ירדן בחתימת הסכם". הרושם הוא, איפוא, שדיין „מאמין" על מצרים בהסדר נפרד עם ירדן, אך למעשה אינו מתכוון לבוא להסכם עם רבת־עמון בלי שיקדום לו הסדר כלשהו עם קהיר.

בדרך כלל מוכנה הממשלה להצהיר שהיא מסכימה לנהל משא־ומתן עם ירדן לפני מצרים. אם תחזור ירדן על הצהרות שריה כהשבוע האחרון עלול אבן למצוא את עצמו בשבוע הבא, בבואו לעצרת או"ם בניו־יורק בפני גל חדש של שאלות: מדוע טרם השיבה ישראל בחיוב לאיתותיו ההודעותיו של שר החוץ הירדני המדבר על משא־ומתן ישיר בחסות או"ם?

בכל מקום שידנו תשיגם

תידרש הסברה לצידוק הפעולות נגד הטרוריסטים

מאת אליהו סלפטר

הדיפלומטיה הישראלית עשויה לעמוד בקרוב בפני ההכרח לנהל שתי מערכות מדיניות קשות בעת ובעונה אחת.

הודעת ראש הממשלה בכנסת, כי ישראל תכה במחבלים „בכל מקום" תחייב פעילות דיפלומטית והסברתית מסוג חדש באירופה ובארה"ב.

הרדיפות ממוסקבה על הסלמת האמצעים נגד היהודים המבקשים לעלות לישראל מחייבות הגברת המאבק המדיני ההסברתי נגד הכוזביות הסובייטית — אף זה בארה"ב ובמערב אירופה.

ספק אם עמדה בפני ישראל, ב־25 שנות קיומה, מערכה כפולה כה גדולה אשר שני חלקיה כה שונים זה מזה. אין להסיק מכך שאי־אפשר לעמוד במערכה כפולה כזאת. ראשית, המאמץ להבליט את הצעדים בהם נוקטת מוסקבה נגד היהודים, יש בו כדי להעמיד את המאמץ לחסל את המרצחים הערביים בפרספקטיבה היסטורית. שנית, שני סוגי המערכה מאפשרים ואף מחייבים חלוקת עבודה בין ישראל ובין יהודי התפוצות.

המאבק נגד הגזרות והרדיפות הסובייטיות הוא מעניינו של העם היהודי כולו חייבת יהדות המערב, בראש וראשונה, ליטול על עצמה מאבק זה.

וכשם שהמלחמה הפיזית בטרוריסטים הערביים היא, קודם כל, מתפקידם של ישראלים כך תצטרך מדינת ישראל לעסוק בעיקר המלחמה ההסברתית והדיפלומטית נגדם.

*

דומה, כי את המערכה ההסברתית העיקרית למען יהודי ברית־המועצות יש לנהל בארה"ב. נכון שנודע משקל רב לבקורת על המדיניות הסובייטית מצד שופרות דעת־הקהל המערב־אירופית ובמיוחד רגישים הסובייטים לבקורת מצד אישים שמאלניים ומפלגות סוציאליסטיות וקומוניסטיות. תעיד על כך התגובה הנזעמת על עמדתו של פרנסואה מיטראן, מנהיג הגוש הסוציאליסטי־קומוניסטי בצרפת, בשאלת כופר התעודה. יתכן שלטווח ארוך יש לבקורת בעלת צביון רעיוני השפעה גדולה ומעמיקה של התנהגות הקרמלין בעתיד.

אך לגבי הטווח המיידי — והוא הדחוף ביותר נוכח הידיעות המגיעות ממוסקבה — טובים יותר סיכוייו של לחץ ציבורי בארה"ב. הסובייטים מעוניינים לא רק בהרחבת סחר החליפין עם אמריקה. הם זקוקים דחופים לקבל אשראי גדול מארה"ב למימון קניותיהם. אין צורך להגזים בהערכת כוחם של יהודי אמריקה כדי לומר שיש להם השפעה לא מבוטלת בעולם העסקים והכספים. לא דרושים גם להטוטים הסברתיים כדי להדגיש את הסתירה בין קבלת אשראי אמריקאי ובין השגת דולארים על־ידי „מכירת" משכילים יהודיים. ארה"ב, וביחוד הממשל האמריקאי, מקווים להפיק תועלת מהרחבת קשרי המסחר עם ברית המועצות, אך נסיון העבר מראה שהנשיא ניכסון רגיש במיוחד לביטויי הטוטאליטאריות הקומוניסטית. גם על הקונגרס ניתן להשפיע, ביחוד כשההקלה שהסובייטיים להוטים להשגתן (למשל בשיעורי מכס, בסובסידיות לייצואני חיטה לברית־המ"ק) טעונות אישור מצד שני בתי הקונגרס.

*

יותר קשה עלולה להיות המשימה הדיפלומטית וההסברתית הנוגעת למלחמה בטרוריסטים, אשר תהיה כרוכה על ישראל ונציגיה. ראשית, מפני שליל הדמים במינכן לא ביטל את האינטרסים, האמיתיים והמדומים, שיש למדינות מערב אירופה בקיום יחסים טובים עם מדינות ערב. שנית, מפני שפעולות יעילות נגד הטרוריסטים הערביים במדינות זרות עשויות לחייב אמצעים יוצאי דופן, שלא בהכרח יהיו לפי טעמם של השלטונות במקום.

לשם הערכת בעיות אלה כדאי אולי לערוך סיכום־ביניים של הצעדים המדיניים שעורר הרצח באולימפיאדה:

כל מדינות ערב — להוציא את ירדן — ואפילו המתונות שבהן מצאו לנכון להצדיק את מעשה הזוועה האחרון עוד יותר מאשר מקרים קודמים. זוהי תופעה חמורה ביותר מבחינת סיכויי היחסים בין ישראל ושכנותיה. אך תופעה זאת עשויה להקל על ישראל, לא פחות מאשר הרצח עצמו, את המשימה להסביר בצורת איום הקרובה את היסוסיה לנהוג „בגמישות" בשאלת החזרת שטחים לאותן מדינות ערב הצוהלות.

הרושם הדרמטי ביותר של מאורעות מינכן היה, ללא ספק, בוואשינגטון. הטלת הווטו האמריקאי במועצת הבטחון — השני ב־28 שנות קיומו של האו"ם — היא ביטוי בולט אך לא יחידי של התמורה שחלה בעמדה האמריקאית. לא פחות חשוב ההסבר שניתן על־ידי הנציג האמריקאי: „מדינה המעניקה חסות או מחסה לטרוריסטים אינה יכולה לטעון לזכות חסינות לעצמה", אמר השגריר בוש. הוא אף הרחיק לכת והצהיר: „מדינה שמשלימה בשתיקה או נמנעת מלהסתייג (ממעשי הטרור) לא יכולה להיות משוחררת מאחריות".

תהיה זאת, לדעתי, איוולת לחשוב שקרבת הבחירות לנשיאות היתה הגורם המכריע בגיבוש עמדה אמריקאית תקיפה זאת. נכון שחותמו של הנשיא ניכסון מורגש הן בגישה העקרונית הן בחריפות הניסוחים. אך הגורם המכריע היה בוודאי שילוב של הרגשות הזעם על מה שקרה במינכן עם הרוגז הנצבר על מעשי הטרור שנעשו בעבר נגד מוסדות, אזרחים וחברות אמריקאיות.

יתכן מאד שלולא הבחירות הקרובות היו מורגשים יותר השיקולים המסורתיים של הסטייט דיפרטמנט שלא להרחיק בצעדים ובביטויים העלולים להרגיז את הערבים. אך האמת היא שבשנתיים האחרונות לא הירבה מיניסטריון החוץ האמריקאי לתת ביטוי לשיקולים אלה. למדיניותו של הנשיא ניכסון במזרח התיכון השפעה מצטברת על עיצוב הלך־המחשבה המדיני והדיפלומטי כלפי איזורנו. גם את הווטו ואת ההצהרות שליוו אותו יש לראות כערך מצטבר. התקדים נוצר, העקרון נקבע והמשקע יישאר ויפעל גם לאחר הבחירות בנובמבר.

*

הרבה פחות מעודד המצב באירופה המערבית.

על גרמניה המערבית עובר כנראה זעזוע עמוק וכנה, אשר גבר לפי־שעה על כל השאיפות הכמוסות לשפר את היחסים עם מדינות ערב. תגובת ממשלות ערב לאמצעים בהם נקטה ממשלת בון (כגון חיוב כל ערבי להצטייד באשרת כניסה, אם רוצה הוא לבקר בגרמניה) היתה נרגזת. התוספה לקטרוג על בון שעשתה מעשה מירבה הרגה „פאטריוטים ערביים" (קרי: הטרוריסטים).

מותר איפוא לקוות שבגרמניה המערבית, הן בממשלה הן בציבור, תמצא ישראל קצת יותר נכונות לשתף פעולה במבצעים נגד הטרוריסטים ויותר הבנה לאמצעים שיינקטו נגדם על־ידי ישראל.

יתכן שעמדה דומה יינקטו גם הולנד ובלגיה, אשר להן עצמן בעיות עם בריונות פוליטית. אשר לדנמרק, האהדה המסורתית שרוחשים לנו שם אולי תעמוד לנו כדי לבלום את הטרוריסטים הערביים, שהפכו את דנמרק לתחנת־מעבר מהמזרח התיכון אל מרכז ומערב אירופה. אך התבטאויותיו של מיניסטר החוץ שלה, איש הדמוקרטים החופשיים, מרמזת שהזעזוע אינו כללי בכל שכבות ההנהגה.

שונה המצב, באופן מדאיג ביותר, באנגליה, איטליה וצרפת. אפילו בהודעת הגינוי הראשונה על מעשה הרצח במינכן נמנע מיניסטר החוץ הבריטי מלדבר במפורש על טרוריסטים ערביים; אין לשכוח שהיתה זאת בריטניה אשר שיחררה את ליילה חאלד, לאחר שקציני בטחון ישראליים סיכלו את נסיונה לחטוף מטוס אל־על. הצבעת בריטניה במועצת הבטחון מעידה שלא חל שינוי בגישה הסלחנית הבריטית.

אשר לאיטליה, שאף היא אחת המדינות בעלות ריכוז עצום של ערבים וזירה לפעילות ארגוני הטרור שלהם, הודיע ראש ממשלתה למחרת הרצח וביקש שלא להטיל את האחריות למעשה על מדינות ערב.

לא מפתיע, אולי, שצרפת נהגה גם הפעם ברוח מדיניותה הפרו־ערבית. חוגים ישראליים אף מצאו לנכון להכריז מורת רוחם מתגובתו של מיניסטר החוץ מוריס שומאן. אין לקוות, כמובן, שממשלת צרפת תושיט לנו עזרה מעשית, או אפילו מוסרית, רבה במלחמה בטרור. עד כמה חוששת פאריס לפגוע בקשריה עם הערבים הוכח לפני ימים ספורים בנושא שבוודאי אינו קשור במישרין עם ישראל: בועידה על אמצעים נגד פיראטיות אוירית הצטרפה צרפת אל בריה"מ ומצרים בהתנגדותן התקיפה להצעה האמריקאית להטיל סנקציות (למשל על־ידי הפסקת טיסות) על ארצות המעניקות מקלט לחוטפי מטוסים.

יש איפוא ארצות בהן תוכל ישראל לקוות שעיקר מלאכתה נגד הטרוריסטים ייעשה על־ידי השלטונות המקומיים. תפקידה של הדיפלומטיה וההסברה הישראלית במקומות אלה ליצור את הלהט, במישור המדיני ובדעת הקהל, לנקיטת האמצעים הדרושים ולהתמדה בהם.

אך יש ארצות בהן עשוי להיווצר הכרח בפעולה ישירה בידי ישראלים, אפילו לא יהיו שליחיה הרשמיים של המדינה. פעולות אלה לא בהכרח יוסיפו לנו אהדה בדעת־הקהל המקומית ועלולות גם לסבך ישראלים עם השלטונות המקומיים. כאן תפקידה של הדיפלומטיה וההסברה הישראלית עשוי להיות, ליצור מידת הבנה ציבורית באמצעינו, ויחד עם זה לבלום ולצמצם את ההשפעה השלילית של התקריה על קשרינו הרשמיים ועל תדמיתנו באותה המדינה.

*

אם החליטה הממשלה שיש לתת עדיפות ראשונה במעלה למלחמה בטרור בכל מקום, פירוש הדבר ששקלה גם את המחיר המדיני וההסברתי של הדבר. יש לקוות שהיא מתכוננת גם את הצעדים הדיפלומטיים וההסברתיים המתבקשים מכך.

חשוב, לדעתי, שגם הציבור הישראלי ידע מראש, כי אין לצפות לזר־פרחים רבים מאת הממשלות והעתונות במערב אם וכאשר ננקוט באמצעים ישירים נגד הטרוריסטים הערבים בארצות חוץ.

אך מוטב להצליח במלחמה בטרוריסטים כאשר לקבל זרי פרחים בטכסי אזכרה.

עת"א טובעת בחובות

קבלנים עוסקים בגבית פיגורים * אלפי טעויות בחיובים

מאת יאיר קוטלר

ב־12 השנים האחרונות גדל תקציבה של עיריית תל־אביב מ־57 מיליון ל"י ב־1960/61 ל־306 מיליון ל"י ב־1972/73. תקציב השנה לעומת אשתקד תפח ב־21% כאשר תל־אביב היא העיר היחידה בישראל שאוכלוסייתה בעשור האחרון פוחתת והולכת.

אחרי השקעות של כמיליארד ל"י מתקציבי הפיתוח והחברות העירוניות־הממשלתיות בעשור האחרון רב הצל על האור כאשר השירותים הבסיסיים, שחובת העיריה להעניק לתושביה משלמי המסים, הגיעו לשפל מעציב.

העיריה שקועה בחובות. ב־31 במארס 1972 הגיעה יתרת החובות ל־325 מיליון ל"י. על סכום זה יש להוסיף 70 מיליון ל"י ערבויות העיריה. חלק ניכר מהן תאלץ העיריה לפרוע, כמו למשל חובו של האמרגן הנמלט גיורא גודיק — כמה אלפי ל"י.

את חובותיה פורעת העיריה בתנאים קשים: רבית צמודה של לפחות 9.5% לשמונה עד 10 שנים בממוצע. רק השנה צריכה העיריה לשלם על חשבון המילוות, קרן ורבית, 65 מיליון ל"י (בזה 40 מיליון ל"י רבית והצמדה בלבד). ראש העיריה יהושע רבינוביץ מרגיע את יריביו כל אימת שהם מנגחים אותו על מצבה הכספי הקשה של העיריה, בטענה: מקובל בעיריות גדולות בעולם חוב של שתי שנות תקציב... תל־אביב במצב טוב למדי.

במה דברים אמורים? עיריות מסוגה של תל־אביב בעולם נוטלות הלוואות נוחות בריבית של 5% עד 6% לתקופת פרעון של 30 עד 40 שנה. בעיר שלנו לא קיימים תנאים כאלה. רק מפעל הפיס מעניק לעיריה הלוואות ברבית נמוכה יחסית (5%־6%) ללא הצמדה. עד כה נטלה העיריה ממפעל הפיס כ־30 מיליון ל"י הלוואות. תנאים נוחים מעניקה גם הממשלה לגבי הלוואות שהיא מאשרת לעיריה לצרכי קונסולידציה של חובות וכדי למנוע העלאת מסים.

*

העיריה גובה מתושבי העיר מסים בשיעור של 147 מיליון ל"י השנה מתקציב של 306 מיליון ל"י. יתרת הסכום מוזרמת לקופה באמצעות מענקים ממשלתיים. כלומר, קרוב למחצית הכספים שהעיריה גובה השנה עליה להפנות לפרעון חובות — כ־65 מיליון ל"י.

במקום לבער את הרע ולשקם רובעים נחשלים, מוסיף ראש העיריה להזרים כספים דוקא לצפון העיר. סדרי העדיפויות בחלוקת העוגה העירונית מהווים את הסיבה לחילוקי הדעות בין ראש העיריה לממלא מקומו אריאל עמיעד. הראשון מושך לצפון והשני — למשכנות העוני, שבהם חיים כ־100 אלף נפש.

אחזקת המוזיאון בשדרות שאול המלך, עולה כשנים וחצי מיליונים ל"י בשנה. גם בנין העיריה בכיכר מלכי ישראל עולה הון עתק. כאשר הוקם הבית, כדי לאכלס בו כ־4,000 פקידים ממנגנון המונה (כולל החברות העירוניות והעובדים הארעיים) כ־11 אלף איש, עלה כ־20 מיליון ל"י. העיריה משלמת דמי שכירות לחברת מאיר. בידי העיריה אופציה לרכישת רב־הקומות בתום 20 שנה מהקמתו. חישבו ומצאו כי עד מועד מימוש האופציה יסתכמו דמי השכירות (כולל רבית, הצמדה וכל היתר) ב־...60 מיליון ל"י!

העיריה משלמת שכר דירה שנתי של 2,124,000 ל"י צמוד לדולר. עד כה שולמו 14,138,000 ל"י.

1973/72 היא שנת בחירות. העיריה מגדילה את חובותיה באמצעות תקציב הפיתוח. תקציב הפיתוח נשמר בסוד (120־140 מיליון ל"י). אחת לכמה חודשים מבקש ראש העיריה את אישור ועדת הכספים לנתחים מתקציב הפיתוח. רק את אותו סכום פיתוח הדרוש לו למפעל זה או אחר הוא חושף לפני חברי ועדת הכספים. בשלוש השנים האחרונות לא קיבלו חברי המועצה את חוברות תקציב הפיתוח. תקציב הפיתוח אינו מנוצל לצרכים דחופים של תושבי הכרך. מפתחים ללא יחס מפעלי הרבות ואבנות על חשבון שיקום ופינוי משכנות העוני.

*

מצבת הפיגורים בתשלום מסים — על פי דברי ההסבר של התקציב העירוני — מסתכמים ב־11 מיליון ל"י במגורים וב־20 מיליון ל"י בעסקים. קבלנים, הגובים מסים בשביל העיריה, יודעים לספר, כי סך כל הפיגורים כבר מגיע לכ־50 מיליון ל"י. מנגנון העסק אינו מצליח לגבות את מלוא המסים. מסיבה זאת נאלצת העיריה, למורת רוחו של מבקר העיריה, להעסיק קבלני־גביה. הנוטלים עמלה הגעה כ־7% עד 15%. הקבלן זכאי לקבל עמלה מייד אחרי שהוא פותח תיק לבעל החוב, גם אם לא הצליח בגבייה.

שלושה קבלנים עוסקים בגביה: ספיר, המפריע, מודיעין כללי. החברה האחרונה נוסדה על־ידי יעקב קנר, שהיה מפקד משטרת מחוז תל־אביב וראש מערכת הפיקוח נית עד לפני כמה חודשים. אומר, כי חברתו מקבלת עמלה בה 7% עד 12% אחרי שבעל הפקיד את המגיע ממנו בקו עיריה. העיריה מוסרת לקבלן בעית חובות של ארנונה כללי מפגרים של שנתיים. כלומר, עוסקים הקבלנים בגביית חוב 1969/70.

הגבייה — אומר יעקב הולכת טוב מאד. נאים. הקף גביית הפיגורים שנה אחרי שנה. העיריה מחלקת ההוצאה לפועל שלה, ונשענת יותר ויותר על קבלנים בפיגורים של מסי מים עיריה בגבייה מסיבה פשוטה: קים את אספקת המים לבעל לא כך בגביית שאר המסים. הקבלנים סיפר כי הוצאות אצלו נמוכות ב־50%, לעומת גנון העירוני.

*

ראש האופוזיציה מנחם (גח"ל) אומר כי מספר באגף הגביה המעסיק 450 דים בלפחות 100. מר סבידור באגף הגבייה „אנדרלמוסיה, משוגע, אי־ניצול רציונלי של כוח".

העובדים לא למדו להכין סים בכתב יד קריא (קלינגר) שהמחשב יוכל לקרוא אותם, לא הותאמו לתקן המחשב.

בעת המיפקד שנערך לצורך ביעת השומה לפי השיטה נפלו אלפי טעויות. מחזיקי חויבו במס לא ריאלי. העשו בעות כן העובדה שעורכי לא ערכו בדיקה השוואתית בי החיוב שהיתה קיימת לבין מס שהופק מנתוני המיפקד. עיוותים המורים כתוצאה עסקים לארנונה.

הזנה בלתי נכונה ולא של המחשב גורמת לחיובים לים בלתי־מוצדקים. רבים הכרך מוטרדים. מספר מד בכ־7,000. המחשב, עיריה אינם יודעים להפיק את מירב התועלת, עולה ל המסים כ־1.5 מיליונים ל"י בשנה. הפעלת מחשב וקבלני הביאה לייעול העבודה בגבי כל ההוצאות על גביה, כלל נוספות וכיוצא, מגיע ל־10.4 יון ל"י בשנה, בעוד כל המסים לל מים), למעט ארנונה הנגב ידי הממשלה, מסתכמים ב־9 ליון ל"י (לפני ההעלאה הא

(מאמר לוא בסידרה: היא ברך עובר על גזותיו).

גם בעלי שמיעה מצויינת...

לא יופרעו מהמזגן SILENTAIR

מיזוג אויר אלקטרה — בכל שיטה לכל מידה

כשהמזגן השקט סיילנטאייר פועל—
אפשר לנגן סימפוניה,
או לעבור על חשבונות מס הכנסה,
או סתם לישון במנוחה.
כי ה„סיילנטאייר"
הוא מזגן המותאם בסביבה.
נוסף לפעולתו השקטה,
מצטיין סיילנטאייר
בעוד יתרונות בלעדיים:
* ניצב על הריצפה כרהיט בעיצוב נאה.
* התקנתו יכולה להיעשות
גם ללא פריצת קיר.

אלקטרה

שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין-נעמן

ללא לב ונשמה

בירושלים נקבעות עובדות מכוערות ואין מתנגד להן

מאת מתי גולן

תוך יום אחד התבשרנו באחרונה על־ידי עיריית ירושלים על דבר והיפוכו. מצד אחד מצאנו ידיעה צנועה בעתונים לפיה יקלט הפרוייקט של קריית וולפסון בעמק המצלבה תשעה מגדלים, בנוסף לשניים העומדים כבר על תילם. מצד שני שמענו את מהנדס העיריה, מר עמיקם יפה מספר בטלוויזיה של תכניותיו למניעת בניה לגובה באיזורים בהם אין בניה כזאת מתישבת עם אופי הסביבה ויופיה. יוזמה כזאת היתה מתקבלת לפני 5־6 שנים בתרועות פתוחות. כיום היא משולה לכוסות־רוח לעניין מת, או לפחות לעניין גוסס. כי בינתיים נקבעו בירושלים עובדות מכוערות שיזמת העיריה לא תוכל לשנותן. עם זאת יש לפחות מקרה אחד בו יכולה עדיין פעולה מהירה ותקיפה להציל את העיר ולוא רק באורח חלקי מזוועה ארכיטקטונית ואורבנית. מקרה זה הוא פרוייקט קרית וולפסון.

אינני אדריכל ואינני מומחה לבעיות תכנון עיר. הסטטוס היחיד המקנה לי את הזכות לחוות דעתי בעניינים אלה הוא היותי תושב העיר ירושלים. ידוע לי שראש העיריה מר קולק מתגדר בכך שמספר אדריכלים ידועי שם חיוו דעתם שאין דופי — או יש מעט דופי — בתכנון הגבשושי של העיר. ככל שידוע לי יושבים אדריכליו של קולק בארצות חוץ ולא הם יהיו אלה שיצטרכו לחיות עם התכנון הזה. אני, לעומת זאת, אצטרך לחיות עמו. אני סבור לכן שרשאי הייתי, כתושב העיר, למצוא אוזן קשבת אצל ראש עירי ולזכות לכך שדעותי, גם אם לא יתקבלו, לפחות ילקחו בחשבון.

*

לוא נשאלנו, תושבי ירושלים, היינו יכולים לספר לראש עירנו, כי היו ימים, והם אינם רחוקים, בהם היינו נוסעים בכביש רופין באכה לעמק המצלבה ועינינו לעולם אינן מתעייפות מהמראה הנהדר של הבתים הקטנים והציוריים עם הרעפים האדומים המתמזגים כה יפה עם הגבעה עליה הם שוכבים.

לוא נשאלנו היינו יודעים לספר על אותה חוויה שהיתה עוברת עלינו מכל פעם שהיינו משקיפים מעל גבעת שכונת הכנסת אל שכונת נחלת אחים עם האופי הירושלמי היהודי.

לוא התפנה מר קולק היום לשמוע את אשר בפינו היה שומע על הרתיעה התוקפת אותנו עתה למראה שתי זוועות הבטון הענקיות שהוקמו כדי להסתיר את פינת תפארה הזאת. אכן צריך אדם להיות ניזון בכמות ענקית של אטימות־לב ועוורון כדי להסכים להתפתחות כזאת.

אולם מר קולק לא רק הסכים לבניה הזאת אלא אף יזם אותה. ח"כ זלמן שובל, ממנהלי חברת קרית וולפסון, סיפר לי שדווקא חברה זו היתה ערה לבעיות הנוף והיופי והגישה שתי תכניות אלטרנטיביות. לפי התכנית האחת היתה הקריה אמורה להיבנות לרוחב, תוך התמזגות עם הגבעה ומבלי להסתיר את יופיה. התכנית השניה גרסה בנית מגדלים יותר גבוהים, אולם דקים, בשונה בסגנון מגדלי המסגדים ושאר המגדלים בירושלים. אולם היתה זו דוקא עיריית ירושלים שעמדה על התכנית הנוכחית. לא יפלא שחברת וולפסון, בהיותה חברה מסחרית, קפצה על המציאה.

ולא רק וולפסון. חברה זו תבנה חמישה מן המגדלים. שלושה נוספים ייבנו על־ידי חברת הבשורת־הישוב ועוד שלושה על־ידי קבלן פרטי בשם עזרא לוי. כל התכניות הללו כבר אושרו, ולולא הופעתו של מהנדס העיר מר יפה בטלוויזיה ניתן היה להשפיל את העיניים ולומר שאת העשוי אין להשיב.

אולם מר יפה פתח פתח של תקוה. בתשובה לשאלת מראייני מה ייעשה בינתיים עם העובדות שכבר נקבעו בעיר אמר מהנדס העיר, כי בכל מקום שרק ניתן תהיה העיריה מוכנה, בעזרת הממשלה, לפצות את המשקיעים ובלבד שלא יבנו בניינים לאיזורים האורבני והנופי של העיר. אין מקום מתאים יותר להתחיל בו מאשר פרוייקט וולפסון. במקום זה עומדים, כאמור, רק שני בניינים. בשלב זה עדיין ניתן למנוע הקמתם של תשעה המגדלים הנוספים שבבנייתם עדיין לא הוחל.

דגם רבי־הקומות בקריית וולפסון

אולם מסתבר שלא כך סוברת העיריה ושגם בענין זה אין תוכה כבודה. דובר העיריה אמר לי במפורש שאין כל כוונה לעשות צעד כלשהו כדי להנמיך את קומתם של תשעת המגדלים האחרים. הוא סיפר שכאשר התעוררה הבעיה הכמונציה של הכנסת הועלתה הצעה בנשיאות הכנסת, כי יוחק חוק רטרואקטיבי למניעת בניית המגדלים. הצעה זו נפלה מכיוון שהיא כרוכה בתשלום פיצויים בסדר גודל של מיליונים. נדמה לי שההצעה נפלה בצורה קלה מדי וללא בדיקה יסודית והעמיקה. יופיה של ירושלים אינו רק עניינם של תושבי העיר אלא של אזרחי הארץ כולם. מכיוון שכך, הרי צריכה הכנסת לומר את דברה בענין זה. המוזר על כן שבכל הפרשה הזאת מורגשת בכנסת אווירה אדישה. חברי הכנסת שאינם מהססים להגיש שאילתות, הצעות־חוק והצעות לסדר היום על כל ענין של מה בכך נאלמו דום דוקא בענין זה.

משונה מאד שמכל 120 חברי הכנסת, רבים מהם ירושלמים, לא קם אחד שיגיש הצעת חוק פרטית נגד המשך הבניה בקרית וולפסון. צעד כזה היה מחזיר את הפרשה אל סדר היום הציבורי ונדמה לי שגם סאר איזיק וולפסון לא היה נשאר אדיש לדיון כזה בכנסת.

לא פחות מאכזבת אדישותם של תושבי העיר. בתל־אביב אנו שומעים על תושבים הנוקטים תגובה בגלל מסלולו של כביש. האם אין ענין זה ראוי להפגנתם של תושבי העיר? האם לא הגיע הזמן שתושבי העיר יעלו בהמוניהם אל אתר קרית וולפסון כדי להביע את דעתם, במסגרת החוק, על הפשע האורבני המתבצע שם? האם רשאים תושבי העיר להעניק למר קולק ולאנשיו יד חפשית לעשות ככל העולה על רוחם בעיר הנצח?

*

קנאה תוקפת אותי בכל פעם שאני משקיף מעל גבעה רמה על הרי ירושלים. אני רואה את הכפרים הערביים והנה הם מתמזגים מיזוג מושלם עם ירושלים. למעשה הם יוצרים את יופיה של ירושלים. ואני נזכר שכפרים אלה לא נבנו על־ידי אדריכלים וארכיטקטים בעלי שם עולמי אלא על־ידי התושבים, אנשים מקומיים היודעים להעריך את יפי עירם טוב יותר מכל ארכיטקט ואדריכל שאינו חש את ירושלים. כי אם כל עיר אחרת אפשר לבנות עם מפה, ניר ועפרון שרטוט הרי שאת ירושלים יש לבנות קודם כל עם לב ונשמה. ואלה היו עד כה בעדריב בצורה משוועת מהתבונן והבצוע גם יחד.

למנוע מינכן שניה

מאת אלף שם,
סופר „הארץ" באנגליה

האינטרסים בארצות ערב מכתיבים את המדיניות האנגלית כלפי המחבלים

להגיון

האנגלי הממוצע הגיב על המאור־
:ות במינכן בהודעות ובזעם. אין
כל סיבה להטוב שהתגובות בהן
קלהי באנשים עמם אני בא במגע
בהודי והמשהיכים על כל שדרות
ם הן הריגות. הם כרגישים אינט־
גקטיבית שהפשע אותו ביצעו ה־
ובלים לא בוצע רק בידי שמונה
שים, אלא הוא משקף את התנה־
: הערבים וממשלותיהם. „כיצד
לו המצרים להוציא את ספורטאיהם
יתהרויה ולאחר מכן להצדיק את
צה? איזה מין אנשים הם?"
אל אנגלי שאינו מעורב כל מעור־
ת פוליטית. בעיניהם היה זה מובן
אליו שממשלות ערביות הין מעור־
ת ברצח והן נושאות לפחות בחלק
אחריות לו. המחווה של עובדי
ות תעופה, שסירבו לשרת מטו־
ם ערבים, שיקפה הלך־רוח נפוץ.

קיים פער עצום בין עמדת הקהל
מדותיה של הממשלה, והדבר אינו
רק על פרשה מינכן או על
חסים בין ישראל לערבים. זו עוב־
; שריה וקיימת. הצהרותיו של
.היג מפלגת הלייבור הרולד וילסון
שאו ללא ספק את דעת הקהל.

מבבט ראשון נראית מדיניותה של
משלה הבריטית כמשקפת אינטר־
ים בריטיים: למעשה היא משקפת
בם צר ביותר שלהם, מסולף ד
בוסני, לאור נסיון של 25 שנים.
בשלתו של היה נתונה לשליטת
ביורוקרטיה של משרד החוץ נותר
אשר רוב הממשלות הקודמות, גם
שום שהיא ממשלה חלשה וגם מ־
ום שהיא נתונה פחות מאשר הליי־
ור להשפעתה של דעת־הקהל מ־
חוץ, גם המקריות בכלל זה.. ולכך
ם סיבות היסטוריות. נוסף על כך,
ם כי שמרנים רבים הם אנטי־
רביים ופרו־ישראלים, לפי סדר
דיפויות זה, אין להם כל אפיקים
בטא את רגשותיהם בדרג ממשלתי,
פי שמסוגלים לעשות חברי מפלגת
עבודה והמפלגה הליברלית. חוגים
שראליים וציוניים מכירים לפתות
הה בחסרון זה, אך הם עדיין לא
קמו בפעולה.

שאיפתו הסלכת של משרד החוץ
היא לשפר את היחסים עם העולם
הערבי. שאיפה זו סבורה בו כל כך,
והיא עומדת צחה מחוץ לכל הגיון.
עד כמה שהוכיח להם שהם אינם
כלים לתפוס את מקומה של רוסיה
במצרים, שכלי נשק, אשראי, מת־
ה, „ניטרליות" במאבק הערבי־
ישראלי, אינם יכולים לעזור עתה
יותר משסייעו בשנות ה־50 או ה־60,
היה תשובתם: „אנחנו חייבים ל־
נסות איכשהו". הפסיכולוגיה של
יצורי אנוש היא כזאת, שרק שואה
יכול לגרום להם להשתנות. והגידול
התפתחות במוסדות השלטון הם
אלה, שהעובדים החדשים לפני
חמש, עשר, חמש עשרה שנים ספגו
קיבלו על עצמם את התחייבויותיהם
של הוותיקים.

מלבד זה קיים אצל השלטונות הבריטיים פחד מפני המחבלים ה־ערביים ושאיפה שלא להסתבך ב־צרות. פחד זה הוא אמיתי. אך בביי־זה מסובכת גם הוא פוטל־יוצא מהאוריינטציה הערבית. שכן קיימות דרכים אחרות לטפל במחבלים מלבד הוויתור להם.

פרשת ערפאת־כליפה לא זכתה מ־עולם לפרסום רב בארץ. זאת. אך כל העובדות העומדות לרשותנו מר־אות, כי בעוד המשטרה הבריטית עמלה קשות להוכיח את זהותו של האיש שניסה להתנקש בשגריר ה־ירדני בלונדון, ולבסוף הביאה אותו בפני בית־דין צרפתי בליאון, אליו פנתה בבקשת הסגרה, קשר למעשה משרד החוץ הבריטי קשר עם הצרפ־תים לשחררו, כדי להיפטר מהמבוכה הכרוכה בחובה לשפטו ולאסרו. זוהי הסיבה מדוע ניסה משרד החוץ ה־בריטי להשתיק את כל הפרשה, שהודלפה לעתונאי אנגלי על־ידי שופטי דין צרפתיים, שנמלאו געל־נפש מהתנהגות זאת.

אולם כאחורי כל הנסיונות הברי־טיים לפייס את המחבלים מונחת מטרתם לשפר את יחסיהם עם מצ־רים, ודרכה — את יחסיהם עם

לילה חאלד:
האינטרס האנגלי קדם

מדינות ערביות אחרות, בעיקר לוב. כל כובד משקלו של תידרוך משרד החוץ הבריטי — האין לכפור בהש־פעתו על עתונים בריטיים — בא להוכיח שמצרים אינה נושאת בכל אחריות למעשי הטרור. הדבר בא לביטוי לא רק בנאומיהם של אלק דאגלס־יום ודוברים אחרים, אלא בכל המאמרים של כתבים דיפלומ־טיים, במאמרי מערכת (כל איגות שמשרד החוץ יכול להשפיע על עורכים וכותבי מאמרים ראשיים), בדיווחי הכתבים של הבי.בי.סי והד־עתונות המשודרים ממצרים וכייתור הארצות הערביות.

„מצרים אינה אחראית, היא נבר־כה, היא אפילו ניסתה בשקט מאחורי הקלעים לרסן את המחבלים" — זאת היתה הבשורה שמשרד החוץ הפיץ במרץ, בשיתוף־פעולה חשאי עם ה־מצרים. יוזמה בריטית־מצרית זאת זכתה להצלחה רבה. העתונות הד־מלוחייה בלעו אותה, כפי שעשו פוליטיקאים רבים וחברים אחרים של הממסד. בקרב הציבור האינטליגנטי שוררת חשדנות קלה. במבט לאחור, חושיו של האיש ברחוב כיוונו כמעט תמיד לאמת יותר מאשר אורח מח־שבתו של הממסד כאשר נגעו ה־דברים בבעיות מכריעות. אולם כיוון ששום טענות־נגד אינן מגיעות לצי־בור הבריטי, נשארים הדברים רק בגדר חשדות בכוח.

הטענה הבריטית היא שהמצרים רוצים ביחסים טובים עם המערב ובשלום עם ישראל בתנאים נוחים. שפעולתם של המחבלים הקיצוניים מביכה אותם, אך מלבד הימנעות מסיוע להם יכולים הם לעשות רק מעט. הכתבים הדיפלומטיים של לונ־דון, שהשראתם העיקרית באה מ־משרד החוץ, אף אמרו לציבור, כי המצרים אינם יודעים כיצד הצליח ארגון ספטמבר השחור לשדר את הודעותיו ברדיו קהיר.

היזהרו מרחמנות

כל זה מתבטא בנצחון תעמולתי למצרים ולבעלות בריתה (לוב, לבנון וכו'). לבריטים המתייעצים להם ול־סגינויים: בוטשלל, וסטמינסטר וי־מקומות אחרים. אמנם ישראל זכתה באהדה וברחמים, אך כדברי המחזה „היזהרו מרחמנות". שכן המסקנה היא שאם אי־אפשר לעצור בעד ה־טרוריזם, חייבים להמציא איזה שהוא הסכם־שלום אותו יכולו לקבל הער־בים; וכולנו יודעים מה פירושו של שלום כזה.

ההשקפה הישראלית לגבי השאלה היכן רובצת האחריות הממשלתית על מעשה הרצח, בעיקר אחריותה של מצרים, לא הגיעה לאזני הציבור בעוצמה מספקת. במקרה הטוב ב־יותר רואים כאן את סוריה כאשמה, את ממשלת לבנון כמארחת המחבלים בעל כורחה, שמשום כך יש לסלוח לה, והממשלות הפושעות האמיתיות יוצאות פטורות מכל אשמה. כולנו יודעים שלטענות נגד מצרים יש הרבה מאד על מה להסתמך. אך עד עתה איש בבריטניה אינו מרגיש שקיים נסיון ישראלי להטיל עליה את האשמה.

אני מדגיש שאין כאן רק שאלה של חוסר יעילות או המגבלות הטבעיות בהן נתקלת כל מערכת הסברה. מתקבל פה הרושם, בצדק או שלא בצדק, שעד כה לא רצו מעצבי המדי־ניות הישראלית והנוגים ה־דיפלומטיים להראות באצבע מאשימה על מצרים, זאת בשל סיבות הידועות רק להם.

בתלם של צרפת

חייבים להבין שבריטניה לא תצ־טרף לכל פעילות שהיא נגד הטרו־ריזם הערבי. אולי היא תשמיע מלים אמיצות בהתחלה, אחרי כן יגיע הכל לקפאון, פחות או יותר כפי שקרה בגורלן של הפעולות הבינלאומיות שהוצעו במאי 1967, כשנחסמו מצרי טיראן. שכן מטרה חשובה של ה־מדיניות הבריטית היא לשפר, ולא רק להשאיר בעינם, את היחסים עם מצרים, לוב ובמידה פחותה עם מדי־נות ערביות אחרות. מטרה מכרעת נוספת היא לצעוד בתלם עם צרפת בתמורה על התעלמותה של זו מחול־שתה הכלכלית של בריטניה ערב הצטרפותה לשוק המשותף. אין צורך לומר שהתנהגות בריטניה לא תהיה גרועה מהתנהגות צרפת, רק צבועה יותר.

אך העניין אינו מסתיים בכך. מה שקרה בגרמניה עלול לקרות גם ב־בריטניה. כל דיבוריהם של האנגלים שלא יתירו למחבלים להיכנס לארץ, מתעלמים מהעובדה שלמעשה הם כבר נמצאים בה. עשרות אלפי סטו־דנטים ופועלים ערבים שוהים ב־בריטניה.

בבתי המלון הגדולים של לונדון בלבד עובדים אלפי ערבים. רבים מהם מקיימים מגע עם ארגונים שו־נים הקשורים לממשלות ערביות ול־ארגוני מחבלים. אין לשכוח שמזכיר־פה־יכוח מצרי היה אחראי לארגון נסיונו של פושע פלילי לפוצץ מטוס אל־על בעד בצע כסף. הבריטים אפילו לא הורו ל„דיפלומט" זה לעזוב את הארץ. הממשלות הערביות יכו־לות להכניס לבריטניה כלי־נשק ב־אמצעות המטען הדיפלומטי. הבריטים אף לא השתמשו בזכויותיהם לערוך חיפושים במטען הדיפלומטי של ה־ערבים.

לאור התייחסותם של הערבים ל־מעשים כאלה, הרי זאת רק שאלה של זמן מתי יבצע ארגון ספטמבר השחור או אחר בידיביו, פרשת מינ־כן בזעיר־אנפין נגד דיפלומטים יש־ראלים, יהודים פרו־ציוניים עשירים או אפילו נגד בריזיגה לא־יהו־דיים. במקרה כזה תהיה דעת־הקהל הבריטית חלוקה, כשעל ישראל יופעל לחץ חזק להיכנע לדרישות המחבלים „רק הפעם" ואם לאו — לשאת באחריות לתוצאות.

ברור הוא שהזמן לפעולת־מנע הוא עתה. דעת הקהל הבריטית תתמוך בדרישות ספציפיות תקיפות שמטרתן „למנוע מינכן שניה" — למילים אלו יש צלצול היסטורי. הממשלה תהיה חלוקה בשאלה זאת, שכן מש־רד הפנים והמשטרה מצדדים בפעולה תקיפה. לחץ דעת הקהל יהיה בצד השלטונות המקומיים ומשרד החוץ ומפרגניו עשויים לנחול תבוסה. יהיה זה צעד ראשון בהתמודדות ארוכה.

יש לפתוח במערכה נגד המחבלים בקנה־מידה עולמי. יהיה זה מבחן לישראל ולידידיה. יתכן שכבר לא נותר זמן כה רב.

ציידי השמות

שתי תנועות נתלות בשמו של פיליפ דה גול. הוא – שותק.

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

מאז יולי גיראו על קירות פאריס מודעות קטנות עליהן דיוקנו של דה גול הצלב לורן, וטכסט של תע־מולה פוליטית. אך הדיוקן לא היה של הגנרל דה גול שמת לפני שנ־תיים, אלא של בנו תת־אדמירל פי־ליפ דה גול, הדומה לאביו דמיון מדהים. נאמר בטכסט על המודעות שמוכרזים „להציל" את צרפת, וש־יכול להצילה רק בנו של הגנרל, ה„מדבר" העתיד. מועמד למה? לא ברור.

מבחינים מיד שנתקלים כאן מח־דש בתוצאות המאורעות שהביאו ב־1969 להדחתו של פומפידו לנשיא הרפובליקה — ללא חסות או הס־כמה מצד מייסד הרפובליקה החמי־שית. מאז היתה קיימת סיעה של גוליסטים „אדוקים", המתיימרים לשמור על הגחלת של האורתודוכסיה הגוליסטית הטהורה, השונה מן ה־ימין הקלאסי.

כעת הופיעו לפתע שתי „תנועות" בלתי־תלויות זו בזו. בראשן עומ־דים אנשים בלתי־ידועים, אך לר־שותן אמצעים כספיים, שמקורם לד־מה בעריפל המאפשרים להן לפתוח במסע של הדבקת מודעות וכרוזות. כרוזות אלה הדורשות סוג חדש של גוליזם, בלתי־תלוי באישיותו של ה־גנרל שארל דה גול. שתי התנועות הציגו את עצמן לפני העם הצרפתי כשומרי האמונות הגוליסטית התה־שה בדגלן בשמו של פיליפ בן שארל דה גול.

פיליפ דה גול שותק

פיליפ דה גול מעולם לא תפס עמדה בציבור בימי אביו. הוא בחר בקריירה של איש צבא מקצועי, והגיע לדרגתו בגיל הנחשב נורמלי. עם מות אביו לא דובר בו הרבה: הוא נמנע מראיונות בטלוויזיה, בצייתו משאריל דה גול את הנמובה שכל בן היה מצייר מאביו, נוסף על ה־פולחן הקשור באישיות כמו שארל דה גול. הוא גם גילה, כראש המש־פחה, חוסר־סבלנות מסוים בשעת משפט שפסק־הדין בו איפשר לו לאסור כל פרסום של נאומים או של כתבים של אביו בבלי לקבל את אישורו.

באותה תקופה לא שמו לב כי בשעת הראיון בטלוויזיה על אביו אמר פיליפ דה גול כי לא ירשה ל־איש להסתמך על שמו לצורך תנו־עה פוליטית. כן אמר כי אם ייכנס יום אחד לזירה הפוליטית, לא יעשה זאת תוך ניצול שמו של אביו.

בינתיים עבר זמן. הופיעו שתי התנועות. בדרך כלל פקחו הצר־פתים את עיניהם לרווחה נוכח גי־לוי „שושלתי" זה של מחשבה פו־ליטית. המשקיפים נבוכו. אם יש כאן רק תמרון של שאפתנים צעי־רים, המבקשים לנצל את שמו של דה גול באמצעות בנו, יכול היה הבן לשים קץ לדבר על־ידי משיכת קולמוס או מלה אל העתונים. די היה לו להדגיש כי אין הוא מסמיך אדם להתיימר להיות נציגו. הוא גם יכול היה להורות במישרין למנהיגי תנועות אלה שיפסיקו להסתמך עליו. אך הוא לא עשה מאומה. ה־אם פירוש הדבר שהוא מסכים לכך? גם בעניין זה אין יודעים מאומה. האדם הנוגע בדבר ממלא פיו מים.

אך יש כאן יותר מזה. התת־אדמי־רל פיליפ דה גול הוא קצין בשרות פעיל. הוא אינו רשאי לעסוק בשום פעילות פוליטית, אלא אם כן יבי־קש לשחרר אותו מן הצבא. ולגבי

פיליפ דה גול

כל הצהרה הנוגעת ל„תנועות" המ־דוברות (האחת נקראת „מרכז ה־רפובליקאים הגוליסטים" והאחרת „הברעה למען מועמדות פיליפ דה־גול") חייב הוא לקבל רשות מן ה־מיניסטר להגנה לאומית הממונה עליו (הוא מישל דברה, מנאמני דה גול ומפאר זכרו) ולפרסם הב־הרה. שום דבר מכל אלה לא נעשה עד כה. מוזר.

ייצור מלאכותי של תנועות פוליטיות

ולבסוף יש שמועה שדברה עסק בפרשה זו, הנוגעת למשמעת הצבא. באופן רשמי אין יודעים כלום. ב־סופו של דבר מתרחש איפוא הכל כאילו שתי התנועות הפוליטיות ה־דוגלות בתת־האדמירל פיליפ דה־גול כבמועמד אפשרי לנשיאות הר־פובליקה בבחירות 1976, בנות מ־חופש תימרון מלא. החידה ביחס לכוונות פיליפ דה גול בעינה עומ־דת.

לרשות שתי התנועות כסף רב. אחת מהן אף אינה מבקשת לקבל תרומות מאלה שביקשו להצטרף אליה. מכל זה נודף ריח ייצור כלאכותי של תנועות פוליטיות. ה־מפלגות בצרפת מקבלות מימון — בעיקר בתקופות של בחירות — מקופות נסתרות של חוגים כלכליים. כל המפלגות, אף אלה המכונות „שמאליות" (להוציא את הקומוניס־טים, להם משאבים אחרים) מקבלות סובסידיה מן הקופה (של המסרון) לצורך מסע הבחירות שלהן. מכאן ששתי התנועות החדשות עשויות לתפוס מקומות בראש במסעי בחי־רות עתידים, ובמיוחד ב־1976. אותה שעה עשויים לבקש את פיליפ דה־גול להתייצב בראש... כדי „להציל את צרפת".

כי אכן זה הדבר שמדובר בו. בציגי הפאשיזם בנוסח צרפת („ה־קיסריות הלאמנטית" כפי שאמר לי־און בלום) מעולם לא פרקו להלו־טין מנשקם. בין אנשי שתי התנו־עות הבוחנו בדמויות מסויימות ש־כבר ראו אותן בתנועות קטנות של הימין, פאשיסטיות וגזעניות. אנשים אלה מוכנים תמיד לדוג במים עכו־רים כשהדמוקרטיה נתונה בקשיים.

הדילמה המסוכנת של סוריה

הברירה: ויתור על הגולן או מלחמה אבודה מראש

מאת אדוארד סאאב
מיוחד ל„הארץ" מ„לא מונד"

דמשק

לאחר שקברה סוריה את מתיה, קרבנות ההתקפה הישראלית האח־רונה, שמספרם עלה הרבה מכפי שנמסר בהודעות הרשמיות, היא תוהה באילו אמצעים עליה לנקוט כדי להתייצב מול המאורעות.

המצב החדש השולט באיזור, ש־מרכיביו העיקריים הם יציאת המומ־חים הסובייטיים ממצרים, וההסכם הנושאי לגבי המזרח התיכון שהושג בין ברז'נייב לניכסון ולבסוף הצע־דים שנקטו קהיר ורבת עמון במטרה להשיג באמצעות משא־ומתן הסדר חלקי או כולל לסכסוך הערבי־יש־ראלי — הסדר שלא יכלול את סו־ריה ובמקרה הצורך יכוון נגדה — כל אלה עושים לעפר ואפר את ה־עקרונות שהציב לעצמו הנשיא חאפז אל אסאד. למשך התנגדה למסקות שלום שלא יחזירו לה את השטחים הכבושים בידי ישראל, אך היא לא כללה בתכניותיה מלחמה לכיבושם מחדש, לפחות לא בעתיד הנראה לעין, והחליטה להקדיש את מאמ־ציה לפיתוח פנימי ומלחמה בפיגור. השליטים בדמשק משוכנעים, כי ההצלחה שהשגה בתחום זה הנ־אינה לבסוף את הישראלים, עד ש־סוריה נראית להם כמדינה היחידה באיזור שלא תסבול יותר כתוצאות המצב של „לא מלחמה ולא שלום", אף שהיא דוחה הן את המלחמה הן את השלום.

ישראל העמידה איפוא את סוריה בפני דילמה מסובכת: היא נדרשת או להסכים ל־הסדר שיטול ממנה את הגולן או להיכנס למלחמה שלא תוכל לנצח בה.

הזנקת מטוסי סיור

משום כך מודאגים חוגים פוליטיים מסויימים בדמשק מהמהלך, שלבשו המאורעות והם מצפים להתקפות חדשות, שנגדן יאלץ הצבא הסורי לפעול. שונים הם פני הדברים מ־כפי שהם לגבי לבנון, שהעדיפה ל־וותר על טילי קרוטאל, המסוכנים דווקא בשל יעילותם היוצאת מגדר הרגיל; והאבידות שהם היו מסבים לישראלים היו מגוחכות חוזרה על ראשם פי מאה. אם דעת הקהל ב־ביירות, אפילו של הפלשתינאים ה־גרים בלבנון, מוכנה להכיר במצבה המיוחד של ארץ זו, אין הדבר חל על סוריה, שמשטרה ועמה כאחד רואים עצמם מעורבים במאבק נגד ישראל כמו הלוחמים הפלשתינאים. סוריה אינה יכולה איפוא לספוג מכות בלי להשיב, וזאת הסיבה ש־יחידת מטוסי סיור ניסתה ב־9 ל־חודש זה להפציץ עמדות ישראליות בגולן. אף שדמשק איבדה בקרב האווירי שהתפתח שלושה מטוסים, היא הראתה לדעת־הקהל הערבית ש־היא אינה מוכנה לקבל בהכנעה את עליונותה הצבאית של המדינה ה־עברית.

עמדה זאת היתה במיוחד לרוחם של המחבלים, להם משמשת סוריה המקלט האחרון לאחר שנעקרו מ־ירדן, גורשו ממצרים ושותקו בלב־נון. בחוגים המקורבים לנשיאות ה־רפובליקה בדמשק מזכירים ש„אפי־לו לפני ההתנקשות במינכן, השמיעו הישראלים איומים כדי לאלץ את המנהיגים לנהוג בכל חומר הדין נגד הלוחמים הפלשתינאים". שר לשעבר שלח לנו בהקשר זה הצהרה שהשמיע באחרונה הנשיא אסאד, בה גינה את המחבלים „על שאינם פו־עלים די הצורך מטריטוריה סורית". כלום רצה מנהיג המדינה לומר בכך שהוא שואף לפתוח מחדש בפעילות המחבלים, כדי להכשיל את המית־קפה הדיפלומטית של קהיר ורבת עמון למען שלום שיהיה לרעת ה־אינטרסים הסוריים.

נפגעו ממטילים שנטמנו בכביש הראשי

אם כך הם פני הדברים, יכלו מנ־היגי דמשק לאמוד את הסכנה ה־טמונה במדיניות כזאת באמצעות הנזקים שגרם חיל האוויר הישראלי, בעיקר באל חמה בכביש הראשי, מרחק ששה קילומטר מדמשק, ב־בסיס ישן של הפתח שפגנה מתוש־בין. למתרת ההתקפה במבנק. היו אלה במיוחד המטילים הרבים מאז של ליל שבת אשר נפלו בעזרת המקלעים שירקו המפציצים הישר־אלים. אשה הביטה במכונית פולקס־ואגן שרופה, שמתוכה הוצאו גוויו־תיהם של בנה וכלתה. „הוא היה בן 26, הוא היה מהנדס, הוא אהב את החיים כמו כל הצעירים בני דורו. הוא לא האמין במלחמה ולא במוות. חייבים היו להכין את העם לגורל המצפה לו, להרגיל אותנו למחשבה שילדינו נולדו כדי להילחם וכדי למות" — אמרה.

בחוגים הפלשתינאים התגובות הן פחות נדהמות וגם פחות מזועזעות. הללו מייעצים שהסורים יוותרו על היסוסיהם כדי להיכנס לצד הפלש־תינאים „לקרב לחיים ולמוות".

„גם אני איבדתי את שני אחיי", מגלה מחבל. „אמי איננה כל כך אומללה, היא יודעת למה עליה לצפות. היא מסתפקת בכך שאני ה־יחיד מבין ארבעת אחי נותרתי עדיין בחיים. היא יודעת שבמוקדם או במאוחר אמות והיא צריכה לקחת חלק בגורלן של אמהות פלשתינאיות רבות. העם הסורי מעורב פחות מ־איתנו במאבק. אך הוא לעת עתה העם האמיץ ביותר והנדיב ביותר מכל העמים הערביים".

אך „הערביות" עלתה תמיד ביוקר רב לסורים. המנהיגים שמטיפים מדי לדעת זאת, בילו את סוף ה־שבוע בהרהורים על היחסות החד־שות שיהיה על המשטר לנקוט ב־מקרה שישובו הישראלים להתקיף. בינתיים מתבצרים כל השרים ב־שתיקה זהירה ומשאירים לראש ה־מדינה, הנהנה מאמון העם, את ה־משימה הכבדה מאד ליטול על עצמו בעת ובעונה אחת הגנת הארץ ואת גורלה של פלשתין.

כנופיית הכרם

(סוף מעמוד 11)

בנים למבצעים, אלא גם בגלל הפחד שמטילים אנשי הכנופיה על אחרים. קיימת סברה כי משם יוצאות פקו־דות החיסול והענישה האחרות: פי־צוץ, חבלה, מכות קשות.

קשה לאמר מי עומד בראש ה־כנופיה וספק אם יש אדם אחד ה־עומד בראשה. נראה סביר יותר כי הכנופיה פועלת על פי עקרון ה־„סינדיקאט" — כמה בוסים הקשו־רים בקשרים הדוקים זה עם זה ופו־עלים בשותפות.

בכרם התימנים (ולהערכה זו יש אישור של חוקרי המשטרה) מע־ריכים כבעלי כוח מיוחד בשכונה ארבעה אנשים שלאף אחד מהם אין — בתיקי בתי המשפט — קשר ישיר לעיסקי הפשע. אולם הם נמצאים אי־שם בראש רשימת „האנשים ה־חשובים" הקיימת בארכיוני המש־טרה:

✱ רחמים אהרוני, המכונה גומ־די, גיס למשפחת דנוך, יהלומן ל־שעבר שנחשד בכמה פרשיות שוד יהלומים, אשר לא הוכחו;

✱ טוביה אשרי, בעל מסעדת השוקת בכרם התימנים, שותפו ב־עסקים שונים של רחמים אהרוני.

✱ שאול סינווני, האיש שתפס את מקומו של יוסקאי אחרי רציחתו בתחומים שונים.

✱ יהודה, המכונה עמוס טוב, בעל מועדון קלפים, ששמו השתר־בב לפרשת כנופיית הטוטו שהתבר־רה בוועדת החקירה של השופט עצ־יוני. שמו שורבב גם במשפט נא־שמים בקרב הרימונים אותו ניהלו סוחרי סמים בכרם נגד המשטרה.

כרישקן בהברחות

כנופיית הכרם השולטת בסחר ה־סמים הפנים־ארצי ניסתה בזמנה את כוחה בהברחות סמים לחו"ל: הבי־רות חשיש לארצות הברית ולסקנ־דינביה. אך כל כוחה בארץ לא היה מספיק כדי לאפשר לכנופיה הזירה לשוק הסמים הבינלאומי.

לרוב נעשו ההברחות על ידי ש־ליחים מקריים — תיירים שחזרו ל־ארצם. רבים מהם נתפסו בישראל. הכנופיה ניסתה הברחות דרך אנ־גליה — חלק מהם נתפסו בארצות הברית, כמו „גומיגור". שרעבי שנע־צר בניו־יורק עם כמות גדולה של חשיש.

למרות שליטתה של הכנופיה ב־עיסקי הסמים בארץ ובהברחות ס־מים פנים־ארציות, היו חסרים לכ־נופיה קשרים עם האירגון הבינל־אומי, שבלעדיו אי אפשר לארגן כיום הברחות סדירות לחו"ל, לשם כך היו דרושים לאנשי הכרם שו־תפים בעלי קשרים בחו"ל. לפני שנתיים וחצי, כאשר ניסו אנשי ה־כרם את כוחם בהברחות בינלאומ־יות, היה השותף הטבעי — עדיין אויבם. רק כאשר הסתיימה המל־חמה זאת מקומה תפס שיתוף פעולה מבורך לכל הצדדים, והמחדירו השני־נים המסלול להספקת הסמים בה־מזרח הרחוק דרך ישראל לגרמניה התחיל לפעול.

שותף טבעי זה היתה הכנופיה ה־צרפתית.

(מאמר נוסף בסידרה —
ביום ו' הבא)

רשות השידור

התזמורת הסימפונית של רשות השידור

היכל התרבות, תל־אביב — MANN AUDITORIUM, TEL AVIV

יום שלישי 8.30 בערב — 19.9.72 — TUESDAY 8.30 P.M.

המנצח: לוקאס פוס (ארה"ב)	Conductor: LUKAS FOSS (U.S.A.)
הסולן: עברי גיטליס כנור	Soloist: IVRY GITLIS Violin
בן חיים: „הודיה במדבר"	BEN HAIM: "Hodaya Min Hamidbar" (Hymn from the Desert)
צילה גרוסמאייר — סופרן	Zilla Grosmeier — Soprano
וילי הפרנס — בריטון	Willy Haparnas — Baritone
בהשתתפות: המקהלה הפילהרמונית בהדרכת יוסף פרידלנד	With: Tel-Aviv Philharmonic Choir directed by Joseph Friedland
פגניני: קונצירטו מס' 1 ברה מג'ור לכנור ולתזמורת	PAGANINI: Violin Concerto No. 1 in D Major Op. 6
סטראבינסקי: „פולצ'ינלה" — סויטת באלט; צילה גרוסמאייר — סופרן; דן פרידה — טנור; וילי הפרנס — בריטון	STRAVINSKY: "Pulcinella" — Ballet Suite; Zilla Grosmeier — Soprano; Dan Friede — Tenor; Willy Haparnas — Baritone

● כרטיסים: — „אתנה" דיזנגוף 118, וב ערב הקונצרט בקופת „היכל־התרבות"

אורט ישראל

המכללה הטכנולוגית אורט גבעתיים
בשיתוף המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיעה על

המשך ההרשמה לשנה"ל תשל"ג
ללימודים על־תיכוניים [מסלולי יום וערב]

במגמת הנדסת מכונות עם התמחות: בניית מכונות, אוטומציה, קירור ומיזוג אויר, מטלורגיה וחקר חומרים

תנאי קבלה — מתקבלים בוגרי י"ב כיתות של בתי־ספר תיכוניים מקצועיים ותיכוניים־עיוניים, לרבות בעלי תעודת בגרות אכסטרנית.

משך הלימודים — שנתיים במסלול יום, ארבע שנים במסלול ערב.

תואר וזכויות — הלומדים אשר יעמדו בהצלחה בבחינות הגמר במשך הלימודים ולאחר מכן בפרויקט הגמר יוענקו להם:
✱ תואר של הנדסאי
✱ הבוגרים יוכרו ע"י ה־ New York Institute of Technology כבעלי תואר A.A.S. ויהיו זכאים להתקבל לשנת הלימודים השלישית במוסד האקדמאי הנ"ל.

הלוואות — הלומדים במסלול יום יהיו זכאים להלוואות כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

פרטים והרשמה — במשרד המכללה, גבעתיים, רחוב גולומב 15, טל. 729105—729795, בימים א'־ה' בשעות 8.30—12.30, ובימים א' רד' בשעות 17.00—19.00.

TACK • אמנות המכירה
TACK • אמנות המכירה

מחזור מס' 7
של הקורס באמנות המכירה
בשיטת
TACK TRAINING
המיועד לנציגי מכירות בכל הענפים
יתחיל בתל־אביב במלון בזל
ב־9 באוקטובר 1972 וימשך 3 ימים
לפרטים: "קנה מידע"
גבעתיים, משמר הירדן 3, טל. 243224

משרד השיכון

מפעל החסכון לבנין | תוכנית חסכון בר־מצוה

מחוז חיפה

הודעה לחוסכים

לחוסכים במפעל החסכון לבנין ובתוכנית חסכון בר־מצוה, הזכאים לשיכון מוצעות למכירה:

1. דירות בנות 4 חדרים כ־90 מ"ר בקרית אתא, שכונת קרית בוסין.
2. דירות בנות 3 חדרים כ־80 מ"ר בקרית ים.

המעונינים בדירות אלה יפנו עד 25.9.72 למשרדנו בחיפה דרך העצמאות 21 קומה ב' חדר 203

בימים א' ה' בשעות 8 — 12
בימים ב' ד' בשעות 8 — 12 14 — 15.30
בימים ג' ו' וערבי חג אין קבלת קהל

הדירות תמסרנה לפי סדר הפניה של החוסכים ותחתימת חוזה הרכישה בחברה וצד למלוי מכסת הדירות.

אם אתה מחפש...

◀ דירה טובה
◀ בסביבה טובה

בוא לגור בנוה־דן
שכונת הפאר של תל־אביב

באזור וילות מקסים ורוגע, בשיכון דן תל־אביב,
מוקמים עתה 5 בניני פאר בני 6 קומות כ״א

✱ מרווח של 16 מטר בין הבנינים (הסטנדרט 6—8 מטר).
✱ סטנדרט בנית גבוה 2—3 מרפסות גדולות בכל דירה.
✱ מגרש חניה צמוד לכל דירה.
✱ שטח פנים הדירה גדול במיוחד.

— 3½ חדרים 116 מ"ר
— 4 חדרים 130 מ"ר
— 4½ חדרים 147 מ"ר
✱ שיא הפאר והשלמות, פרט לא חסר.

לפרטים נוספים

בידנבוים מיכלסון ושות'
תל־אביב, אבן־גבירול 46, טל' 268625

هكذا من الأصل

ההפצצות האמריקאיות בצפון וייטנאם: שתי דעות

נזקים ב־96 מקומות

מאת איב לאקוסט,
מיוחד ל"הארץ"
מ"לא־מונד"

המחבר, פרופסור לגיאוגרפיה באוניברסיטה של פאריס, ביקר בצפון וייטנאם כחבר הוועדה ה־בין־לאומית לפשעי־המלחמה ה־אמריקאיים בווייטנאם.

בינות גיאוגרפי של הפגיעות ב־סכרים של צפון וייטנאם מביא יסו־דות חדשים לוויכוח המתמשך בין מותחי הביקורת על ההפצצות הא־מריקאיות ובין הממשל האמריקאי.

מ־16 באפריל עד 31 ביולי (ה־הפצצות נמשכו עד לתוך חודש או־גוסט) בוצעו יותר מ־150 התקפות על כל מערכת התעלות של צפון וייטנאם והן גרמו נזקים כבדים ב־96 מקומות. הוועדה שלנו ערכה, בין השאר, מחקר מיוחד בתוצאות ההפצצות בדלתה של הנהר האדום. למעשה מרוכז שם רוב האוכלוסיה; ואותו איזור גם סבל מן המספר ה־רב ביותר של פגיעות (58 מתוך 96).

תחילה הכחיש ממשל ניכסון מ־כל וכל שהסכרים הופצצו, אחר כך הודה שיתכן ונפגעו כמה מיתקני השקייה — "כיוון שהיו בסביבה ה־בלתי־אמצעית" של יעדים צבאיים. עם זאת דחתה וואשינגטון בתוקף האשמות שהסכרים הופצצו במזיד.

מעיון מדוקדק במפה של האיזור המראה היכן נפגעו סכרים מתברר דבר אחד: חוץ מאשר לשתי פגי־עות קרוב להאנוי ושתי אחרות ה־כוללות את שערי הברזל של פולי על נהר דיי, נמצאות כל הנקודות שהופצצו (54 מתוך 58) בחלק ה־מזרחי של הדלתה, מגפת נמסאש בצפון עד למחוזות תאי בין, נאם דין ונין בין בדרום. הממשל האמ־ריקאי מודה בכך, אך מציין שלוא התכוונו לגרום שטפונות גדולים, הי־תה ההפצצה מתרכזת במעלה הנהר בחלק המערבי של הדלתה, והרי על איזור זה חסו.

אולם מחקר במבנה הפיסי של ה־ארץ מביא למסקנה שונה במקצת. באופן גס אפשר לחלק את הדלתה של הנהר האדום לשני חלקים: ב־מערב, בדלתה העליונה, נתהוו כמה סוללות של אדמת סחף, כי הנהרות המגיחים ישירות מן הגבעות סוח־פים עמם את האדמה. לאורך סול־לות טבעיות אלה זורמים הנהרות, ולעתים קרובות גורמות הן ל־שינויים במהלך פני הנהר, לפני שאפשר להשתלט על המים בעזרת סכרים. במזרח, בדלתה התחתונה, זורמים הנהרות בערוצים רדודים ל־בדי, כשמרחבים גדולים של אדמה שטוחה, גבוהה מאד, מפרידים בי־ניהם.

בחלק מזרחי זה של הדלתה, שבו זורמים לים הנהר האדום והסתע־פויותיו השונות, מצויים האזורים הצפויים לשטפונות יותר מכל הא־זורים האחרים. בדלתה העליונה יו־שבים רוב הכפרים על ראש הרכ־סים של אדמת סחף, הבולטים מעל פני האדמות השטוחות. לעומת זה, בדלתה התחתונה נמצאים הכפרים בדרך־כלל מתחת לגובה הנהר.

זהו אותו הרס בדיוק שמבקשת ההפצצה במידה רבה, להשיג. לוא היו הפצצות מכוונות לא לסכרים אלא ל"יעדים צבאיים", כי אז היו כפוי־רות בצורה שווה יותר על פני הדל־תה. אפשר איפוא לראות את ריכוז ההפצצות בסכרים שבחלק המזרחי של הדלתה — שהוא גם האיזור בעל האוכלוסיה הצפופה ביותר ב־ארץ, איזור החקלאות האינטנסיבית ביותר — מעיד, כי ההתקפות קלעו במכוונת תחילה נגד איזור שבו יד־כלו להיות להן התוצאות החמורות ביותר. על אופיין המחושב מראש של ההפצצות מעידה בדיקה מקרוב של הסקטורים השונים בחלק המזרחי של הדלתה.

אחת הדוגמאות הבולטות ביותר אפשר לראות בחלק הדרומי של מ־חוז תאי־בין, בין הנהר האדום עצ־מו ובין הטראלי, אחת מהסתעפוי־תיו. שני נתיבי־מים אלה, הנמשכים שניהם לאורך רכסים שנוצרו מאד־מת סחף, מהווים את השוליים החי־צוניים של כעין מרזב המתנקז ל־עבר מזרח, לים. באיזור זה חיים כ־600,000 איש, וגאולת אדמתו נת־אפשרה על־ידי בניית סוללות ל־אורך הנהרות, וסכרים שלא יתנו ל־מי הים להיכנס. אפילו כך מוכר־חים לשאוב החוצה בתקופת שפל הים כל־גשמים הנאגרים ב"מרזב" הז־ה — ואת התפקיד הזה ממלא מיתקן־הסכרים הגדול לאן.

ההפצצה היתה מכוונת נגד הנ־קודות החיוניות של מערכת זו, ד־בראש וראשונה נגד שערי הברזל (מיתקני הוויסות) של לאן. בין 24 למאי ל־29 ביולי הופצצו שערי ה־ברזל תשע פעמים. אף לאחר ש־נהרסו, נערכו שלוש הפצצות נוס־פות נגד מיתקן זה, הרחוק מלהיות יעד צבאי כלשהו — וזאת ללא ספק מתוך כוונה למנוע תיקונים. על כן מתחילים המים, שאינם יכו־לים לנדום אל הים, להצטבר בש־דות האורז. ואפשר לראות חלק ניכר מיבול האורז בהם כאבוד.

יש להדגיש כאן, שבימי הנשיא ג'ונסון הופסקה כרגיל הפצצת ה־סכרים לפני עונת הגשמים. תחת מר ניכסון אין סימן להפסקה. סכרי נה־רות וים מוסיפים להיות מופצצים, וסכרי הים גם מופגזים בלי הרף על־ידי יחידות של הצי השביעי. ה־יעדים העיקריים הם שערי הברזל, כי על־ידי הריסתם אפשר לגרום להצפה כפרים ושדות או לפלישת מי הים, כך שהאדמה תהיה בלתי־ראויה לעיבוד למשך שנים.

הפצצה אווירית בדרום וייטנאם: השפעה מזיקה על הנהרות

מחיר המיתקפה

מאת נגויאן טיאן הונג
מיוחד ל"הארץ"
מ"ניו יורק טיימס"

וואשינגטון

המחבר הוא פרופסור־חבר לכלכלה באוניברסיטה הווארד בוואשינגטון.

נובמבר הוא לא רק חודש הבחי־רות בארצות הברית, אלא מה שח־שוב יותר לצפון וייטנאם, הוא ה־עונה לאיסוף היבול החשוב ביותר של השנה. על כן תשתמש האנוי בהריסת הסכרים לשתי מטרות: ל־השפיע על דעת הקהל בחוץ־לארץ ולהצדיק הישגים חקלאיים דלים מ־בית.

אוכלוסי וייטנאם מרוכזים סביב לדלתות של שני נהרות גדולים, ה־נהר האדום בצפון ונהר מקונג בד־רום. בעוד שהמקונג הוא כמו ה־נילוס במצרים, זורם דרך הדרום ומפרה את האדמות הסמוכות, הרי הנהר האדום "מתנפל על הדלתה (של טונקין) כנמר" — כדברי פת־גם מקומי. הנהר כה זר ואימתני עד שבמשך מאות שנים לא חדל לשורר חרדה בלב אכרים ושליטים; כי אף שהנהר האדום מספק מים לגידול האורז הוא גם יכול להרוס יבולים על־ידי שטפונות.

הגנת הסכרים

העוז והתוצאה של מי הנהר ה־אדום ידועים יפה. גשמי זעף מל־ווים לעתים קרובות סופות חזקות ההופכות לטייפונים, כשמהירות ה־רוח מגיעה עד 160 ק"מ לשעה. כ־שרוחות אלו באות עלול הנהר ה־אדום להשתולל לפתע ולאיים על האדם ועל כל יבול האורז שלו — כי שפך הנהר אינו גבוה מפני הים יותר מ־3 מטרים וחלק מן השדות גבוה מפני הים רק מטר אחד או פחות מזה.

יותר מ־70% מכלל ההוצאה הש־נתית על החקלאות מוציאה הממש־לה על מפעלי השקייה, ובכלל זאת קלוש הסיכוי להבטיח הגנה מלאה של הסכרים. פריצת סכרים היא תר־פעה חוזרת. בין 1890 ל־1926 איר־עו 16 פריצות־סכר גדולות באפיק הנהר האדום. בין 1927 ל־1945 נפ־רצו הסכרים שבע פעמים, על אף מפעלי־השקייה חדשים ומהדרנים יותר שניבנו תחת שלטון הצרפתים.

מאז חלוקת וייטנאם ב־1954 לא משחק המזל לצפון־וייטנאם בהש־תלטות על שטפונות עונתיים. אולי מחוץ לשנים 1956, 1959, 1964, 1965 ו־1967, סוגנו רוב השנים כשנים רעות, שבהן השתוללו טייפונים, שטפונות ובצורת. אסונות הטבע ה־גיעו לשיאם בשטפון ההרסני של אשתקד. ב־2 בספטמבר 1971 הכריז ראש הממשלה פאם ואן דונג: מי שטפונות ממעלה הנהר גרמו לע־ליית המים בכל מעלי מערכת הנ־הר האדום והנהר תאי בין לרמה ללא תקדים, וגשמי זעף בדלתה גרמו קשיים נוספים להגנת מערכת הסכרים.

השפעת השטפון של 1971 עדיין מורגשת בצפון וייטנאם. על אף סיוע ניכר מצד בעלות־ברית קומו־ניסטיות מוסיף המחסור במזון ל־היות חמור. השנה נאסף יבול ה־קיץ (במאי וביוני) שעה שהאוכ־לוסיה כולה היתה מגויסת כדי ל־סייע למיתקפה הצבאית הנוכחית.

מסתבר שעל צפון־וייטנאם ירד השנה אסון־טבע נוסף. לפחות חלק גדול מן הסכרים — במיוחד אלה שנזוקו על־ידי שטפון השנה האח־רונה — ייפרץ כשטייפונים יהלמו בארץ עד נובמבר ועד בכלל.

בימי משבר

בעבר יכלה אוכלוסית צפון וייט־נאם לפנות בימי משבר אל הד־רום לסייע לה במזון. ב־1945, כש־שטפונות עשו שמות בדלתה של טונקין וזרם האורז מן הדרום נפסק בגלל המלחמה, מתו יותר ממליון איש ברעב. מאז החלוקה ב־1954 פונה צפון וייטנאם לגוש הקומוניס־טי למלא באופן חלקי את מקום האורז הדרומי. אחרי שטפון השנה שעברה שלחו סין, רוסיה, צפון קו־ריאה ומזרח גרמניה סיוע לצפון וייטנאם.

אך על צפון וייטנאם להבין, ש־בגלל פגיעות כלכלתה עקב הנהר ה־אדום ושבירות מערכת הסכרים, יו־סיפו להיות קלושים הסיכויים לפ־תרון קבע לבעיית המזון. מצד אחר אין היא יכולה לסמוך על סיוע־חוץ בתור צורה של קבע, ביחוד נוכח הסכסוך הסיני־סובייטי והשפעתו של הגוש הקומוניסטי.

מסתבר, שצפון וייטנאם שוב ה־ביטה לעבר הדרום כדי לבקש פת־רון. גם יתכן מאד שהשטפון ההר־סני של ספטמבר אשתקד היה גורם קובע מאחורי החלטת האנוי להמ־שיך במאמציה לכבוש את הדרום במיתקפת האביב. על כל פנים, משבר המזון של השנה שעברה ודאי שחיזק את ידיה של סיעת ה־נצים בצפון וייטנאם.

הנהר האדום, הסכרים ויעודו של הסכר החקלאי של צפון וייטנאם, הם בעלי חשיבות קריטית בהסברת החלטתה הנועזה של האנוי בסכ־סוך הנוכחי ובהבטחת מדיניותה של ארה"ב באיזור.

הודו: אחרי 25 שנה

מאת ק. סריניוואסאן
סופר "הארץ" בהודו

בחצות הלילה ב־14 באוגוסט 1947, הורד הדגל הבריטי מעל מצודה משנה־למלך והונף הדגל ההודי. ה־לורד לואיס מאונטבטן נעשה אז המושל הכללי הראשון של הודו ה־חופשית.

עיניהם של מאות צירים זלגו דמ־עות והעם בכה מרוב שמחה. רחובות דלהי מלאו עד אפס מקום באנשים שלא ידעו כיצד לתת פורקן לחדוו־תם.

ב־15 באוגוסט 1972 אנו עדים לבבואה־צל של מה שידענו לפני 25 שנה. כי ציפינו רבות מהעצמאות וכיום נותרה רק הקליפה — אך לא התוכן.

המחירים בחודשים האחרונים הא־מירו במידה כזו שאפילו מצרכי היסוד כחיטה, עדשים וסוכר נעשים רחוקים אפילו מהישג־ידם של הב־עמדות הבינוניים. הבצורת, שלבר־בית הכול היתה קצרה, ערערה את אמון הכם ביכולת הממשלה, האבט־לה הרבה נמשכת. מספר המובטלים יותר מ־25 מיליון. כנגד כל מובטל רשום (בלשכות העבודה הבבשל־תיה), ישנו עובד ברמה של תת־תעסוקה, שלרוב הוא עובד חלקי עונתי. כך מגיעה איפוא האבטלה, בצורות מסויימות, ל־50 מיליון.

בתכנית החומש הראשונה הושם איפוא הדגש על התיעוש: הוקמו מפעלי פלדה בסקטור הממלכתי. קמו ענפי תעשיה אחרים, וביניהם מפ־עלי אלומיניום, טכסטיל ומכוניות. אותה עת היו להודו יתרות סטר־לינג ניכרות בבריטניה. עד מהרה הן נעלמו. מה היה הכיסוי למטבע ההודי? מיניסטר הכספים דאז, ט. קרישנאמאצארי, אמר שהזהב אינו משמש כיסוי, והכיסוי הוא מפעלי הפלדה, הסכרים וכו'.

לא עבר זמן רב ונתברר כי התק־לאות חזרה לכשלונה. על אף מא־מצי נהרו, נוהר הפער בין האספקה והביקוש 15 שנה אחרי השגת העצ־מאות. רק אחרי שהמיניסטר סוב־ראמאניאם נטל לידו את תיק החק־לאות, חל המפנה. ייצור הדגנים החל לעלות באורח תלול. מיניסטר זוטר, אנאסאהב שינדה ניבא כי הייצור החקלאי יעמוד במבחן בשנת בצורת — והדבר קרה השנה. לולא מר שינדה לא היה להודו מלאי־חירום של 9.5 מיליונים טונות דגנים. מלאי זה נצבר על אף התנגדות מיניסטר הכספים שראה בכך בזבוז. לולא מלאי חירום זה היה חוזר ונשנה כחזה התחננים לחיטה מארצות־הברית. מהלך רוחו הנוכחי ודאי היה הנשיא ניכסון אומר שהודו ראויה לגורלה ואל לה להלתן.

השנים שאחרי שלטון־נהרו היו מכריעות. נהרו ידע את רצונו. אף כי נראה ידידותי כלפי בריה"מ יותר מאשר כלפי ארה"ב, ידע לשמור על יחסים טובים עם וואשינגטון.

שונה ממנו היא ראש הממשלה הנוכחית. גב' גנדי נתונה כולה ל־השפעתם של הסובייטים. במידת מה האשמה היא בארה"ב, שבתמכה ב־פקיסטאן ביקשה ללמד לקח את הודו, לכן גולד תווה הידידות עם בריה"מ. הודו לא יכולה היתה להי־שאר חשופה הן לפקיסטאן הן לסין, שעה שאמריקה היתה אדישה אליה.

נקודת האור להודו בעשור הנד־כחי היתה המלחמה בפקיסטאן ועלי־יתה של בנגלה־דש. אולם יש מר־צגים כי הסכנה־סיבלה ביטל היסג זה, אם לא למעלה מזה. אף כי הגב' גנדי אמרה שהממשלה חייב לגלות רו־חב־לב, אין עוד ספק שנכיא מקיסר כאן עלי בוהכו חזר למבכיסיו הי־שנים, והוא כותן כי נושא השבויים הוא דו־צדדי. מצד אחר הסמה כין את כניסת בנגלה־דש לאו"ם, והחר־סגים שהגב' גנדי כותבת להם יתכן ייתברדו ככיזבים, לאחר שנביעת ה־כחות כבר החלה. על אף הכחשות רשמיות, ידוע כי אנשי הצבא בהו־דו זועפים.

המהומה באנדי עורר אומה מנומ־נמת לפעולה. ביבינו אין עוד כהו־סמה. כל ביקורת על הגב' גאנדי נחשבת בגידה. מה יקרה בעתיד, ואם תלך הודו בעקבות מצרים והר־חיק את הרוסים — אין לדעת.

הרוסים מעורבים בכל התחום ההו־די. עם זאת, אפילו מתנגד כועס לגב' גאנדי כמו ראג'י דסאי, ש־היה ראש ממשלה, וסולק בגנות, אינו טוען שאינדירה היא מנהיגה פרו־קומוניסטית או אחרת. ימים יגידו אם שלטונה בא לשרת את טובת ארצה או את עצמה.

ייתכן שהגב' גאנדי תדע לקרוא את הכתובת המאיימת המסתמנת על הקיר. בעבר נחשבה הלאמה סם מרפא לכל חולי. אף על פי כן אין ספק שמפעלי הפלדה נצועים במ־חלה קטלנית. כל מה שבידי הממ־שלה נכשל. הדגש מושם לא על הייצור אלא על "גנות". גם להכנסה, גם לרכוש פירוני, גם למקרקעין וכ־דומה. אך לא לשאפתנותם של הפו־ליטיקאים.

עולם הריהוט עובר לפלסטיק

החיים יפים יותר...

"גולן"
עיצוב וריהוט

תצוגה מרכזית:
תל־אביב — רח' הארבעה 6, טל. 268251
ירושלים — רח' הלני המלכה 9, טל. 222612
חיפה — רח' הרצל 11, טל. 662377

מוצרי תכן בעי"מ:
ירושלים — טל. 28746
חיפה — טל. 660911 באר־שבע — טל. 2731

המפעל: עמק שרהמהן, ד.נ. עמק חירד, טל. 067-50402

סלון "גולן" מסביר פנים לכולם... הוא עליז וחייכני.
העיצוב אירופאי חדיש. הצבעים מגוונים על פי צו האופנה האחרונה. הריפוד רך וענוג. החומר פלסטי מעולה. הניקוי קל ומהיר.
בואו אלינו היום ונדגים כיצד סלון "גולן" מסביר פנים לכם ולאורחיכם.*

* עיקר שכחנו:
המחיר שווה לכל נפש!

חוף "הקיי"ט"
בקיסריה דרומית

קיט ונופש בקיסריה

בית ההארחה
חדרים נוחים ובונגלוס קטנים

מסעדת שרות עצמי
מגרשי־טניס וקט־בריכה ✕ חניון ומזנון

לשרותכם עד סוף אוקטובר
זאת היא תקופת השנה הטובה
למשפחות צעירות ולאוהבי
שקט והרפיה.

טל. 06388161 ד.נ. שומרון
אין מקומות לחגים.

רוכסנים
יבוא מארה"ב

אלומיניום מס' 3 — סגורים

100,000 אורך 40 ס"מ צבע כחול
10,000 אורך 80 ס"מ צבע בז'
10,000 אורך 80 ס"מ צבע חום כהה

למכירה במחיר הייבוא
מחיר זול במחיר מיוחד.

לפנות טל. 614929 — 622001

מכרז מספר 8/72

א. המועצה המקומית מלות־תרשיחא מבקשת בזה הצעות מקב־לנים לסלילת כביש גישה לבית הקברות היהודי האזור הצבאי בתרשיחא.

ב. את טפס ההצעות בצירוף המפרט הטכני אפשר לקבל תמורה תשלום של —.50 ל"י שלא יוחזר, במזכירות המועצה המקומית.

ג. את ההצעות יש להגיש לתיבת המכרזים של המועצה המקומית עד 30.9.72 בשעה 12.00.

ד. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצע־ה שהיא.

ה. להצעה יש לצרף ערבות בנקאית של 10% מערך ההצעה, וכל הערבות לא תבדק.

בכבוד רב,
אלי בן יעקב, יו"ר המועצה

התראה*
למעסיקים!

מועד תשלום דמי הביטוח עבור עובדיכם לחודש אוגוסט חל ב־15 לחודש זה. אם תוך 10 ימים מיום פרסום ההתראה לא ישולמו דמי הביטוח, רשאי יהיה המוסד להגדיל את דמי הביטוח ב־20%.

*) לפי סעיף 179 (א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח—1968.

המוסד לביטוח לאומי

מדינת ישראל
משרד השיכון — משרד החינוך והתרבות

מכרז מס. 86/72
להקמת בתי־ספר

משרד־השיכון ומשרד החינוך והתרבות מכריזים בזה על קבלת הצעות מקבלנים לתכנון והקמת 5—10 בתי־ספר יסודיים בבאר־שבע, לוד, עכו, נתניה, פתח־תקוה.

כשירים להשתתף במכרז קבלנים הרשומים ברשימת הקבלנים המוכרים של משרד האוצר — והשב הכללי לשנת 1972 להיקף כספי של 7 מיליון ל"י.

ניתן לקבל את חומר המכרז החל מיום 17.9.72 במשרדי אגף תכנון והנדסה של משרד־השיכון בתל־אביב הקריה, רחוב ד' מס' 13 תמורת תשלום בסך —.100 ל"י אשר יש לשלם בבנק הדואר לחשבון מס. 4—05036—0.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה ולשימן בתיבת ההצעות של משרד־השיכון רחוב ד' מס. 13 חדר 152 לא יאוחר מיום 5.1.73 בשעה 10.00.

על המציע לצרף להצעתו ערבות בנקאית בשיעור של 5% מערך הצעתו.

אין משרד השיכון ומשרד החינוך והתרבות מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

בבית המשפט המחוזי, תל־אביב־יפו

ה.פ. 3359/72

המבקשה: פנינה פרידמן, מרח' הרצל 42, נתניה ע"י ב"כ עו"ד י. שני, מרח' החלוצים 2, נתניה.

— נגד —

המשיבה: ישראל חיים הכוזי, חברה קבלנית לבנין בע"מ, רח' הרצל 18, נתניה.

פירוקה בקשת פירוק.

בענין ישראל חיים הכוזי, חברה קבלנית לבנין בע"מ.

נמסרת בזאת הודעה שבקשה לפירוק החברה הנזכרת לעיל על ידי בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו, הוגשה ביום 1.6.72 לבית המשפט הנכבד ע"י פנינה פרידמן, וכי ניתנה הוראה שבקשת פירוק זו תבוא בפני בית המשפט היושב לדין בתל־אביב ביום 11.10.72 בשעה 8.30, וכל נושה או משתתף של החברה הרוצה לתמוך במתן צו בענין הבקשה או להתנגד לכך, יכול להופיע לשם כך בשעת הבירור, אם בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו. העתק מן הבקשה הזאת ימסר לכל נושה או משתתף של החברה האמורה הדורש זאת מן החתום מטה, בשלמו את התשלום הקבוע בעד ההעתק.

י. שני, עו"ד
החלוצים 2, נתניה

הערה:
כל הרוצה להופיע בשעת בירור בקשת הפירוק חייב למסור, או לשלוח ע"י הדואר לאיש החתום לעיל, הודעה על רצונו זה. בהודעה יפורטו השם והכתובת של האיש או הפירמה או עורך הדין שלו או שלה (אם יש להם עורך דין), וצריך למסרה — או אם היא נשלחת ע"י הדואר — צריך לשלחה, באופן שתספיק להגיע אל החתום לעיל לא יאוחר משעה אחת אחרי הצהריים של יום 10.10.72.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב

מכרז מס' 42/72—תא.

אספקה והובלה של כורכר לסלילת דרכים בפרדסים

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן "הסוכנות") מזמינה בזאת הצעות לאספקה והובלה של כורכר לסלילת דרכים בפרדסים.

2. את טופסי ההצעה ופרטי המכרז אפשר לקבל החל מיום ג' 19.9.72 במשרדנו בתל־אביב רחוב קפלן 17, ועדת המכרזים חדר 438.

3. יש להגיש את ההצעות, בשני העתקים ולהכניסן לתיבת המכרזים הנמצאת בחדר 438, או לשלחן בדואר רשום אל: הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב,
רחוב קפלן 17, חדר 438,
תל־אביב.

4. המועד האחרון להגשת ההצעות הוא יום ה' 5.10.72 שעה 12.00.

5. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מועצה מקומית שלומי
מכרז מס' 9/72

הכשרת מגרשי משחקים מעל למקלטים

1) המועצה המקומית שלומי מזמינה בזה הצעות מקבלנים רשומים (לפי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט — 1969) לעבודה הנ"ל.

2) תוכניות ומפרט טכני אפשר לקבל ממזכירות המועצה כל יום בשעות העבודה, תמורת —.50 ל"י שלא יוחזרו.

3) תנאי התשלום כדלקמן: 60% במזומן בשלבי העבודה, 40% בגמר העבודה ואישור החשבון הסופי תוך 3 חודשים.

4) ההצעות יש להגיש לא יאוחר מן ה־1 לאוקטובר 1972, בשעה 12.00.

5) להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בסך —.5,000 ל"י להבטחת קיום המכרז.

6) אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

דוד חזן
יו"ר המועצה

מכונית בלי "אבל"...

הדבר הקשה ביותר בקניית מכונית בסדר גודל שבין 850 סמ"ק ל־1200 סמ"ק הוא ה"צורך" להשלים עם המושג: "אבל"...
אתה מצפה ממכונית עממית שתהיה: מתאימה לאפשרויותיך הכספיות, זולה באחזקה ושומרת על ערכה, אבל אתה "צריך" לוותר במקצת על יתרונות כגון: ביצועים, רווחה, נוחות, בטיחות ואמינות.
האמנם אתה צריך לוותר על כל אלה? מדוע לא תקנה מכונית עממית בלי "אבל"? מכונית שכבר הוכיחה את עצמה בעולם, עם נסיון של 10 שנים בכבישי ישראל ללא בעיות ובמשך זמן זה עוד הוכנסו בה שיפורים ושכלולים רבים.
הכנס אל סוכנות AUDI NSU ובדוק את NSU 1000 C:
מנוע 50 כ"ס (SAE) תאוצה: 0—80 קמ"ש ב־12.5 שניות, מעצורי דיסק, שדה ראיה פנורמי, 5 מקומות ישיבה מרווחים, מושבים אורטופדיים עם ריפוד סקאי, שטיחי בוקלה מפוארים ומושבים קדמיים ניתנים להטייה.
כאשר תבדוק, תיווכח כי NSU 1000 C מצטיינות בבלאי נמוך ושומרות על ערך מכירה גבוה.
כל אלה בנוסף לשרות המעולה של AUDI NSU ב־20 מוסכים מוסמכים בכל רחבי הארץ, יקנו לך מושג חדש על מכונית עממית!
שאל כל בעל NSU 1000 C הוא יאשר לך כי:

בקנותך NSU 1000 C אתה קונה מכונית בלי "אבל"...

NSU 1000c

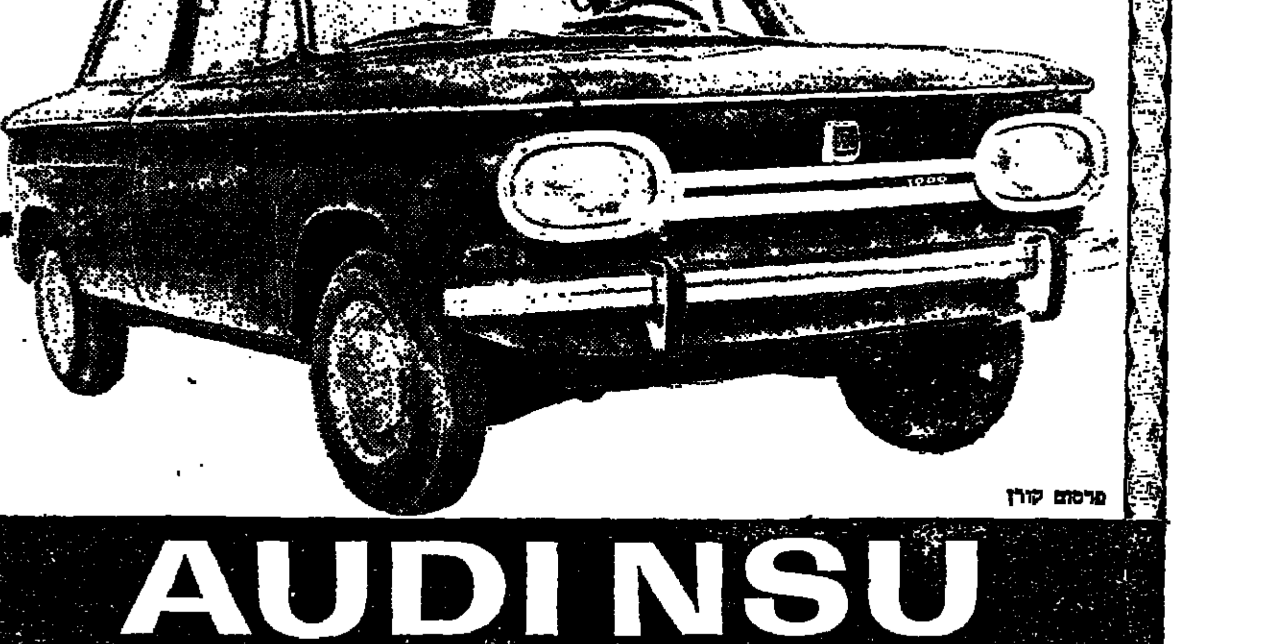

פרסום קורן

AUDI NSU
עדיפות באמצעות הטכניקה

שלושת האקדחים של יצחק אבנרי

מאת חביב כנען

המפקד הבכיר בהגנה החזיר את המזכרות לאחר עשרות שנים

כאשר קרא לאחרונה יצחק אבנרי, המזכיר הכללי של הארגון הארצי של חברי ההגנה, את מודעת משטרת ישראל שעל האורחים המחזיקים בנשק ללא רשיון, להפקיד את הנשק בתחנת המשטרה הקרובה או להצטייד ברשיון, שלח את מבטו לעבר ארון הספרים בדירתו שבפתח תקווה, סקר את אחד המדפים ומבטו נח על שלושה ספרי תנ"ך בכריכה שחורה. אבנרי, בעבר מפקד בכיר ב„הגנה", סגן ניצב במשטרת ישראל וקצין הבטחון של הועד הפועל של ההסתדרות, הנראה צעיר בהרבה מ־67 שנותיו, ניגש למדף, הוציא את שלושה הספרים, הביאם לשולחן ופתחם בתנועה לספניה. חיוך שובבי השתפך על פניו המוטשות:

פרט לכריכה לא היה דבר זהה בספרים אלה עם התנ"ך. הדפים נחצבו לפי מתכונת האקדוחים בהם השתמשו ב„הגנה" ובתוך הכריכה נחו להם שלושה אקדחים יפים, נוצצים, שכל אחד קשור לסיפור מבצעיה של ה„הגנה".

עוד באותו יום הכניס אבנרי את שלושה האקדחים לתיק עור והביאם לתחנת המשטרה בפתח־תקווה, ומסרם לשוטר צעיר. השם יצחק אבנרי לא אמר הרבה, לשוטר שלא העלה על הדעת כי בעל האקדחים היה מפקד ההגנה בגוש פתח תקווה והיה 18 שנה מפקד משטרת ישראל בנפות חדרה ועכו.

השוטר רשם את הפרטים והוסיף את בקשת המוסר להחזיר לו את הנשק כיוון שהוא מספר אותו לבניו כאשר הגיעו למצוות. עתה מצפה אבנרי להחזרת הנשק.

את האקדח הראשון קליבר 6,35 קיבל אבנרי (אז רטנר) לפני 45 שנה כאות הוקרה על הקורס הראשון שניהל בשורות ה„הגנה". היה זה חודשים אחדים בלבד אחרי שעלה לארץ ממינסק כשמאחוריו פעילות ציונית ענפה במחתרת ושלוש שנות גירוש בסיביר. מתאניה פנה ישר לקיבוץ גבעת־השלושה ליד פתח תקוה שהיה מאז ביתו במשך 21 שנה, עד שמשטרת ישראל הצעירה הציעה לו ב־1948 להצטרף לסגל מפקדיה הבכירים. אבנרי היה רק שבוע בארץ, כאשר שאלו ניקיטה וייסביין, ממיסדי הקיבוץ, אם מוכן הוא להצטרף ל„הגנה". התשובה היתה כמובן: כן. ימים אחדים אחר־כן היה כבר בשעת לילה בדרכו ברגל, יחד עם עוד שני חברי הקיבוץ, למגדיאל הקטנטונת. הוכנס למרתף, מצא עצמו בספק חדר ספק בונקר שהיה חצוי על ידי וילון ולפניו שולחן ועליו נר שהפיץ אור קלוש, אקדח וספר תנ"ך. קול בס שבקע מעבר לוילון, שאל את כל אחד מהשלושה:

הרוצה אתה להצטרף לארגון ההגנה? המוכן אתה להישבע להיות נאמן ללא סייג לעקרונותיה?

נשבע, היתה התשובה כשהיד נחה על ספר התנ"ך.

מאז היו הלילות, השבתות וכל ימי חג קודש ל„הגנה". לא עבר שבוע ואבנרי נשלח לקורס מדריכים. אחרי־כן הדריך את חברי הקיבוץ, את חבורות הפועלות שהתמקמה בשדה עליו ניצב כיום בית החולים בילינסון, ובקיץ 1929 היה כבר מפקד ה„הגנה" בקיבוץ בתקופת המאורעות.

קורס ההדרכה של חבורות הפועלות נמשך שלושה חדשים; סיומו

יצחק אבנרי

אותו 18 בנות שהתאמנו בשימוש באקדח, תרגילי סדר ותרגילי שדה. במסיבה שנערכה בתום הקורס, בצריף בו התגוררו הבחורות, הוגש למדריך הצעיר שי: אקדח קטן 6,35 בתוך ספר תנ"ך שדפיו נחתכו במתכונת האקדח וזה הוכנס בתוכו. היה זה מאז הספר היקר ביותר לאבנרי בכוננית הספרים שלו.

ב־1934 סיים קורס מפקדי גושים אותו ניהל יעקב דורי, מונה מדריך גושי וצורף למנגנון הקבע של ה„הגנה". בעיצומו של המרד הערבי, ב־1937, מונה מפקד הארגון בגוש פתח־תקווה. אחד המפקדים האזוריים הכפופים לו היה גבר ממושקף, מבוגר בהרבה ממנו שפקד על הגנת מהצבות מגדל צדק: שמו היה יצחק לנדברג שהתפרסם לאחר מכן כ„הזקן", האלוף יצחק שדה. במגדל צדק חושל רעיון הפו"ש, היינו הגנה ניידת שכוונתה לפגוש את התוקף מחוץ לגדר, רצוי בבסיסו לפני צאתו להתקפה. ב־1939 מונה אבנרי מפקד כגן דוד אזום באזור פתח־תקווה ותוך כדי כך פעל במבצעי רכש הנשק בשביל ה„הגנה".

עם מבצעים אלה נמנתה פעולת „ההחרמה" של שני מיליונים כדורי רובה בקוטר 303 „לי אנפילד" משדה התעופה הבריטי בכפר סירקין. שישה אנשים השתתפו בפעולה זאת, בתום תקופת מעקב ממושכת שגילתה כי החיילים הבריטים השומרים על מחסן הנשק, נוהגים אחרי חצות לבלות כשעה בצריף המשמר כדי ללגום תה ולאכול ארוחת לילה מאוחרת.

סמוך לחצות יצאה מגבעת השלושה עגלה רתומה לשתי פרדות, גלגליה עטופים בשקים לטשטוש עקבות. היא נעצרה בואדי והשישה התקרבו לגדר שדה התעופה, וכטפסם אחד על גב רעהו, פתחו את חלון המחסן שהיה סמוך לגדר והלו מעבירים ממנו במהירות את הארגזים עם הכדורים. תוך פחות משעה הוצאו 50 ארגזים שהועברו בזריזות לואדי, הועמסו על העגלה והובאו לשדה התירס של הקיבוץ.

אבנרי שהיה גם אחד משני הגזברים של הקיבוץ, חזר השכם בבקר במשאית המשק והעביר בדרכים עקלקלות את המטען לסליק המפורסם בשכונת בורוכוב הסמוכה לתל־אביב. כעבור שבוע, הוזמן להשתתף בחגיגה צנועה לכבוד המבצע שנערכה ב„המונג" בתל־אביב, שהיה מקום מפגש קבוע של אנשי ה„הגנה". במסיבה ישב בראש שאול אביגור. החברה כובדו בתה ובעוגות ודנו בקשה על שלא מוצאים לנכון להשקותם „משקה", אבל פיסו כאשר אביגור העניק לכל אחד למזכרת אקדח בתוך נרתיק. גם אקדח זה צייד אבנרי — כשהוא נתון בתוך ספר תנ"ך — אל מדף הספרים שלו.

„התרגיל" מכשירים אוטומטיים

חודשים אחדים אחרי־כן, בתקופת מערכת אל־עלמיין במדבר מצרים־לוב, צצה האפשרות של„הגנה" „תתרים" מכשירים אוטומטים לדיוק הקליעה בשביל המרגמה של 3 אינץ' שבייצורה החל בתע"ש המתהווה. מעקב גילה כי ברחוב פינסקר בפתח־תקווה, בצריף גדול השמור בקפדנות על ידי הצבא הבריטי, מאוחסנים מכשירים אוטומטיים חדישים כאלה. אבנרי היה בחוליה של חמישה שעליה הוטל לבצע את „ההחרמה".

ליל סילבסטר נבחר כמועד ה„החרמה" מתוך הנחה כי החיילים השומרים על הצריף לא יוותרו על המסורת ויכנסו בחצות לחדר המשמר להרים כוסית או יותר לכבוד השנה החדשה. אולם על כל צרה שלא תבוא, צוידו חמשת הפורצים בנשק ובסכיני קומנדו כשהפקודה היא לחסל כל חייל שינסה להתנגד לפעולה. בהחזיקם את הסכין בפה בנוסח אנשי קומנדו הנודדים שהטילו אימה על האיטלקים והגרמנים, חדרו החמישה לצריף, הוציאו דרך חלון את הארגז הכבד עם המכשירים, העמיסוהו על משאית שציפתה בקרבת מקום, והביאוהו לסליק בשכונת בורוכוב.

נוכח ההצלחה הזאת, הוטל כעבור שבועיים על אבנרי ועוד שלושה חברים ל„התרים" מפות ארץ־ישראל מדוייקות שאוחסנו תחת משמר צבאי בבית האריזה בפרדס ג'ינסבורג, ליד הכביש הראשי של פתח תקווה. שוב יצאה המשאית מגבעת השלושה ונעצרה בסימטה לא רחוק מהפרדס. שוב היתה זאת שעת חצות כשהבריטיים אינם יכולים להפר את מסורת שתית התה של חצות, הפורצים חדרו לבית האריזה ויצאו ממנו עם שלושה שקים כבדים ובהם 12 אלף מפות מעודכנות של כל אזורי ארץ־ישראל. בבוקר היו כבר השקים בסליק בשכונת בורוכוב. שוב הוזמנה מסיבה חגיגית ב„המונג" והפורצים זכו באקדחים. הפעם קיבל אבנרי אקדח אפ־אן 7,65, וספר תנ"ך מהתרחשל שלישי נוסף על כוננית הספרים שלו.

שניים מאקדחים אלה החליט אבנרי להעניק לבניו כאשר יגיעו למצוות; את השלישי שמר לעצמו. ב־1948 זכה באקדח בכורו, דרור, כיום קברניט ב„אל על". עשר שנים אחרי־כן קיבל את האקדח השני בנו הצעיר יעקב, כיום עובד בכיר במפעל תעשייתי גדול. שלושה האקדחים הושארו בין ספריו של האב.

בבנקים בשווייץ שומרים סוד

מאת ארתור כהן,
סופר „הארץ" בשווייץ

רק לעתים רחוקות יגלו זהות מפקיד אלמוני

באזל

הסוד הבנקאי אינו דבר מיוחד לשווייץ. הוא קיים כמעט בכל ארץ תרבותית, אך שווייץ היא כנראה המדינה היחידה הקובעת את השמירה על הסוד הבנקאי בחוק ומענישה על פגיעה בשמירת סודיות זו.

הסודיות הבנקאית לא הונהגה רק ב־1934 על־פי החוק הבנקאי השווייצי. כבר קודם לכן היא הוכרה, על פי הנוהג והפסיקה, כ„חלק מסודר החוק, שהוא חופשי באופן מסורתי". מקורה בתביעה לתחום פרטי שאין המדינה מתערבת בו — זכות שהפרט זכאי לה במדינת חוק ליברלית כמו שווייץ — והסוד הבנקאי עוזר לפרט לשמור על תחום זה.

ההומאניזם, ליברליות, יציבות פוליטית, מטבע יציב, פסיותן של מלחמות על שווייץ והעובדה ששווייץ לא שלחה את ידה מעולם לא ברכוש זר ולא במקומי — כל אלה סייעו לכך שזה זמן רב מבקשים ומוצאים אנשים הון מקלט בשווייץ. ערב מלחמת־העולם השנייה ובימי מלחמה זו סייע החוק הבנקאי לכך שדיקטטורים לא יכלו לשים את ידם על כספים שחולצו מצפרניהם והועברו לשווייץ. בהקשר זה יש להזכיר את הריגול האינטנסיבי אחרי כסף יהודי: ריגול זה הניע את שווייץ ב־1934 להגדיר ביתר חומרה — לשם הגנה על הנרדפים — את הסוד הבנקאי, שקודם לכן היה מיוסד על חוק־הנוהג בלבד, ולקבוע עונשים על הפרתו. גם לאחר המלחמה הכביד החוק על מלאכתם של שרותי ביון וחיפוש המופעלים על־ידי משטרים טוטליטריים.

ענין של אמון

מלבד השמירה על החוק והסיבה ההומניטרית, יש לסוד הבנקאי סיבה כלכלית חשובה — כי „יד לפה" היא עצם הבסיס של העסק הבנקאי. המלה קרדיט, כפי שנקרא אשראי בלועזית, נגזרה מ„קראדארה", להאמין. כדי שמוסדות האשראי יוכלו למלא את תפקידם כנאות, עליהם ליהנות מאמון לקוחותיהם — ותנאי לכך הוא שיש באפשרותם לענות למשאלות לקוחות אלה לשמירת סוד. הסוד המקצועי מהווה איפוא לגבי הבנקים השווייציים גורם הכרחי לפעולתם.

שום בנק בשווייץ לא ימסור מידע על מצבם הכספי של לקוחותיו. הצורך בדיסקרטיות דרוש פי כמה בגלל מעמדה של שווייץ כארץ מקלט פוליטית.

ביטוי מובהק לכך משמש הסידור של חשבונות שאינם רשומים על שם הלקוח אלא מצויינים רק במספר. הם הונהגו כדי להגן הגנה הדוקה עוד יותר על הסוד הבנקאי, בפני הדלפות מצד עובדי הבנק. אך באמריקה נמתחת על סידור זה בקורת — כפי הנראה מתוך השקפה, שהודות לחשבונות כאלה יוכלו רמאים מכל המינים להפקיד את שללם בבנקים שווייציים באופן אלמוני ללא יכולת לפגוע בהם. גם חבר סוציאל־דמוקרטי של הפרלמנט השווייצי הצהיר בקשר לכך: „בגלל הסוד הבנקאי השווייצי מובאש ריחה של מדינתנו מבחינה מוסרית, והיא מבודדת במדיניות החוץ".

אולם למעשה, כך קבע הבנק „שווייצר קרדיטאנשטאלט", מקבלים הבנקים השווייציים הפקדות רק מאנשים שאת שמותיהם ומוצאם מכירים הם. כספים אלמוניים אינם מתקבלים, וחשבון־המספרים אינו מביסה איפוא אלמוניות כלפי הבנק. כל מה שמשיגים על ידו הוא שהזהות בעל החשבון ידועה רק לחוג מצומצם מאד של פקידי־בנק בכירים. תודות לכך יש בו לגבי הלקוח הגנה מוגברת מפני סכנת פגיעה בחובת השמירה על הסוד. אך מכל הבחינות המשפטיות אין הבדל בין חשבון־המספרים ובין החשבון הרגיל הרשום על שם.

אין לומר, כי מובטחת בשווייץ שמירה מוחלטת בכל התנאים על הסוד הבנקאי. כאשר גילוי הסוד מתחייב בגלל אינטרסים ציבוריים גבוהים יותר, מוטל על הבנקים, באופן עקרוני, למסור מידע. מובן שלא על הבנקים עצמם להחליט אם ומתי נוצרו תנאים המחייבים את גילוי הסוד הבנקאי. באופן עקרוני קשורים הם על־ידי חובת הדיסקרטיות, הם משוחררים ממנה רק כשהמערכת המשפטית השווייצית משחררת אותם ממנה באופן מפורש.

הסדרים חריגים כאלה קיימים בתחומים שונים. כך למשל יש בחוק האזרחי, בחוק המשפחה, בחוק הירושה ואף בחוק המסדיר פשיטות רגל, מקרים שבהם חייב הבנקאי למסור מידע. אך במרכז השאלות על גבולות החוק הבנקאי עומד החוק הפלילי וחוק המסים.

באשר לחוק הפלילי, מבטלת כרגיל החובה למסור עדות את חובתם של הבנקים לשמור סוד. אך חובתם להעיד מוגבלת מבחינות שונות. היא מצומצמת בעיקר למקרים כאלה שרשות בלתי־תלויה מגדירה אותם כפשעים (ברוח החוק הפלילי השווייצי). הערכת „דעת הקהל" אינה מספיקה בשום פנים כדי לבטל את הסוד הבנקאי. בהקשר זה אמר דובר של „שווייצר קרדיטאנשטאלט": „הבנקים השווייציים מסתגרים בפני חקירותיהם של בלשים פרטיים, רצונותיהם של העתונות הסנסציונית והסקרנותם [?] של סקרנים אחרים".

השתמטות ממסים

בעניינים פליליים חלה חובת הבנקים למסור מידע גם על מדינה צד שלישי ששווייץ מסייעת להם סיוע משפטי — אך בתנאים מסוימים. ראשית, העבירה שבקשר אליה מבקשים את העזרה, צריכה להיות בעלת אופי כזה שהיא בת־עונשין גם בשווייץ עצמה. שנית, אסור שהעזרה המבוקשת תסתור את העיקרון של היסוד של שווייץ באשר לחוק העמים. בהתאם להגבלות אלה לא מושיטה שווייץ סיוע משפטי במקרה של עבירות פוליטיות או במקרה עבירות כאלה שאין תובעים עליהן למשפט גם בשווייץ עצמה.

שאלה העולה פעם בפעם מחדש היא מה בדבר חובת הבנקים למסור מידע בקשר לעניינים הנוגעים לחוק המסים. התשובה על כך פשוטה: חוק המסים השווייצי מכיר בחובת השתיקה של הבנקאים. אמנם, שלטונות המסים רשאים לדרוש מן הנישום להמציא אישורים ואינפורמציה מן הבנק שלו, אך אין להם זכות לערוך פעולות חיפוש כלשהם. הדבר אסור על־פי החוק והבנקים לא רק זכאים אלא אף חייבים לסרב לפעולות כאלה.

כיוון שהסוד הבנקאי מובטח כלפי השלטונות בשווייץ עצמה, מובן שאותו עקרון צריך לחול על מדינה צד שלישי. על כן דוחים השלטונות השווייציים באופן עקרוני בקשות של מדינות זרות להגיש להם עזרה כשמדובר בעניינים פיסקליים. בגלל גישה זו כבר האשימה שווייץ לעתים קרובות שהיא מקילה במישור הבינלאומי על ההשתמטות ממסים. בקשר להאשמה זו כתב העתון „שווייצר פיננץ־צייטונג": „חובתה של כל מדינה ומדינה להנהיג סדר שיבטיח את האזרחים למלא את חובתם כלפי המדינה: אך האמצעים המתאימים לכך חייבים להיות שונים מארץ לארץ, לפי אופי העם וההיסטוריה".

ארונו של אוויטה והיסוסיו של פרון

מאת ריצ'ארד מאורר,
סופר „הארץ" בספרד

מדריד

בקומה השנייה של הבית במדריד בו חי הדיקטטור לשעבר חואן פרון מארגנטינה עם אשתו השלישית, עומד ארון מתים שבו מונחת גופתה המשומרת של אשתו השנייה.

לפני עשרים שנה מתה אוה פרון מסרטן בבואנוס איירס, בגיל 33. שלוש שנים אחרי זה הדיחה הפיכה צבאית את בעלה מן השלטון. פרון ברח ויצא לגלות עם כלבי הפודל הצרפתי האהוב עליו. היום הוא בן 76, בכושר גופני טוב ובעל שאיפות פוליטיות. הוא רוצה לשוב בנצחון לארגנטינה. בין על גלי מהפכה בין כתוצאה מנצחון מפליג בבחירות.

לאביב הבא נקבעו בארגנטינה בחירות כלליות, הראשונות מזה שמונה שנים ומשלטו הצבאית של הגנראל אלחנדרו לאנוסה ביטלה את האשמות נגד פרון והחזירה לו את זכויותיו האזרחיות, כך שיוכל להיות מועמד לנשיאות. בשגרירות ארגנטינה מחכה לו דרכון. פרון שוקל בזהירות את הבעד והנגד, את הסיכונים והסיכויים של שיבה לארץ מולדתו.

פולחן הקדושה המודרנית

אם ישנה, הלך אוויטה אחריה. אף במותה היא מוסיפה להיות בארגנטינה כסמל פוליטי. זכרה נערץ על־ידי ה„מרוסטאס", שהם שליש מציבור הבחורים. זוכרים אותה כבלונדית יפה בעלת שיער גולש, שנאומיה הוצבי הלהבות להגבת ההמונים. עניים, „חסרי־החולצה" סחפו את ההמונים.

כשמתה עבר על פני הארץ גל של הערצה והדרת־צער. קבוצת עובדים הגישו עצומות לאפיפיור ואז טיום ה־12 שימוניו עליה כעל קדושה. במשך ימים רבים נפתח שידור הרשות־הערב בהודעה: „השעה היא 8.25, הרגע בו עברה אוויטה פרון לתוך האלמוות". חבר פרלמנט פרוניסטי הציע בפרלמנט שכל ערב בשעה 8.25 יכובו בכל רחבי ארגנטינה האורות לכמה שניות, כדי לציין את מותה של אוויטה. הופיע שפע של מדליונים, פסלים, דיוקנאות, תקליטים של קולה, ביוגרפיות. רחובות, ערים ונהרות נקראו על שמה.

הוחל בעבודה על מאוזוליאון עצום בגובה 330 מטר ובמשקל 43,000 טונות, עם 14 מעליות כדי לקחת את האנשים למעלה. בינתיים נשמרה גופתה המחונטת של אוויטה בבניין הועד הפועל של ההסתדרות הלאומית של העובדים.

בירושי את הגוויה

אולם ב־1955 עפתה הממשלה הצבאית בהפיכות נגד פרון. אנדרטות שהוקמו לזכרה של אוויטה נהרסו על־ידי ההמונים. תמונות שלה סולקו ונאסרה הצגתן במקומות ציבוריים. בניית המאוזוליאון נפסקה. מה לעשות בארונה של אוויטה — היה לבעיה מדינית. לפי הוראות המשטר החדש הוחבא הארון במקום סתר. הועבר משם, הוחבא מחדש, ולבסוף הוצא בחשאי מן הארץ — תחילה למערב גרמניה, אחר כך לרומא, לבסוף לבית־קברות בצפון איטליה, שם הוסתרה הגוויה האמיתית של אוויטה למשך 16 שנה על־ידי השם „מריה מאגי, אלמנתו של מאגיורא".

אחר כך, ב־3 בספטמבר של השנה שעברה, עם רדת הלילה, הופיעה לפני ביתו של פרון במדריד עגלת מתים נושאת מספר איטלקי ומלווה שוטרים ספרדיים. מן העגלה הורד ארון מתים שחור והוכנס לתוך הבית. מכסה הארון נפתח בנוכחותם של פרון, אשתו איזבל והשגריר הארגנטיני.

השיער הבלונדי היה קצוץ קצרות במפרקה. ופאי הברכיים היו שבורים. היו חתכים בחלק העליון של הגוף ובפנים. אצבע אחת היתה חסרה — היא נקטעה שנים קודם לכן לצרכי זיהוי. אולם המראה הכללי היה דמוי־חיים במידה מפתיעה. פרון זיהה את אוויטה, אחר־כך חתם על קבלה שאותה מסר לשגריר.

מאז מותה לפני 20 שנה עברה אוויטה 16,000 ק"מ. עתה מונחת היא בארון מתים חדש עשוי עץ ארון המרופד במשי בצבע התכלת. היא מחכה בחדר־גג בשעה שפרון שוקל את הצעד הבא שלו — ושלה.

המזגן השקט

מזגן אמקור

המוצר הנבחר 1972

מיתרונות מזגן אמקור:

* פעולה שקטה ויעילה. * עיצוב מהודר.

* נסיון וידע של 17 שנה (עשרות אלפי מזגני אמקור מותקנים בדירות, חנויות, קיבוצים ומשרדים).

המפיצים: אמפא וסוחרים מורשים

מחצית ממזגני־אויר של אמקור מיוצאים לחו"ל

לי תמכור רק אמקור

אמפא שרות עם כל הלב!

מבצע ספר טוב 1000 פרסים

מועדים לשמחה

במבצע מיוחד של דן חסכון מתקיים, בין החוסכים, הגרלת של 1000 ערכות [?] בנות 5 ספרים שמחיר כל אחת 36 ל"י ממיטב הספרות לילדים, ספור ותרגום, מנוקדים ומצויירים, ספרים שזכו לשבחים והמלצות של מורים ומחנכים.

ישתתפו במבצע חוסכים שיביאו קופותיהם להרקה החל מה־12 בספטמבר 1972, כ"ב באלול תשל"ב ועד ל־29 בספטמבר 1972, כ"א בתשרי תשל"ג ובחשבונם (כולל ההרקה) 50 ל"י, לפחות. המביאים קופתם להרקה יקבלו בסניף הבנק גלוש השתתפות בהגרלה.

עכשיו הזמן להכרים חדשים להצטרף לדן חסכון

בנק הפועלים בע"מ

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עז' 3586/72

בענין: עזבון המנוח משה ויילר ז"ל אשר נפטר ביום 16.9.1963

ובענין המבקש: שמואל ויילר, ע"י ב"כ עו"ד י. בן־חיים מרח' בן יהודה 10 תל־אביב.

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בתיק הנ"ל, בקשה ליתן צו ירושה בעזבון המנוח הנ"ל. כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון והרוצה להתנגד לה, יגיש התנגדות להכרזה תוך ארבעה עשר יום מיום פרסום הודעה זו שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

חוק התכנון והבניה
מרחב תכנון מקומי, גבעתיים

בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, נתנת בזה הודעה כי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים החליטה בישיבתה מיום ב' י"ה באלול תשל"ב (28.8.72) להכין תכנית תבנית מס' 276 שנוי לתכנית המפורטת גב/98 ולתכנית המפורטת מס. גב/257.

ואלה הם השטחים הנכללים בתחום שנוי, בתכנית המוצעת:
גוש 6155.
חלקה 49 D.G

קובא קרייזמן
יושב ראש הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, גבעתיים
חדש תשרי תשל"ג (ספטמבר 1972)

הידעת כי

בסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.

ראה מודעה בעמוד 19

הארץ

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

בית־הספר ללימודי מוסמכים

לימודים מתקדמים בתל־אביב

הופיע קטלוג מקצועות הלימוד אשר ינתנו בתל־אביב בלימודי ערב.

המשתתפים בהם רשאים לגשת לבחינות ובנסיבות מסוימות יוכלו לזכות בהכרת לימודים אלה לקראת תואר המגיסטר.

הקטלוג נשלח לכל המהנדסים הרשומים, והעתקים נוספים ניתן לקבל במשרדי המדור.

ההרשמה לסמסטר א' תשל"ג תסתיים ביום חמישי 28.9.72.

קטלוג, פרטים והרשמה: הטכניון, המדור ללמודי חוץ, רחוב ליסין 14, טלפון 268126/7, 266992.

התראה* למבוטח שאינו שכיר!!

מועד תשלום דמי הביטוח חל ב־10 לחודש זה. אם תוך 10 ימים מיום פרסום ההתראה לא ישולמו דמי הביטוח, רשאי יהיה המוסד להגדיל את דמי הביטוח ב־20%.

תשלום דמי הביטוח במועד — מבטיח זכויותיך בבוא העת.

*) לפי סעיף 179 (א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח—1968.

המוסד לביטוח לאומי

המועצה הדתית לתל־אביב־יפו

ב"ה חודש תשרי תשל"ג

אגרת לתושבי העיר

אזרח יקר!

ימי אלול, שהם ימי הרחמים והסליחות, יש בהם תכונות וסגולות מיוחדות לתיקון המידות ולעשיית חשבון הנפש של היחיד ושל הציבור.

זוכים אנו להכנס בימים הקרובים לשנת ה־25 של מדינתנו, כשאור של ישע ופדות זורח ממנה לכל קצות תבל, וכולנו עדיין נרגשים ממסירות נפשם של בנינו היקרים, ששחררו, בעז"ה, בגבורה עילאית חלקים נרחבים של ארצנו הקדושה ופרצו מעלינו את טבעת ההסגר של אויבינו.

למרות כל האורות, מתגלים גם לעינינו צללים ובקיעים הגורמים לדאגה.

עדים אנו לצערנו להתגברות מעשי הפשע בקרבנו והתפשטות מכת הסמים בתוך חלקים שונים של הנוער. בד בבד, עובר על מדינתנו גל חמור של מתירנות, אשר תוצאותיו פריקת עול המוסר והצניעות והרס מסגרות משפחתיות.

אנו מודאגים מאד מהתופעה של התסיסה החברותית ומהגילויים של שנאה עצמית, המהווים סכנה לשלומה ובטחונה של מדינתנו.

לא נוכל להתעלם מהחרג הרב בכבישי הארץ, דבר שהפך למכת מדינה ומביא שכול, אלמנות ויתמות לבתים רבים בישראל.

מצב זה מחייב אותנו בחשבון נפש מקב ולמסקנה, כי כדי להגביר את רמתנו המוסרית, לטהר את האוירה ולשפר את המצב החברותי, רק דרך אחת בלבד לפנינו:

חיים יהודיים לפי רוח התורה והמסורה

על כן, ישתדל כל אחד להתקרב למאור שבתורה ולהתבשם מזיוה. בתי כנסת ובתי מדרש, מגדלי־האור שבתוכנו, חייבים לשמש מקום מרכזי לצעירים ובני נוער, לשם תפילה בצבור ולהשתתפות בשעורי תורה הנלמדים בהם בצוותא.

דרך בתי כנסת ובאמצעות השיבה לארחות היהדות נוכל להגיע לתיקון המידות, לשיפור הצניעות, להגברת האחדות בקרבנו ולחיזוק אהבת ישראל.

מי יתן, וייפקחו עיני כולנו ללכת במסילה ישרים ובדרך הטוב והאמת ונזכה להיות אור ומופת לכל העמים.

ניכתב ונחתם לשנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה והרמת קרן התורה וישראל.

פינחס שינמן
ראש המועצה הדתית לתל־אביב־יפו

רשות הגנים הלאומיים

בקרו בגן הלאומי ממשית (כורנוב)

בקרו בעיר הנבטית־ביזאנטית ממשית (כורנוב), על חומותיה העתיקות, רחובותיה, שתי הכנסיות עם רצפות הפסיפס שבהן, בית המרחץ, בנייני הציבור ובתי המגורים.

האתר נמצא 6 ק"מ מזרחית לדימונה, ונסלל אליו כביש גישה למכוניות, המסתעף מכביש באר־שבע—סדום.

במקום מוזיאון של מימצאי האתר ומזנון לרשות המבקרים.

האתר פתוח בכל ימות השנה
שעות הביקור: מ־08.00 עד 16.00

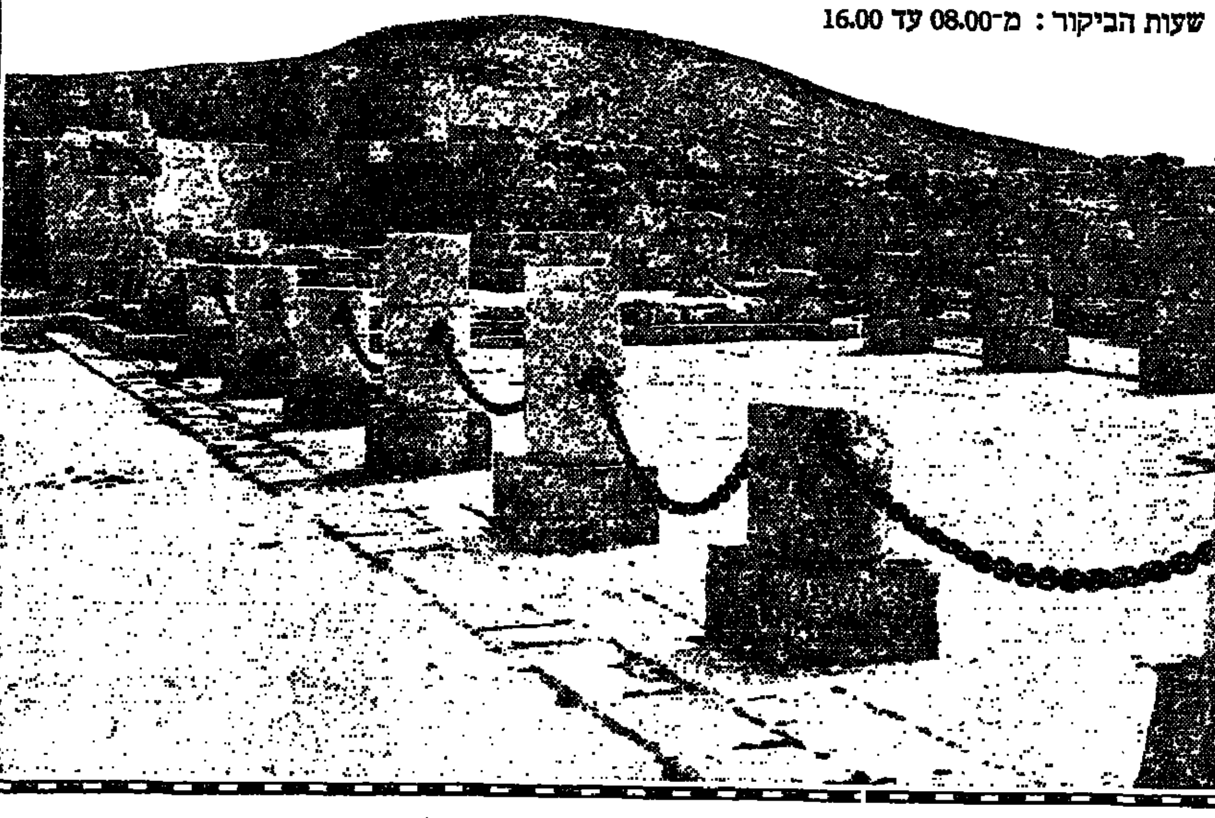

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

[illegible] אליאב

מלחמת־תרבות

עם מלאות מאה שנה לטביעת המושג „מלחמת־תרבות"

א.

„...הפרט, האדם הבודד במדינה ה־מודרנית עתיד להישחק בין כוחות אדירים, אשר לא תהיה לו שום שליטה בהם; ואפילו ידיעה כלשהי בטיבם של כוחות אלה ובטעמן של גזירות שתיגזרנה עליהם, אף זו תה־יה מעל ליכלתו של הפרט. כשם שהפועל מנוכר מפרי־עבודתו ובכך ממהותו כיוצר, כן האזרח מנוכר ממעמדו המהותי כאדם, הסופר (כנוכר) כאמן, והמאמין הרי הוא כמי שנשחק בין כוחות ההיאראר־כיה הכנסייתית, מנוכר מאלוהיו העומד בפני בוראו כגולה, כנוכרי. האדם בדין להיות זר לעצמו". דברים אלה, אשר נשתמרו בארכיונים ה־עשירים לתולדות הליבראליזם ה־אירופי, הושמעו בפגישה בין סופ־רים, אמנים, חוקרים ומורים במדעי הטבע הרוח והמדינאים, שנערכה בברלין לפני מאה שנה, בסתיו 1872. היותה זו פגישה של אינטלקטואלים ליבראליים, אשר זומנה כדי לדון בסוגיה שכותרתה „חירות ותרבות". במהלכה נשמעה פעמים מספר ה־דרישה למה שהוגדר: „מלחמה נגד שלטון הכנסייה"; „מאבק למען חו־פש־המחשבה"; „מאבק למען יצירה תרבותית חופשית". לאחר חדשים ספורים, בראשית שנת 1873, גוב־שו משפטים אלה ודומיהם לכינוי „מלחמת־תרבות" ובצורתו הסמאנ־טית הזאת נעשה כאן ועד היום מושג־מפתח בתיאור המתח שבין ה־דת ומוסדותיה, לרבות סמכותם ה־מטאפיסית, ובין החברה ומוסדותיה, לרבות סמכותם ההיסטורית.

כבר שנים אחדות לפני סתיו 1872 דן בשאלת „החירות והתרבות" רו־דולף פון גנייסט, מן המלומדים ה־חשובים בתחום מדעי המדינה וה־משפט, שתרם רבות להכנסת עקרון „מדינת־החוק" למערכת המושגים של האינטליגנציה המערבית. פון גנייסט המשיל את הסוגיה הזאת לאליפסה שבשני קצותיה ניצבים ערכים שונים, או אף מנוגדים, ו־אשר על אף השוני ביניהם הם נחו־צים לקיומה של מדינת־חוק, כלומר מדינה שמתקיימת בה החירות האנ־רחית בכוחם של סדר וחוק אשר מקו־יימים. בקצה אחד של אליפסה זו מצוי הרצון לשחרר את היחיד מן הסמכות הכפייתית של החברה, וב־קצה השני — הרצון לשחרר את ה־חברה ממה שכינה פון גנייסט: שרירות־הלב או האירראציונליות של היחיד. כפילות זו שבשאלה „החי־רות והתרבות" מאפיינת, לדבריו, סוגיה של דילמות נוספות. שחרור החברה מסמכותה הכפייתית של ה־מדינה מול שחרור המדינה מלחצים פארטיקולריסטיים מצד יחידים או קבוצות; שחרור הדת מן הסמכות הכפייתית של הכנסייה, מול שח־רור הכנסייה, או הדת המוסדית, מן ההשפעה המפוררת והמפלגת של אינדיבידואליסטים או כיתות דתיים; תפיסת החירות כשחרור מכוחות אי־ראציונליים מכאן, ותפיסתה כקבלת עולם של חוקים ומשפטים מכאן.

זמן קצר לאחר מכן, בחודשים ינואר ופברואר שנת 1873, נשמע המושג „מלחמת־תרבות" גם מעל בימת בית־הנבחרים הפרוסי. היה זה רודולף וירכוב, מן החוקרים ה־חשובים בתחום הרפואה וציר מ־טעם המפלגה הליבראלית השמא־לית, „מפלגת־הקידמה", אשר בנאו־מיו ב־17 ינואר 1873 וב־8 פברואר 1873 הכריז, כי מלחמת־התרבות היא מערכה שמתנהלת בשני מישורים:

בצורתה היא מדינית ואילו במשמ־עותה היא היסטורית־עקרונית. בצו־רתה החיצונית התבטאה מלחמת־התרבות במאבקיהם של ביסמארק ושל המפלגות הליבראליות, בשנות ה־70 של המאה הי"ט, להחליש את השפעתם של הקאתולים כדת, כמפ־לגה, כתנועת־פועלים וכן, כדבריהם, כגורם בין־לאומי שמרכזו ברומא, ושמתנכל בתחייה הלאומית והממ־לכתית של הקיסרות. מערכה מדינית זו, אף כי היתה עיקר בעיני ביס־מארק ומדינאים ליבראלים דוגמת פון בניגסן, הרי בעיני וירכוב ו־אינטלקטואלים רבים היתה צורה חיצונית של מערכה עקרונית יותר. ברוח דבריו של פון גנייסט קבעו גם וירכוב וההיסטוריון תיאודור מומזן, כי תכליתה של מלחמת־התרבות היא לשחרר את התרבות, את המחקר המדעי, את שיטת ה־איכות הלוגית או הגיונית, את החשיבה התבונית או את כושר־היצירה הכולל של האדם ממה שכי־נו סמכות הדת וריבונות הכנסייה.

ב.

במציאות המדינית של שנות ה־70, לבשה מגמה זו צורה של מאבק אלים, כפי שאף נקבע במפורש מ־ראש בפי וירכוב בעת הדיונים ה־פארלאמנטריים, כאשר הכריז, כי מוטב להקים „דיקטאטורה של מיני־סטרים" ובלבד שמלחמת־תרבות זו תביא לנצחון התרבות על הדת וה־כנסייה.

ואמנם, מסוף שנת 1871 ועד ל־חודש יוני שנת 1876 הנהיגה הקי־סרות, ובראשה מלכות פרוסיה, שו־רה של חוקים, תקנות וגזירות ב־מטרה להגביל, ואף לבטל, את השפ־עותיהם הפוליטיות הכלכליות, ה־חינוכיות והדתיות של הקאתולים. החלשת הקאתולים היתה נחוצה, כדברי פרידריך פאולסן, מאנשי־ההגות והחינוך החשובים בסופה של המאה הי"ט, כדי להעלות את רי־בונות המדינה על פני ריבונות ה־כנסייה. „...ואת בצורה טוטאלית, עד כי רצונו הפרטי של כל אזרח טוב לא יהיה כפוף לרצון־המדינה, כי אם זהה עם רצון־המדינה".

מדיניות זו הגיעה לשיאה בחודש מאי 1873, בהנהגת ביסמארק ובידי־כוח אדלברט פאלק שר־התרבות וה־דתות באותן שנים. פעילותם של מיסדרים, ובכללם הישועים, קהי־לות הלאצאריסטים, „קהילות רוח־הקודש" (Congregatio Sancti Spiritus) ו„חברת לב־הקודש" (Société du Sacre Coeur) נאסרה, מוסדו־תיהם (פרט לשירותים הרפואיים) נסגרו וחבריהם מקצתם גורשו מ־בתיהם או ממנזריהם, חלקם הוגלו וחלקם נאסרו בעוון „פעילות המתו־רה הזות אחדות האומה". הפיקוח על הכשרתם של מורים ואנשי כמו־רה ועל תכניות הלימודים וכן סמ־כויות הניהול והשיפוט הפנימי — כל אלה הועברו לידי המדינה. הונ־הגה צנזורה ממלכתית על דרשות, על ספרות עיון, חינוך ומחקר, וכן נאסר לדרוש בפרהסיה בענייני־די־מא פוליטיים, כשההכרעה לגבי אופ־יין הפוליטי או הבלתי־פוליטי של הדרשות נמסר לרשות המבצעת, ל־משטרה.

עד אמצע שנת 1875 נמצאו רבים מבין הבישופים מפוטרים מכהונתם; רבים מבין עורכי העתונים הקאתו־ליים הועמדו למשפט בשל נוסח דב־ריהם, כך נאמר, הפוגם באחדות האומה; חלק ניכר מן העתונים הללו נסגר ואלה שנותרו, נאלצו לבטא את עמדת השלטונות ובמקרה זה את עמדת הליבראלים. חיפושים בבתי־הם של אנשי־כמורה, של מדינאים או מחנכים קאתוליים, חקירות ב־משטרה, עקיבה ובילוש אחר פקי־די־ממשלה קאתוליים, ופיזור אוכלוסין אסיפות פומביות אשר עדיין הות־רו — אלה היו חלק בלתי־נפרד מן התמונה היום־יומית של מלחמת־התרבות. בריכוזים הקאתוליים אשר במדינות הריינוס, כגון בון, קלן, פאדרבורן, מינסטר, קובלנץ, מאינץ, וכן בחלק מערי פרוסיה המזרחית, הסיתו ליבראלים את האוכלוסיה ל־מעשי התפרעות נגד אנשי־הכמורה. נערים ביזו את מוריהם הקאתוליים, ומורים פרוטסטאנטים לא פעם הת־עללו בתלמידיהם הקאתוליים.

האינטלקטואלים הליבראלים, בי־ניהם היסטוריונים, פילולוגים, תי־אולוגים ואנשי מדעי־הטבע, ראו ב־מלחמה זו אמצעי מוסרי ויעיל גם יחד למה שכינו שחרור הלאום וה־קיסרות מן הפארטיקולריזם, מן ה־אינדיבידואליזם, והשגת אחדות לאומית עד למדרגה של אחידות רוחנית — על האזרח לראות במדי־נה, ולא בדת, את המסגרת שבה מגיעה רוח־האדם להודעתה העצמית, משמע לחירותה. בצורה פחות הגב־לית ובלשון עממית־פולמוסית קבע הפילוסוף אדוארד פון הארט־מן, כי הדת, ובכללה היהדות והקא־תוליות, אינה אלא כוח המשעבד את התרבות האנושית, וכל אמצעי מדיני או משטרתי, לרבות מה ש־הוא הגדיר „מלחמת השמדה ללא התחשבות" (Ein rücksichtsloser Vernichtungskampf) כשר ובלבד ש„התודעה המוסרית" תשוחרר מכב־לי הדת המטאפיסית.

התוצאה של שלב זה במלחמת־התרבות היתה הפוכה ממה שביס־מארק והליבראלים קיוו. עם התרפת הרדיפות, הכריזה מפלגת „המרכז" על מה שכינו חובת ההתנגדות ה־סבילה. בנאומיו של לודביג וינד־הורסט, מראשי ה„מרכז" מראשית שנת 1873, נאמר כי שום סרור לא יחליש את הקאתולים בסולידאריות הדתית הפוליטית שלהם; יתר על כן, כל מה ששיטת האלימות מצד הליבראלים משיגה היא „עוצמה כל־יכולה של המדינה" (Omnipotenz des Staates) מדיניות זו תביא לכך, הוסיף וינדהורסט, שיקום מש־טר אשר יכוון כל רגע מחייו של אדם, מלידתו ועד מותו. ממלכתיות טוטאלית זו הופכת את המדינה ל־מקור הצדק והמוסר, במקום ש־תהיה מסגרת לקיום ערכים אלה.

בכוחה של ביקורת זו על המשטר בימי מלחמת־התרבות, הצליחה הנ־הגת „המרכז" ללכד סביב מפלג־תם קאתולים מרוב השכבות המעמ־דות — מעבידים ועובדים, בעלי בתי־חרושת ופועלים, בעלי־אחוזות ואיכרים, סוחרים, בעלי־מלאכה, פקידים, בעלי מקצועות חפשיים, תי־אולוגים, אנשי ספרות ואמנות. ל־ביסמארק, כמדינאי שנון וכאיש ב־יד להעריך את כוחה המדיני של מסורת היסטורית ודתית, הגיע, כבר בשנת 1875, למסקנה כי מלחמת־התרבות אמנם השיגה את ההיפך ממה שביקשה להשיג, וכי אין ב־כוחו של משטר תקיף ואלים לכ־פות על הקאתולים תפיסה מדינית או תרבותית זרה להם. נוכח עליית הסוציאל־דמוקראטיה, העדיף ביס־מארק לסיים שלב זה של מלחמת־תרבות ולנצל את מעט התרומות שנותרו כמגנה לצרכי הזירה המדי־נית הבין־לאומית. בסוף שנות ה־70 הופסקה מלחמה זו, ובמקום משטר של הפרדה בין כנסייה למדינה ו־בין דת לחברה, הלכה והתגבשה ב־שנות ה־80 קואליציה חדשה ש־חוט־השדרה שלה היו המפלגות ה־דתיות, מבין הפרוטסטאנטים והקא־תולים כאחת.

ג.

עם דעיכת מלחמת־התרבות נגד הקאתולים, התלקחה מלחמה חדשה, דומה בצורתה המדינית לזו הראשו־נה הפוכה ממנה בתוכנה: מלחמתן של המפלגות הדתיות נגד הסוציאל־דמוקראטיה, ובדברי הפרוטסטאנטים השמרניים, „מלחמת־התרבות נפש־תה עכשיו למלחמת־הדת; מלחמה נגד השקפת־העולם המאטריאליס־טית, הנשענת על מדעי הטבע הפו־פולאריים, שבני־הנוער כה נלהבים מהם, דוגמת המאטריאליזם של קאר־ל פוגט והדארוויניזם של ארנסט האקל, ונגד השקפת־העולם של ה־מאטריאליזם ההיסטורי של מארכס ויהודים רבים נוספים בימינו".

במערכה חדשה זו, שנמשכה ב־מסגרותיה המדיניות־המשפטיות מ־שנת 1878 ועד לשנת 1890, היו ה־קאתולים מנרדפים לרודפים, ואילו הנרדפים היו אלה אשר עוד ברא־שית שנות ה־70 נמנו עם הרודפים ובכללם ליבראלים, סוציאליסטים, אתיאיסטים, לרבות אינטלקטואלים ויהודים לא מעטים.

ראשיתו של מפנה זה נעוצה עדיין במשבר הכלכלי והמוסרי שפקד עוד בשנות ה־70 הראשונות את אוס־טריה וגרמניה. ספקולציה בלתי־מרוסנת בבורסות בוינה ובברלין ומדיניות בלתי־שקולה מצד חברות־המניות החדשות, שקמו עם נצחון פרוסיה על צרפת בשנת 1870/1, הביאו חלקים ניכרים מבני המעמד הבינוני והבינוני הנמוך לכלל הת־רוששות כלכלית, לאי־יציבות חב־רתית ובכך גם לתחושת אי־בטחון לגבי העתיד. בני כפרים, אשר היג־רו לאזורים העירוניים, בחפשם מק־ורות־עבודה ויצרו את המרכזים ה־גדולים הראשונים בגרמניה של פרו־לטריון המוני. בעת ובעונה אחת צמחה שכבה חדשה של אינטלקטו־אלים אשר הזדהו עם האוכלוסיה שנפגעה מן המשבר, ואולי יותר מזאת נמשכו אחר חזון „מדינת־העתיד" (Zukunftstaat) של אוגוסט בבל, בחינת מרד נגד „מדינת המשטרה והשררה" (Polizeilicher Obrigkeitsstaat) בה דגלו השמרנים.

לאחר ועידת־גותה משנת 1875 זכתה תנועת־העבודה להשפעה הול־כת וגדלה בציבור, וכנגדה סברו ביסמארק והמפלגות הנוצריות, כי „הסוציאליזם הבין־לאומי שבו דוג־לת תנועת־הפועלים מהווה סכנה חמורה יותר לכוחות השמרניים, וב־כך גם לתנועה הלאומית, מאשר ה־קאתוליציזם שמרכזו ברומא". בכך נפתח שלב חדש בתולדות מלחמת־התרבות, אף הוא, כקודמו, בשני מישורים, במישור המדיני ובמישור הרעיוני.

המישור הראשון היה, בדומה ל־מלחמת־התרבות נגד הקאתולים, בעל אופי משפטי ותחיקתי; ואמנם כאן, במישור זה, זכרו הקאתולים היטב את מה שעבר עליהם בראשית שנות ה־70. והיו כאופקים יותר מ־חבריהם הפרוטסטאנטים. בשורה של חוקים, תקנות וגזירות, אשר נפת־חה ב„חוק־הסוציאליסטים" מיום 21 אוקטובר 1878, ונמשכה ונתפשטה במשך כל שנות ה־80, הוגבלו סו־ציאליסטים בחירויות אזרח שונות בטענה כי כוחם הפוליטי השפעתם החינוכית מהווים סכנה לבטחון ה־ציבור או לאחדות האומה והקיס־רות... [illegible] דה שהותרו פוצצו בכוח ולא פעם בחסות המשטרה. בתיקים הארכיונים של משרדי החינוך והמשפטים של כמה ממדינות גרמניה נשתמרו עדוי־יות מפורטות על הפיקוח הפוליטי ואף האישי־הפרטי שהופעל לגבי פקידי ממשלה שנחשדו בהשתייכות לתנועות השמאל. מקצתם של פעילים סוציאליסטים גורשו ממדינותיהם ואף הוגלו אל מחוץ לקיסרות; חו־פש העתונות הוגבל אם בכוחה של הצנזורה אם על ידי הגבלת זכות־ההפצה, עם על ידי סגירתם של כתבי־עת. עדויות מאלפות ביותר נשתמרו משיטות הפיקוח על מורים שנחשדו בנטייה לסוציאליזם או ב־השקפת־עולם מהפכנית, ובכלל אלה הוראות מפורטות מטעם המשטרה ומשרד המשפטים, כיצד „להבדיל בין השפעה חינוכית המטפחת גי־שה עצמאית מדי, בדלנית, כלפי ה־משטר והשלטון, להשפעה חינוכית המטפחת גישה משפחתית, אהבת המולדת, ונאמנות לאומה ולקיס־רות...".

ככל שנתחזקה השפעת הסוציאל־דמוקראטיה, לאו דווקא בקרב הפו־עלים, אלא בחוגי האינטליגנציה, אשר לגביהם גילו המפלגות הדתיות רגישות מיוחדת, כן גברו מאמציהם של הקאתולים והפרוטסטאנטים ל־היענות, ולו רק חלקית, לצרכים ה־סוציאליים של השכבות החברתיות הנצרכות. עוד בשנת 1864 יצא עמנואל פון קטלר, הבישוף של מאינץ ומראשוני תנועת־הפועלים הדתית הקאתולית, בקריאה נמרצת להמיר את ההטפה המסורתית בכנ־סייה למעשי צדקה וגמילות־חסדים בתפיסה מתקדמת של שינוי חברתי מתוכנן, שיטתי ומותאם לחברה ה־תעשייתית. ברוח זו, ומתוך התמוד־דות עם האסכולה של „הסוציאליס־טים הממלכתיים" דוגמת רודבירטוס וואגנר, ושל „הסוציאליסטים האקא־דמיים" דוגמת שמולר וברנטאנו, פיתח לאחר־מכן ציר ה„מרכז" פראנץ הינצה אסכולה שביקשה ל־הפגיש את הדיאלקטיקה של המאט־ריאליזם ההיסטורי עם הדיאלקטיקה של המשיחיות ההיסטורית הנוצרית (Heilsgeschichte): שני התולי־

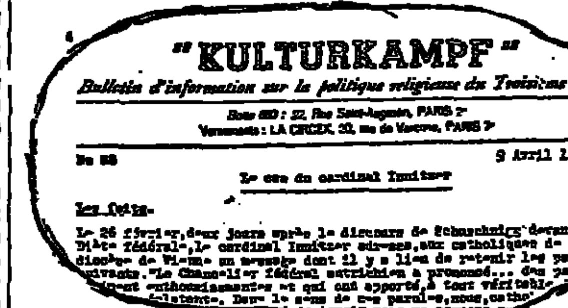

"KULTURKAMPF"

Bulletin d'information sur la politique religieuse du Troisième Reich

Boîte 680 : 22, Rue Saint-Augustin, PARIS 2e

Versements : LA CROIX, 20, rue de Vaucresson, PARIS 7e

No 88 — 9 Avril 1938

Le cas du cardinal Innitzer

Les faits

Le 26 février, deux jours après le discours de Schuschnigg devant la Diète fédérale, le cardinal Innitzer adressa aux catholiques de l'archidiocèse de Vienne un message dont il y a lieu de retenir les paroles suivantes. "Le Chancelier fédéral autrichien a prononcé... des paroles ... ment enthousiasmantes et qui ont apporté à tout véritable ... [illegible] jubilantes. Dans le sens de ces paroles, nous, catho[illegible]

כתב־העת „מלחמת־תרבות" בהוצאת תנועת ההתנגדות הנוצרית לנאצים. תנועה זו פעלה גם להצלת נרדפים ב„רייך השלישי" (מתוך ארכיון „מועצת הכנסיות העולמית, ז'נבה)

כים הללו בכוחם להביא גאולה ל־אדם: אם במתכונת המארכסיסטית, בחינת שחרור מכוחות חברתיים־כל־כליים המונעים מן היחיד לפתח תו־דעה עצמית ראציונלית וחפשית; אם במתכונת אבות־הכנסייה, בחינת שחרור מכוחות החטא המונעים את אורח „העיר השמימית" מלראות גם בה אספקלריה שבה משתקפת העיר השמימית.

כבר שנים מספר לפני שנתגבשה תפיסת הינצה, בשנות ה־80, הביאה פניה זו אל הבעיה הסוציאליסטית לתחיקה סוציאלית חדשה. במגמה להוציא את הרוח מכפרשי הסוציאל־דמוקראטיה ולהחליש את השפעתם על־ידי סיפוק חלק מצרכיהם הסו־ציאליים, בעיקר של עירים ופוע־לים, תיקנה ממשלת ביסמארק שו־רה של תקנות לביטוח סוציאלי ממ־לכתי, ביטוח רפואי שבו נושא ה־מעביד במחצית מדמי־הביטוח של העובד, ביטוח כנגד תאונות ומק־רי־נכות, ביטוח לעת זקנה ועוד. כל

קיוו המפלגות הדתיות לא רק להת־ליש את הסוציאל־דמוקראטיה, כי אם גם לחזק את סמכותה הריכוזית של המדינה, אשר ביקש להתאים את המדיניות הסוציאלית של הכנסייה למציאות המודרנית של החברה ה־תעשייתית, בין השאר מפני שיש לראות במדינה, ולא במהפכה, את המסגרת שבה מתגלים ומתגשמים חוק וסדר מקראיים.

תפיסה ממלכתית זו הוגדרה בפי קאתולים ופרוטסטאנטים גם יחד כמלחמת־תרבות חדשה, אלא שה־פעם אין זו מלחמה בין פרוטסטאנ־טים לקאתולים על רקע מדיני־לאו־מי, ואף לא מאבק מצד הליבראלים הרציונאליים נגד הדת הכנסייה, כי אם מלחמת הדת למען שחרור משלטון התרבות החילונית. בניהול מערכה זו נסתייעה הממשלה הרבה בכוחות פארלאמנטריים. עוד ברא־שיתו של מאבק זה, עם התקנת חוק־הסוציאליסטים, בשנת 1878, התלכדו צירים מטעם המפלגות ה־דתיות ומפלגת „הליבראלים הלאו־מיים" לגוש כללי שכונה „התאג־דות כלכלית־לאומית של הרייכס־טאג". גוש זה פעל למען חיסול המדיניות הליבראלית משנות ה־70, ובכך גם למען הנהגת מכסי־מגן של תוצרת־הארץ ולמען חיזוקן של ה־שכבות החברתיות המסורתיות וב־ראשם האיכרים, האומנים ובעלי־המלאכה, או מה שכונה: „החיית המבנה האורגאני, הטבעי, ההיסטו־רי של הלאום". האגף השמאלי של הליבראלים, מפלגת „הליבראלים ה־פרוגרסיביים", אשר משנת 1880 עמד תחת הנהגת לאסקר ובאמברגר, עדיין הוסיף לראות אפילו בביטוח סוציאלי ממלכתי התערבות בזכויות האדם והאזרח וחדירה לתחום חירו־תו האישית. אולם אלה נשארו ב־מיעוט, ולעומתם נעשתה המדיניות הממלכתית הריכוזית של המפלגות הכנסייתיות למדיניות השלטת בקי־סרות עד למהפכת ויימאר.

המישור השני, בו התגלתה מל־חמת־תרבות מחודשת זו נגד הסו־ציאליזם והליבראליזם ואף נגד ה־סמכות התבונתית שעליה בנויים ה־מדע והתרבות המודרניים, היה ה־מישור הרעיוני. בעוד שבשנות ה־70 התגוננו הקאתולים מפני המדי־נה, מתוך הסתמכות על עקרונות המשפט הטבעי וחרויות האדם ה־הומאניסטיות, הרי משנות ה־80 ו־אילך חזרו ונזקקו לתפיסה הכנסיי־תית המסורתית: המדינה אינה פרי של אמנה חברתית או ביטוי לקונ־צנזוס ציבורי; המדינה היא אחת המסגרות שבהן מתקיים הסדר הרו־חני שנטבע במעשה־הבריאה. אגר־רות השליח פאולוס אל הרומיים (י"ג), שאמנם „כל נפש תיכנע ל־גדולות הרשויות, כי אין רשות כי אם מאת האלוהים" נתפרשו מחדש, לא רק לצרכי חיזוק המשטר, ככתוב שם „המורדים ישאו בעוונם", אלא גם לחיזוק העקרון הדתי, הקובע כי גם הריבונות המדינית נובעת מן ה־השגחה. עקרון זה בא להדגיש כי אפילו בעניינים כבדיים, חילוניים לכאורה, אין האדם, לרבות המלך הקיסר ונבחרי־העם, יכולים לעשות דין לעצמם; לא הם המקור לסמכו־תם. כוח, עוצמה וריבונות, חוקים ומשפטים הדינים ותקנות וגזירות — כל אלה אינם ברשותו הבלעדית של האדם, כי אם בסמכותה של רשות על־אנושית, דתית. פרשנותם של

(הסוף בעמוד 17, טור 1)

אהרן שבתאי

הבנות

(מתוך פואימה)

1.

מכרתי בשמיטה
של המלה חידקים

חידקים לא חידק

חידקים משהו
קשור בקרקפית
בקבוק מוצר חלב

2.

ילדות ידעו
ליצר מאצטרבל חסידה

ילדה לא אוכלת
אכל שונה

לילדה יש אב
בעל בית קפה

אב בעל מכבסה
מחרבין

3.

התאהבתי בבתו של מנהל
מוסד הסתדרות חשוב: 'משען'.

התאהבתי בבת מנהל בית־ספר

אהבתי ילדה שאביה מת
משבץ לב במשחק טניס

אהבתי ילדה שראיתי שנה וחצי

כתתי נפגשה עם כתה שבאה לעבד
יום בקבוץ והתקים דיון ספרותי

אהבתי בבת אחת שתים או שלש בנות
מבית אלפא
הבנות צמודות לשלבים של מכונית משא
במגרש החניה של האמפיתאטרון בתל־
עדשים

4.

הטפניות
של ילדה

או הטפניות
של אשה

או רגל או תחת

של עצמך
של ילד
לא של ילדה

או אשה

5.

האידאל שלי

הוא בחורה
לבושה תחתונים

עושה איזו עבודת בית

בית השחי שלה לא מג[illegible]

אהבתי ילדה מרטיבה

אהבתי נערה עם
תפר
חלש ולא מפריע

(סימן נתוח)

6.

אהבה היא מגפה

אהבה היא מדע
מה אני שוה

בלי אהבה
החיים הם אידיוטיות

אני אוהב באמצעות
מודעות
ופעילות

אסיא

שני שירים

פס

מה זה היה? עוד לא ראיתי
ימים כאלה בעונה הזאת.
עוד אתמול קלע המרום שערותי
מקלעת כחול והזהב.
והיום הנה מבטו כאשה נעצבה
שנגלה לה בשערותיה
פס שיבה.

ופתאום רשבה מלא הכל.
כמו נמלא ערונה דמעות.
עת בצעדים של־קיץ בסילה,
חשה ממערב עינה
בבוא הסתו.

כתר

הרבה עינים נשקו את צוארך בצואר־ברבור
אשר האחרונה
ואין זה ממתיק את כאבי זה הכרוך.
מתרפק בתמירותך
על המים הירקים
מבסי הירק עליך.
כנסיך בסבך צפים וסחרת
אשר מחכה
לגלגל־צורה שלך.
אני מבחינה בהוד הליכותיך ובהבהרה,
כמוך אין נושא כתרו —
השמש על ראשך.
עת על רצפה צוננת
של יום־קיץ אחרון
לבן מנה מכל־מנה
הומק־לו.

תרגם: א. [illegible]

מתוך ספר־שירים „בתוך צ'יפאר" (רקד צפוני), [illegible] אלה בהוצאת „המנורה" בתל־אביב.
המשוררת א ס י א, תושבת ירושלים, היא [illegible] ועלתה לארץ בראשית [illegible] אחרי קום המדינה.

אליעזר ליבנה

הכתובת על הקיר

(איומים בתת-מודע של יהודים אמריקאים)

הרומאן האחרון של ברנארד מל־מוד, „הדיירים"(*), עולה, מבחינה אמנותית, על יצירותיהם של סופרים יהודים־אמריקאים אחרים; אולם לא זו הסיבה שגרמה לי שאקראנו ב־נשימה עצורה ואכתוב עליו. אם בצורה יצירה, שבה מבטא יחיד מ־הרהורי־לבו הנסתרים על קיבוץ גדול — הריהי לפנינו. האלמנטים הסוריאליסטים ברומאן זה יפים ל־ייצוגה של חוויה קולקטיבית, וכן גם הטעסוס בין הלום הדמיונות־כביים לבין מציאות הקינה.

רקע הרומאן הוא בטולי הריא־ליה הניו־יורקית. בבית עזוב, ה־נועד להריסה, שדירותיו השוממות שורצות עכברושים תוהמה, מתגור־רים שני סופרים — יהודי וכושי. היהודי בחדר היהודי בבית הבלהות, אך אינו רוצה לצאת ממנו, מחשש שמא יפגע הדבר ברומאן שהוא עמל עליו בכתיבתו. באחד הימים מגלה היהודי בדירה של אותו בית סופר כושי, השקוע בכתיבתו, נואש ממנה וחוזר אליה. הרומאן הוא עימות בין השניים. שאר הדמויות — בעל־הבית היהודי הבהול על כספו וכב־קי רחמים על נשמתו, פילגשו ה־יהודיה של הסופר הכושי, חבו־רת כושים מפכילים ומשכילים ל־מחצה — ורבם צלליות־מלוות ב־הצגה הטראגדיה המתחוללת בין ה־שניים.

דבקותם של סופרים יהודים אמ־ריקאיים בדמויות כושיות אופיינית וראויה לבדיקה. כה גם שבסיפורו של מלמוד מהווה המגע בין היהודי והכושי את נושא היצירה, מתחלי־תה עד סופה. אופיו היהודי־הכושי של הסיפור מתבטא לא רק בגיבוריו, אלא גם בלשונו. ביטויים אידישאיים, ויותר מהם עגה כושית, ממלאים את־הן. אינני יודע, כיצד נתפסת הע־רובה לסוגיה זו בתחושתו של קורא אמריקאי (שאינו יהודי ואינו כושי). היא לא הוסיפה להנאתי, ולא חשתי בה כלכוכו. האלמנטים הכושיים סיפקו את סקרנותי כלפי חוויה זרה, אולם הביטויים האידישאיים — הע־רובה של סנטימנטליות עייפה וריש־שול דביק — דחוני בעליבותם.

הסיפור נפתח במאמציו של לאסאר היהודי להבין את עולמו של ספיר־מינג הכושי ולסייע לכתיבתו. סי־פורי ספירמינג מושרשים בתוהו ה־כושי במאגאלופוליס האמריקאי — מהרזות־איומים של התפוררות מש־פחה וילדות אפלה, שכרות וסמים, אכזבות־ציוניזם מיני זונות, דכאון נפשי כרקע ואלימות מפעפעת כ־נהג. בקרקע זו עולה שנאה תהומית והשוקה רציחה, הנדבקות לכל גי־רוי ומכוונות לרוב, בייחוד אצל המשכילים־למחצה הפעילים, כלפי האיש הלבן. הן מתמקדות ביהודי וב„ציוני", ההופך סמל מרוכז של הלבן האשם. עד שהוזכר מתמצה ביחסיהם של לאסאר וספירמינג, עוברים הללו שלבים אחדים, וכל שלב הוא מוקד־הבערה.

המגע בין שני „הדיירים" ראשיתו במהמה. לאסאר מסיים את פגישת־הה־כרות בהושטת־יד, ספירמינג משאיר את היד תלויה באוויר. הסופר היהו־די מלווה את התקרית בהסבר פסיכו־לוגיסטי. בשיחה ראשונה רומזות ה־אותות. הכושי מפליט מאחורי גבו של בעל־הבית: „יהודי מתועב, סחטן בשכונות־עוני"; לאסאר מעיר: „ה־אינך יודע, שגם אני יהודי ?" ספיר־מינג מגיב: „קבעתי עובדה כלכ־לית". „ואני קבעתי עובדה אישית", משלים לאסאר.

במסיבת חשיש מתגלה הצפון ב־לב. החשיש משפיע על השניים ב־דרך שונה מאד. לאסאר מפליג ב־שבחי האמנות, והמלה „אמנות" חו־זרת בשטף דיבורו. ספירמינג מגיב בועט: „אל תהם אותי במלה יה־דותית זו, אל תרשם אותי בשרשך... אני יודע, אתה מתכוון לגזול ממני את גבורתי. היהודים רוצים להשאי־רנו רפויים כדי שיוכלו להשתלט על הכול... הבחורות היהודיות הן זונות ומכוונות לפתותנו להימול, הרופאים היהודיים מבצעים את המלאכה. אתם חוששים שניקח לידינו את הארץ ה־ארוכה הזאת ונשמיד אתכם... יהודי שנימול למען פילגשו היהודיה אי־בד את כוח־זכרותו... אל תנסה את הסיגופת הזאת עלי, מכוער יהודי... „והמחבר מסיים את חוויית החשיש בהתפייטות שירית. הכושי לוחש ל־עצמו: „אטיל פצצה גרעינית בורק לבן ראשון שיזדמן בדרכי".

ההתנסות באש־החשיש כאילו פגה. העימות הבא מתרחש מתוך פכחון. הנושא חיוני לשניהם — הכתיבה הספרותית; העניין — סיפוריו ה־בלתי־מודפסים של ספירמינג. הכושי מבקש מעמיתו היהודי, שיקרא, יביע דעה, ייעץ עצה. מה לקוי בכתבי ? מדוע אין מפרסמים אותם, הוא עצ־מו אינו מוצא בהם סיפוק ? שניהם ניגשים לבדיקה המשותפת בחששות כבדים. לאסאר, משום שהקריאה ב־כתבי עמיתו תגזול ממנו המוקדש כולו לסיום ספרו. ספירמינג, משום שרצונו להסתייע בסופר היהודי מעורב באי־אמון עמוק אליו: „אני שונא את הצואה שבכתיבת הלבנים על השחורים"; אשה כושית בסיפורו של הסופר היהודי נראית לו „כלב־נה צבועה שחור".

סיפורי ספירמינג רובם אוטוביו־גראפיה מסווית. ילד כושי, שמט־פכהו ללבנים כה מוזנעת דמיונות ריסוקם („זוחל צל אשכים") כה מוחשיים, שכגור עיניו בראותו לבן „סיפוסי", מחשש שמא תתגלה בוזו

ברנארד מלמוד

תשוקתו. חייו של צייר כושי הבט־תבכים כשהוא „באלך להכיר את ה־שנאה העצמית המפעפעת ברי ומרי־בה את שנאתו הזיונגיה. הדבר ער־לה בו כמדהבת־פתע „לאחר שריסק כמעט עד מוות ידידה כושית, בחשד שמא שכבה עם לבן". ההכרה החד־שה אינה הופכת לשחרור פנימי.

משבר היוצר בא, לאחר שהצעיר נעצר עקב כרכרה: מעשים פליליים: „אילו לא צבועי, הייתי הורג ב־ש־הרי". המאבק מתגלה כבריכה בלתי־נפיה, מעין סובלימאציה־כפית. ב־בית־הסוהר נדוף הצעיר הכושי לק־רוא וללמוד, וכאן מכיר את ייעודו הספרותי, כמבשר ל„הפכה הגד־שיה". השוקת הרבה מתהלכת ב־דפוסים כפרוהיים: „הפיכה סיפור־רים — הבינה בעיר־דוה, ארבעה כושים, אחד לבן".

לאסאר מזדעזע מהקריאה, ורוצה לסייע כאדם לרעהו וכסופר לעמיתו. הוא מפנה את תשומת לבו של ספירמינג לאי־השתלטות על ה־חומר, לליקויי המבנה, להעדר משמ־עת עצמית, לדפיון הצורה הספ־רותית. ספירמינג מתפרץ: „זהו ספר שחור ואינך מבין בו דבר. סי־פורת לבנה וסיפורת שחורה אינן זהות, אינן יכולות להיות זהות... לעולם. אין אוניברסליות... אני מר־גיש אחרת ממך... איך תוכל להבין, אם המוח כלך לבן ?" לאסאר משיב, שדווקא יצירותיו של ספירמינג מבטאות לצלם־תנודות הכושי: „אינך יכול לבטל את קיומה של אוניברסליות אנושית... ואם מדברים באמנות, הצורה מחייבת...".

כאן פוגע הסופר היהודי, בלי דעת, בציפור־נפשו (או בפצעו העמוק) של הכושי. הנכבתי אליכם: „הא־מנות יכולה לנשק לי בתחת... אני, האיש השחור — זו האמנות. ה־צ ו ר ה כלי זה אני־עצמי... ניסוחי עשוה יהודים מהמכמים (מילים) וכולם דחו את ספרי, כי פוחדים ממה שהוא אומר... אנחנו עם־הע־תיד; ואם הלבנים ינסו לעצור אות־נו, נחתוך להם את הצואר..." וזהו היעוד של כתיבתי... אני כותב אמ־נות שחורה. אם אוכל ללמוד מכם לעשות אותה מסופרת יותר כ א ד ם ש ח ו ר ... רק למטרה זו אלמדי". לאסאר מעיר, ומייד מתחרט על אמי־רתו: „נושא וצורה אינם ניתנים ל־הפרדה", וכאן מאבד הכושי את עשת־נותיו ומוזרק את הדלת. כעבור ימים אחדים חוזר ספירמינג לדיר־תו של לאסאר, מבקשו שימשיך ב־קריאה, אך יימנע מלדבר על ליקויי צורה: „רצוני השהזת את הצאצה שהיתה לי מכבידתי".

הקרע הסופי, אלים ורווי־אימה, בא עם התקרבותו של לאסאר ל־ידידתו היהודיה של ספירמינג, אי־רין, המשתוקקת במספר קווים כלי־ליים: שחקנית סולית, שרבות כמו־תה האי מצויות בניו־יורק, שאינה בררנית ביותר לגבי מחזריה. היא אמנם נתונה בטיפול פסיכואנאליסטי אך לא ברור מה הוא נותן לה, חוץ מהזדמנות להסיח את לבה המבוהל. ספירמינג, במסירותו הקנאית ל„מה־פכה הכושית" ולספרות, נוסך בה התועה בטחון, והיא מנסה להישען עליו. אולם הוא אינו רואה את יחסי־הם כדרך שהיא רואה אותם. „כאשר בהרו בוער" הוא בא אליה, אך נמנע להיראות עם הידידה הלבנה, שמא תיפגע יוקרתו בעיני האקטיביסטים השחורים. עם התקרבותה ללאסאר מתאהבת אירין, כאילו נבריאה בנפשה ומתכוננת להינשא לו. אך היא חוששת מתגובתו של ספירמינג, שיראה בהתנהגותה הוכחה נוספת למזימה הלבנה להשפיל את הכושי. לאסאר תר, כתביעת השעה להיפרד מעמיתו הכושי ולהסתלק מבית־הבלהות, פגישותיהם נעשות נרגזות יותר ויותר. הוא יודע, שאינו יכול לעזור לכושי, הוא רואה בו את מ־קור הבקרות הספרותית שירדה עליו: „לאסאר, אתה מנסה לרצוח את כתי־בתי השחורה, בהיותך שאתה מעונ־יין ב צ ו ר ה המהוצבת שלך. האמת היא, אתה מוכר כמה שאני בא לכ־תוב — שהשחורים חייבים להכל אהבם על שהרמכם את חייהו... אז, איזה צבוע עלוב אני לבקש מ־יהודון עצה, איך להביע את יצירת־הנפש שלי. בעצם קריאתו הוא מש־חית אותה".

בנסיבות אלו נערך מיפגש־האי־מה. ספירמינג מופיע אצל היהודי ומודיעו שהחליט להסתלק מהכתי־בה. מעתה יתמסר לפעולה ממשית למען אחיו השחורים. לאסאר, ה־פסיכולוג המתוסכל, רואה את הרגע מתאים לספר לעמיתו על יחסיו עם אירין. כאן באה ההתפוצצות. צע־קה איומה פורצת מפי הכושי, הוא מטיח ראשו בקיר ואחזו בלאסאר להטילו דרך החלון למטה אל ה־רחוב. המאבק בין השנים היה מס־תיים ברצח, אולי ברצח הדדי, לולא הודבק באקראי בעל־הבית. אך ספיר־מינג נוקם נקמה: הוא וחבריו פורצים לדירת היהודי ושורפים את כל כתבי־היד של הרומאן שעליו עמל שבע שנים. חבריו מאיצים בו: „הוא גנב את פילגשתך... פגע ב־היהמין הקיקינים שלך ובמקצוע־חיך... אותו הם כאילו אומה מסורס, הלא כך די על קירות החדר השרוף נמצאה כתובת שחורה: „המהפכה היא האמנות, לא הצורה־הצואה. אני הצורה הנבורה".

לאסאר המוכה חוזר למטה לכ־תוב את הרומאן מחדש, מקרעי זכ־רונות ופתקאות. הסופר הכושי נע־לם, אך מזמן לזמן מבקר בבית ה־עזוב ועובר בו. לאסאר אוחזו פחדים, ובכל שהם מעורפלים, כן הם איומים יותר. הוא חושש מספירמינג ועדיין נמשך אליו. המבא יהפיצו ? בפחי־ ואשפה ברחוב מוצא לאסאר סיוטה של מכתבי החדשים של הכושי. סיפור אחד מכונה „גולדברג מסתלק מהאר־למי". תכנו — אקטיביסטים כושים רוצחים בעל־בית יהודי רודף־בצע, מרשישים את גופתו, ופורצים לבית־כנסת והופכים אותו למסגד. סיפור שני — שממנו הוא מוצא שתים־עשרה נוסחאות — קרוי „הפוגרום הראשון בארצות־הברית".

והרי מקצת תיאוריו:

„אנשי־גרילה שחורים... מחליטים שפוגרום יסייע ליעודה של המהפ־כה... הם חוסמים גוש־בניינים ב־רובע עסקים (בניו־יורק)... ובעזרת רשימות מוכנות תופסים את בעלי החנויות המשודדים משני צדי ה־רחוב. כל ציוני, זכר, נקבה והשאר... אינם מבזבזים זמנם לריק נוסח־היטלר, אינם עוברים הלהטה־ראווה, אינם סופים את הניונים לשפשף מדרכות, אינם מטילים בפרצופיהם גללי־כלבים... הם עובדים מהר, מש־עינים אותם לקיר ומחסלים ביריות".

*

הרומאן של לאסאר הם הולדותיו של סופר. המוטו שלו מ„המלך ליר" לשקספיר: „מי יוכל לאמר לי, מי אני ?" יצירתו של מלמוד היא סי־פור על סופר הכותב על סופר. חר־טסני, שלולהם שואלים עדיין את השאלה שהאיש לא ישיב להם, אלא התשובה תפרוץ מבפנים.

* Bernard Malamud: The Tenants. Eyre Methuen, 1972.

אהוד בן עזר / [illegible] קדומים

מות גיבורים לפאולה ואליש

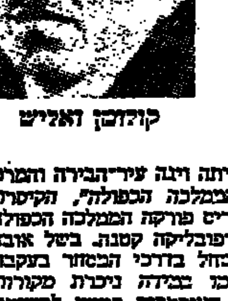

קולומן ואליש

לפני מלחמת־העולם הראשונה היתה וינה עיר־הבירה והמרכז המדיני, הכלכלי והתרבותי של „הממלכה הכפולה", הקיסרות ההאבסבורגית. בוועידת השלום בפאריס פורקה הממלכה הכפולה, וחלק ממנה — אוסטריה — היתה לרפובליקה קטנה. בשל אובדן השטחים הנרחבים ובשל השיבוש שחל בדרכי הסחר בעקבות הקמת חומות־המכס בעולם, נתמעטו במידה ניכרת מקורות־הקיום של האוסטרים. אף שהגיעו האוסטרים כמעט לפשיטת־רגל מבחינה כלכלית, עשו נסיון נועז ומבריק, בהנהגת ממשלתם הסוציאליסטית־המארכסיסטית, לחדש את החיים הכלכליים על בסיס איתן. התכנית הסוציאליסטית לשיכון בוינה משכה אליה תשומת־לב מרובה, אפילו בארצות־הברית. האנטי־קלריקליות של הסוציאליסטים־המארכסיסטים סיבך אותם בסכסוכים ובתקלות עם מפלגת הנוצרים־הסוציאליסטים, כשהגיעה זו לשלטון. בהנ־הגת הקאנצלר אנגלברט דולפוס (1932) כוננו הנוצרים־הסוצי־אליסטים משטר דיקטאטורה (1934), שדיכא, תוך שפיכות דמים, את הסוציאליסטים־המארכסיסטים.

זהו, בקיצור, הרקע ההיסטורי לספרה הביוגראפי של פאולה ואליש, המספר על חיי בעלה קולומן ואליש. קולומן היה ממנהיגי הסוציאליסטים האוסטריים השוצבונד („ברית ההגנה", ההתאגדות ההגנה של פועלי אוסטריה). הוא נולד ב־1889 בעיירה לוגוס (לוגוי) שישבו בה יחד רומנים, הונגרים וגרמנים. בגיל צעיר הוכרח להפסיק את לימודיו והיה שוליה של בנאים, ובנעוריו היה פעיל בתנועת הפועלים. כר נרחב לפעולותיו היתה העיר השניה בגדלה בהונגריה, שגדין, עיר הפאפריקה ההונ־גרית המפורסמת, שם יש, כמסופר, שווקים, שבהם אותה כאילו טובע בימים אדומים של פאפריקה. בעיר זו גם התגייס לעבודת הצבא, הזמן קצר לאחר שחורר משירות־החובה פרצה מלחמת־העולם הראשונה ושוב נקרא לשירות. במשך כל תקופת שירותו הצבאי המשיך בפעילותו המפלגתית הסוציאליסטית, ובעטיה אף הגיע למשפט צבאי ועמד בסכנת מוות. עם תום המלחמה, הוא שוב נמצא בשגדין ולוקח חלק, כמנהיג, במהפכה והתוגרה של בלה קון ב־1918. הוא נאבק עם הקומוניסטים בראשותו של ראקושי — ועם מפלגות הימין בראשותו של הורטי, אשר הפילו עד מהרה את ממשלת־המועצות, הבריחו את בלה קון ושברו את „החזית האדומה".

ואליש בורח עם אשתו, ועל כל אחד מהם עוברות תלאות קשות. הם מגיעים למאריבור, לפנים מארבורג אשר בשטיירמרק, שלפני המלחמה היתה חלק מהקיסרות האוסטרית ועתה היא שייכת ליוגוסלאביה. גם שם הם פותחים בפעילות מפלגתית סוציאליסטית ערה, ושוב נכשלים, עקב פרובוקאציות של הקו־מוניסטים, המסיתים את הפועלים לשביתות ופרעות־סיכול, כדי לעורר את המצב הכללי. ושוב בורחים בני הזוג, הפעם לאוסטריה, וממשיכים בפעולתם. הפעם מתמנה ואליש למזכיר המפלגה הסוציאליסטית בברוק על נהר מור, עיר תעשייה ומרובת בתי־חרושת־ברזל. אלה הן השנים שבהן עולה כוח הפאשיסטים של ההיימווהר („הגנת המולדת", ההתאגדות הצבאית של הרי־אקציה באוסטריה). הפרובוקאציות של הקומוניסטים מכאן ושל הפאשיסטים מכאן מתגברות, ועם עלות דולפוס לשלטון, נעלם שלטון החוק באוסטריה. במארס 1933 מפזר דולפוס את הפארלמנט. שלושה ימים ושלושה לילות מחכים הפועלים וחברי השוצבונד בכל רחבי אוסטריה לאות לצאת לקרב, ואולם הם מאחרים את המועד. ואליש סבור שיש לצאת למלחמה בטרם יתחזק הפאשיזם ולא יוכלו עוד להכותו, אולם מנהיגי המפלגה הסוציאליסטית בוינה עדיין מקווים למשא־ומתן. שעת הכושר עוברת. באפריל פורק השוצבונד הרפובליקני, השלטונות החלו בחיפושי נשק, ואילו ההתאגדויות הפאשיסטיות קיבלו נשק בעזרת הממשלה. באוקטובר, בפברואר 1934, פורצת שביתה כללית של פועלי ברוק, אשר מתפתחת לקרבות מרים, הנמשכים כמה ימים, בין חברי השוצבונד ובין אנשי ההיימווהר וכוחות הממשלה. השביתה והמרד נכשלים, ושוב בורחים ואליש ואשתו עם קומץ ידידים נאמנים, ולאחר מרדף של כמה ימים, שבהם מבקש ואליש להתאבד ברגע של חולשה, הם נתפסים.

ב־17 לפברואר 1934, במשפט מהיר, נגזר פסק־דין מוות על ואליש, וזאת לפי בקשתו המיוחדת של קאנצלר המדינה דולפוס. עוד באותו לילה נתלה קולומן ואליש. אשתו, שהיתה אסורה עמו באותו בית־סוהר, מספרת על פרידתה האחרונה ממנו:

„הובאתי לתא מספר 6 וראיתי את בעלי עומד באמצע החדר הקטן, אחר ישב על כסא ובכה. כהרף־עין עמדתי דום, אחר־כן חלף ברק במוחי: להיפרד! עמדתי ורוחי בל עמי — בעיתי — ואחר־כן צעקתי לאחי: 'הגד כי לא אמת הדבר הזה! הגד! הגידה!' אך הוא נאנח בבכי: 'כן, להאבנבח. — עתה לקחני קולומן בזרועותיו ודיבר אלי בקול מיטיב ורך: 'סקס, סקס! היית תמיד אשתי האמיצה, תמיד התגאיתי בך! רבות עבר עליך בגללי, אך את אשה־כוכב התא מוכרחה להיות אמיצה עוד הפעם האחת! או אולי תיכבר והיי ודעה ביכים האלה? אולי?' — כאלני בקול העקף ורים ראשי לעומתו. 'לא!' — עיניו ואורחו כל כוחי להיות חזקה. 'הכה!' — אמר קולומן — 'גם אני אחפוץ להיות, עוד רבים כי יצר־הביצים, עוד אחפוץ להילחם, אך עלי למות. את העם־עמי, לך אפקיד את הרב המלהבת, הוסיפי והילחמי לגאולת־הפרולטאריאט!' ...ובאחרונה אמר — 'אודך על אשר עבר עליך עמי ובגללי ובייחוד על אשר עצרתני להתאבד בירידה בסוכת־הקש! כן יכולתי לזכר באזני האנשים האלה כמה דברים אשר לא יעבטו להם ולהביא אתהן קרבן לפרולטאריאט — קודשים לכבן הפרולטאריאט. — — —

„על השולחן עמד בקבוק עם כריסתה ובקבוקיין. קולומן מזג שלושת רבעי מים ורבע יין ושתה. פנה פנה אלי. בשקט, הלוך ושוק, פניו, צוארו, ידיו — גם הוא שקט, לחץ ידו הוציאני חרש מעבר לדלת. רציתי — הייתי כברתה, כוכבה! — למלא בקשתו האחרונה, לא צעקתי, לא הצבעתי הנה בפני. הוסבתי לתא מספר 2. המשה התגלגלו וידיו על לחיי. כיבהו אמר כחולה גוה: 'אל תבכי! הלא צפירה את הכלכלי להינשא!' הוא אמר בקול רם, ואל נכון שמע גם קולומן את דבריו.

„שמעתי כי קולומן נפרד אחרי־כן מעם חבריו בבדוק והשמעתי כי כשלוותו ועוז־נפשו בכפת המכסה, כן היתה שלוותו ועוז־נפשו בבואו להרג. — בכל העיר לא נמצא חרש־עצים או נגר, אשר יאבה להעמיד את התליה. אסירים הוכרחו לפנות את השלג בחצר, לחפור בור ולהקרע הבנדה. אך גם זאת סיפרו לי — הם, הודיעוני כל קטנה וגדולה — כי התליין, וקבצ הוידאי שפיצר, אמר ההייבי עד אוני־רים בבתי־הברית, כי יהלה את ואליש, אמר קצה אחרת אחרי מות בעלי, כאשר הגעויה הושבה בארון, בקינה־לנג: 'אבל אצלך, אדון ואליש, היה לי הצבוע מיוחד!'

„קולומן מת מות־גיבורים. בבניין של בית־המשפט היו כמה מאות חברי שוצבונד אסורים. הם יכלו לראות מחלונו האיתם את אשר יעשה בחצר, שהיה מואר באור־פנסים. קולומן צעד און לתליה. כאשר הושמה העניבה על צוארו קרא:

— 'יחי הסוציאלדמוקראטיה! הידד! חופש!' (עמ' 158־160).

כעבור חמישה חדשים, ב־25 ליולי 1934, הוכברו האנ־שים, שנתפתו לתעמולה הנאצית, ורצחו את דולפוס. הם ביקשו לצרף את אוסטריה לצורה שהכשיה להם היטלר. אי־הצלחתם להשתלט על אוסטריה נבעה בחלקה מהתנגדותו של מוסוליני, שריכז צבא על הגבול האוסטרי־איטלקי. ב־1938 לא התנגד עוד מוסוליני, ואוסטריה סופחה לגרמניה.

פאולה ואליש: מות גיבורים. תרגם ד. שטוק. הוצאת המרכז לנוער של הסתדרות העובדים בארץ־ישראל. תל־אביב. תרצ"ה, 1935. ספרית המרכז לנוער, חוברת י"ג. 160 עמ'.

העורך: אברהם יבין

רן שחורי

שלושה ציירים

(גלריה צ'ברינסקי, ת"א)

חנה זיידנברג, אנוש חומסקי ו־נפתלי לנסברג משתדלים ליצור ב־שפה אמנותית של שנות ה־50 וה־60. בבדיהם שולטים כשטחי צבע נקיים (באקריליק) והחיתוך הקר ו־הגיאומטרי, אולם, עבודותיהם לוקות בנטיה לקלישאות צבעוניות פשטניות, ללא הוכחת רגישות וכושר־

בהם עושר רב, רגישות מעודנת ו־עוצמה. כאן הכול רודד וחוסר את מימד התיחכום, שהוא המציוּתה של האומנות החדשה. הופעה דומה ב־רלסת גם בקולודיים של אנוש חומ־סקי. הוא מנסה לעמת מירקמים חר־פשיים, העשוים במשיכות־מכחול חר־פשיות וקטעי קולאז' עם צורות גי־

חנה זיידנברג: ציור

המצאה כלשהי בשימוש בצבע וב־הזור־יכולת להגיע לביטוי בעל גוון אישי מובהק. לכן ראיית התערוכה כמכלול מכבד העבודות — כהגד־לה של רפרודוקציות.

חומר השליטה בצבע מתבטא בפת־רונות הקלים של „התאמת צבעים" — ביצירת מירקמים בצבעים לצין התואמים זה את זה, העושים את ה־עבודות לאלגנטיות ולקשטניות, ו־המונעים פיתוח הכנים והאירועים צב־עוניים.

המשטחים הגדולים והחלקים אצל חנה זיידנברג מתפצלים לצורות כש־בה סכמטיות ולקתקוים נדושים. צי־רה ציור זו כשל עצמה מאפשרת ריכוז העוצמה הצבעונית, בסוף תר־פר הגיוון בתוך המשטח, ולכן גם איפשרה לאמני ה„פופ" יצירת בדים, שלמרות ה„פלאקטיות" שלהם, כבוי

אוכסריות. המירקם הכתום הרוסט, כבוטל על־ידי לבן, ואילו הריב־עים צבועים באפור. קומבינציה חר־זרת זו של כתום־לבן־אפור אין בה כדי לפתח מערך צבעוני, שעשוי ל־התרחש בו משהו.

נפתלי לנסברג עוסק במשחקים שיגרתיים וציירים של צורות מש־הברות ובעלמות בחלל. גישתו לצבע היא כאל ערכי שחור־לבן בלבד. ואסרלי והבריג'יט ריילי, שעה ש־עסקו בבעיות צורניות דומות, הבי־נו את אי־הרלבאנטיות של המבנה הצבעוני בהקשר זה(עבודות אחרות שלהם מבוססות על צימות צבעוני) ולכן התמקדו בשחור ולבן. לנסברג אינו יורד לעומקה של קונצפציה אמנותית זו, ולכן נראות עבודותיו כתרגיל־הכנה חסרי עניין ומקוריות, וכאלה גם האובייקטים שלו.

בעולם הספרות והאמנות

שני פסלים של אמן יווני בן המאה ה־6

בשנת 490 לפני הספירה, קצת קודם שנהדפה ההתקפה הפרסית ב־מאראתון על־ידי מגיניה של אתונה, זרע איום הכיבוש אימה ופחד בין תושבי הכפרים היוונים. התושבים קברו את אוצרותיהם וברחו על נפ־שם מפני הפולשים. חלק מהם לא חזר. עכשיו, כ־2500 שנים לאחר המלחמה ההיא מצאו ארכיאולוגים דוגמאות מן האוצרות הקבורים: שני פסלים שמורים־להפליא של נער — קורוס — ונערה — קורֶה — שלפחות אחד מהם הוא כמעט בוודאות פרי יצירתו של הפסל ה־מהולל אריסטיון. הפסלים, שהצבע עדיין נשתמר עליהם, נמצאו קבו־רים בשדה, במרחק של כעשרים וחמישה מילין דרומית־מזרחית ל־אתונה, על־ידי משלחת חופרים ב־ראשותו של הארכיאולוג היווני אפ־טימיוס מסטרוקוסטאס. לאחר שגילו כמה כדי קבורה, מצאו את בני ה־זוג הצעיר שוכבים זה בצד זה כש־פניהם זה מול זה.

לדעת הארכיאולוג, נקברו האוצ־רות כדי לשמרם מפני רעה. אלה הב, ככל הנראה, פסלי קבורה שניצ־בו פעם על קבריהם של אח ואחות. השנים מרגימים את התיוך הילד־תי האופייני כל־כך לפסלי קורוס וקורא של התקופה. אמנם רגליו של הקורוס נבחרו, אך גובה הפסל

כאמד בקרוב לשני מטרים, קצת יותר גבוה מאדם ממוצע. שערו ה־מתולתל, האסוף בסרט, עדיין שמר על צבעו האדמוני. הנערה עונדת כתר של פרחי לוטוס, ופרחים אח־רים מקשטים את השיער היורד על כתפיה, וכן רדיד של ברגרי רימון על צוארה. למרות הצדר ידה הימ־נית של הקורא וכמה פגמים אחרים, אומר הארכיאולוג מסטרוקוסטאס כי זהו הפסל השלם ביותר שנמצא אי־פעם מתקופת מלחמת הפרסים ביוו־נית, הכן, שעליו ניצב הפסל — כן שיש נהדר, נמצא בסביבה עוד קודם לכן, ועליו חרוש שם הנערה — פרסיקליאה — שפידושו: זו המהוללת בנאומיה, וכן נמצאת ע־ליו חתימתו של האמן: „אריסטיון יצר אותי". מסטרוקוסטאס טוען כי זו הוכחה לא מעורערת, שאכן הפסל הוא פרי יצירתו של אריסטיון; ו־הוא סבור כי שלו הוא גם פסל ה־נער.

אריסטיון היה אומן גדול. נאמר עליו כי חי באי פארוס, הידוע בשי־שו, בערך ברבע הראשון של המאה השישית לפנה"ס. עד עכשיו סברו כי שרדו רק ארבע מיצירותיו ואלה ארבעה פסלי שיש בעדרי כנים, הנושאים את חותם ידו. עכשיו, ש־נמצאו יצירות כה שלמות של אריס־טיון, ניתן יהיה לבדוק מחדש עש־רות יצירות־מופת שלא הצליחו ל־זהותם עד כה; ולהשוותם לאלה ש־נתגלו, וכך אפשר שיזוהו פסלים נו־ספים מפרי יצירתו של אריסטיון.

מכתבי קאנט

קניגסברג היתה בזמנו מרכז תר־בותי, שהשפעתו הגיעה עד למילי־דים, מאמאל, ריגה ואפילו עד פטר־בורג ומוסקבה. העיר הסביבה את החומה בקאנט. הוא החשיב ביותר אירוח ומשתאות, וכשמשש פרופ־סור, קיבל אורחים כמעט בכל יום. לעתים קרובות היה מזמין אליו סטודנטים עניים, אשר להם דאג ב־מיוחד. פעם אף נשאל בלעג, אם הוא מתעתד לכתוב גם את ביקורת אמנות הבישול.

לאחר 1945 ירשה אוניברסיטת גאטינג את המסורות בנות ארבע־מאות השנים של קניגסברג ונעש־תה ביתה של „חברת קאנט". תר־דות לאוניברסיטת גאטינג אנו יכו־לים היום לדעת על האיש קאנט יותר משידענו אי־פעם. יורגן צאבא קיבץ את מכתביו של קאנט ששר־דו. כיום ידועים כשלוש מאות מכ־תבים. כאשר נערכה מכירה פומבית של אוחתור, ביקשו הכול לקנות את כובעו דווקא, אולם מכתביו וקטעים מכתביו שלא נתפרסמו, נשתכחו. שמונים שנה לאחר מותו, כאשר תפסה האסכולה הניאו־קאנטיאנית את מקום המאטריאליזם, נמכרו מכ־תבי קאנט לפירסטנאו כפסולת־נייר. עבודה זו מקנה יותר חשיבות למכ־תבים שהוציאה צאבא לערוך ולפר־סם בתוספת מבוא. על אף קפדנותו המדעית החריפות האינטלקטואלית, היה קאנט, כך מתברר, איש ידידותי ואדיב, נכון תמיד לעזור.

יהיה האיש אשר אליו כתב קאנט אשר יהיה, סגנונו היה תמיד אר־ביקטיבי, נדיב ומקסים. לא היה כל הבדל בסגנון כתיבתו, כשכתב אל פרידריך הגדול, אל פרידריך וי־ליאם השני מפרוסיה, או אל הצא־רית יליזבטה, שחילותיה כבשו את קניגסברג ושלטו בה חמש שנים במלחמת שבע השנים, או כאשר כתב אל פיכטא הצעיר, אל הבה־מוקאי יוהן שולץ, או אל תלמידו מאגנוס הרץ. קשה לאלה המכ־רים את כתבי קאנט להאמין למקרא הדברים הבאים שכתב אל הפילו־סוף הצעיר באק ב־1791: „אני כשוכבע, בחלקו כתוך התנסות איר־שית, ובחלקו מדוגמתם של המת־מטיקאים הגדולים ביותר, שהמת־מטיקה לבדה אינה מסוגלת למלא נפשו של אדם חושב, וכי יש צורך במשהו נוסף, ולו תהיה זו השירה, כדי לרענן את האינטלקט ולהעניק לו הנוה אלטרנטיבית..."

לא פחות כפתיים הם שני מכת־בים של קאנט אל נשים. במכתב הראשון, שנכתב בהיותו בן ארבעים, הוא טוען, כי הוא מאמין הן ברציר־נאליזם והן במיסטיציזם של סווד־נבורג, שלאחר־מכן דוחהו כשטר־יות. טיוטה של מכתב שכתב אל מריה פון הרברט, ב־1792, הוא בעל עניין מיוחד. קאנט, שהיה אז כבן שבעים כתב: „...האהבה, תהיה זו אהבה לבעל או לילד, תלויה ב־כבוד הדדי, שבלעדיו אין היא אלא תרמית חושנית שנ־יגנת לשינוי".

קאנט היה רווק, לא מתוך עקרון, אלא משום שכל ימיו עשה לפרנ־סתו, עד שלבסוף, בגיל ארבעים ו־שתיים, מצא סוף־סוף פרנסה בטוחה כספרן בביר.

מכתב נוגע־ללב הוא מכתבו מ־1798 אל כריסטיאן גארבא. הוא כו־תב כי כאב טאנטאלי תקפו, משום שאף כי הוא מרגיש עצמו טוב מבחינה גופנית, שוב אין הוא מסו־גל למאמץ רוחני כלשהו. הוא מקונן על כך שידידיו הוותיקים מסתלקים זה אחר זה ומותירים אותו בודד ו־עזוב.

אוצרות צרפתיים בספריה סיבירית

במרחק של 7,000 ק"מ מזרחה ל־פאריס מצויה ספריה יוצאת־מן־הכ־לל, המשמשת מרכז למומחים ב־ספרות צרפתית. המומחים נבשכים לכאן בגלל ספרים נדירים, כמו מ־הדורה 1775 של משלי לה־פונטין, שהוצגה לא מכבר בספריה של אר־ניברסיטת טומסק. הספר שייך לאו־סף של עשרים ושנים אלף כרכים, שנאסף על־ידי משפחת סטרוגנוף. אוסף אחר של ספרים צרפתיים ניתן לספריה על־ידי משפחת גליצין ו־הוא כולל 5,000 כרך. אחד מבני משפחת גליצין שימש שגריר בחצר־המלכות הצרפתי ונעשה שם חבר של דידארו וולטאר. ספריית טומסק עשירה בעיקר במהדורות מן המ־אה ה־18 של סופרים מתקופת ה־השכלה, כמונטסקיה, רוסו, הלווט־יוס והולבאך. מצויה בספריה מה־דורה ראשונה של האנציקלופדיה הגדולה, שערך דידארו, כן מצויים בה כתבי־יד מן התקופות של המה־פכה הצרפתית עד לאימפריה הרא־שונה. הספריה נוסדה קודם שנוס־דה האוניברסיטה, ב־1888. כיום מ־צויים בספריה שלושה מיליון כר־כים וכן כתבי־יד אינטלקים נדי־רים.

תאוות האספנות של ד"ר קינסי

ספרו של וורדל ב. פומרוי „ד"ר קינסי והמכון לחקר המין" (הוצאת „גולנץ") הוא הביוגראפיה המקיפה ביותר שנכתבה על ד"ר קינסי ופעלו עד כה. פומרוי מספר בספרו על „נער חולני וחוזר שהיה לסטודנט רציני, שהוכיח כשרון בולט בביולוגיה וב־צרות תהומית בעניני מין", ונעשה ברבות הימים „סמכות בעלת־שם ב־עיני התנהגות מינית". פומרוי היה אחד מידידיו הקרובים של קינסי ואף עבד עמו באוניברסיטת אינדיאנה ב־משך שלוש־עשרה שנים. ספרו מעורר עניין משום, שעד כה נודע בציבור מעט על אופיו ומניעיו של האיש, שעורר בשעתו מהומה כה רבה. הכר־ניזם הגראנדיוזי של קינסי היתה לגלות בדרך של ראיונות ישירים ו־ניתוחים סטאטיסטיים של העובדות — כיצד נוהגים האנשים כשמדובר במין. למעשה, הנהתה את קינסי, לפי פומרוי, תאוות של אספן. תאוות האספנות שלו. מצאה ביטוי ראשון באיסוף בולים; גילויה השני של תאווה זו הוא כבר כפיתי כשהיא מתייחסת לאיסוף צמחים מסוימים מרבצלות ואירידים במיליונים. ולב־סוף: האוסף המופלא ביותר: שמו־נה עשר אלף סיפורי מין. סיפורים אלה היוו את הבסיס לספריו „ההת־נהגות המינית של הזכר האנושי" (1948) ו„ההתנהגות המינית של ה־נקבה האנושית" (1953).

(„ספקטייטור")

„המהפכה היהודית" לי. צור — בספרדית

בימים אלה יצאה לאור, בהוצאת „בארולי" במילאנו, המהדורה ה־איטלקית של הספר „המהפיכה ה־יהודית" מאת יעקב צור. שבועות אחדים קודם־לכן הוציא את הספר בתרגום ספרדי, אחד המו"לים הגדו־לים באמריקה הלטינית.

„המהפיכה היהודית", הסוקר את תולדות ההגנה הציונית לכן רא־שיתה ועד מלחמת ששת־הימים, יצא לאור לפני שנתיים במקורו הצרפתי בהוצאה „פלון" בפאריס. הוא עומד על מהותה של הציונות כתנועת שח־רור לאומית ומדגים תיזה מרכזית זו בחוויותיו האישיות של המחבר כ־מנהיג ציוני, כאחד מראשוני הדיפ־לומטים של מדינת ישראל, כסופר וכ־פובליציסט.

אמנון ברזל

תלמידי המכון לאמנות של בת־ים

המוזיאון לאמנות, בת־ים

עבודות הציור והפיסול, המוצגות במוזיאון המבוגל המהורות של בת־ים, מפגישות אותנו עם תופעה, ש־השיבותה רבה, כעבר לאיכות ה־מוצגים. במציאות התרבותית הנכ־שות, נמדד ערכו של הפסל בלתי־פונקציונאלי (ההיכל, כל מפעל הר־בוחי), בגודל התקציב החורם ל־חוכה. במערכת יחסי־הציבור המקי־פה אותו — וכל זאת, ללא שיפוט לגבי זיקתו לעניין, רמת תפעולו, בקצרה: למטרה שלשמה הוקם. מוזיאון הל־אביב כשמש הוכחה ל־נאמר כאן.

לגבי מוסדות לחינוך לאמנות, או בתי־ספר לאמנות פלאסטית — נר־אה, שיותה של קומץ אמנים, ב־תקציב זעום וללא סיוע של „שבות גדולים", עשויה להניב תוצאות מצו־יינות. „בכון אבני" שבת"א יכול לשמש דגם לבה־ספר קטנים; יוסי (יותר ל„בצלאל", לכשל), ש־בתנאים מינימאליים כבלא את ה־ציפיות של הבכיות מה־אמנים. ה־בכון לאמנות של בת־ים (שעם מו־ריו נבנים אליהו גת, שלמה ויתקין, ראובן ברמן, אפשטיין ואחרים), מת־קיים, ככל הנראה, מן הדחף הבא מבפנים, מתלמידיו ומחבר המורים. ממסגרתו המצומצמת יצאו אמנים צעירים, שהוכיחו את כישוריהם. אי־נני יודע אם ראשי העיר בת־ים מת־עניינים במוסדה לאמנות יותר מ־אשר ראשי עירית תל־אביב. לגב־הם, ככל הנראה, ענין זה הוא מיסרד של תמהונים, וכרע במיעוטו — הריהו קישוט חברתי חסר־שחור.

על רקע זה מהוות עבודותיהם של תלמידי המכון בבת־ים הישג מענ־יין. ציורי המכחול, אמנם נושאים את חותמם של המורים־האמנים, ו־אני מעדיף תוצאה זו על פני המ־צאות אינפאנטיליות „גאוניות" של תלמידים, בהשראת מורים פסבדר חדשנים, המנצנצים כל בסיס סבוני או אידיאי מתלמידיהם. קיומם של עשרות בתי־ספר לאמנות, ואפילו מצוחצחים מאוד בהיקפם ובתקציבם, עדיפים בעיני על אקדמיה מסור־בלת מרכזית. טובי האמנים מן ה־ראוי שיראו בהוראה בקבוצות כ־עין אלה חלק אורגני ממושג ה־יצירה.

צבי רפאלי

מנחם מסינגר

במוזיאון לאמנות חדשה, חיפה

יצירתו של האוטודידאקט מנחם מסינגר חורגת מהתחום הצר של ה־ציור התמים, המאפיין בדרך־כלל את החובבים הקשישים, המושכים במכחול בעתות הפנאי. ציוריו מעי־דים על ידע מקצועי וכל כתם ו־כתם בתמונת הנואש, מצייר במיר־דמות מובהקת. התבנית הציורית, המצטיינת בפזורות ליצאריה דחוסה ושפעת צבעים בהירים, להוטים, בנויה מקווים מאוזנים. המורמים ב־תמונה מיקצב ספיראלי חריף. סולם הצבעים מכיר את מלאכת המיניא־טורה הפרסית.

ציוריו של מסינגר סובבים סביב אנקדוטה, שגיבורה הראשי הוא ה־צייר עצמו. הם מספרים את תלי־בותיו — בבואת המציאות, שאין בה מוקדם ומאוחר. בדרך זו, מצ־ייר כאן פאנופטיקום מוזר ומפחיד קמעה של שערי בית־המקדש, ש־אינם שונים בתוכם מהמיבנים של הצייר ומשטן. הגן הפרסי בחיפה ופרשת יציאת מצרים צמודים יח־דיו. דוליליל עופות, כיפות המגד־לים והויות של פנסיונר הדים ב־כפיפה אחת. הצופות „שטים" על פני המים, הדגים מתנשאים אל על, תיבות וספינות מתעופפות אל המרחב ויצורי אנוש קאריקאטו־ריים תלויים על בלימה בחלל הצב־עוני. מנחם מסינגר פורש בציוריו עולם פיוטי עשיר, עולם של ניסים ונפלאות, שאת מקורם ניתן למצוא לא רק באגדות קדומים, אלא גם במציאות היום־יומית, והופכת אצל מסינגר כ„דור הרוצה אגדות" למצי־אות עליונה, משופעת אהבה ואמונה יהודית תמימה.

מלחמת־תרבות

(סוף מעמוד 16)

היסטוריונים פוזיטיביסטיים או ניאו־מארכסיסטיים, כאילו אין כאן אלא אידיאולוגיה הבאה להצדיק — מ־דעת או שלא מדעת — אינטרסים של השכבה השלטת, נראית תמימה מאוד, וחשוב מזאת: אין היא יכולה לעמוד במבחן התיעוד ההיסטורי. האפיפיור ליאו הי"ג, ביסמארק, ראשי „המרכז" דוגמת פון קטלר, רייכנספרגר, וינדורסט, וכן חלק מ־ראשי הפרוטסטאנטים השמרנים, הבינו היטב ששיטתם התיאולוגית עשויה להיות חשודה כאידיאולוגיה ששביה בצדה, וכן הבינו שעצם ה־ביסוס התיאולוגי של משטר מדיני הוא בבחינת חרב־פיפיות. המקורות עצמם מלמדים כי חלק מבני התקו־פה הזאת ראו היטב כי העמדת הממלכתיות על יסודות דתיים, הת־גלותיים, יכולה לפעול בשני כיוו־נים. יש בה כדי להעניק סמכות מטאפיסית למדינה ולמלכות ובכך לפתוח פתח למשטר טוטאליטארי; ויש בה גם כדי לרסן את ההנהגה המדינית במידה שזו תקבל על עצ־מה את הדין והודה בכך שהיא עצ־מה, ככל תופעה בכלל מעשה הבריאה אינה הסמכות הריבונית העליונה.

בנקודה זו, יחד עם הפראגמטיות המדינית שבמערכה הזאת, עולה המובן הרוחני העמוק יותר שיחס למלחמת־תרבות זו מצד בני שכבות בעלי אינטרסים שונים, מגוונים ואף מנוגדים. במערכה זו באה לידי ביטוי מקיני הדילמה עקרונית, ואף נפשית, שלתוכה נקלע האדם, אשר ביקש להוסיף ולקיים את הסמכות המסורתית של הדת ועם־זאת לצאת ידי חובת התרבות המודרנית. ה־אדם השמרני נקלע לדיקוטומיות בין תולות בעבר לצפיה לעתיד; בין מורשה להתחדשות; בין הקיים ל־מהווה; בין המוחשי למופשט; בין הגלוי והידוע למה שכמוס אך עתיד להתגלות ולהיוודע; בין חיים רוח־ניים, המתקיימים ברשות־היחיד וב־מימד הרגש התחויה הסובייקטיבית, לחיים החברתיים המתקיימים ברשות הרבים ובמימד המדע והאימות ה־אובייקטיביים; בין תפיסת המציאות כתוך התנסות עצמית לתוך פני־מיותו של האדם ומתוך זיקתו הסוב־ייקטיבית עם המציאות זו, לתפיסת המציאות באמצעות מערכת הכרתית אובייקטיבית, א־פירית, ולכן גם כלל־אנושית; בין התרשמות קלסת להבנה מעצבת; בין אמונה לידיעה; בין האני לעולם.

התוצאות של שלב זה בתולדות מלחמת־התרבות — בדומה לאלה של השלב הראשון — היו הפוכות ממה שקיוו הכוחות המדיניים־הכב־סייתיים. מה שאירע לקאתולים, אי־רע הפעם לסוציאל־דמוקראטים: ככל שהחמירו אמצעי הלחמה הפוליטית והמשטרתית נגדם, כן נתחזקו. ב־ימים הראשונים שלאחר התקנת החוק־הסוציאליסטים נתמעטה התמיכה ה־ציבורית בסוציאל־דמוקראטיה, וב־שנת 1881 אף ירדה לעומת שנת 1878. אולם מראשית שנות ה־80 ואילך, הלכה ונתעצמה התנועה ה־סוציאליסטית בין בני שכבות חב־רתיות מגוונות ביותר. בעוד שבשנת 1884 ניתנו לסוציאל־דמוקראטים ל־מעלה מ־549,000 קולות בבחירות ל־בית־הנבחרים של ה„רייך", הרי ב־שנת 1890 הגיעו ליותר מ־1,427,000 ובשנת 1893 ל־1,786,738 וערב מל־חמת־העולם הראשונה, בשנת 1912, הפכו הסוציאל־דמוקראטים לכוח ה־פארלאמנטרי המרכזי.

נתונים סטאטיסטיים אלה אינם אלא ביטוי חיצוני לתמורה מעמיקה יו־תר. ככל שנרדפה תנועת־הפועלים, כן נתחזקה גם מבחינת הפעילות הרעיונית והפוריות הספרותית. ה־קונגרסים שנתקיימו במשך שנות ה־80 בגלות, כגון בקופנהאגן ובסיט גאלן; הפעולות שהוצאה בידי אדו־ארד ברנשטיין בציריך ולאחר־מכן בלונדון; המחלוקת בין מהפכנים ל־רביזיוניסטים, פעלם של אינטלקטו־אלים בתקופות מאוחרות יותר, כגון אדוארד דויד, או מאקס שיפל — כל אלה העידו על כך שהאמצעים המשטרתיים, שהונהגו עד שנת 1890, לא יכלו לעצור את ההתפת־חות הרעיונית ואת צורותיה התבר־תיות.

ד.

השלב השלישי בתולדות מלחמת־התרבות נפתח אף הוא בסוף שנות ה־70 ובראשית שנות ה־80. רא־שיתו בתנועות קטנות וספוראדיות כבני המעמד הבינוני הנמוך וב־כהב־העת „לוחם התרבות" (Der Kulturkämpfer) שהוצא בידי או־טו גלאגאו ואחריהו בתנועות הגזע־ניות והאנטישמיות מסוף המאה ה־י"ט ועד לעליית הנאציזם ועד בכלל.

מלכתחילה ביקשו תנועות אלה להגן על האינטרסים של אותן שכ־בות אשר נפגעו מתהליך התיעוש, מבתי־המסחר וחנויות הכל־בו ה־גדולים או מבתי החרושת הממוכ־נים; ובלשונו של גלאגאו, כאן נפ־תח מאבק למען השמירה על האדם הקטן מפני עוצמתם של התעשיה, הכורך הגדול, ההון הכל־יכול. זו הגנה של האדם הקטן מפני האנונו־מיות שלו בחברה המודרנית, הגנה מפני כל מה שמפורר את האופי המסורתי, המורשתי של החברה ה־טרום־תעשייתית; או כדי להמחיש את התהליכים הסבוכים האלה, זו הגנה מפני היהודי.

במשך שנות ה־80 וה־90 נשתנה ההרכב החברתי של תנועות „לו־חם־התרבות". הצטרפו אליהן גם מורים ובעלי מקצועות חפשיים שו־נים, יוצאי שכבות חברתיות שונות, וכפי שמסתבר כיום בהיסטוריוגרא־פיה המודרנית, גם כאן בדומה ל־כוחות המדיניים והאידיאולוגיים האחרים, לא נצטמצם הרכב החב־רתי למוצא שכבתי־מעמדי חד־מש־מעי. בתנועות אלה נפגשו בני שכ־בות חברתיות שונות כשהמכנה ה־משותף להם הוא תחיית הלאומיות הגרמנית. כדברי המייסדים של ה־תנועות האנטישמיות הגזעניות ה־ראשונות בתחילת שנות ה־80: „ב־מלחמתנו נגד התרבות המערבית ו־המיוחדת יגיע האדם הגרמני לתוד־דעת־עצמו ובכך לתחייתו". במערכה זו הודגש כוחה הנרפשי של הספק־נות, של התבונה הקרה לעומת ה־דבש החם, האמיתי. הראציונאליזם המערבי, התלמודיזם היהודי או ה־מלאכותיות של המודרניזם, והעמדו כאויב של התחושה הגרמנית המב־עית, של השרשיות, העממיות, ה־קשר הנאמנות למולדת, אהבת ה־אדמה, או התחושה הסבעית שבדם.

בראש התפתחות זו עמדו אישים, שהשפעתם ניכרה ברוב השכבות ה־חברתיות, בחוגי הממשלה, התעשיי־נים, בעלי־האחוזות, בני המעמד הבינוני, הפועלים ובעלי המקצועות החופשיים, האינטלקטואלים ואנשי הספרות והאמנות; וביניהם, לדוגמה, אישים כגון הפילולוג והתיאולוג פאול דה לאגארד, ההיסטוריונים אויגן דיהרינג, הפובליציסט יוליוס לאנגבהן ותיאודור פריטש, ולאחר־מכן, בימי הרפובליקה הווימארית, הסופר מילר ון דן ברוק — מי שחי־דש וטבע את המטבע „רייך שלישי". פעלם המרכזי היה בטיפוח מלחמת־תרבות חדשה, תחת הסיסמא „פסי־מיזם תרבותי" (Kulturpessimismus). עיקרו של פסימיזם זה היה בשלילת סמכותה של התבונה בהכרעה המו־סרית ובאימות המדעי מכאן, והע־מדת המוסר והחברה על האינטואי־ציה הסובייקטיבית מכאן. התחושה הבלתי־אמצעית ההרגשה הפנימית ו־הדחף היצרי הטבעי, ההתנסות הישי־רה והמיידית, הם־הם מקורות ה־ידיעה והאמת היחידים. במקום ה־מדע המוגבל לחוקים ולהכללות, ועל־כן המנותק מן המציאות הממ־שית, באים החיים כשלעצמם. ה־חיים, קבע צ'מברלין (מן המורים של אבות הנאציזם) הם מקור כל מידע אמיתי והוא עדיף על החשי־בה או המחקר; התחושה היא מקור ודאי יותר לאימות הנסיון מאשר תורת־ההגיון וההכרה. יתר־על־כן, התחושה היא־היא הנסיון עצמו ואין כל צורך באימותו באמצעים אינ־טלקטואליים מלאכותיים; הלב ולא המוח הוא מקור האמת. בטביעה מטבע זה של „החיים" כבסיס לתור־בות לעומת המדע, התיאוריה, או הביקורת התבונית, או אף לעומת הגישה הרפלקסיבית, בחינת ביקור־רתו העצמית של האדם, ביקשה תנועה זו להתגבר על דילמה עיונית ישנה, שחזרה ונתחדשה במחצית ה־שניה של המאה הי"ט, בעיקר בהשר־פעת שופנהאואר וניצשה — הדילמ־מה בין המגמה להבסיס הכרה וד־איות של האובייקט מבלי לשעבד את ההכרה אל אובייקט זה, אך גם מבלי לוותר על המגע הממשי, הנס־יוני, עם אובייקט ההכרה בפועל. המוצא של אנשי „הפסימיזם התר־בותי" היה בכך שלא ביקשו לפ־תור את הדילמה אלא לבטל אותה. הפסימיסים התרבותיים דגל, אימפא, בשטימת המישור העיוני, בעקירת המימד התבונתי־הביקורתי, ובהעב־רת התרבות אל המימד האי־רציונ־לי, ולאחר־מכן גם הפוליטי. בני־גוד לשיטת העיון התבונתי־הביקור־תי אשר העתיקה את מקור־ההוראות של ההכרה מן האובייקט כשלעצמו לעבר ביקורת הנאי־ההכרה של אוב־ייקט זה, העתיקו דיהרינג, לאנגבהן וצ'מברלין את מקור־ההוראות של ה־הכרה אל עבר האינטואיציה הבל־תי־תבונית, או אף האנטי־תבונית. במישור זה שוב לא היה מקום ל־הבחנה הביקורתית בין תנאי הנסיון האובייקטיבי־האוניברסלי לנסיון ה־סובייקטיבי־המעשי. האינטואיציה ו־לא התבונה; הגוף ולא הרוח; הגזע ולא העם; האדמה ולא השמים; ה־דם ולא האידיאה; היצר ולא כיבו־שו; התחושה ולא החשיבה; המיתוס ולא ההיגיון — אלה היו עתה מושגי־המפתח בהשקפת־העולם של הפסי־מיזם התרבותי.

תמורות אלה בתרבות הגרמנית, אשר ראשיתן בוינה מפני המודר־ניזם, הגיעו לשיאן עם כינון „הרייך השלישי", ובכך גם הגיעה המהפכה הרדיקאלית של הפסימיזם התרבו־תי להתגשמותה המדינית. צרכים אשר נתפסו בתרבות המערבית ה־היסטורית כבעלי משקל סגולי יח־סי בלבד, דוגמת המדינה, זכו למש־קל סגולי מוחלט ובכך גם טוטאלי; ואילו ערכים שנתפסו כערכים על־יונים, דוגמת החירות האינטלקטואלית או האמונה הדתית וחכויותיו ה־טבעיות של האדם לקיום ערכים אלה, זכו למשקל סגולי יחסי וחולף. בדרך זו הפכו עכשיו מוש־גי־היסוד התיאולוגיים של התרבות המערבית, ובראשם מושגי האל, ה־התגלות, החטא, התשובה והגאולה, למושגי־יסוד אנתרופולוגיים ופולי־טיים. כאן נפגשה משנתו של פיד־גאר, מן המחצית הראשונה של ה־מאה הי"ט, עם משנתו של קרל שמיט, שאותה כינה „התיאולוגיה הפוליטית", מן המחצית הראשונה של המאה הכ', פגישה שעליה נעצן „הרייך השלישי". עיקרה של תיאו־לוגיה פוליטית זו היא בהיפוך ה־מובנים. האל הפך לפונקציה אנ־תרופולוגית ואילו האדם ירש את הסמכות האלוהית. אוהרותיו של ניצשה נהפכו לנבואה ואילו הנבואה לבשה גשמות במשטר הסוטאליטרי של „הרייך השלישי".

ה.

פרקים אלה בתולדות מלחמת־התרבות מעידים, שבתנאים חבר־תיים וכלכליים שונים חוזרת אותה תופעה היסטורית: משטרים אשר ביקשו לכפות דתות, השקפות־עולם ואורחות־חיים המתחייבים מהן, ב־כוח החוק, המשפט והמשטרה, ב־לחץ ובאונס, הביאו לידי תוצאות שונות ואף מהופכות מאלה שקיוו להשיג. תולדות מלחמת־התרבות בארצות אחרות כגון אוסטריה ב־שנות ה־60 של המאה הי"ט וצרפת בעשור הראשון של מאה זו, ובפרט בימי ממשלת קלמנסו, כאשורים מס־קנה זו, גם כתוך התוכי הוכחים נוספים. וכיוון שתופעה זו חוזרת בתנאים היסטוריים שונים, יוצא שלפנינו לא רק תופעה מקרית או חלפת או מיוחדת לפרק־זמן ולאזור מסויימים. לכן גם אין זו תופעה שיכולה להתהוות רק בתנאים מסר־יימים ואילו אינה יכולה לשוב ו־להתהוות בתנאים ובפרקי־זמן שו־נים. לפנינו, איפוא, דפוס, כלומר תופעה היסטורית בעלת אופי סטרוק־טוראלי מובהק היטב. עיקרה של סטרוקטורה זו בסתירה הדיאלקטית שבין שני מרכיביה: מלחמה והתר־בות. סתירה זו יוצאה מן הכוח אל הפועל בכל אותן תופעות היסטוריות שבהן באו לכלל התנגשות מדינה וחברה, כפייה ואמונה, אילוף וחי־נוך, אליצות וחירות, הכרח ורצון, משטר ואדם.

מארחת

מה יעשה אדם, אשר ביתו רוצה להיות „מארחת"? האם עליו לשמוח לקבל שבץ / לסייע בידה / לנ־תות?

איני חושב שאני חשוד על כך, שאני נמנע מלעזים, שאני אוסר הרגומי שאילה, שאני מטיל חרם על כל חדש. אבל לעתים דומה, כי גם המתירנות של מורה לשון מגיעה לקיצה. נכון, שהוא רק יכול לר־שום ולמחות. אבל יש במה שמדר מן בשאלה שהועלתה לפנינו משום פתיחה להתנגדות שברצוני להתנגד לתופעות של ניזום הפושטת בקר־בנו.

טור הלשון

אפשר, כי הדבר התחיל בבעיות סוציו־לינגויסטיות. לאמור: בעולם הלשון המתחדשת שלנו אין מקום רב לביטויי שירות. כל דובר היס־טורי של לשון משקף בהכרח יחסים חברתיים. יש רובד, שבו יש משמע של ממש למלה כמו „עבד" או „שפחה". חזו ימים, שאדם היה רשא־אי להעסיק „עוזרת" בלי שהוא הת־בייש בכך ובלי שהיא התביישה ב־מלאכתה. היום יש לנו במקרה ה־טוב „עובדות במשק בית". וכך כ־יוצא בכך. ואל נחשוב, שזו סגו־לת לשוננו. מי שבודק את ההתפת־חויות שעברו למשל על מלים בש־ביל „משרתות" בגרמנית של שלו־שים השנים האחרונות לא יאמין ל־משמע אזניו.

זה תחום אחד הנוגע לעניננו. ה־תחום האחר לא אפרש בו, אלא רק ארמוז: במקצוע העתיק ביותר בעולם של האשה — כפי שבעלי לגלגנות גברית נוהגים לכנותו — מביא עמו הגרה מתמדת במתבחים. אם שני התחומים נפגשים — אפ־שר לתאר בקלות מה מתפלגות התר־צאות.

בעולם האנגלי הסובב אותנו עלה ברור האחרון לשון hostess לגדר לה. כל מיני מקצועות באה להם לשון זה. דווקא משום שאין עוד „שירות", דווקא משום שהכל מול־בש באיצטלא של „ביתיות" חיבנית, של הוסר מקצועיות נשית כביכול, דווקא משום שרוצים להקנות ל־אדם את ההרגשה, כאלו הוא „מת־מן", ורק מתוך חיבה ואדיבות עוב־דים בשבילו — נקלטת המלה hostess בנסיבות כל כך שונות. חדק: כבר בהזדמנויות אחרות ע־מדנו על כך, שאין כלל הכרח, ש־מרחב המשמע של מלת הנקבה יק־ביל למרחב של מלת הזכר. לשון hostess הוא נקבה של רק לפי הדקדוק, רק בסיטואציות מועטות. רוב לשון hostess כיום אין כנגדו במציאות צורת זכר (host).

מה שאירע בלשוננו הוא אפוא חיקוי פוגם מאד של המצב שהש־תרר באנגלית. כל מיני ביטויים ש־שימשו — או היו יכולים לשמש — בחוקו הצידה, התרגום העברי „מא־רחת" כבש את מקומם. מובן: בע־לת בית בת החברה הגבוהה — ה־מנהלת „סלון", מזמינה לביתה את חשובי קרתא — היא „מארחת". כ־מילא אפשר לדבר קיום בעברית על „מארחות נודעות". זה מציין מק־צוע — ולכאורה מקצוע המקנה כ־עמד נכבד. כל החברה הגבוהה שמ־חה לבוא לביתה של „מארחת".

נעבור מיד לקצה השני — על דרך הנגדה. „מארחת" היא גם ההפך. „מארחת אחת מאותן גברות שיש להן לב רחב" („הארץ" 1961). האם רמזתי בראשית דברי, שגם גישה מתירנית חייבת להטיל הגבלות, ה־רי יובן מכאן למה רמזתי. „מאר־חות" נהפך תחילה לכינוי לנערות המוזמנות להקל על הגבר הבודד את שעתו במסבאה, לשבת לידו ולהפיג את שעמומו על כוס משקה (ובש־ביל זה משלמת הנהלת המסבאה) — וסופה שהיא יוצאת עם אותו גבר ומבלה אתו שלא בדרך טהרה דווקא. ובכן, אנו מכניסים במו ידי־נו להתוך לשוננו ניגוד משמעים ח־ריף כל כך — בין גבירה ובין עור־סקת מקצועית במקצוע העתיק — וכל כך, משום שאנו שואלים שאי־לות עוורות מן החוץ. אין זו ש־אילה המעשירה, שאילה של תמונה טבעית וכד', אלא חיקוי בעלמא. ו־התוצאה מתגלה במהרה לעינינו.

אלה הקצוות בלבד — ועלינו לה־עמיק יותר בענין. על כך בהמשך.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן עניין לכלל. את השאלות יש להפנות למ־דור „טור הלשון", מערכת „הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

יורם ברונובסקי

6 דפים, כולם מלילה אחד

28—29.8.72

א.

אפיגרמה יוונית־ביישנית אפשרית:
ציני קלאובולוס מופיעות בחלומי
חבל שאני כה ביישנית!
אין לי אמביציות. כל חלומי
הוא החלום שהחלום יבוא שנית.

הצעה להואריאציה; בשורה השלישית „כל עולמי" במקום „כל חלומי", אלא שאז פגות חלום אחד — חלומי, חלומה, חלומם, חלומים וכו' — ואני כל־כך אוהב זה.

ב.

תמיד — אם כי מותר לומר „תמיד", כי כמה פעמים זה כבר קרה לי — כשאני מאוהב בדמות מסוימת מאוד — אני מאוהב בהמון דמויות אחרות — מהסביבה שלה במיוחד (הכול מתוחד) — רוצה להיות איתן כל הזמן — ונמשך לנופן של הרמויות — מה שפושה בעיות.

לא־נוראות

ג.

אני סבור שאכתוב פעם ספר על אהבה, ספר תיאורטי־יובשני, ספר של מוח —

Love looks not with the eyes but with the mind

איגני חושב שאחדש משהו על־פני סטאנדאל ופרוסט (ופרוסט לא חידש הרבה על־פני סטאנדאל) ולא אחדש על־פני החיים — בכל־זאת אכתוב אותו. הוא יהיה עשיר ורב־משמעי, כשעשע, אכזר, עמוק ורדוד כאחד — לגילאי שבע־עשרה עד שבעים.

נו, אני כבר רואה שלא אכתוב את הספר שאני סבור שאכתוב.

ד.

המשגע מוביח ממול שוב מנגן בפסנתר באמצע הלילה, המוסיקה כל־כך מפחידה (נוקטורן של שופן, כלב מאומן בעיניים, הפסנתרן המטורף) אין דבר, נתמכר למקריות, נהיה שלה לגמרי. כרך דוקומנטים של שופן, הסאלון בדירתו על־יד כיכר ד'אורליאן, ציור עפרון שלו עשוי בידי ז'ורז' סאנד (ציירה מצוין). שופן על ערש־דווי, ציור עפרון של א. גראפל וכו'. נתמכר למקריות. בדרך־כלל הפסנתרן הזה מרגיז עד דמעות, כי שום מוסיקה לא תשווה לשינה מתוקה, אבל הלילה, מוקדש לעיונים ולעיגונים — מילא.

נתמכר למקריות.

ה.

כידוע, החלומות שווא ידברון. ומעשה שהיה כך היה: בפינת הרחוב עמדתי, לתפוש בזנב הסוס הזהוב של שכנתי עדינה המהדרי, עומד וחומד, על גדר ירקרקה שעון, לתוך חלום נפלתי, לילה ירד, אני כמו סוס עומד וישן ורואה חלום בצבעים מופרעים, תמימים מופרעים ובעצם „תמימים ופראיים", ובסוד כמוס — אני חשיש לא מעשן — ול.ס.ד. לא — אבל מאריחואנה, פעם או פעמיים —

מאריחואנה! (מאוד מרגיע) או בקצרה: תואנה! תוא־ניסה! ילדת־פלאים מעל גדות וכו'.

אה, זה לא מתאים, בעניין החלומות רק רציתי להעיר.

ו.

נדודי שינה, חלום. לילה בלי שינה אך עם חלום, ולחשוב שבשפות מסוימות חלום ושינה חד הם, אוכללים דובריהן ואיזה בלבול.

נגינה (שופן, כאמור) ממול, לא נורא. בשתיים נמנום של הרוח, בארבע — התעוררות פרועה במקצת — הכול משאיר אותי עם ההרגשה לא ברורה: בסופן של פגישות עם אנשים, הסיטואציות לעולם אינן בהירות די הצורך —.

גם הלילה הזה יעבור, הסיטואציות שהבהיר האפלנה, שוב.
נפש, נפש לבנה
בתוך קוצים מסובבה
הדים של הרומאנסה הספרדית על האיילה הלבנה שהסתבכה בקוצים
רומזי צמא־דים איילת
— אומר הצייד, בעוד איילת־השחר ורוחת־האצבעות עולה
נפש, נפש חולה
בתוך קוצים וכו'

איגני יודע אם אני רוצה להישאר יושב ככה בכורסה כמו עכשיו, או לשבת על־יד המכתבה, או לשכב על המיטה.

הייתי רוצה תה, אין לי חשק לעשות, וסנדוויץ'.

המאניה המסובכת כמו נמר מורעב של כתיבה וכתיבה על הנייר. בלילה, בארבע וחצי לפנות בוקר, כשכבר אור בחוץ. העלים זוהרים מטל וכו' (זה יפה להפליא: זוהרים מטל, זוהרים מטל וכו'). זוהרים מטל.

„אטלס בוסטאני", שנת 1921, ברלין, עליו אכתוב, בו אעלעל, אותו אקרא.

ספרים חדשים

מקור

מהר בתבלה — שירים מאת שושנה שבידור. 44 עמ'.

באצבע גלויה — שירים מאת אברהם ברעוני. הוצ' אוגרן, 48 עמ'.

דמויות ושאין מצועזעות — סיפור מאת רחל צבה. על חייה של נערה ישראלית. הוצ' אוגרן, 80 עמ'.

מסכת שביעית — חקר ועיון — פרקים א' עד ה', כולל המשנה עם שינויי נוסחאות, תלמוד ירושלמי ו־פירושים. הוצ' המכון לחקר ההקלאות עפ"י התורה, ש"א עמ'.

בנתיבי חסידות: ארזביצא — ראדזין — חלק ראשון מאת ש. ז. שרנאי, 191 עמ'.

ארצות הבל — מאת יצחק לבנון (מהדורה 11), אנציקלופדיה זוטא ב־גיאוגרפיה, היסטוריה, כלכלה, חברה ותרבות. הוצ' אחיאסף בע"מ, 640 עמ'.

„אלף מילים" החודש — ראשית ידיעת הלשון למבוגרים ולנוער חלק ראשון — מאת א. רווה, י. בן־כפר. הוצ' „אחיאסף". 47 עמ'.

נמל יפו בבאותו ובשקיעתו: 1865—1965 — מאת שמואל אביצור. תולדות נמל יפו. הוצ' מלוא בע"מ. 234 עמ'.

כתבי־עת

המנורה — תש"ב — יתחון לעניני מדיניות וחברה בעריכת דוד שלומי. האוזנר, ד"ר פנחס רוזנבליט, פרופ' ליאון בוים ועוד. הוצ': תנועת העבודה הליברלית. 23 עמ'.

העתיד שמי 26 — רבעון גרמני ב־עברית. בחוברת: על מדיניות חוץ, כפורט, חינוך, אמנות ועוד. 96 עמ'.

גשר — 2 — רבעון לשאלות חיי ה־אומה. המערכת: אריה מרשקובר, ול־דה קלירין, י. אייזנברג, יוחנן בדר, י. בנארי, ישעיהו ברנשטיין, שמעון הל־פיו, רפאל מאהלר. בחוברת על רצח הסופרים בבריה המועצות, על יהודי סנרה, על הלשון האידית, על אישים ועל ספרים. הוצ' ההנהלה הישראלית של הקונגרס היהודי העולמי. 184 עמ'.

מהוה קצר אהד — מאת אהרן מוס־קוהה. הוצ' אל"ף, 48 עמ'.

עוד לילה — סיפורים מאת ניר שר־תם. סיפורים מחיי הארץ. הוצ' אל"ף. 144 עמ'.

מנהיים — קביק־קל — כתב־עת על מנהגים ומנהיגות בישראל בעריכת הרב מנחם הכהן. מוקדש לדוד בן־גוריון במלאות לו פ"ם שנים. הוצ' צבא ההגנה לישראל. הרבנות הצבאית הראשית. רל"ם עמ'.

הקברי סאחרים נבחרים במינהל עסקים — רבעון, חוברת 1. מדורים: התנהגות ארגונית. שיווק. מימון, תשבונאות ובקרה, חקר ביצו־עים. מערכות מידע. המו"ל: המדרשה לניהול. 78 עמ'.

אידיש

ברעקענדיקע בלעמער — שירים בחוברת רשימות מאת משה קול. ברעון מאת דוד כפארד. הוצ' „המנורה".

מרדכי
לבנון
תערוכה רטרוספקטיבית זעירה
עבודות שונות מהשנים 1934—1967 בשמן, גואש, שחור לבן.
התערוכה נמשכת עד יום רביעי, 20.9.72.
הקהל מוזמן
רוז גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
Rooz
שעות עבודה: 9.30—13.00, 16.30—19.00

הופיע
שדמות
גליון מ"ח — סתיו תשל"ג
בין המשתתפים בחוברת:
רבקה גורפיין, אולק נצה, אלכס זהבי, אברהם שפירא, אייל כפכפי, גיורא רזון ועוד.
הפצה: בית עלים
רח' קרל נטר 3, תל־אביב, ובחנויות הספרים המובחרות.

מילון
עברי־ערבי שמושי
מהדורה ב' — מאת שמעון יגרמן
זכה להערכה רבה מצד המפקחים לחנוך ומורים לערבית.
להשיג במחיר של 9.50 ל"י בחנויות הספרים ואצל „ספרי אילי", רח' נתן שטראוס 3, חיפה
ההפצה הראשית: BB סוכנות ברונפמן בע"מ

נורית זרחי:
האבן החלקה בטבעת
סיפורים תבניים מקוריים, מיוחדים
במינם בקסם הדמיון והפיוט
הנסוך עליהם
מאת המשוררת הצעירה שעשתה
לה שם בספריה לילדים.
המחיר: 9.80 ל"י
הוצאת דביר

סוף סוף יופיע בימים הקרובים!
אטלס ומדריך תל־אביב והסביבה
מהדורה חמישית מתוקנת ומעודכנת — 1973
בעריכת פרופ' משה ברוור, אוניברסיטת ת"א.
59 מפות חדשות ומעודכנות, רשימת כל הרחובות בסדר אלפביתי ורשימות המוסדות של תל־אביב—יפו, רמת־גן, גבעתיים, בני־ברק, חולון ובת־ים.
האטלס, שהוא יד־ימינו של כל נהג, שוטר, גובה, טכנאי־שרותים וכו', יופיע בימים הקרובים במהדורה חדשה מעודכנת.
להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ.
הוצאת „יבנה", תל־אביב, רח' מאז"ה 4, טלפון 611856.

עירית ירושלים — היכל שלמה
המחלקה לתרבות
האגף לתרבות תורנית
אגודת הציירים בירושלים
תערוכת ציורים על נושא:
„התשובה"
פתוחה בהיכל שלמה יום יום בשעות 9—12 לפנה"צ
ו־4—6 אחה"צ,
(בערבי שבתות וחגים לפנה"צ בלבד)
התערוכה תינעל ביום י"ט בתשרי 27.9.72.
הכניסה חפשית.

ספרית־פועלים
ספרים חדשים
נתן רוטנשטרייך:
על הקיום היהודי בזמן הזה
בין העיונים שבפרקי הספר:
השגים וסייגים בעידן אחר־האמנציפציה; מה טיב הדיבור על „תרבות יהודית־נוצרית"; מגמת הייחוד האתני ומגמת האוניבר־סליזם; תודעה היסטורית, יהדות־שפע, יהדות־מצוקה; היהדות נוכח אופנת הספונטאניות והמימוש של היחיד; מה סיכוי לאמנה בין יהדות ההלכה וחיי חברה ומדינה מודרניים; חוויית הארץ־ישראליות ופראקסיס ההתנחלות; בסימן החוויה והפרובלמה של העליה מברית־המועצות; ועוד, ועוד (בסדרת דעת זמננו).
יוסף מורגנשטרן:
אזכור את הימים
עין הוה חבורון טוב — ופרוש לפנינו מראה החיים היהודיים הכלליים בארה"ב. סבלות ולבטים של היחיד, בתאורים אלה, אחוזים וקשורים עם ההליכים והתהפוכות כלכליים ופוליטיים של ארה"ב ושל תבל־רבתי.
הופיעה מהדורה חדשה מתוקנת ומורחבת של
שירי יוכבד בת־מרים
כלת פרס ישראל לשנת תשל"ב

هكذا من الأصل

مكذا من الأمل

טאל מקריב ומנצח

שחמט
מאת משה צ'רניאק

בשנים האחרונות ירדה באופן ניכר יכולתו השחמטאית של מיכאל טאל. מחלה ממושכת ואורח חיים בלתי סדיר נתנו את אותותיהם והשחקן המוכשר ביותר בכל הזמנים אינגו עוד מועמד בעל סיכויים לכתר העולמי.

אך מדי פעם מתעורר אלוף העולם לשעבר ומוכיח כי בתחום ההתחבלה אין לו עוד מתחרה.

לבן: הונפי

שחור: טאל

פרס־יופי בתחרות סוחומי, 1972.

1. ה4, ג5; 2. פ—ו3, פ—ג6; 3. ד4, ג:ד4; 4. פ:ד4, ה6; 5. פ—ג3, ד6; 6. ר—ה3, מה—ג7; 7. ז4, ו6; 8. ר—ה3, ר—ה7; 9. מה—ד2, פ—ה5; 10. 0—0—0, פ:ד4;

המשך המקובל: 10... 0—0; 11. ז4, ב5; טאל מגדיר את מסעו האחרון כ„חידוש מפוקפק".

11. ר:ד4, ה5; 12. ר—ה3, ב:ג; 13. ו:ה5, ד:ה5; 14. פ—ד5!

הלבן מבטיח לעצמו רגלי חופשי ועמדה עדיפה.

14... פ:ד5; 15. ה:ד5, ר—ו6; 16. ג4

מונע את המסע 16... ו5.

16... ר—ב7; 17. מה—ג2, 0—0; 18. ר—ז3

עוד יותר טוב, לדעתו של טאל, 18. ר—ד3 (18... ר:ד5?; 19. ר:ה5+).

למניעת המסע הבא.

18... א5; 19. ר—ב4, ב5; 20. מה—ג2

עדיף 20. מה—ד3. ספק אם השחור יכול לנסות לזכות בכלי. למשל: 20... ר—א6; 21. ר:ה7+, מ—ה8; 22. מה—ה4, ז6; 23. ה4!

20... א4; 21. מה—ה3, ז6; 22. ר—ג1, ר—א6;

כתוצאה מסבנונו המהסס של הלבן יצר השחור יוזמה מסוכנת.

23. צ־ו—ה1, ר—ג4;

מאיים, בהזדמנות, להקריב את הרץ ב־א2.

24. צ—ה3, צ־ו—ג8;

מגביר את הלחץ ובבת אחת בולם את האיום: מה—ה6 (ובעקבותיו צ—ה3) בשל ר—ו8.

25. מה—ה2

בודדך סבילה זו קשה להחזיק את ההוקעט, מה עוד באשר זהו טאל בכבודו ובעצמו. יתכן, כי הלבן היה צריך להמשיך 25.ב3! על כל הסיכון הכרוך בכך. למשל: 25. ב3, א:ב3; 26. ג:ב3, מה—א5; 27. מה—ו2,

25... ב3!; 26. ג:ב3

הרע במיעוטו הוא: 26. צ—ג3, ב:א2+; 27. מ—א1, מה—א5; והסכנה טרם חלפה (מאיים ר—ג4 או א3).

26... א:ב3; 27. א:ב3

כפוי. על 27. א3 יבוא ר: ד5! עם הכרעה מידית, למשל: 28. ר: ד5, מה—ג2+. המסע במקסט מאפשר סיום נאה מאד.

27... ר—ה2!!

עוקץ התחבולה טמון בהמשך: 28. צ—ג3, ר:ד1!; 29. צ:ג7, צ:ג7; ואין ללבן הגנה מספקת מול שני האיומים: צ־ג—א7 ר־צ—א1 x, או ר:ב3 ובעקבותיו ר—א2+.

28. מה:ה2, מה—א5; 30. צ—ג3, מה—א1+!

אפשר לזכות במלכה ע"י 30... צ:ג3; 31. ב:ג3, מה—א1+; 32. מ—ג2, צ—א2+; אך טאל, כמקובל אצלו, מחפש אחר פתרון מושלם.

31. מ—ג2, צ:ג3+; 32. מ:ג3, ר—ב4+!; 33. מ:ב4, מה—א5+; 34. מ—ג4, מה—א6+; הלבן נכנע.

אחרי נפילת מלכתו הוא יפסיד עוד כלי נוסף.

מפלתו של רב־אמן

אחת ההפתעות בתחרות סוחומי (ראה „שחמט בעולם") היה כשלונו של רב־האמן הגרמני היבנר. והאחרת: השגו המרשים של האמן ה„פשוט" מוחין. המשחק הבא, הוא שגרם במידה רבה לשתי ההפתעות.

סיום משחק מס' 768

תחרות סוחומי, 1972.

היבנר

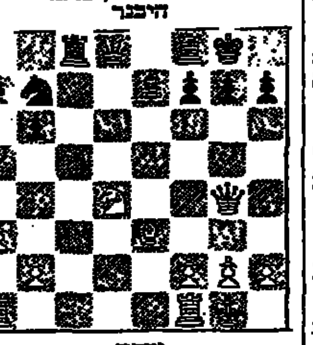

מוחין

מול יזמתו של הלבן, חותר השחור לחילופי מלכות ולפישוט העמדה ככל האפשר.

18... צ—ג3; 19. ב3, מה—ג5!;

זו היתה כוונתו של השחור עם ס־ד 20. מה:ג5, צ־ג:ג5; עם תיקו בעל אופק.

20. פ—ב5!

מסע פשוט זה מכשיל את תכניתו של הלבן. מדוע? הרי גם הוא מביא לחילופי מלכות; אבל... בדרך שונה.

20... צ:ג4; 21. פ:ה7+, מ—ח8; 22. פ:ג8, צ:ג8; 23. צ־א—ג1!;

מכת הבזחון. בעוד הצריח 4 אינו מספיק לחזור לפעולה, חודר הצריח הלבן לשורה השביעית.

23... צ—ג8; 24. צ—ג7, פ—א6; 25. צ־ו—ג1, ה6;

לא 25... צ—א7 כי אז 26. צ:א7.

26. ב4, פ—ג3; 27. צ—ג8+, צ:ג8; 28. צ:ג8+, מ—ח7; 29. ב3.

הלבן לוכד את הפרש הגלוי.

29... צ—ד7; 30. ב3, צ—ד5; 31. צ—ג3, פ—א1; 32. צ—ג1, צ—ה5;

אילו שיחק 32... פ—ב3 אז 33. צ—ב3.

עתה מנסה השחור את סיכויו האחרון: 33. ר—ד4 ?!, פ—ב3; 33. פ—ד2, פ—ב3; 34. צ—ג2, פ—א4; 35. ב:א4, צ:א5; 36. צ—ב2.

השחור נכנע כעבור מסעים אחדים.

הדי הדו־קרב על אליפות העולם

שתי שאלות מעסיקות עתה את ציבור השחמטאים בעולם כולו: מתי יופיע האלוף החדש בתחרות בינלאומית וכמה יהיה צורך לשלם לו עבור הופעה זו.

בובי מיטיב להתכונן לדו־קרב

רוב הפרשנים הסובייטיים נוטים לראות את סיבת כשלונו היחסי של ספאסקי בהעדרו הממושך מתחרויות בינלאומיות בעוד שלפישר היה אמון רב וגם הכנתו לדו־קרב היתה יסודית.

דעתנו שונה במקצת. הכנתו התיאורטית של ספאסקי לא נפלה מזו של יריבו. הראיה, שברוב המשחקים יצא ספאסקי מן הפתיחה כבעל יזמה ועמדה טובה. פישר ניצח בשל כשרונו האדיר בהגנה ומשום ששאיפתו לנצחון היתה מעל הכל. ידוע מזמן כי מעמדו של האלוף המגן על תוארו קשה מבחינה פסיכולוגית מזה של השואף לנצחו. ברוב הדו־קרבות שנערכו בתקופה האחרונה (החל מ־1950) גברו הטוענים לתואר על האלופים.

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה תחרויות ½ הגמר לקראת אליפות ברית המועצות היו עשירות בהפתעות. בקליניגראד עלו לגמר דיזקוב 12½ (מ־17), שמקוביץ ודזינדזיחשווילי עם 12. ובבלאשוב 11½ (על סמך מקדם עדיף). החטיאו את עליתם רבי האמנים סואטין והגאגניאן. גם בבאודוסה התחולל מאבק קשה על ארבעת מקומות העליה לגמר ובסוף תפסו אותם: אלבורט 11½, קחמין 11, קפנגוט וזילברשטיין 10½. ארבעת רבי האמנים: טוקמאקוב, אברבך, גיפסליס ושטיין נשארו „בחוץ" ● באנגליה נפטר בגיל 92 ה־אמן הבינלאומי הישיש, סיר ג'ורג' טומס. אלוף אנגליה בשנים 1923, 1934, השתתף באולימפיאדות רבות (זכה להישג הטוב ביותר בין כל משתתפי אולימפיאדת לונדון 1927). היתה זו דמות בולטת, אחרי בה הפופולארית בתחרויות בינלאומיות גדולות. הישגו הטוב ביותר היה בתחרות הסטינגס 1934: התחלק במקום הראשון עם אובה ר־פלור והקדים בין השאר את קפבלנקה, את בוטביניק ואת ליליינטל ● מיכאל טאל ניצח (בלא הפסד) בתחרות הבינלאומית בסוחומי: טאל 11, סבון 10½, טיימנוב 10, מוחין 9½, בילבסקי 9, ליברזון, חולמוב, מורדי 7½; על תוקפה של התחרות מעידה העובדה שהיבנר (!), גופלד והתפי סיימו בתחתית הטבלה והצ'כי יגנה היה אחרון ● בתחרות המסורתית ע"ש עקיבא רובינשטיין הנערכת מדי שנה בפולניצה שבפולין, ניצח סמיסל מצ'כוסלובקיה עם 11 (מ־15), שהקדים את האסיוקוב 10½, לוטיקוב ורזובייב 9 כ"א (כולם — בריה"מ). שישה אמנים יוגוסלביים (בכלל זה הפולני בדנרסקי, ההונגרי האג והקובני קובו) סוגרים את הטבלה כשלכל אחד מהם — 6 נקודות ● משחקי ארצות בלקאניות נערכו השנה בבולגריה. נבחרת יוגוסלביה (איוקוב, ליובויביץ, רוקאבינה, ברקיץ, ולימירוביץ, סופרבסקי) זכתה במקום הראשון. במקום שני — בולגריה, שלישי — רומניה. יון וטורקיה היו בבחינת „ספקי הנקודות".

שחמט בישראל

דרך צלחה! הבוקר יצאה, בדרכה ליוגוסלביה, משלחת שחמטאים ישראליים לשתי האולימפיאדות (גברים ונשים) שתערכנה בסקופליה, בירת מקדוניה.

לאולימפיאדת הגברים ה־20 במספר, שתיפתח בעוד ימים ספורים, נרשמו כ־70 נבחרות (שיא חדש) שיחולקו כנראה ל־7 בתים. שתי הראשונות מכל בית תעלינה לגמר א', השלישית והרביעית — לגמר ב' וכו'.

השנה יש לקבוצה הישראלית סיכויים לא מעטים להעפיל לגמר א'. אם כי, ברגע האחרון ממש, נאלץ האמן הבינלאומי יעקב בלימן, לוותר על השתתפותו בשל נסיבות בתהוגיות. סדר הלוחות יהיה איפוא כדלקמן: שמעון כגן, יאיר קריידמן, צבי גלר, אברהם קלדור, עמיקם בלשן, שמואל פרידמן. ראש הקבוצה: זלמן גורביץ. בציגנו בקונגרס פידיה ויועץ המקצועי למשלחת: יוסף פורת.

האולימפיאדה ה־5 לקבוצות נשים תיפתח בסוף השבוע הבא. זו פעם ראשונה ששחמטאיות ישראליות ישתתפו בה. הרכב הקבוצה: פרידה רבינוביץ, לידיה גל ושרה קלונג. מאמני הקבוצה: אבשלום יושע ואלמוג בורשטיין. הפעם נאחל לשחמטאינו היוצאים מלבד השגים שהיים, שיסעו ויחזרו בשלום.

פענח את הצופן 2

מאחורי סידרת המספרים הבאים אימרה של פסטלוצי. כל מספר מייצג את אות מסויימת וכל קבוצת מספרים מצטרפת למלה. למטה נתונים ששה שוויונים חשבונים באותיות שכל אחת מהן מייצגת סיפרה מסויימת. אם תפענח את השוויונים נכונה, על דרך ההגיון, הם יעניקו לך מפתח ספרות לגבי עשר אותיות. את עשר האותיות שפענחת בעזרת השוויונים רשום מעל המספרים המתאימים בתוך האימרה. את האותיות של יתר המספרים עליך למצוא בדרך ההגיון או הניחוש.

הצופן

13 12 9 8 9 17 16 0 13 7 9 11 13 14 3 2 ,11 13 14 5 2
,13 6 13 15 17 16 4 17 2 14 8 13 9 11 13 14 3 2 13
11 14 2 15 11 7 14 3 ,9 12 7 3 11 12 13 8 11 7 14 3
9 14 12 2 14 3 15 13 15

השוויונים

שנ = לXח; חלג = חל; חל = ח

מק = אXא; בע = הXאל; אל = ה

הפתרון בשבוע הבא

פתרון „פענח את הצופן" 1

מרבדים עשתה לה שש וארגמן לבושה (משלי)

בולי חנוכה בנובמבר

בולים
מאת שמואל שליט

בנובמבר ינפיק השירות הבולאי שלושה בולי חנוכה וארבעה בולי נוף ארצנו — חלק ב' לסדרה שבהנפקתה החל אשתקד. הבולים בסדרת נוף ארצנו צויירו בסטודיו „רולי", בידי ב. רוטשילד ח. ליפמן מתל־אביב.

בולי חנוכה צויירו בידי צבי נרקיס ועם הופעתם חוזר למעגל ציירי בולי ישראל גרפיקאי מוכשר וותיק, שצייר בעבר בולי ישראל מרשימים מאד. טבעי הדבר שהנושא לציורו היו שלוש חנוכיות עתיקות (מלפני מאתיים־שלוש מאות שנה). שלושתן במוזיאון ישראל בירושלים. השרות הבולאי לא מסר אם לסדרה זו יהיה המשך ואם בחנוכה בשנה הבאה יונפקו בולי חנוכה חדשים עם ציורי חנוכיות נוספות.

הבולים בתבנית מלבנית־אפקית גדולה מהרגיל, נדפסו בשיטת דפוס־שטח (אופסט) פוטוליטו: בבול שערכו הנקוב 0.12 ל"י צויירה מנורת חנוכה ממרוקו עשויה פליז מהמאה הי"ח. בבול שערכו הנקוב 0.25 ל"י צויירה מנורת חנוכה מפולין מהמאה הי"ח עשויה פליז. ובבול שערכו הנקוב 0.70 ל"י צויירה מנורת חנוכה מגרמניה מהמאה הי"ח עשויה מכסף. הסברים רשומים בשובלי הבולים בעברית ובאנגלית.

חותמת במלאת 90 לראשון־לציון

השרות הבולאי הכין חותמת זכרון מיוחדת שהוכנסה לשימוש בסניף דואר מיוחד שנפתח ב־4.9.72, ביקב ראשון לציון של כרמל מזרחי, לכבוד מלאת 90 שנה לראשון לציון.

בסניף הדואר עם החותמת המיוחדת עסקו בפעולות דואר רגילות — מכרו בולים, קיבלו מכתבים רגילים ורשומים וכו'... האספקנים שהעבירו בעוד מועד מעטפות מבוילות למנהל דואר בראשון לציון זכו בהטבעת החותמת המיוחדת.

בולים שמכירתם הופסקה

בחמישה בספטמבר הופסקה בכל בתי הדואר ואשנבי השרות הבולאי מכירתם של הבולים הבאים: בולי אמנות בערכים 0.40 0.55 0.70 0.85 ו־1.00 ל"י; בולי יום העצמאות בערכים 15 18 45 55 אג'; בול יום הזכרון לחללי צה"ל בערך נקוב 0.55 ל"י; בול קבר יוחד בערך נקוב 0.55 ל"י.

כל הבולים הנ"ל יישארו בתוקף כבולים חוקיים לשימוש למשלוחי דואר.

אליפות העולם ה־13 בדאיה

בגמל התעופה חרסאן שביוגוסלויה התקיימה לפני עבועות מספר אליפות העולם ה־13 בדאיה. הדואר היוגוסלווי הוציא לכבוד אליפות זו בול זכרון בודד בתבנית מלבנית־אפקית, בערך נקוב 2 דינר ובתפוצה בת 450,000 עותקים.

הבול שצויר בידי האמן אנדריי מילנקביץ נדפס ב־4 צבעים אצל המדפיס הממשלתי בבלגרד וציורו מתאר דגם יוגוסלווי של דאון הבנוי „קוסבה" אשר נבנה ע"י המהנדסים מילוסאוויליץ ואנדריאן קוסביק. הדאון היוגוסלווי זכה בפרס לאליפות בדאיה שהתקיימה ב־1954 בבריטניה.

תיקו נגד פולין

יד השבוע: מחלק דרום. הכל פגיעים.

	צפון	
	♠ 9 5 3 2 ♡ 10 4 ♢ A 10 9 6 ♣ K 10 4	
מזרח ♠ 6 ♡ A 8 6 ♢ K J 5 3 ♣ Q 8 7 6 5		מערב ♠ Q 10 8 ♡ Q 9 7 5 2 ♢ Q 8 2 ♣ J 3
	דרום ♠ A K J 7 4 ♡ K J 3 ♢ 7 4 ♣ A 9 2	

ברידג'
מאת נ. גשרי

אליפות אירופה לצעירים (עד גיל 27) שנערכה בתחילת אוגוסט בהולנד, נסתיימה כידוע בבצחונה של פולין שהקדימה את (2) ישראל, (3) צרפת, (4) דנמרק בהתמודדות בה השתתפו 17 מדינות.

המפגש בין פולין וישראל התקיים כבר בסיבוב השני של האליפות והסתיים בתוצאה 10:10, כאשר ישראל משיגה נקודה אחת יותר מאשר פולין (44:43). שתי הקבוצות שיחקו היטב, תוך הצגת סכביקה טובה. הזוג הישראלי רומיק—לב הצטיין ביחוד במפגש זה, והם זכו לתשואות מהקהל שהתבונן במשחק.

בקבוצה הפולנית הצטיין השחקן היהודי שלה, סוטלר, ששיחק היטב. למרות שהישראלים „עבדו" עליו. בתחילת המשחק העיר שמואל לב, (שדובר פולנית רהוטה) כי נהדר לישראלים שהנהלת הקבוצה הפולנית חוששת להרכיב את סוטלר היהודי במפגש נגד ישראל.

היד שלפנינו, מאפיינת אולי ביותר את התיקו שהושג במפגש בין ישראל לפולין. בשני החדרים הגיעו צפון־דרום לחוזה סופי של „4 ספיידס" שהוא די קשה לביצוע. הכרוז צריך להפסיד לקיחה אחת בכל סידרה, ולכאורה צריך החוזה להיות נידון לכשלון.

בחדר הסגור ביצע קרטבה הפולני את המשחק אולי „בתמרות" הגנה שלא התגלתה הפגם. מערב התחיל את ההגנה עם הארט בתוך שנלקח על ידי ה־A הארט של מזרח. חזרה בהארט נלקח על ידי ה־K הארט ביד הכרוז. אולם כאשר זכה מערב בשלב מאוחר יותר בלקיחה עם ה־Q ספייד, הוא חזר ב־J קלאב. זה איפשר לכרוז לעקוף אחר־כך את ה־Q קלאב של מזרח ולהימנע מלהפסיד לקיחה בקלאב.

בחדר הפתוח שיחק רומיק (דרום) את תפקיד הכרוז, הוא ביצע את החוזה לברות שהתגובה הפלגנית קדקה היטב. גם כאן התחיל מערב (סוטלר) את ההגנה עם הארט בתוך שנלקח על ידי ה־A הארט ביד כורת. חזרה בהארט נלקח ביד הכרוז ע"י ה־K הארט. רומיק שיחק את ה־A ספייד ביזו, המשיך בדיאמונד בתוך ביזו. הוא שם את ה־10 דיאמונד כהדומם שנלקח על ידי ה־J דיאמונד ביד מזרח. זה הזר בהארט שהתוך בדומם. רומיק ניכה את העקיפה בספייד, אך מזרח הטיל קלאב, והכרוז עלה עם ה־K ספייד ביזו. עכשו הפסיד רומיק לקיחה בספייד ל־Q ספייד של מערב. סוטלר (מערב) ניסה לשבור את אפשרות הפצלה הלחץ על כורח והוא שיחק דיאמונד מידו. אולם רומיק עלה בדומם עם ה־A דיאמונד, וחזר דיאמונד שלישי מהדומם עם ספייד בידו. בשלב זה, לאחר הלקיחה התשיעית נראו הידיים כדלהלן:

	צפון	
	♠ — ♡ — ♢ 6 ♣ K 10 4	
מזרח ♠ — ♡ — ♢ K ♣ Q 8 7		מערב ♠ — ♡ Q 7 ♢ — ♣ J 3
	דרום ♠ 7 ♡ — ♢ — ♣ A 9 2	

רומיק שיחק עתה את הספייד האחרון בידו, והטיל את ה־10 קלאב מהדומם. מזרח נאלץ לזמור על ה־K דיאמונד כנגד ה־6 דיאמונד בדומם, ולכן היה מוכרח להטיל קלאב. עתה שיחק רומיק קלאב בתוך בידו של ה־K קלאב בדומם, וחזר בקלאב. ה־A קלאב לכד את שני קלפי הקלאב הנבהיים של המגינים, ואילו הקלאב הטליכי ביד הכרוז השלים את ביצוע החוזה.

הורים יקרים,

אין איכפת לכם מה שהילדים שלכם קוראים...

חיתמו למענם על הארץ שלנו השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15 והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות.

כדי להפיק את מלוא התועלת — חיתמו על הארץ שלנו

החל מגליון מס' 1 שהופיע ביום שני, 4.9.72

כל מנוי חדש יקבל חינם ידיעון כיס תשל"ג של הארץ שלנו

(גזור כאן)

לכבוד הארץ שלנו
מח' ההפצה המנויים
ת.ד. 233,
תל־אביב — 61000

שנה	חצי שנה	רבע שנה
48.— ל"י	25.— ל"י	13.— ל"י
במקום: 57.60	במקום: 28.80	במקום: 14.40

(מחוק 2 משבצות הבלתי מתאימות מתוך ה־3)

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו" החל מתאריך ______ ומבקש להמציאו לפי הכתובת והשם הרשומים מטה.

כתובת הילד למשלוח העתון:
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס' ______
______ מיקוד ______ מס' טל. ______
יום הולדת: יום ___ חודש ___ שנה ___

שם ההורים או המזמין
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס' ______
עיר ______ מיקוד ______ מס' טל. ______
מקום עבודה ______

תשלומים: המחאה אישית בנקאית; לזכות הוצאת עתון „הארץ" בע"מ בצרוף טופס זה.

קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

דרוש חתן
לניהול מחלקה אלמנטרי
עברית ואנגלית

ריאוניונה אדריאטיקה די סיקורטה
רח' אלנבי 94, תל־אביב, טלפון 622855

דרוש/ה מכנאי/ת ייצור
בתנאים טובים
לפנות לקביעת ראיון לבית חרושת
נ.ד.י. בע"מ, יהוד טלפון 751606, 758557.

תעשיין מצרפת מחפש
* הנדסאי/טכנאי בעל נסיון כמנהל טכני במפעל מתכת שמוקם בישראל.
הכישורים הדרושים:
1. נסיון בעיבוד ועיצוב מתכות אל־חלד
DÉCOUPAGE EMBOUTISSAGE
SERRURERIE ACIER INOXYDABLE
2. כושר אירגון וניהול צוות עובדים
3. ידיעת השפה הצרפתית יתרון
מועמדים רציניים יפנו בכתב ל„ישראדזיל" רח' בן־יהודה 32 ת"א, ויצרפו קורות חיים עם פרוט נסיון מקצועי בעבר. המועמד המתאים יישלח להתמחות במפעל בחוץ־לארץ.

למפעלי בניה אג
רחוב הנביאים 20
חיפה
דרוש
מהנדס בני[ין]
למשרה חלקית
בדבר פרטים נא לפנ[ות]
טלפונית בין השע[ות]
19.00—17.00 טלפונית
664693, 669119 חי[פה]

דרוש לחברה קבלנית לבנין
נהג טנדר
הגר באיזור רמת־גן, פתח־תקוה, עם נסיון לעבודות בנין.
להתקשר טל. 245188 או 230003 בשעות 20—18,
כל יום פרט ליום ג'.

לחברת בניה מתועשת בסביבות תל־אביב
דרושים:
1. מנהל עבודה
לפקח בצוע עבודה גמר
2. מכנאי בנין
לפנות לשם קביעת ראיון טל. 446705 ת"א
בין 8.00—13.00

הנדסת התפלה לישראל
(תהליך זרחין) בע"מ
דרושים
מפעילים
למתקני מחקר
דרישות המשרה:
1. לאחר שרות צבאי.
2. מסיימי 10 שנות למוד לפחות, בבתי ספר מקצועיים או תיכוניים.
●
לפנות בכתב בציון הפרטים הדרושים
לת. ד. 18041, תל־אביב.

לחברת בנין ארצית
דרושים:
1. מהנדס בצוע
לתפקיד בכיר
2. מרכז אזור
לפנות לת. ד. 399 תל־אביב

אלסינט בע"מ
מכשור מדעי
למחלקת השבונות
טלפון 531559
דרושים
1) מנהל חשבונות מדופלם או בעל השכלה מקבילה בראיית חשבון (שעמד בבחינות ביניים לפחות) בעל נסיון מעשי של 5 שנים לפחות, שליטה באנגלית. לתפקיד מעניין בתחום מסחר בינלאומי והכנת דיווחים תקופתיים.
2) מנהל חשבונות סוג ד' בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודה מעשית וידיעת השפה האנגלית.
— פניות בכתבות —
ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

לחברת בטוח בתל־אביב
דרושה
* פקידה
בוגרת תיכון
רצוי עם נסיון קודם בעבודה במשרד הביטוח
נא לפנות טלפונית: 612859

אוניברסיטת חיפה
הפקולטה למדעי הרוח
מודיעה על ליבודי מהרגה לקראת תעודת
ספרן מוסמך
זכאים להתקבל בעלי תואר ראשון במדעי־הרוח, החברה או מדעי הטבע.
פרטים והרשמה במזכירות הרשמה, חדר 114 מה־19.9.1972 — 10.10.1972.

שגרירות גרמניה - מרכז התרבות
שיעורים ללימוד השפה הגרמנית
בשעות לפנה"צ, אחה"צ ובערב
החל מ־1.10.72 עד 31.12.72
ההרשמה בימים: 19—21 בספטמבר, 24—27 בספטמבר 1972
בין השעות 13.00—18.00
במשרד מרכז התרבות תל־אביב, ככר מלכי ישראל 19, קומה ב'.
ליתר פרטים להתקשר טלפונית: 03/23 90 36 בלבד
דמי לימוד (כולל ספרי לימוד):
בקורס של 2 שעות בשבוע 60 ל"י * בקורס של 2 שעות פעמיים בשבוע 110 ל"י
דמי הלימוד יש לשלם במזומן בעת ההרשמה

משרד הסעד | עירית ירושלים המחלקה לחנוך | משרד החנוך והתרבות
המכון להכשרת מדריכי נוער
מודיע כי
רישום המועמדים ללימודים לקראת התאר
„מדריך מוסמך" (מחזור ו')
עומד להסתיים בימים הקרובים.
מתקבלים: ירושלמים בני 21—32 בעלי השכלה של 12 שנות לימוד. יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם בהדרכת נוער. במקרים מיוחדים יתקבלו גם מסיימי 11 שנות לימוד.
הלימודים: הלימודים במכון נמשכים 15 חודשים, ברציפות, בשעות לפנה"צ יתקיימו השיעורים העיוניים ואילו בשעות אחה"צ יועסקו התלמידים בעבודה מעשית מודרכת.
בשעות ההדשים הראשונים יקבלו תלמידי המכון מלגה חדשית בת —.150 לירות. בששת החודשים הנותרים יועסקו בהדרכת נוער בשכר (במשרה חלקית).
הסגבה: בוגרי המכון אשר יעמדו בבחינות הגמר יועסקו בעבודת הדרכה בבתי הנוער בירושלים (או במסגרות דומות) בתנאי שכר השווים לאלה של כורה מוסמך.
לתלמידים שיזכו להערכתו החיובית של הפיקוח, יוענק התאר „מדריך מוסמך" בתום שנה אחת של עבודה מעשית.
רישום ופרטים: במכון להכשרת מדריכי נוער שליד המדרשה לעובדים חינוכיים סוציאליים, רח' בית הערבה 7, ירושלים. טל. 57838; 65912. שעות המשרד במכון 08.00—14.30.

למכירה
מכונה להנהלת חשבונות N. C. R.
דגם 31 משוכללת במצב מצויין
לפנות למפעלי טמבור צבע, טלפון 910133(03)

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות | אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה מכנית
המכללה הטכנולוגית „אורט" תל־אביב
ע"ש א. סינגלובסקי
מודיעה על הרשמה ללימודי
טכנאות אלקטרוניקה
(מבוגרים — מסלול ערב)
תנאי קבלה: מתקבלים בוגרי בתי־ספר עיוניים ומקצועיים. בוגרי י"א כתות של בי"ס תיכוני או מקצועי יקבלו השלמות במקצועות כלליים להשוואת הרמה למסלול מקצועי ארבע־שנתי ויעמדו בבחינות מתאימות של משרד החינוך והתרבות.
משך הלימודים: שנתיים וחצי.
● פרטים והרשמה: במשרד המכללה (בבנין הראשי) תל־אביב, דרך הטייסים 28, טל. 762291 בימים א' ב' ד' ה' בשעות 12.00 — 17.30, בימים ג' ו' בשעות 8.30 — 12.30.
להרשמה יש להביא:
א. תעודות המעידות על השכלה מתאימה.
ב. פנקס מילואים או תעודת שחרור מצה"ל.
ג. 3 תמונות.
ד. דמי הרשמה בסך —.30 ל"י.
התאר והזכויות: עם גמר הלימודים ועמידה בהצלחה בבחינות הפנימיות, בחינות גמר חיצוניות ובעבודת הגמר, יוענק למסיימים התואר „טכנאי". בוגרי הקודם יהיו זכאים להמשיך בלימודיהם לקראת התאר „הנדסאי", כאשר זמן לימודיהם כטכנאים יקנה להם נקודות זכות.

המכללה
המדרשה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים
נמשכת ההרשמה
למכללה למינהל
ללימודי ערב אקדמיים*
בחוגים:
מינהל ציבורי 7 סמסטרים
מינהל עסקים 7 סמסטרים
ראיית חשבון 8 סמסטרים
שיטות ההוראה מותאמות לאנשים הלומדים לאחר שעות העבודה.
שיטת נקודות הזכות, הנהוגה במכללה, מאפשרת לתלמיד לקצר את משך הלימודים, בהתאם ליכולתו האישית.
פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:
ירושלים — בית הפקיד, רח' סטריק 10, טל. 66380.
תל־אביב — המדרשה למינהל, רח' אלנבי 113, טל. 624462.
חיפה — בית הפקיד, רח' מאיר 44—46, טל. 524103.
באר־שבע — בית הפקיד, רח' השלום 18, טל. 3706.
* הוגשה בקשה למועצה להשכלה גבוהה לאשר הענקת תואר אקדמי „בוגר" בהתאם לחוק.

THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

הבחירות לעיריות – תחילת התגבשות עצמית / מאת שבתי טבת

התושבים הוכיחו שיש להם רצון ויכולת להפגין עמדה עצמאית ✶ לראשונה בתולדות שכם הצליחו גם מי שיצאו נגד המשפחות הגדולות

בכהונת חברי המועצות המקומיות שנבחרו בשומרון וביהודה, בבחירות שהיו עם במאי ובמארס 1972, הם פנים חדשות. היש לכך משמעות המדגה בהתחום המקומי של כל ישות? זו שאלה שנדון בה להלן. אולם, עצם קיום הבחירות וההשתתפות של בעלי זכות ההצבעה בשיעור כה גבוה (75%) הם בעלי משמעות. שכן הוכיחו תושבי הגדה המערבית שביכולתם, כי יש בהם הרצון והיכולת להפגין עמדה עצמאית, הן כלפי ממשלת ירדן הן נגד ארגוני החבלה, שקראו להם — ואף הפעילו לחץ — לבטל את הבחירות על־ידי אי־השתתפות.

לא שהאוכלוסין וחברי המועצות הלו יזכה לערוך בחירה, ולא שהצורך במימשל הצבאי לקיימן, מעצם שהבחירות המוניציפליות נערכו באחרונה ב־1963 ותוקף כהונתן של המועצות פג לאחר ארבע שנים, ב־1967 וכמו הגיעה העת שהציבור יחדש את המנדט של נבחריו; לכך לא הגיעו הדברים, אולם, לא רק המימשל הצבאי היה מעוניין בעריכת הבחירות. יתא זה נכון להלוטין לומר, כי המימשל באותו ביוזמה מקורית והשכיל לבצל בהבונה תחילתה של ההתעוררות ציבורית בערי הגדה.

הואיל ומדיניות המימשל הצבאי מבוצעת לא על־ידי כהונה מוגהרות ולא על־ידי ראשי־פרקים כרימים, אלא על־ידי מעשים ועובדות, נות — ואולי אף נכון יותר — יהיה לעמוד על המשמעויות השונות תוך כדי סיפור המעשה. והחילוהו של הדבר במי שהיה ראש־עיריית שכם, חמדי כנעאן.

חמדי כנעאן

כנעאן מתפטר

באחרונה ראינו את חמדי כנעאן בזירה הציבורית ב־12 במארס 1969. אז הגיש את אחת מהתפטרויותיו הרבות, שהיתה גם סופית. במארס עדיין רעשה שכם בהפגנות התלמידים, וב־8 בו הוכבתו כמחצית בתי־הספר בעיר, ב־11 הקימו התלמידות מהומה ניכרת, השליכו אבנים במכוניות ישראליות ובכוחות הבטחון. המימשל הצבאי — כדרכו אז — הטיל על העיר עוצר הוציא צו סגירה לאותם בתי־ספר בהם ראה את מקור ההתפרעויות.

את הסיבות להתפטרותו — אמר כנעאן לכתבי העתונים — היתה „אי יכולתי למנוע דיכוי התושבים". למעשה היה לתוך בין הפטיש והסדן: לכנעאן חסרה לו ההשפעה והאמון הציבורי כדי להשקיט את העיר, כפי שתבע המושל הצבאי וכפי שרצה הוא עצמו; ומכאן לא רצה להיות כעין בובה — או קוויזלינג — בידי המושל הצבאי; מכאן נלחץ על־ידי ארגוני החבלה, שתבעו ממנו להזות עצמו עם מטרותיהם ולהם נאלץ מדי פעם לשלם מס־שפתיים בעת ביקוריו בבירות ערב, ומכאן נתבע להוכיח נאמנות למלך חוסיין שאיפשר את בחירתו לראשות עיריית שכם וגם לכמשלהו, שבראשה עמד אז דוקא יריבו האישי, בהג'ת אל־תלהוני. יתר על כן, המשפחות הגדולות של שכם, שמשפחת כנעאן אינה נמנית עליהן, הקלו לגבש אופוזיציה נגדו, שהחרלה לגבוב על־ידי ממשלת תלהוני.

במאמץ אחרון להציל את מעמדו הציבורי, נקט בתכסיס הבדוק שהציל בעבר פעמים כה רבות — ארגון עצומה התובעת ממנו לחזור בו מהתפטרותו, וכמו היה מוותר על רצונו וכהונתו כמחת לחץ הציבור. אולם, להפתעתו, במקום עצומה לכוונתו גברה דוקא עצומה אחרת, נגדו ובעד התפטרותו. כנעאן, לפי מקורות אחרים, אף הופתע מכך שחבר מועצת העיריה, החאג' מעזוז אל־מצרי — מהמשפחה אל־מצרי החשובה ורבת־ההשפעה — הסכים לבוא במקומו וליטול לידיו את תפקיד ראש־העיריה שנתפנה.

אל־קודס קורא לבחירות

כנעאן חש בקרקע הנשמטת מתחת רגליו זמן רב לפני התפטרותו, כלומר בעוינות של ממשלת תלהוני, בהסתייגות של המשפחות הגדולות בשכם, אל־מצרי וטוקאן, ושל האלמנטים הפלשתינאיים הקיצוניים. הוא ביקש איפוא לבסס את מעמדו על קרקע מצק חדש, על ציבור של אזרחי שכם שישוכנע בתועלת שהוא מביא הן לעיר כראש־העיריה, הן לעם הפלשתיני, כמובן העיר הגדולה — ומכאן הציבור הגדול — בגדה המערבית. וכך תמך בפומבי בדעת מערכת „אל־קודס", העתון היומי הערבי היוצא לאור בירושלים המזרחית, שהתריס במאמר מערכת נגד „המנהיגות המסורתית שאינה מייצגת את האוכלוסיה" וקרא לערוך בחירות לרשויות המקומיות בגדה המערבית.

המאמר עורר הסיסה בקרב אוהדי המלך חוסיין, שראו בו נסיון ראשון לקראת כינון ישות פלשתינאית. בראיון שהעניק כנעאן ל„אל־קודס" ב־17 בדצמבר 1968 יצא אף הוא בהצעה לערוך בחירות לרשויות המקומיות בגדה המערבית, כדי „לבחור מנהיגות המייצגת את אוכלוסיית האיזור". זה היה, כמובן, צעד בוטה נגד רבת־עמון, שביקשה למנוע בחירה כאלה תחת חסות הכיבוש הצבאי של ישראל, התקפת־הנגד — וכינויו בשם „בוגד" — מצד ממשלת ירדן לא איחרה לבוא. ברור שאף המשפחות הגדולות המקיימות את המנהיגות המסורתית בשכם, ואשר בעזרתן נבחר כנעאן למועצת העיר ב־1963, ראו בכך צעד המכוון נגדן ותוהו תחת מעמדן.

לאחר שתי שנות בדידות ציבורית־מדינית, חידש כנעאן את מאמציו לחזור אל הזירה, ושוב באותה דרך. ב־1 באוגוסט 1971 פירסם ב„אל קודס" מאמר שכותרתו „כיצד ניפטר מן הקפאון הזה?" הצורך במנהיגות אמיתית הוצג כצורך ראשון של תושבי הגדה. הוא הציע איפוא „לערוך בחירות לעיריות, המהוות את המוסד היחיד המייצג את העם המטפל בעניניו בנסיבות הכיבוש, וזאת, משום שהמועצות הקיימות נבחרו בנסיבות השונות מנסיבות הכיבוש".

„תיבחר מנהיגות"

כנעאן הבליט את המשמעות הפלי־מוניציפלית הכלל־גדתית שהוא רואה בבחירות ואמר במפורש, כי העיריות בנסיבות הכיבוש „מהוות את המוסד שביכולתו למלא את החלל הריק של מנהיגות באיזור". כצידוק דמוקרטי להצעתו הביא כנעאן את הטענה בדבר זכותו של הדור הצעיר — שבגר בעשר השנים האחרונות, מאז הבחירות ב־1963 — לומר דברו ולבחור את נציגיו.

העיתוי בו בחר כנעאן לפרסום מאמרו העניק לו תוספת חשיבות, שכן קריאתו לעריכת בחירות בדצמבר 1968 נעשתה בעת שממשלת ירדן וארגוני החבלה פעלו במלוא העוצמה כגופים הדוברים בשם תושבי הגדה והפלשתינאים, ואילו מאמרו מאוגוסט 1971 ראה אור לאחר שהכשיל צה"ל נסיונם ליצור מאחז בגדה ותבוסתם המוחצת בידי המלך חוסיין וצבאו — כאשר בלב רבים בגדה בערה שנאה לחוסיין בגין מלחמת האזרחים והקשל בפלשתינאים. ביולי, כלומר, עת שגם ממשלת ירדן וגם ארגוני החבלה היו בשפל, וכמו היתה זו העת להרמת־ראש עצמאית של מנהיגי ציבור בגדה המערבית. וכך נפלה קריאת כנעאן על קרקע פורה. ואכן, בעקבות מאמרו, פירסם „אלקודס" מאמרים התומכים בעיקרו.

ההסיסה שמאמרו של כנעאן חולל — ואשר התבטאה במאמרים שנשלחו ל„אלקודס", ל„אלבשיר" ול„אלנבאא", שלושת העתונים הערביים של הגדה — הקיפה בעיקר צעירים משכילים שהשתייכו למפלגות שמאלניות. הללו, כמו הרוקח השכמי יאסר כמאל — מאנשי „קומיון אלערבי" לשעבר — תמכו בכל לב בהצעתו של כנעאן, שהבחירות לעיריות ישמשו אמצעי ראשון ליצירת מנהיגות מדינית כלל־גדתית, וכדי לוודא התפתחות מעין זו אף הציעו לשנות את חוק הבחירות.

מי זכה במצביעים

חוק הבחירות הירדני לפיו נערכו הבחירות המוניציפליות ב־1963 מעניק את זכות הבחירה רק לגברים המשלמים לעיריה מס רכוש. לפיכך, רק בעל הבית רשאי, למשל, לבחור לעיריה, ואילו כל הדיירים בביתו — יהיה מנינם אשר יהיה ויהיה הוותק שלהם בעיר אשר יהיה — שאין להם כל רכוש החייב במס, משוללים זכות הצבעה. יאסר כמאל קרא להנהיג בחירות חופשיות לכנהיגות כלליות, ללא הגבלה למשלמי מיסים בלבד, ולפי סקטורים מקצועיים, ואילו אחרים — שמאמריהם התפרסמו ב„אלבשיר" וב„אל־נבאא" בספטמבר ובאוקטובר 1971 — טענו שחוק הבחירות הירדני איננו דמוקרטי ודרשו מתן זכות הצבעה לכל תושב בעיר שמלאו לו 18 שנה ומעלה.

חיכמת אל־מצרי

חוק הבחירות הירדני אף העניק למלך (ליתר דיוק, לשר הפנים בממשלתו) את הזכות להוסיף למועצה שנבחרה שני חברים משלו, כראות עיניו. היה זה מעין שלב א' בכיון לקראת זכותו למנות מבין חברי המועצה את ראש־העיר הנראה לו, ואשר (שלב ב') לעתים היה דוקא לא מהנבחרים, אלא מהממונים על־ידי המלך. הדורשים את שינוי החוק אף טענו שיש לבטל שתי זכויות אלה של המלך, שעברו עם הכיבוש לידי המושל הצבאי.

כאשר דן המימשל הצבאי — דיין, יריב ועדת התיאום תת־אלוף שלמה גזית, מפקדי האזורים ויועציהם — בשאלת הבחירות, ממילא עמדה השאלה: בחירות לפי איזה חוק, הנושא חזר ועלה בדיוני המימשל הצבאי מאז יוני 1967. שכן כהונתן החוקית של מועצות רבות פקעה באותה שנה. כדי להבטיח את המינהל המוניציפלי התקין הוציאה מפקדת כוחות צה"ל בגדה המערבית ב־27 בנובמבר 1967 צו בדבר הארכת כהונתן של המועצות המקומיות (צו מס' 80). בסעיף 2 של הצו נאמר: „כל הנהלה של רשות מקומית תמשיך לכהן, על אף כל הוראה בדין המקומי, וזאת עד למתן צו אחר על־ידי מפקד כוחות צה"ל באזור". עוד נאמר בצו שאפילו נשרו חברים מהמועצה הנבחרת, תמשיך זו לכהן בהרכבה החסר, ושוב עד למתן צו אחר. כך, למשל, כיהנו במועצה של יריחו רק ארבעה חברים, כיוון שהאחרים, וראש העיר עמם, ברחו לגדה המזרחית.

דיון בעד חוק חדש

צו 80 לא היה קשה לערבי הגדה המערבית, שכן ממשלת ירדן הוציאה מצידה הוראה דומה, המנחה את ההנהלות והמועצות המקומיות להמשיך לכהן בתפקידיהן גם לאחר שעבר זמנן. ממשלת ירדן חששה, כי במסווה של בחירות תמליך ישראל משתפי־פעולה, קוויזלינגים או מי שהם יריבים למלך ולממשלתו. ודאי שארגוני החבלה „תמכו" בצו 80. לדידם ניהול מסובבת בחירות היה כהודאה וכהכרה ב„כיבוש הישראלי".

אולם, ככל שנקפו השנים, החריף הצורך בחידושן של המועצות המוניציפליות, הן מטעמים של מנהל דמוקרטי, הן מנקודת הראות של המימשל, שכוונתו מכוונת להחזרת כל הזכויות האזרחיות בהקדם.

וכך, כאשר בדצמבר 1969 קרא כנעאן לערוך בחירות מוניציפליות, עלה הנושא לדיון מחדש. דיין גרס: אם לערוך בחירות מן הראוי לערכן במסגרת חוק חדש. טעמו היה שתחת הדגל הישראלי אין זה נאה לערוך בחירות לפי חוק ריאקציוני ונחשל, שאינו מעניק זכות בחירה לנשים ולאלה שאינם משלמים לעיריה מס רכוש. דיין טען ל„ישראליזציה" של הבחירות. אולם, היו שהתנגדו לו. טעם אחד בפיהם היה שאמנת ג'נבה — לפי רוחה נוהג המימשל הצבאי — אוסרת על הכובש לשנות את חוקי המקום, אלא במקרים יוצאים מן הכלל שטובת הציבור תובעת כך במפורש. אמנם אפשר לפרש את שינוי חוק הבחירות הירדני כנתבע על־ידי טובת הציבור. אבל במקרה הטוב יהיה זה פירוש דחוק. לפיכך, הן ירדן הן

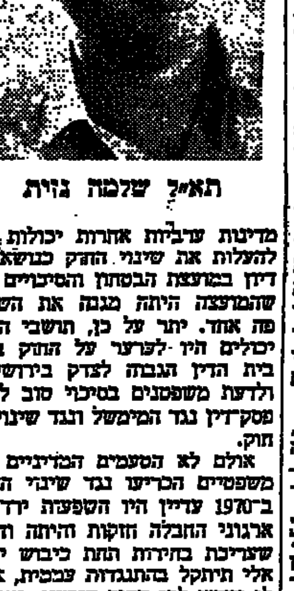
תא"ל שלמה גזית

מדינות ערביות אחרות יכולות היו להעלות את שינוי החוק כנושא לדיון במועצת הבטחון והסיכויים היו שהמועצה היתה מגנה את השינוי פה אחד. יתר על כן, תושבי הגדה יכולים היו לערער על החוק בפני בית הדין הגבוה לצדק בירושלים, ולדעת משפטנים בסיכוי טוב לקבל פסק־דין נגד המימשל ונגד שינוי החוק.

אולם לא הטעמים המדיניים והמשפטיים הכריעו נגד שינוי החוק. ב־1970 עדיין היו השפעת ירדן וארגוני החבלה חזקות והיתה ודאות שעריכת בחירות תחת כיבוש ישראלי תיתקל בהתנגדות עכבית, אפילו ייעשו לפי החוק הירדני, וממילא לא היה טעם להוסיף קשיים על־ידי שינוי החוק. השינוי היווה איפוא סיכון רב מדי. מלבד זה דומה, כי גם בממשלת ישראל לא היתה נטיה — לא לעריכת בחירות ב־1970 ולא לשינוי החוק. בגלל כל אלה נפלה תכניתו של דיין ונושא הבחירות נדחה ליותר כשנה, עד לפרסום מאמרו של כנעאן, באוגוסט 1971. בעת של חולשה לממשלת ירדן ולארגוני החבלה.

מישוש הדופק

ברור שיש טעם בעריכת בחירות רק כאשר יש ודאות, או סיכוי טוב לכך, שיטלו בהן חלק מועמדים־לבחירה ומצביעים. בהיעדר מועמדים ומצביעים ימצאו מפסידים גם המינהל הדמוקרטי המוניציפלי וגם המימשל הישראלי, שיצא קבל עולם כנכשל וכמי שמסוגל להסדיר את החיים בשטחים המוחזקים רק בכוח הכפיה. לפיכך, בטרם היפול ההכרעה בדבר הבחירות ערך המימשל הצבאי בדיקות של דעת־הקהל. בעיקרן נעשו הבדיקות על־ידי פגישות של המושלים הצבאיים עם ראשי־העיריות. היו אלה מעין מישאלים בעל־פה, מה תהיה תגובתם לעריכת בחירות.

התברר למימשל הצבאי, כי העם רוצה בבחירות ואילו ההנהגה — היושבים על הכסאות — מתנגדת להן. עם זאת נקבעה ההערכה שהתנגדותם של ראשי הערים וחברי המועצות אינה קשוחה כל כך. אף על פי כן הוחלט לנהוג בזהירות ולערוך תחילה בחירות רק בארבע ערים קטנות: בג'נין, טול־כרם, קלקיליה ויריחו. הכוונות היו שקופות — ובעיקר הכוונה לעקוף את שכם, הגדולה בערי הגדה המערבית. אולם לאחר מכן הוחלט — מן הטעם שאין זה מכובד לערוך את הבחירות בלקט ביצים עזובות, זעיר כאן זעיר שם — לקיים את הבחירות בכל הערים והרשויות בשומרון, במארס, והשניים לאחר מכן, במאי, ביהודה. שוב, פיצול שנבע מזהירות והרצון להבטיח בכל האפשר את הצלחת הבחירות.

עוד קודם שהוחלט על כך, כאשר דובר בקיום הבחירות בארבע ערים בלבד, באה לידי ביטוי הנכונות העצמית לבחירות. ב־6 בדצמבר 1971 החליטה המועצה העירונית של קלקיליה פה אחד שלא להשתתף בבחירות — כלומר חברי המועצה לא יציגו מועמדותם — ואף קראה למפקד האזור שלא לערכן. החלטות ברוח דומה התקבלו כמעט בכל המועצות העירוניות. אולם, למרבה ההפתעה, התארגנו צעירים מקלקיליה והביעו מורת־רוח. לא זו בלבד, אלא ניסחו מברק ושיגרוהו למפקד האזור והפצירו בו לא להישמע להחלטת מועצת העיריה ולעמוד בהחלטה לקיים את הבחירות. גם ביריחו נמצאו חוגים החפצים בבחירות ומועמדים שנחלצו ראשונים להציג מועמדותם ולנהל תעמולה.

אומרי הן והאומרי לאו

הניגוד בין מצדדי הבחירות וחדחיהן היה במקרים רבים המולת־משפחתי, לאו דוקא מדיני. אולם על הרקע התרבותי־מדיני של הגדה היה זה קונפליקט לגיטימי המדגיש את הצורך בבחירות. מה גם שחלק חשוב מהניגוד היה בין זקנים לצעירים, תופעה המהסיסה בדרך־כלל כל מערכת בחירות. אפשר לומר בבטחה שהמצדדים בבחירות באו בעיקר מקרב משכילים צעירים ועסקנים ונכבדים שאינם שייכים לקרוי „המימסד הירדני לשעבר", בעוד שהמתנגדים היו ראשי העיריות, חברים במועצות העירוניות, אלה שהשתייכו למימסד הירדני וחששו תובה באמנות כלפיו.

בעוד שהטענות בפי מצדדי הבחירות הן הטענות המקובלות במשטר דמוקרטי: המחייב חילופים וחידוש מנדט, היו הטענות של ראשי הערים המתנגדים לבחירות מגוונות ושונות. היו שטענו, כי טובת הציבור אינה דורשת עריכת בחירות, הואיל והמינהל המוניציפלי בגדה המערבית פועל כהלכה והאוכלוסיה מקבלת מידיו את כל השרותים כתיקנם. טענה אחרת היתה שנסיבות הכיבוש אינן מאפשרות בחירות חופשיות, וכי תחת עול של כיבוש צבאי עריכת בחירות היא פלסתר. נשמעו גם טענות תועלתניות מבחינת טובתה של ישראל, כגון זו שמערכת בחירות תסיס את האוכלוסיה ותכניס בליבה אי־שקט חדש, דוקא לאחר שהושגו רגיעה ושקט אזרחיים. ועוד טענו שהבחירות תשבשנה את המינהל המוניציפלי התקין, שכן המועצה הקיימת מוכרות על־ידי ממשלת ירדן, הן מוסמכות מבחינתה לאשר מתן דרכונים ירדניים לתושבי הגדה, לקבל כספים, לייצא סחורות וכו', ואילו עיריות חדשות, שתיבחרנה תחת דגל ישראל, לא תהיינה מוכרות וכאן פתח לתלאות הצרות.

אולם, העילה העיקרית להתנגדות לבחירות, שהיתה בפי ראשי הערים, היתה מדינית. בחירות במצב של כיבוש עשויות להתפרש כהכרה של אוכלוסי הגדה בחוקיות הכיבוש, אולי אף כהסכמה לו (מעין צעד מקדים להסכמה לסיפוח בצורה זו או אחרת). ועוד: קיומן של בחירות בערי הגדה המערבית בלי ירושלים המזרחית עשוי להתפרש כהכרה בסיפוחה לישראל.

לחצים מבחוץ

ההחלטה על עריכת הבחירות התקבלה בממשלת ישראל באוקטובר 1971, לאחר שדיין הביע ודאות בדבר הצלחתן הצפויה. מיד כשנודע הדבר יצאו ממשלת ירדן וארגוני החבלה במספים נפרדים כדי להכשילה. חששותיה של ממשלת ירדן מהבחירות היו מובנים: שכן עשויה לצמוח מהן מנהיגות חדשה שאינה חבה נאמנות למלך ולממשלתו, או מנהיגות המקובלת על ממשלת ישראל. כך או כך עלולה הגדה המערבית להינתק מן המזרחית ומן הכתר ההאשמי ועשויה להיווצר אפשרות להידברות בין ישראל לדוברי הגדה המערבית בלא תלות — או לא בתלות הדוקה — בממשלת ירדן. ב־8 בדצמבר שללה ממשלת ירדן, בהודעה רשמית, את זכות המימשל הצבאי לקיים בחירות ואף התראתה בתושבי הגדה שלא יטלו בהן חלק. ארגוני החבלה, בכרוזים ובשידורי רדיו, הסבירו את עמדתם השלילית, המובנת אף היא מאליה, שכן השתתפות בבחירות תחת כיבוש ישראלי היא אות להסכמה עם מצב, ודאי לא ביטוי של מרי, התנגדות ומלחמה בכובש.

כל לחצים אלה מבחוץ הבהירו המושלים הצבאיים לראשי העיריות ולחברי המועצות, כי החלטת ממשלת ישראל היא סופית והבחירות תיערכנה במועדים שנקבעו, וכי דין המחבל בבחירות הוא כדין הפוגע בבטחון, הווה אומר שאיש כזה צפוי לעונש. ועוד הדגישו המושלים הצבאיים, כי במקרה ולא תתקיימנה הבחירות מפאת חוסר משתתפים, הכוונה של המימשל הצבאי איננה להאריך את תוקף כהונתן של ההנהלות הקיימות, אלא למנות במקומן קציני צה"ל שינהלו את העיריות בכל עיר שלא תקיים בחירות. היתה זו לשון חזקה ואף איום בכפיה, כבשיר שהמימשל הצבאי נזקק לו אך מעט בשנתיים האחרונות. אולם, דיין נהג כאן כמו יוקרת ממשלת ישראל הוטלה על כף המאזניים.

ראשי העיריות וחברי המועצות הוטלו איפוא אל בין המלחציים. מצבם לא עורר קנאה. מצד אחד חששו לאבד את אמונם של המלך וממשלתו, ומכילא את הקשר שלהם אל העולם הערבי, מצד שני חששו ממינוי קציני צה"ל כמנהלי עיריות, מעשה שישלול מהם אף את העצמאות המוניציפלית ויכעס עוד יותר את יכולתם הדלה בלאו הכי של תושבי הגדה לדבר בשם עצמם. באין ברירה פנו אל הורע החלכה יותר במלחציים, אל ממשלת ירדן. התנגדותה של זו עוררה מורת־רוח עד כך שהיא ביטוי של חוסר־התחשבות במצבם, וברוח זו יצאו שליחים מהגדה לבירת ירדן, לשכנע את המלך וממשלתו לבטל את התנגדותם ולאפשר לאנשי הגדה המערבית לבחור לפי שיקול דעתם.

ירדן מתרככת

מאמצים אלה נשאו פרי וממשלת ירדן ריככה את התנגדותה. ככל שגברה ההיענות של הציבור ושל מועמדים שאינם מהמימסד הירדני למערכת הבחירות כן החלישה ממשלת ירדן את התנגדותה ואת איומיה. עתה גבר השיקול שאם תקיים ממשלת ירדן את איסורה המועמדים הנאמנים עליה לא יציגו את מועמדותם, ייבחרו רק אלה שאינם חבים לה חובת־נאמנות ואינם בונים את עתידם המדיני על אוריינטציה ירדנית. אולי נוסף לכך גם טעם כלכלי, שמא יאסור המימשל הצבאי על יצמצם, את היצוא מהגדה המערבית לירדן, כתגובה על אי־השתתפות בבחירות. ובהקשר זה ייתכן וממשלת ירדן חששה לחובות של העיריות, אשר במקרה וינוהלו על־ידי קצין צה"ל עלולים הם להיעשות לחובות אבודים.

שכם, למשל, חבה לממשלת ירדן מיליון דינאר. אף כי במוצהר לא הסירה את ההתנגדות, הרי בשיחות עם נכבדים ושליחים מהגדה המערבית נתברר שלמעשה ויתרה ממשלת ירדן ומכל מקום הרדיו והטלוויזיה של הממלכה ההאשמית לא ניהלו תעמולה חזקה נגד הבחירות. לבסוף, ב־18 במארס, במועד האחרון להגשת רשימת המועמדים, הכריז המלך חוסיין על תכניתו לעתיד, לקיים פדרציה בין ארצו והגדה המערבית, שתהיה ישות בפני עצמה. בכך היה סמן היתר להשתתפות בבחירות ולשיקול דעת עצמאי של אלה העשויים להיות האגף השני בפדרציה ההאשמית, לכשתקום.

כאשר יצאה הכרזתו של המלך, כבר הוגשו רשימות המועמדים בכל הערים ולמעשה היתה לה השפעה רק בשכם ולגבי מועמדיהן של המשפחות השליטות, אל־מצרי וטוקאן. בסך הכל, ל־81 המקומות במועצות ערי השומרון, הציגו את מועמדותם 139 מועמדים, 23 מהם בשכם. ביהודה נערכו הבחירות לאחר שבערי שומרון התקיימה הצבעה ערה ובשעור גבוה. ממילא לא עמדו בפני מועמדי יהודה הקשיים שמועמדי שומרון נתקלו בהם והבחירות שם נעשו בחינת מובן מאליו, כשמועצתה החדשה של חברון נבחרה ב„תוכיה" — כלומר רשימה אחת שהותקנה על דעת הכלל ולא נזקקה להצבעה.

שכם — אגוז קשה

כפי שהיה בעבר, כך גם הפעם, שכם היתה האגוז הקשה והתקופה שקדמה ליום הבחירות דומה על „מסגר שכמי".

אין בחירות בלי מועמדים ומצביעים. החשש הראשון של המימשל הצבאי היה, כאמור, שהכל ילכו אחרי שכם והבחירות תתבטלנה מאליהן. אבל, גם לאחר שבערים האחרות כבר החלו מועמדים להציג עצמם ולנהל תעמולה, עוד נותר החשש, כי ביום הבחירות ילכו המצביעים־בכוח אחרי שכם ולא יצביעו. היה זה איפוא מעין מושכל ראשון: בלי שכם הבחירות אינן בחירות.

להקשות על הדברים קיבלו חברי מועצת העיר שכם החלטה, שלא להציג את מועמדותם, משום שהבחירות הן „קנוניה לפיזור מועצת העיר" והמימשל הצבאי ו„להגיע לפתרון מדיני על־ידי מתן מימשל עצמי לתושבי האזור". וכך פרשו מראש האלמנטים הראשיים של הציבור השכמי, ואולי של הגדה המערבית בכללה. שכן המימסד החברתי־מדיני־כלכלי בשכם בנוי על שתי המשפחות הגדולות ורבות העוצמה, אלמצרי וטוקאן, עליהן נמנים מי שהיו לשעבר יו"ר הפרלמנט הירדני, שר החוץ הירדני ואחרים. שתי משפחות אלה הן שתמכו בבחירות ב־1963 בחמדי כנעאן, לו משפחה ממוצא צנוע, אף כי הוא עצמו עשה חיל רב במסחר. אולם עושרו הפרטי לא היקנה לו את העוצמה הכלכלית של משפחת אלמצרי, שעושרה גדול פי כמה (ראש עיריית שכם, חאג' מעזוז אל־מצרי, נחשב למולטימיליונר בלישי"ם) ובבעלותה המפעלים הגדולים והחזקים בשכם, לכן תלויים בה סוחרים, יזמים, פקידים ופועלים רבים.

משפחות אלמצרי—טוקאן מקורבות למלך חוסיין ושומרות לו אמונים. לעומתן חמדי כנעאן אינו מאנשי המלך. עצם התמרדותו — הקריאה לעריכת בחירות — היותה הצהרה מפורשת בזכות ישות פלשתינית השומרת על זיקה לגדה המזרחית. עמדה זו קירבה את כנעאן לחוגי המשכילים הצעירים בשכם, המתנגדים למימסד הירדני האשר נטו (ומן הסתם עודם נוטים) למפלגות הקיצוניות בעולם הערבי, הבעת' והקומיון אל־ערב.

יריבים ותכסיסיהם

ינואר ופברואר היו חודשי ההתרוצצות אשר פרטי פרטיה אף ילאו את הקורא. אם נדלג על תקופה זו — רבת חשיבות לעצמה — ונגיע ל־13—15 במארס שהיו המועדים להגשת רשימות המועמדים, נקבל את התמונה הבאה: שני היריבים הגדולים — משפחת אלמצרי מזה וחמדי כנעאן מזה — לא הגישו רשימות מועמדים. אנשי אלמצרי משכו עמדתם המוצהרת הידועה, ואילו חמדי כנעאן מטעמים אחרים: ראשית, עוד לא ידע אל נכון מה יהיו הצעדים של יריביו והתגובות בירדן. כנעאן טען, כי בקריאתו לעריכת בחירות כלל לא היו לו כוונות אישיות אלא ציבוריות, וכי לא היה בדעתו להציג את מועמדותו שלו. אולם אלה שחברו אליו לדעה העמידו אותו בפני תנאי: לא יציגו את מועמדותם שלהם אם לא יציג הוא־לה את עצמו.

בשלב ב' נוכח כנעאן לתדהמתו שעל אף בטחונו והבטחותיו שיוכל להציג רשימה של עשרה מועמדים (למועצה בת עשרה מקומות) לא היה לאל ידו להרכיב אלא רשימה של שמונה בלבד. הואיל והיכולת להרכיב רשימה היא גם מודד להשגת מצביעים, היו לו פקפוקים. מה גם שבחודשיים שקדמו למועד הגשת רשימות המועמדים קיבל הוא (כמהו גם חבריו לרשימה) מכתבי איום, שהחשד על מחבריהם נפל לראשונה על ארגוני החבלה.

אנשי אלמצרי ניהלו את משחקם לפי כללי המקום ובתבונה מסורתית. מחשש שיציג כנעאן את רשימתו וזו עלולה להיות יחידה ואז יזכה בבחירות ללא קושי, ביקשו להעמידו באור שלילי ואף לבוזתו. לדעת חוגים בני סמכא איפשרו לבן משפחה להציג את מועמדותו. ט'אהר אלמצרי, בן 43, אינו מהשורה הראשונה של המשפחה, ואף לא מהשניה, לכן לא ייחשב כנציג מכובד ומייצג שלה. חסר השכלה ולדעת חלק מחבריו הוא „מבולבל", כשיש אף המחמירים יותר כלפיו. כדי להמחיש את הדברים, היה זה כמו העמידה מפא"י בשעתו את הובא המפורסם כנגד מנחם בגין. במלים אחרות, משפחת אלמצרי כמו אמרה לכנעאן ולעמיתיו: הנה ראו נגד מי אתם „רצים" בבחירות תחת דגל ישראל והדעו מי אתם.

מועמדים „לא־רציניים"

אולם, בהרשמה הבודדת נרשמו אף מועמדים אחרים, עשרה במספר בסך־הכל, רובם מהנחשבים „לא רציניים", או מהקרויים ליגה ב' וג'. ביניהם חאג' רוחי סוקאן — אף הוא שאר בשר של משפחה חשובה, אבל רחוק מלהיות ממייצגיה, ואף היה מקום לחשוד שמשפחתו העמידה אותו נגד כנעאן כששיקוליה דומים לאלה של משפחת אלמצרי באפשרה לט'אהר שלה להציג מועמדותו. לרוחי סוקאן, שמעולם לא נמנה על שכבת המנהיגות המקומית, יצאו מוניטין של חובב הטיפה המרה. האחרים, בעלי השכלה יסודית בלבד או חסרי השכלה לחלוטין, היו צלם, סוחר, פקיד בואקף, פקיד בדואר ושכמותם. יצאו מן הכלל שלושה: החאג' פאוזי קדרי, היחיד מחברי מועצת שכם שהציג את מועמדותו על אף החלטת המועצה; האיש חסר השכלה יסודית, אבל מקובל בחוגים פועלים ותושבי השכונות הכפריות; שיח' אחמד אל־חנבלי, בוגר אוניברסיטת אל־אזהר במצרים, בעל השכלה רחבה, אבל באותה עת חביב על יושבי קרנות ושכונות עממיות ומי שמשמיע כלאחר יד דעות קיצוניות הנדמות לעתים כמשונות מאד; ורוחי שאהין, סוחר וקבלן שאינו דמות פוליטית, אך מקובל בחוגים עממיים. שני האחרונים זכו להיבחר למועצה — כשחלק מהקולות של כנעאן ניתן להם.

מכל מקום, מנקודת המבט של המימשל הצבאי נראה המצב בשכם ב־13 וב־14 במארס כמעורר דאגה. וכזה היה עד שעה 4 אחה"צ ב־15 במארס, המועד האחרון לרישום המועמדים. שכן בעיר הגדולה המייצגת שכם לא הציגו את מועמדותם למועצה בת עשרת המקומות אלא עשרה מועמדים בלבד, כשבראשם שני מבולבלים ועמם חובבי בקבוק, פקידים מדרג נמוך ואנשים בעלי דעות משונות. אם היה תכסיס יעיל להכשיל את הבחירות בשכם — יותר מהסתה, מכתבי איום, איומי טרור, אזהרות ממלכתיות וכרוזים חוצבי להבות — זה היה התכסיס, להלעיגן.

ההפתעה

לשעה קלה התחולל מפנה דרמטי. ב־4 אחה"צ, שעה קצרה לפני נעילה, נרשמו שמונה המועמדים של כנעאן, כשהוא בראשם, והמימשל הצבאי יכול היה לנשום לרווחה. הבחירות ניצלו. שכן כנעאן הוא מהשורה הראשונה של האישים בגדה המערבית, איש דינמי ואמיץ ומי שמסוגל לשמש דובר מצויין לעמו בנסיבות קשות. האנשים שהלכו עמו — ברשימה שהיתה מעין קואליציה אופוזיציונית, של פועלים, סוחרים ומשכילים — היו אף הם מהשורה הראשונה של הצעירים המשכילים, כמו ד"ר גאזי אלקאסם, בן 34, רופא אף אוזן וגרון שחזר לשכם בספטמבר 1970, במסגרת איחוד משפחות, והיה בעבר בפעילי התנועה הלאומנית הערבית ומחסידי הישות הפלשתינית, כשאחיו משמש גזבר של ארגון השיחרור הפלשתיני; יאסר כמאל, בן 37, בעל בית מרקחת בשכם ורוקח בשרותי הבריאות בטול־כרם, אף הוא מחסידי הישות הפלשתינית ומהתובעים זכות להתארגנות פוליטית חברתית בגדה המערבית, והרוח החיה ביצירת הרשימה של כנעאן; וכן הציגו מועמדותם תעשיין, מורה, סוחר ובעל הון שנתנו לרשימה את הייצוג הכלכלי־חברתי שלה. כדאי עוד להזכיר את רוחי אלשחשיר, ששתי בנותיו עצורות בגלל מעשי חבלה בשורות ארגוני חבלה, את מחמוד אל עקואד, סוחר וקבלן בניה, והד"ר חאן נבולסי, סוחר ותעשיין, בן למשפחה מכובדת וחבר לשכת המסחר בשכם. שני האחרונים חשובים, כי הם היחידים ששרדו מרשימתו של כנעאן.

שעות אחדות לאחר שהוגשה רשימתו של כנעאן, היא נתפזרה. נראה שלא רק בחוגי המימשל סברו שהופעת כנעאן ומועמדיו הצילה את הבחירות בשכם. שכן מכתבי איום החלו להגיע למועמדים של כנעאן ואליו עצמו. בערב יום א' (19 במארס) הוצתה מכוניתו של אחד מאנשי הרשימה, בשיר אלג'ידני, מגדולי הסוחרים בשכם. אף כי הנזק למכונית היה מצער, תפס הלה את הרמז ובו בערב ביטל את מועמדותו ואף שלח על כך הודעה לעתונות.

לפני כן, בצהרי יום א', בגלל מכתבי האיום, הודיעו שלושה מחברי הרשימה לכנעאן, כי חזרו בהם והם מבקשים לבטל את מועמדותם. לכנעאן התברר, כי מלבדו קיבלו עוד חמישה מאנשיו מכתבי איום וביקשוהו לפטרם ממועמדותם. בראותו את רשימתו מתפוררת החליט אף הוא למשוך את ידו מן הבחירות. וכך, מהשמונה נותרו רק שני מועמדים, נבולסי ואל עקואד. בבחירות עתידים היו להיכשל.

מי שיגר מכתבי האיום

וכך, ביום א' 19 במארס, תשעה ימים לפני הבחירות, נותרה שכם עם הקרויים עשרת המבולבלים ועם השניים שנותרו מרשימת כנעאן. גם כל אלה קיבלו מכתבי איום, וזו שאלה לעצמה מדוע עשרת המבולבלים והשניים שנותרו מרשימת כנעאן לא נבהלו ולא ביטלו את מועמדותם. ייתכן ובשכם ידע מי שצריך לדעת איזה מכתב־איום יש בו ממש ואיזה חסר־שיניים. מכל מקום, שוב דומה היה שידם של המתנגדים לבחירות על העליונה. המימשל הצבאי היה במבוכה, עד כדי כך שכאשר פנה כנעאן אל מושל שכם, אליש שגב, וביקשו לבטל את ההתמודדות של שניים שנותרו ברשימתו, מרצונו לבטלה כליל, נענה בשלילה.

שלא כבעבר, כאשר החשד בדבר משגרי מכתבי האיום נפל על ארגוני החבלה, כלומר על גופים מחוץ לשכם, רווחה עתה הדעה במימשל הצבאי שהמאיימים מצויים בשכם ודוקא בחוגים נכבדים. אף כנעאן כיוון את חשדותיו לעבר אותם חוגים. עובדה זו היתה חשובה בכך שהיא המציאה למימשל הצבאי צידוק להפעיל לחץ נגדי ועל־ידי כך להציל את הבחירות.

ידיעות בידי המימשל הצבאי אמרו, כי חיכמת אלמצרי — יו"ר הפרלמנט הירדני לשעבר ומנהיגה הרוחני של המשפחה הגדולה — חזר מירדן לשכם כשבידו הנחיות ואמצעים להכשיל את הבחירות. כיוון שכך היה הוא מיועד ראשון לחקירה ולמעצר. מעצרו של חכמת אלמצרי היה האמצעי האחרון בשורת צעדי הנגד של המימשל הצבאי, אשר לימים אחדים כמו החזירו את הגלגל אחורנית ל־1967 ול־1968, לימים הקשים של ההתנגשויות בין מושל שכם סא"ל צבי עופר ז"ל וראש העיר חמדי כנעאן, בין המימשל הצבאי ושכם; לרגע נדמה שהמימשל חוזר לשיטות של הטלת סנקציות, כפי שעשה בעת ששבר את שביתת המסחר הגדולה ב־1967 ואת הפגנות התלמידים ב־1968.

מועד חדש

שורת צעדי הנגד החלה ברגע שצעדי האיום הגיעו לשיאם, כלומר לאחר שהוצתה מכוניתו של אלג'ידני ונודע על אנשים מזויינים המבקרים בבתי המועמדים. בערב יום

(הסוף בעמוד 26, טור 7)

לאחר מאבק־כוחות עם הממשל: הבחירות בשכם נערכו כסדרן

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדואר שולמו ע"י המוען סניף הדואר הראשי
בה"ח אלנבי תל־אביב, אשור 6205

לכבוד
הארץ
מחי ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

15/9/72

קפל פנימה

שם פרטי ______ שם משפחה ______

הכתובת ______ טלפון מס' ______

בא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:

- □ עובדי מדינה — יהו"ב
- □ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
- □ צבא קבע — מתי"ש
- □ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
- □ סטודנט □ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מהודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דואר ישראל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

* דגמי מכוניות לשנת 1973 *

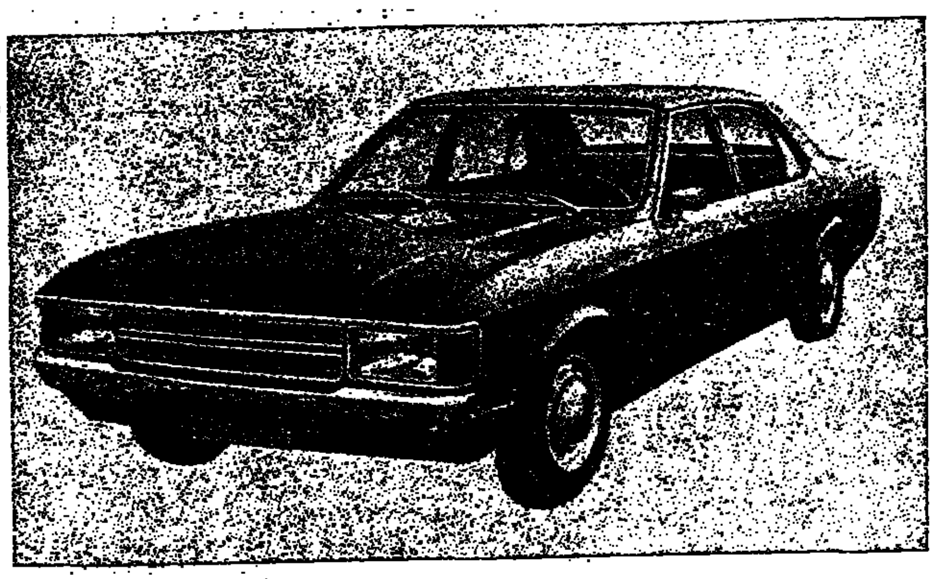

פורד קונסול

מכונית ייצוג פאר דגמי פורד אירופה.
מבחר מנועים V-4 ו־V-6 צילינדרים.

SUBARU GSR COUPE

המכונית שאין לה מתחרה

מנוע בן 1361 סמ"ק המפתח הספק של 93 כ"ס ומקנה למכונית ביצועים כשל מכוניות בעלות 2500 סמ"ק ויותר ● 2 מאיידים ● 93 כ"ס לבלימה ● צמיגים רדיאליים ● זינוק מ־0 עד 400 מטר ב־16,8 שניות(!) ● מהירות מירבית 170 קמ"ש ● מעצורי כוח־דיסק ● הנעה קדמית ● שלדת מתכת נוקשה ● מבנה אירודינמי־ספורטיבי ● תצרוכת דלק נמוכה (15 ק"מ לליטר) ● אחזקה זולה ● מחיר נמוך ביותר ●

נציגים בלעדיים בישראל של מכוניות סובארו:

יפנאוטו בע"מ

תל־אביב, רחוב המסגר 64 (פנת בן־אביגדור) טל. 33184, 31051.

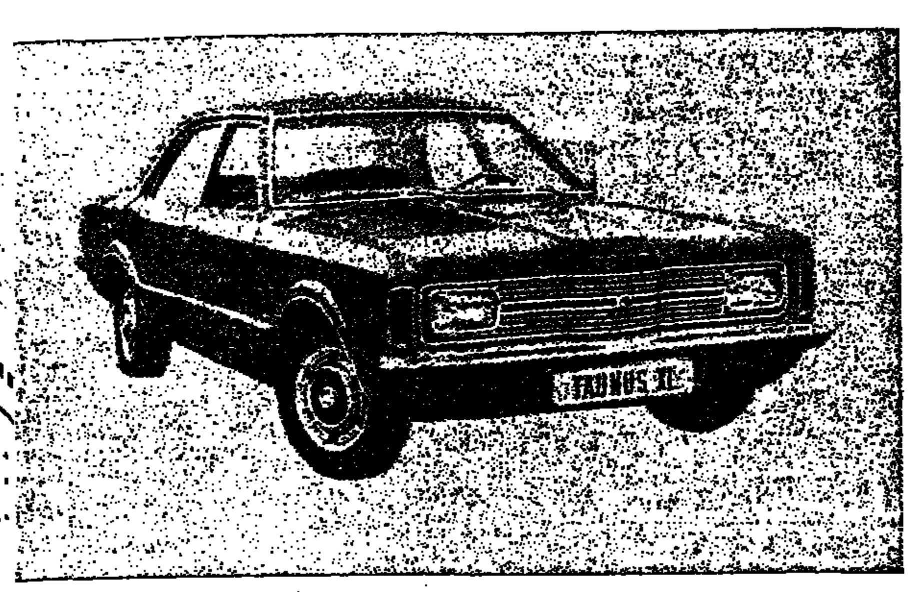

פורד טאונוס

דגש מיוחד על נוחות יציבות ואיכות

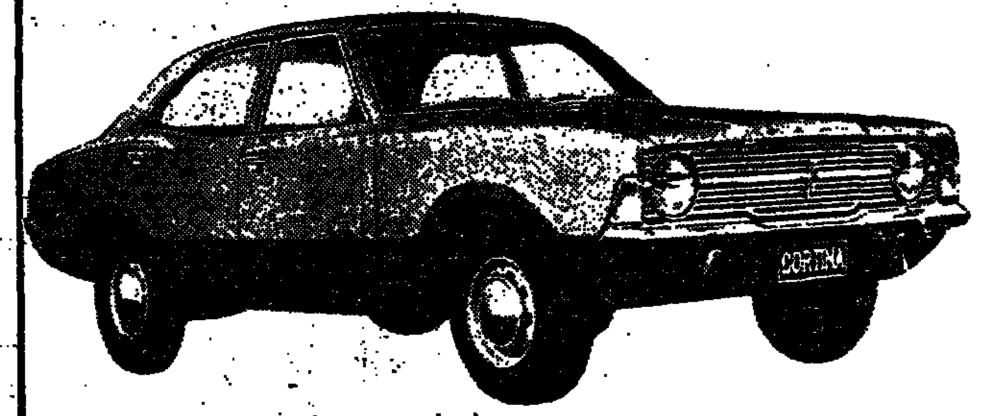

פורד קורטינה

המכונית הבריטית הנמכרת ביותר.
מכונית יוקרה במחיר סביר.

CITROËN

GS החלה ההרשמה לדגמי 1973 DS

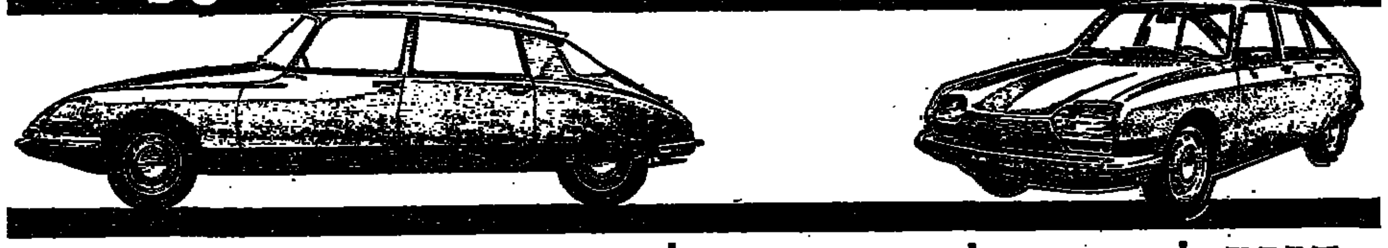

חברה להנדסה ולתעשיה בע"מ
שד' רוטשילד 7, טל. 51511, ת"א

אולם תצוגה: ב.ג. מוסבים ומפיצים בע"מ
רח' מרדכי 52, טל. 34087, ת"א

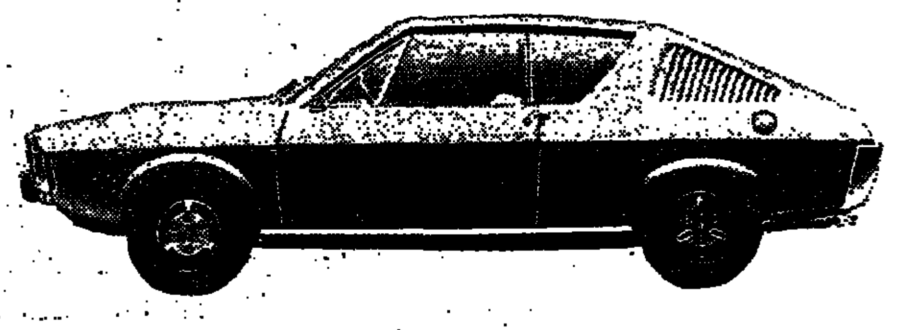

רנו 15/17

הדגם האולטרה־ספורטיבי של מכוניות 1973 [„הסנסציה המוטורית"] היחיד בגודלו שחמשת מקומות הישיבה הם בנוחות וברווחה מירבית.

„רנו 15/17" המכונית הנדרשת ביותר באירופה.

הפצה בני משה קרסו

הבטוח הרפואי במגור הוא יותר מגרירה!

בבטוח במגור הגרירה היא חלק משרות הכולל:

- התנעה בכל שעה ובכל מקום, גם ליד הבית.
- תקוני דרך על־ידי בעלי מקצוע מוסמכים.
- טפול מיידי ומסור 24 שעות ביממה, כולל שבתות וחגים.
- גרירה חינם מכל מקום לכל מקום גם לאחר תאונה.
- כל זאת בצלצול אחד למרכז התפעול של מגור.

פרטים והרשמה:

24 שעות ביממה כולל שבתות וחגים:
תל־אביב, רח' רמז 35, טלפון 263974, 256168

בשעות העבודה הרגילות:
ירושלים: שמואל הנגיד 15, טל. 222503
חיפה: רח' תל־אביב 5, טל. 525262
באר־שבע: רח' ההסתדרות 78, טל. 3654

מגור
שרותי רכב (ישראל) בע"מ

SAAB 99 L

סאאב L 99, מכונית היוקרה השבדית עם השרות הנאמן בכל חלקי הארץ.
סאאב L 99 המכונית אשר נבנתה למניעת תאונות ולהקטנת הנזק במקרה של תאונה.
סאאב L 99 100% שלמות, בטיחות ועיצוב.
ליאונקרס בע"מ, רח' קרליבך 29 ת"א, טל. 283771, 284897.

פורד אסקורט

המורכבת בארץ
מכונית משפחתית חסכונית
הקניה הטובה ביותר
בשוק הרכב הישראלי.

רדיו אמקור

לכל מכונית

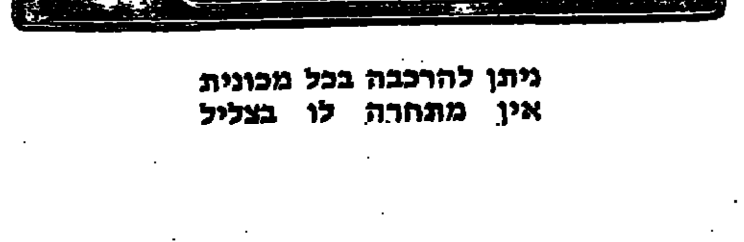

ניתן להרכבה בכל מכונית
אין מתחרה לו בצליל

המפיצים: אמפא
ומרכיבי רדיו מוסמכים

לי המסורתי אמקור

פורד גרנדה

בן־תחרות למפוארות שבמכוניות אירופה.
אביזרי פאר ונוחות רבים כלולים במחיר.

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

למוסד ציבורי גדול

דרושים מכנאים

מקצועות:

* אלקטרוניקה
* חשמל
* מכונות
* ייצור

לתפקידי פיקוח והפקידים טכניים-נהוליים בפרויים בקנה מידה גדול וברמה גבוהה (רשיון נהיגה רצוי).

מקומות העבודה: תל-אביב.

הצעות בכתב בלווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת. ד. 7061 תל-אביב, למס' 15 (075) עד תאריך 29.9.1972.

לחטיבת הביניים "שומרון" בפרדס-חנה

דרושה אחות

ל-½ משרה

בדבר פרטים לפנות למזכירות בית-הספר טלפון 77007 פרדס-חנה.

S.K.R. 1965

יועצים למערכות ניהול וייצור בע"מ

דרושים

מהנדסי ייצור

לעבודות מגוונות ומעניינות

א. מהנדסי ייצור בכירים
Top Management Consulting

ב. מהנדסי ייצור מתחילים

לפנות בכתב לת. ד. 21115, תל-אביב

למפעל חדש ומתפתח

דרושים

מסגרי קונסטרוקציות ונגרי בנין

טלפון 668447 או 663055 חיפה
בין השעות 4 — 7.00

דרוש
עוזר למנהל משק וקניות

עם נסיון באחזקה לבנין משרדים בתל-אביב

נא לפנות בכתב ובציון פרטים ומשכורת מבוקשת: "עבור משק", ת.ד. 109 תל-אביב

לחברה לבניה מתועשת

דרוש

חשמלאי מוסמך

עם רכב

● ● ●

לפנות לטל. 252588; 253114
בין השעות 3—5 אחה"צ

למשרד רואה חשבון

דרושים

א) כתבנית מנוסה
ב) נער/ה שליח/ה אחראי/ת

לפנות לטל. 9—59628, למירה.

בגד עור (1968) בע"מ

דרושה לעבודה בתל-אביב

פקידה צעירה

דוברת עברית ואנגלית
(רצוי עם ידיעות בעבודות יבוא או יצוא)

לפנות בכתב (תולדות חיים — נסיון קודם) ל"בגד עור" (1968) בע"מ, תל אביב, רח' אחד העם 45.

למפעלנו בכפר סבא

דרוש משחיזן

למכונת צרציל
תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות טלפונית 925621
או בכתב לת.ד. 1549 ת"א

דרושה עובדת למשק בית

לעבודות בישול ונקיון, בבקעתיים
4—6 ימים בשבוע

נא לפנות טל. 740546
בין השעות 20.00—22.00
בצרוף המלצות

דרוש
חרט-כרסם

בוגר בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי,
לעבודה מעניינת ורב-גונית.

מקום העבודה: אזור חיפה

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 9757 חיפה (עבור מס' 1) ולציין מס' טלפון להתקשרות.

למכללה של הדסה בירושלים
המחלקה לצלום מדעי-טכני

דרוש

מורה לצלום

בעל השכלה גבוהה בשטח הצלום
נא לפנות לת.ד. 1114 ירושלים

למפעל כותבת
בדרום הארץ

דרושים

1. כרסם למחלקת כלים
2. מסגרי אחזקה
3. עובדי ייצור

באים בחשבון רק בעלי משפחות

המועמדים שיתאימו יקבלו דיור במקום

נא לפנות לת.ד. 7, מצפה-רמון
או טלפונית 057—98045

למכרות נחושת
תמנע בע"מ

דרוש

חובש

משוחרר צה"ל,
בעל נסיון בהאבטחת קרבית

*

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למדור כח-אדם בתמנע דאר אילות.

למפעל במרכז הארץ
דרוש מהנדס כימאי

● הכישורים הדרושים: נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה הכימית.

● על המעונינים לפנות לת.ד. 9757 חיפה, עבור א.ר. בציון קורות חיים והעודות מתאימות.

סודיות מובטחת

הסעה למקום העבודה ובחזרה אפשרית

דרושים מועמדים
לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו.

משכורתך תהא: —

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	681.— ל"י	885.— ל"י
נשוי + 1	720.— ל"י	924.— ל"י

עובדים בשטחים יקבלו תוספת של 100.— ל"י.
לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

● תזכה להטבות הבאות: —

1. נסיעות חופשיות בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס ביטוח בריאות (קופ"ח), מס עירוני ורכישת כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק"ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פנייתך אלינו.

אם: —

גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה"ל.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר ותבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

● פנה נא עם תעודת זהות ופנקס מילואים אל:

1. בתל-אביב — לשכת הגיוס, הקריה רח' ח' מס' 8 בכל ימות השבוע בשעות המשרד הרגילות.
2. בבאר-שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע "קרן") בימים שני ורביעי בשעות המשרד הרגילות.

הנדסת התפלה
לישראל
(תהליך זרחין) בע"מ

דרושים

מפעילים
למתקני מחקר

דרישות המשרה:

1. לאחר שרות צבאי.
2. מסיימי 10 שנות למוד לפחות, בבתי ספר מקצועיים או תיכוניים.

לפנות בכתב בציון הפרטים הדרושים לת.ד. 18041. תל אביב.

למוסד ציבורי גדול

דרושים מהנדסי:

* חשמל
* ייצור
* מכונות
* אוירונאוטיקה

לנהול פרויקטים ופיקוח הנדסי בקנה מידה גדול ולהפקידים נהוליים-הנדסיים אחרים.

מקומות העבודה: תל-אביב

תנאי השכר לפי כישורי המועמדים.
הצעות בכתב בלווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 תל-אביב, למס' 15 (074) לא יאוחר מתאריך 29.9.1972.

● למחפשים אתגר!

חברת בטוח דינמית

פותחת קורס ליועצי בטוח חיים

בחיפה והצפון

בחודש אוקטובר 72

(הקורס ייערך בחיפה)

על המעונינים לפנות בכתב יד עם פרוט תולדות חיים לת.ד. 4421 חיפה (יד').

למפעל תעשייתי באזור ת"א

דרוש
פקיד שכר

הכישורים הדרושים:

* נסיון של שנתיים לפחות בחישובי שכר בשיטה ממוכנת.
* השכלה תיכונית
* ידיעה בהנהח"ש רצויה.
* התמצאות בנושאי מס הכנסה וביטוח לאומי — יתרון.

נא לפנות בכתב לת.ד. 3156 רמת-גן בציון קורות-חיים ונסיון קודם.

סודיות מובטחת.

לחברה מסחרית

דרושה
טלפוניסטית

אנגלית מדוברת הכרחית

●

נא לפנות טלפונית למספר 262801, ת"א
בין השעות 9.00 עד 16.00

דרושים
מציגים ונציגות

לקידום מכירות של מוצר

אור-קולי חדיש

לאוכלוסיה דוברת אנגלית ותיירים,
במשרה חלקית או מלאה

בתל-אביב, ירושלים וחיפה

דרישות:
ידיעת השפה האנגלית. נסיון קודם במכירות רצוי אך לא הכרחי. גיל: 40 — 25.

*

לפנות בכתב יד לת.ד. 33379 ת"א, עבור "מקדם מכירות"

עמי-חי בע"מ-ביטוח חיים

סוכנים בלעדיים לביטוח חיים
של

יהודה חברה לביטוח בע"מ

מעוניינים בנציגים
במקומות שונים בארץ.

נא לפנות בכתב לת.ד. 36221, ת"א. סודיות מובטחת.

הצטרף למפעל מתקדם

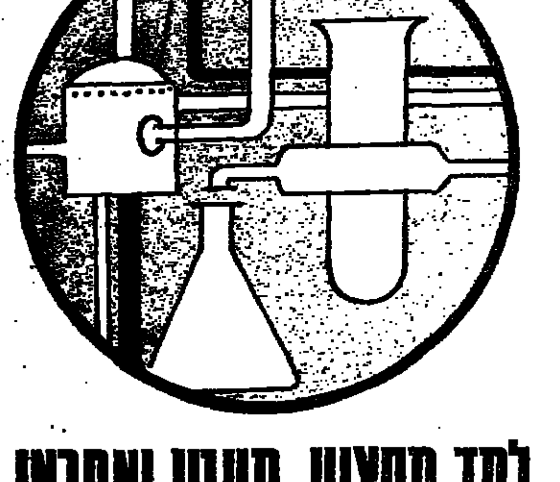

למד מקצוע מעניין ואחראי
מפעיל מתקני ייצור

* ההדרכה לרכישת המקצוע על חשבון המפעל
* תנאי שכר טובים
* אפשרויות קידום

הכשורים הדרושים:

1. השכלה: 8–10 שנות למוד לפחות
2. גיל: אחרי צבא, עד 45
3. נכונות לעבוד במשמרות

המעוניינים יפנו בכתב או טלפונית

סודיות מובטחת

תעשיות אלקטרוכימיות
פרוטארום
ת.ד. 1929 חיפה טלפון 04-715211 04-910531

דרושים

בעלי מקצוע

* להתקנת תנורי חימום ביתיים
* להתקנת מערכות הסקה מרכזית.

בדבר פרטים נא לפנות

אקלימט

חיפה, שדרות המגינים 39 טלפון 532102

לחברה בינלאומית בענף הקוסמטיקה

דרוש
חשב

עבור חברתה בישראל

תנאים טובים ואפשרות להתקדמות לאיש צעיר ודינמי.

הכישורים הדרושים:

1. נסיון של 5—10 שנים בשטח התחשבנות והניהול (עדיף בעל תואר רואה חשבון, אך לא הכרחי)
2. ידיעת עברית ואנגלית על בוריין
3. כושר ניהול משא ומתן

תשובות לשלוח אל "חשב" ת. ד. 452 ת"א.

דרוש
מכנאי אלקטרוניקה

לעבודות תכנון ופתוח של מכשור מדידה ופענות. בוגר בי"ס להנדסאים או בסמ"ת בעל נסיון של 5 שנים לפחות בנושאים המוצעים.

● מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 9757 חיפה, (עבור 1) תוך פרוט קורות חיים, השכלה, נסיון מקצועי ומס' טלפון להתקשרות.

לחברת יבוא רכב — גדולה וותיקה

דרוש

מנהל למוסך מרכזי בתל-אביב

הכישורים: בעל נסיון בענף הרכב, במנהל ובאירגון, עם ידיעה טובה בעברית ואנגלית.
מתאים ליוצא צבא בדרגה בכירה.
תנאים טובים מובטחים לאדם המתאים

נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 1696 ת"א, עבור "מנהל מוסך מרכזי". סודיות מובטחת.

למוסד ציבורי גדול

דרושים

מנתחי מערכות מנוסים

בעלי נסיון של 3—5 שנים בנתוח מערכות או 5 שנים לפחות בהכנת, והכוונה לעבוד נתונים.

רצויים בעלי השכלה (אקדמאית מתאימה ונסיון בהפעלת צוות בהיגה).

מקומות העבודה: תל-אביב.

תנאי השכר: יקבעו לפי כישורי המועמדים.

הצעות בכתב בלווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת. ד. 7061 — תל-אביב, למס' 15 (078) עד יום 29.9.1972.

1500 לידות לחודש
בכל מקום בארץ

באם יש לך השכלה תיכונית.
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ______
גיל: ______
כתובת: ______
השכלה: ______

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 35

לחברה מסחרית

דרוש
מחסנאי עצמאי

למוצרים ביתיים שונים

הכישורים הדרושים

1. בוגר צבא
2. הכשרה ו/או נסיון במחסנאות

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 47.

דרושות מועמדות
בתל-אביב ובחיפה

אם את מעונינת לעבוד בשטח השרטוט או הגרפיקה
אם את מוכנה לעבור תקופת הכשרה מקצועית בשעות הערב
תפני עוד היום ותוזמני לראיון בתל-אביב או בחיפה

לקבלת פרטים נא לגזור ולשלוח לת.ד. 26214 ת"א או לת.ד. 5142 חיפה, למס' 22.

שם ______
כתובת ______
גיל ______ השכלה ______

דרושים מועמדים
בתל-אביב ובחיפה

אם אתה מעונין לעבוד לשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה
אם אתה מוכן לעבור תקופת הכשרה מקצועית בשעות הערב
פנה עוד היום והזמן לראיון בתל-אביב או בחיפה.

לקבלת פרטים נא לגזור ולשלוח לת.ד. 26214 ת"א או לת.ד. 5142 חיפה למס' 18.

שם ______
כתובת ______
גיל ______ השכלה ______

مكذا من الأصل

هكذا من الأمل

לבית-ספר תיכון מעורב בירושלים

דרוש מדריך

לעניני סדר ומשמעת במשרה מלאה

על המעונינים לפנות בכתב לת. ד. 1114 ירושלים

דרוש

עוזר למחסן חלקים

בחור אחרי צבא

תנאים טובים לאדם המתאים

בא לפנות במקום רחוב הגנים 29, חיפה או לטלפון 523279 למר דרורי יהושע.

כימיקלים וציוד מכני בע"מ

דרושים

1. **מנהל חשבונות**
בעל ידיעות נרחבות בתמחיר תקציב וסטטיסטיקה עם ידיעה טובה באנגלית.

2. **מנהל/ת חשבונות**
סוג ג' או ד'

נא לפנות בכתב בציון פרטי קורות חיים, נסיון קודם ומשכורת מבוקשת לת. ד. 10, תל-אביב.

סודיות מובטחת

פדקו ישראל בע"מ

למפעלה בהרצליה

דרוש

אחראי לרכש ועיתוד מלאי

התכונות הדרושות:
א. הכרת חומרים וקשרים המקצועיים;
ב. ידיעת השוק ובקורות הספקה;
ג. נסיון בניהול ועיתוד מלאי ופיקוח על מחסנים;
ד. ידיעת השפה האנגלית רצויה.
למועמד המתאים תנאים טובים.

בפרטים נא לפנות ישירות למפעל הרצליה ב', רחוב משכית טלפון 930150 או לת. ד. 416.

לחברה מסחרית בתל-אביב

דרושה

מפעילת נשיונל

לעבודה רצופה
שעות העבודה: 08.00—16.00

תנאים טובים למתקבלת

לפנות בכתב, בציון פרטי קורות חיים, נסיון קודם ומשכורת מבוקשת, לת. ד. 3226 תל-אביב.

סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול ותיק בתל אביב

דרוש עוזר למנהל החשבונות הראשי

רצוי מדופלם עם נסיון של 5 שנים לפחות.

תנאים טובים • סודיות מובטחת.

לכתוב לת.ד. 86 תל אביב.

דלק DELEK

ל„דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ

דרוש

איש אחזקת צנרת ואביזרים

תיקון וטפול מוני דלק, אתור תקלות חשמל וכו'

על המועמד להיות בוגר בית ספר מקצועי במגמה מכונאות עם נסיון באחזקת ציוד המכלי.

על המעונינים לפנות ל„דלק" בע"מ, ת.ד. 1831 תל-אביב.

דרוש

מבלטן מעולה

רצוי בוגר בית-ספר מקצועי למכלמי פח, בתנאים טובים

לפנות „לשנקר" אזור התעשיה חולון טלפון 846273 בשעות העבודה

פועלים

לעבודה קבועה במשמרות

דרושים

למפעל ותיק בסביבות תל-אביב

★ תנאי משכורת טובים מאד.

לפנות טל. 842659 או בכתב לת. ד. 2905 תל-אביב.

ישראחום בע"מ

דרושים

* רתכים ומסגרים מעולים
* אינסטלטורים
* טכנאי שרות

בעלי ידע בחשמל ורשיון נהיגה

לפנות טל' 32571 תל-אביב בשעות העבודה

דרושה

מפעילה מנוסה

למכונת אוליבטי 1513

תנאים טובים למועמדת המתאימה.

לפנות ת.ד. 1049 ת"א, עבור „מפעילה".

אגד

דרוש

טכנאי ייצור

בעל ותק מקצועי של 3 שנים, לעבודה מעניינת בשטחי הנדסת הייצור השונים.

מקום העבודה באזור תל-אביב.

לקביעת ראיון נא לפנות, ת"א, טלפון 251333 קו פנימי 352.

הנהלת אגד

מפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

מחפש

* **מנהל חשבונות עצמאי**
עם נסיון של 3—5 שנים

* **פקידה - כתבנית**
עברית —אנגלית

תנאים טובים ושעות עבודה נוחות.

פרטים עם פרוט הנסיון ותולדות חיים נא להמציא לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 155

ג'רקולי

ביח"ר לסריגה

דרוש מחסנאי

אחרי שרות צבאי
עם נסיון באפסנאות רצוי בקונפקציה
עד גיל 40.

נא לפנות להב' ג'רקולי, רחוב חומה ומגדל 20 תל אביב (הכניסה מרחוב המסגר 19) טלפון 32411, 36926.

מזכירה מנהלית צעירה

השולטת בעברית, אנגלית וגרמנית מעונינת במשרה בעלת אתגר, הכוללת מגע עם קהל.

בהצעות נא לפנות ל- ת.ד. 4684 ת"א, עבור מס' 161.

דרוש

מחלק עתונים בחדרה

בעל מכונית מסחרית לחלוקת עתונים. בשעות לפני הצהרים

נא לפנות בכתב למחי ההפצה, ת.ד. 109 חד"א.

טכנאי קירור

עם רכב תקין מעונין לקבל איזור שירות בדרום למקררים ביתיים ו/או גלידה.

בהצעות לפנות: 057—95094 או טובלי 615 ירוחם.

דרושה

מזכירה מנוסה

למשרה מגוונת, במרכז ת"א.

הכישורים הדרושים: עצמאית ומנוסה בהנהלת משרד ועבודות מזכירות, כולל מיסוה, הדפסה נקיה ויפה, קצרנות, תיוק ועזרה למנהל.

נא לפנות בכתב בציון פרטים על הנסיון והעבודה הקודמת לת. ד. 2136 תל-אביב, עבור "מזכירה מנוסה".

דרושה • מזכירה

לתפקיד בכיר ומעניין במפעל תעשיתי.

הכישורים: שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.

מקום העבודה: באר-שבע.

תנאים טובים מובטחים למועמדת המתאימה.

*

מועמדות תפנינה בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 1736 ת"א, עבור מס. 53.

סודיות מובטחת.

מנהל מכירות

רציני

בעל נסיון וקשרים עם מהנדסים וקבלני בנין

דרוש

למפעל ותיק ומבוסס בסביבות תל-אביב.

תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב עם פירוט נסיון קודם לת. ד. 2905 תל-אביב.

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי גדול בענף המזון באזור תל-אביב

דרושים:

* **פקיד ייצור וכח אדם**
בעל נסיון בתעשיה
* **פקיד למחסן משלוחים**
העבודה ב־2 משמרות
* **פקידת תמחיר**
בעלת השכלה תיכונית וידע בהנה"ח
* **פקידה כללית**
לעבודה במרכזיה וכתבנות עברית

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים, נסיון מעשי קודם, השכלה, המלצות ומשכורת מבוקשת, לת. ד. 2897, תל-אביב, בציון המשרה המבוקשת על גבי המעטפה.

סודיות מובטחת

תושב ירושלים | תושב תל-אביב | תושב חיפה

חברת ביטוח

מהותיקות בישראל

מציעה לך להצטרף לשורותיה כ-

איש מכירות

צוות המדריכים הדינמי של החברה יקנה לך מקצוע הטומן בחובו:

1. רווחים נאים ובטחון כלכלי לעתיד
2. ענין וסיפוק
3. עצמאות בעבודה
4. קשרים חברתיים ענפים

נא לפנות בציון קורות החיים לת.ד. 4143, תל-אביב, עבור "חברת ביטוח" או טלפונית

ירושלים: 222341
תל-אביב: 58165 קו פנימי 28
חיפה: 642351 קו פנימי 23

דרושים
לאופנת נשים מעולה
1) מתפרות (גם תופרות)
2) מודליסטית מנוסה

תנאים מצויינים.
לפנות טל. 55330

למלון 4 כוכבים בירושלים

דרוש(ה) עוזר(ת)

למנהל חשבונות ראשי
— סוג ג' לפחות —
השולט(ת) בעברית ואנגלית

נא לפנות לת.ד. 2461 או לטלפון 30201, ירושלים

דרוש

טכנאי קירור

טל. 253744

למפעלי „אדרת" בהרצליה

דרושים

* פקידה כתבנית בעברית
* פקידה כתבנית באנגלית
* מסגרים
לעבודה באחזקת מכונות (משמרת אחת)

מעוניינים/ות יתקשרו לטלפון 938631 למנהל כח אדם

למוסד צבורי בתל-אביב

דרושה
פקידה
כתבנית

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, ת. ד. 29116 תל אביב עבור מחלקת המנהל, או להתקשר בטלפון 55261

סודיות מובטחת

מידה מיכשור מדעי בע"מ

רח' צבי 5, רמת-גן

דרושים

עובדי/ות ייצור

בעלי נסיון של שנתיים לפחות
בחיווט מכשירים אלקטרוניים

המעונינים יפנו בטל. 720268, 722820 לקביעת ראיון.

סודיות מובטחת

אסיא

ל„אסיא" מעבדות כימיות בע"מ

דרושים

1. **רוקח תעשייתי**
תאור התפקיד: סגן מנהל מחלקות הייצור הפרמצבטי.
כשורים: נסיון קודם בתעשיה פרמצבטית, גיל: 45—30.
שפות: עברית ואנגלית על בוריין.

2. **רוקח**
תאור התפקיד: רוקח לעבודה בקורת איכות.
שפות: עברית ואנגלית.

3. **עוזר למנהל מחלקה**
תאור התפקיד: עוזר למנהל מחלקה העוסקת בפעילות כספית בחו"ל.
כשורים: נסיון קודם באדמיניסטרציה ונהול חשבונות ומכירות; גיל: 45—30.
שפות: עברית ואנגלית על בוריין. שפות נוספות רצויות.

נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל מנהל המנגנון ת. ד. 1423 תל-אביב.

למוסד ציבורי

דרושים

דוברי רוסית (גברים)

* אקדמאים, מהנדסים או בעלי השכלה תיכונית מלאה המעונינים היושבים בחוף הארץ.
* עד גיל 45.
* לעבודה במשרה מלאה וקבועה בת"א וחיפה.

● מעונינים מתבקשים לפנות לת. ד. 33232 ת"א (עבור דובר רוסית) בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

סודיות מובטחת

כור תעשיות מתכת בע"מ
מפעלי הנדסה אגן בת-ים

BUTLER

בניה מתועשת

דרושים:

מנהל מכירות
בעל תואר אקדמאי. יועדף בעל נסיון בנושא בניה

מסגר מכני
לתפקיד מנהל מחלקה
בוגר בית ספר מקצועי. יועדף טכנאי

תנאים הולמים — למועמד המתאים!
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, נסיון קודם והמלצות אל:

אגן

בת-ים, רח' עבודה 43

דרוש פחח רכב מעולה

מוסך שלמה את חיים רח' יצחק שדה 33 ת"א טלפון 35747

תנאים טובים.

דרוש מנהל/ת חשבונות

סוג ג' לפחות
למשרה מלאה

בא לפנות בכתב: בלו סקי קארוהאן רח' הירקון 152 תל-אביב

למשרד רואי חשבון

דרושים
• בוחנים מרכזים
• בוחנים

שעות עבודה מיוחדות לסטודנטים

טל. 57652, 58429 בשעות 07.30—13.00

לחברת יובל

דרוש

מנהל עבודה

לנהול אתר בניה טרומי במרכז הארץ בעל 4 שנות נסיון לפחות

נא לפנות לטלפון 236221 תל-אביב מ-8.00 עד 10.00 בבוקר או לת. ד. 3035 תל-אביב.

ירדניה חברה לבטוח בע"

מרחיבה את היקף פעולותיה.

שרותי הדרכ
לסוכנים ויועצ
בטוח חיי
הוקמו ב־3 הערים הגדולו

עתה ניתנת לך ההזדמנות לרכוש מקצו
מענין בעל אתגר רב.
את הכנסתך יקבעו בישוריך ומאמצי
מעונינים מכל הארץ יפנו:

לת. ד. 638 ירושלי
לת. ד. 2345 תל-אבי
לת. ד. 402 חיפה

לחברת יבוא ושווק גדולה

שמרכזה בחיפה, דרוש

מנהל חשבונות ראשי

עצמאי ומנוסה בניהול פיננסים, סוג ד' בהנהלת חשבונות ובעל ידיעות באנגלית

תנאים טובים למועמד המתאים

סודיות מובטחת

בהצעות עם קורות חיים נא לפנות אל ת.ד. 429, חיפה

אמקורם בע"מ

עיבוד שבבי מדויק לתעשיה האוירונאוטית

למפעלנו המתפתח בחולון

דרושים

* חרטים * משחיזני כלים
* משחיזנים * כרסמים
* מבלטנים

על המעונינים לפנות, בכתב, או אישית בשעות העבודה, לאמקורם בע"מ, רחוב הפלד 10 אזור התעשיה חולון, טלפון 855133

סודיות מובטחת

אם יש לך!

* שאיפות לקידום אישי
* הופעה נאה
* כושר למו"מ מסחרי
* התמצאות בנושאי כלכלה וחברה

יש לנו להציע לך!

אתגר לשאיפותיך וניצול כישוריך בענף ביטוח חיים

מעונינים מכל הארץ יפנו אל ת. ד. 1736 ת"א (עבור מס' 52). בצירוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם.

תעשית אבן וסיד בע"מ

1. למפעלי סיד שפיה ע"י זכרון יעקב, דרושים מסגרים לעבודות בניה ואחזקה.
רצוי בוגרי בתי"ס מקצועיים.
2. עובדי משמרות.

נא לפנות טל. 063—99130, 063—99156.

להברת תרופות ישראלית גדולה

דרוש

מנהל מפעל פרמצבטי בחו"ל

תאור התפקיד: נהול כללי של מפעל תעשייתי לתרופות בחו"ל.

כשורים:
א. מהנדס תעשיה וניהול, עם נסיון קודם בניהול תעשייתי.
ב. נסיון בייצור תרופות (רצוי).

שפות: עברית ואנגלית על בוריין.
נא לפנות בכתב-יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל מנהל המגנגון, ת.ד. 964 תל-אביב.

פיילוט

דרושות

• מזכירה למנהל כללי

* ידיעה מושלמת בקורספונדנציה עברית ואנגלית
* נסיון באדמיניסטרציה וטיפול ב־יבוא.

• פקידה כללית

* עם ידע של לפחות 5 שנים בעבודה משרדית מסחרית.

תנאים טובים ושכר הולם

בהצעות מפורטות יש לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים ומקומות עבודה קודמים לפי הכתובת:
פילוט רדיו (ישראל) בע"מ
ת"ד 28085 תל-אביב.
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

★ הנדסאי/טכנאי מכשירים

לפיקוח על עבודות התקנת מערכות מכשירים פנאומטיות וחשמליות במפעל תעשייתי כימי.
הכישורים הדרושים: ידיעת עברית ואנגלית, נסיון קודם בפיקוח על עבודות התקנת מערכות מכשירים פנאומטיות וחשמליות.

★ טכנאי/פקיד טכני

הכישורים הדרושים: ידיעת עברית ואנגלית, רצוי נסיון קודם בעבודה טכנית בשטח החשמל — בקרה.

★ פקיד/מחסנאי

הכישורים הדרושים: נסיון בעבודת מחסנאות לצנרת וחלפים למכונות תעשייתיות ורישום תנועתם. ידיעה בשפה האנגלית.

★ מפעילים

למתקנים כימיים חדישים המוקמים במפעל. העבודה מעניינת ומהווה אתגר. למועמדים המתאימים אפשרויות קידום טובות.
הכישורים הדרושים: השכלה של 10—8 כתות, רקע טכני רצוי.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה.

הקרן הקיימת לישראל

(מינהל פיתוח הקרקע)

מודיעה בזה על משרה פנויה

המשרה:

מנהל חבל הכשרת קרקע צפון

תאור התפקיד: תכנון, ניהול ופקוח על עבודות פתוח קרקע להקלאות ולבניה בהתישבות, ניהול צוות עובדים מקצועי והדרכתו, קשר עם גורמים כמשלתיים וצבוריים בכל הקשור לתחום הד עבודה.

דרישות המשרה: השכלה הנדסית אקדמאית בוטלכת בתחום העיסוק: פתוח קרקע, מינהל וציוד מכני, כושר הבעה בכתב ובע"פ, ניהול ברמה גבוהה.

דרישות נוספות: מגורים באיזור הצפון.

הדרגה: לפי הכשורים של המועמד.

— • —

על המעונינים, הממלאים אחר דרישות המשרה הנ"ל להגיש בקשותיהם בכתב, ובצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון, לא יאוחר מיום 24.9.72 לפי המען: אגף האדמיניסטרציה ת"ד 383 ירושלים ולציין על המעטפה „עבור משרת מנהל חבל".

דרושים

אלג'ים בע"מ

חולון
ת.ד. 1201
טל. (03) 853102-3-4

ELJIM LTD.
HOLON-ISRAEL
P.O.B. 1201
TEL: 853102-3-4

* מהנדס אלקטרוניקה
בעל נסיון במעגלי מיקרוגלים, קווי תמסורת, רכיבי גלבו וקואקס.
* מסגר מכני
בוגר בי"ס מקצועי עם 3 שנות נסיון לפחות, לעבודה מעניינת במחקר ופתוח.
* הנדסאי מכונות, בעל נסיון בפתוח מערכות מכניות, אלקטרוניות, נסיון ב־זוזד רצוי.

להמשביר המרכזי בתל-אביב

דרוש

קולה קפה

נא לפנות למחלקת המנגנון, ת. ד. 130, או בטלפון 39955 קו פנימי 357, תל-אביב

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרה הפנויה הבאה במרכז לחקר אוירונוטי: —

שרטט מכונות

הכשירויות הדרושות:
בוגר קורס שרטוט ונסיון בשרטוט מכני חלקי מכונות.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ד' 22 בספטמבר 1972 בציון מס' המכרז 88/72 א"ר.

למשרדי חב' בוטן משמש נצרת בע"מ

שד' דוד המלך 31 ת"א

דרושה מזכירה

הכישורים הדרושים:
* שליטה מלאה בעברית ואנגלית (כולל הדפסה ב־2 השפות)
* נסיון קודם בניהול משרד.

— • —

המעונינות תפנינה בכתב בציון קורות-חיים ונסיון קודם לפי הכתובת הנ"ל.

אתא

לחברת טתה בע"מ
חברת השיווק של אתא

דרושים

1. איש אחזקה
בעל ידע בתיקוני חשמל, מסגרות או קרבורבות.
מקום העבודה באזור ת"א
2. פקיד מנוסה
בעל השכלה תיכונית ונסיון בעבודה משרדית.
מקום העבודה בירושלים.
תנאים טובים למעבידים המתאימים

בהצעות נא לפנות למשרד הראשי של החברה, רח' ג. טברסקי 12, ת"א, טלפון 38966.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה על המשרות הפנויות הבאות:

1. הנדסאי מכונות / מזוג אויר
התפקיד: אחריות להפעלה ואחזקה של חדרי מכונות מרכזיים; אחריות לאחזקת מתקני מזוג אויר, הסקה, צנרה מצבדהית, כעליות ואינסטלציה בנין; תכנון, תאום ופקוח על שינויים ההתקנות במערכות מיזוג אויר, הסקה ואינסטלציה: קשר עם קבלנים לבצוע שינויים והתקנות כנ"ל.
הכישורים הדרושים: הנדסאי/טכנאי בכיר ב־מגמה מכונות, כח חום או מיזוג אויר; נסיון של 3 שנים לפחות באחזקה ובהפעלה של מערכות מיזוג אויר, הסקה וצנרת; כושר ני־הול מרים עם קבלנים, כושר ארגון וניהול צוות טכני; הכרחית ידיעת העברית, ידיעת אנגלית כדי הבנת חומר טכני.
2. חשמלאי
תאור המשרה: אחזקת מתקני החשמל באוניברסיטה.
הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס מקצועי, בעל רשיון „חשמלאי מוסמך", נסיון מעשי של 3 שנים לפחות וידיעה בקריאת תוכניות עיקות.

—•—

בהצעות מתאימות נא לפנות למחלקת כח אדם אוניברסיטת חיפה.

למוסד ציבורי גדול

דרושים מנהלי חשבונות

ועובדים לביקורת חשבונות בכל הרמות

לתפקידים מגוונים במסגרת יחידות בעלות היקף פעילות ממאד גדולים ביותר.
(אפשרות התמחות בראיית חשבון, תוך כדי עבודה).
מקום העבודה: תל-אביב
תנאי השכר: לפי כישורי המועמדים.

הצעות בכתב בלווי קורות חיים והתאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 תל-אביב, למס' 15 (077) לא יאוחר מיום 1.10.1972.

לבי"ס מקצועי-תיכון בחיפה

דרושות:

א) מדריכה לכתיבה במכונה
במשרה שלמה
ב) מורות לגיאוגרפיה והתעמלות
במשרה חלקית (פעמיים בשבוע)
ג) מורה לחשבונאות בשיעורי ערב

נא לפנות טלפונית 664922 חיפה

למוסד ציבורי גדול

דרושים רואי חשבון (או כלכלנים)

לתפקידים כלכליים-משקיים מגוונים
רצויים בעלי ידע ונסיון בתמחיר תעשייתי בחלקם, ואחרים בעלי נסיון בביקורת משקי.
מקומות עבודה: תל-אביב
(התפקידים כרוכים בנסיעות בארץ).

תנאי שכר: יקבעו לפי כישורי המועמדים.

הצעות בכתב בליווי קורות חיים ותאור מפורט של השכלה, נסיון ורקע צבאי יש להגיש לת.ד. 7061 — תל-אביב, למס' 15 (079), לא יאוחר מיום 1.10.1972.

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א

מכרז תשל"ג 2.

המשרה:

מנהל חנות לבית ההוצאה של אגודת הסטודנטים

תאור התפקיד: ניהול וארגון חנות המכר של בית-ההוצאה של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת ת"א.

פרטים נוספים אפשר לקבל במשרדי בית-ההוצאה של אגודת הסטודנטים.

●

הצעות יש לשלוח במעטפה סגורה עד ה־25.9.72 לפי הכתובת: אגודת הסטודנטים ת.ד. 39133 ת"א. ולציין על המעטפה מכרז תשל"ג 2.

אלהא
התעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד

דרוש תמחירן בכיר

לתפקיד של מעקב, דיווח וניתוח פרוייקטים

הכישורים הנדרשים: בעל נסיון כתמחירן במפעל תעשייתי, ידיעה וכושר לפיתוח מערכות דיווח. אפשרי גם כלכלן עם הכישורים הנדרשים.

● על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלהא" — אשדוד.

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים/ות

1. עורך/ת -

לפקולטה למדעי הרוח — ביה"ס להסטוריה.
לעריכת עבודות ופרסומים מדעיים של מכוני ביה"ס בשפה האנגלית. דרוש תואר מוסמך מאוניברסיטה אנגלית, רצויה השכלה אקדמית בהסטוריה; ידיעת השפה האנגלית כשפת אם נוסף לעברית, נסיון בעריכת פרסומים מדעיים.
הדרגה: העובד/ת יועסק על חוזה מיוחד.

על המעונינים/ות לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה לענף כח-אדם, אוניברסיטת תל-אביב, רמת-אביב, עד יום 22.9.72.

2. לבורנט -

למחלקה לבוטניקה — מדור פטריות.
התפקיד כרוך ביציאה רבה לשדה לאסוף חומר, עבודה מיקרוסקופית במעבדה, גי־דולים בגידולים ובאוספים. דרושה השכלה תיכונית ביולוגית (רצוי בי"ס חקלאי). ידיעת השפות עברית, ורצויה אנגלית או צרפתית או גרמנית, דרוש רשיון נהיגה;

על המעונינים לפנות בכתב בציון שם המשרה, למזכירות המחלקה לבוטניקה, אוניברסיטת תל-אביב, רמת אביב, או טלפונית טל: 416111 קו פנימי 259, עד יום 22.9.72.

דרוש מחלק לחלוקת מזון
עם רכב סגור בין 1—1½ טון
ועזרבות בנקאית
לפנות שטראוס שווק בע"מ
תוצרת הארץ 13 (ליד גבורי ישראל 148)

למשרד מהנדסי בנין

דרושים

שרטטים — שרטטות קונסטרוקציה
תנאים טובים למתאימים
להתקשר טלפון: 241196
בשעות 9.00 — 15.00

דרוש

מחסנאי

בעל ידע ונסיון בניהול מחסן מכני
(חלקי מתכת וחשמל)
גיל 25 — 40
לפנות ת.ד. 4 ראש־העין או בטל. 918288

למשרד רואי-חשבון בתל-אביב

דרושים

סמי-סיניורים וסיניורים

נא למסור פרטים אודות נסיון לת.ד. 1334 מס' 5429/1
סודיות מובטחת

מכונאי רכב

דרושים למוסך בתל-אביב

אנו מציעים:

מקום עבודה קבוע.
תנאי העסקה הוגנים.
עבודה במוסך חדש ומשוכלל.
משכורת חודשית של —.750 ברוטו.

● בעלי השכלה מתאימה ונסיון מקצועי מתבקשים לפנות בהקדם לת. ד. 17021 ת"א (עבור מכונאי) בציון פרטים אישיים מלאים.

סודיות מובטחת

פריקלאס ים המלח בע"מ

עומד להפתח

קורס מפעילי מתקנים כימיים

שייערך בשטח המפעל במישור רותם

● הכישורים הדרושים:
* 9 שנות למוד
* כושר בריאות תקין
* רקע טכני קודם — יתרון.

הננו מציעים לך

להצטרף לחברה חדשה שתופעל באמצעים טכנולוגיים חדישים ביותר

* עבודה עם צוות צעיר דינמי
* אתגר
* קדום בהתאם לנתונים האישיים
* בטחון בעבודה
* המשתלמים יזכו בשכר רגיל בתקופת הקורס
* למועמדים מחוץ לאזור תנתן עזרה במציאת דיור.

פנה עוד היום - ותענה

כתובת לפניות: פריקלאס ים המלח בע"מ
מישור רותם, ד.נ. ערבה, טלפון: 057—91951

אוניברסיטת הנגב

באר-שבע

מכרז מס. 72/16

לשנת הלמודים תשל"ג דרושים:

מדריכים ואסיסטנטים במחלקה להנדסה כימית

במשרות מלאות

המעונינים להמשיך בלמודי מוסמכים לתואר Ph. D. – M. Sc.
למועמדים מחוץ לבאר-שבע תנתן עזרה בדיור.

בקשות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים יש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסה כימית, אוניברסיטת הנגב ת.ד. 2053, באר-שבע.

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות: —

א. במחלקה להנדסה כימית
1. טכנאי/הנדסאי מכונות — בעל נסיון לעובד מוכשר סכויים טובים לקדום מקצועי.
2. בוגרי בית ספר מקצועי בתחום המסגרות והרתכות.
3. מסגר אחזקה.
הדרגה תקבע בהתאם לכשורי המועמדים.

ב. במחלקה להנדסת מכונות
4. טכנאי/הנדסאי מכונות — 2 משרות.
לעבודה במעבדות הוראה ומחקר של המחלקה.
הכשורים הדרושים: בוגר בי"ס לטכנאים או הנדסאים.
נסיון קודם רצוי.
הדרגה תקבע בהתאם לכשורי המועמד, עד דרגה ג' טכנאים.

ג. לבית הספר להנדסאים וטכנאים
5. מזכיר למודי.
תאור התפקיד: רכוז וטפול בועדו המדרגניות, ועדות קבלה, ועדת פרויקטים, עניני ועד סטודנטים, ועדת משמעת וועדות ספורט. הפעלה עובדי המזכירות הלמודית ותפקידים אחרים בהתאם להנחיות הממונים.
הכשורים הדרושים: בעל תואר אקדמי. נסיון ארגוני של שנתיים—שלוש. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
הדרגה המוצעת: ד' — ג' אקדמאים.

ד. כללי
6. מזכירה — כתבנית, פקידה.
הכשורים הדרושים: בוגרת תיכון. נסיון של שנתיים לפחות. הדפסה טובה בעברית (עדיפות לבעלת ידיעה בהדפסה באנגלית). מלוי התפקיד דורש עבודה בשעות נוספות בהתאם לצורך.
הדרגה המוצעת: ח' — י"א בדרוג האחיד (הדרגה תקבע בהתאם להגדרת התפקיד ולכשורי המועמדת).
כל המשרות הינן במשרה מלאה.

למועמדים מחוץ לבאר-שבע בדרגות מעל י"א בדרוג האחיד והדרגות המקבילות — תנתן עזרה בדיור.

פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר-שבע.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

קולסו בע"מ

A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA, U.S.A.
ייצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071

דרוש מנהל חשבונות עצמאי

הכישורים:
נסיון של 4 שנים בתעשיה
ידיעה בעריכת מאזנים
רצויה ידיעת השפה האנגלית.

נא לפנות בצרוף קודות חיים ודרישות שכר.

קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

אסיא

לאסיא מעבדות כימיות

דרוש

מכשירן - לאחזקת מכשירי בקרה לתעשייה כימית

רצוי בוגר בי"ס מקצועי

נא לפנות טלפונית — 915021 או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל מנהל המנגנון ת.ד. 1423 תל-אביב.

דרושים

הנדסאי - טכנאי אלקטרוניקה

בעלי ותק של 3 שנים לפחות לעבודות פיתוח ואחזקה של מכשור אלקטרוני.

פניות בכתב בלבד בציון קורות חיים ופרוט ההשכלה והנסיון המקצועי.

אלתם

אלקטרוניקה לתעשיה ולמחקר בע"מ
חיפה, דח' יונה 9 - ת.ד. 4486 - טל. 660895

אסיא

ל„אסיא" מעבדות כימיות בע"מ
דרושים לעבודה בחו"ל

1. מנהל סניף

תאור התפקיד: ניהול סניף מסחרי בחו"ל בשטח הפרמצבטיקה, בהקף גדול.
כשורים: נסיון קודם בניהול מסחרי ואדמיניסטרטיבי, גיל: 30—40.
שפות: עברית ואנגלית על בוריין. שפות נוספות רצויות.

2. רוקח

תאור התפקיד: רוקח ראשי לסניף מסחרי ותעשייתי בחו"ל בענף הפרמצבטי.
כשורים: נסיון קודם ברוקחות תעשייתית.
שפות: עברית וצרפתית על בוריין. שפות נוספות רצויות.

3. מנהל שווק וטרינרי

תאור התפקיד: ארגון וקידום מכירות למוצרים וטרינריים בחו"ל.
כשורים: נסיון קודם בניהול מסחרי בשטח וטרינריה, גיל: 30—45.
שפות: עברית ואנגלית על בוריין. שפות נוספות רצויות.

נא לפנות בכתב-יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל מנהל המנגנון, ת. ד. 1423 תל-אביב.

אמקור

אמקורם בע"מ

עיבוד שבבי מדוייק לתעשיה האוירונאוטית

למפעלנו המתפתח בחולון

דרושים:

* **מהנדס מכונות**
לתיכנון עיבוד שבבי מדוייק, נסיון הכרחי.
* **מזכירה למנהל המפעל**
בעלת נסיון בעבודות מזכירות כללית. שפות: עברית, אנגלית, צרפתית — יתרון (כולל הדפסות).
* **הנדסאי/טכנאי מכונות**
לתפקידי תכנון ובקורת איכות.
* **מבקרי איכות בכירים**
בעלי נסיון בענף המתכת.
* **שרטטי מכונות**
* **מפ"ט** (מתכנאי פקיד טכני).
* **מבקרי איכות**
בוגר בי"ט מקצועי.

על המעונינים לפנות בכתב או אישית בשעות העבודה לאמקורם בע"מ, רחוב הפלד 10 אזור התעשיה חולון, טלפון 855133.

סודיות מובטחת

هكذا من الأمل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

לביח"ר לצבעים „צור" ברמלה
דרושים
1. מנהל כח אדם עם נסיון
2. מסיק דוד
3. מבקר טיב (הדרכה יקבל במקום)
נא לפנות לטלפון 965381 בשעות 8—15

דרושות
1. **שרטטת חשמל**
2. **מרכזנית**

לפנות קצנשטיין, אדלר ושות' בע"מ
ת"א, דרך פ"ת 37
טלפון 614672 — 623769

לחברת בטוח
דרושים
למחלקת בטוח חיים
■ **מחשב(ת) פוליסות**
רצויה תעודת בגרות
■ **מנהל(ת) חשבונות**
רצוי נסיון במיכון I.B.M.

נא לפנות לת.ד. 729 ת"א, מס' 10
סודיות מובטחת

לחישולי הכרמל בע"מ
דרושים
1. כרסמים — מבלטנים.
2. משחיזי כלים. בעלי נסיון
3. כתבנית עברית — אנגלית.

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ואפשרויות התקדמות.

על המעונינים לפנות בכתב לחישולי הכרמל בע"מ מחלקת כח אדם ת.ד. 30 קרית הכרמל בציון פרטים אישיים ונסיון עבודה קודם או טל. 4־3־539202.
— סודיות מובטחת —

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות שלה:

פקידה לעניני תלמידים במשרד הדיקן בפקולטה לרפואה
מכרז מס' 144/72
תאור התפקיד: — מזכירה ועדות פקולטאות העוסקות בלימודים המתקדמים בפקולטה (מוסמכים ודוקטורנטים): ריכוז פרוטוקולים, הדפסות, סטטיסטיקות, עריכת פרסומים וכיו"ב בקשר אתר התלמידים וניהול רישומים הקשורים בניהול תלמידי המוסמך הטעונים בפקולטה (קבלת תלמידים, רישום קורסים, ציונים, עבודות גמר, ואירגון ה' כסים). עזרה בעבודה המנהלית הכללית של מזכירות ההוראה והתלמידים של הפקולטה ועזרה לעבודת החוגים הפרקליניים לפי הצורך.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; השכלה תיכונית מושלמת; נסיון כל עבודה במינהל תלמידים 1—2 שנים, כושר מגע עם קהל, הלמידים ומורים; כושר ניסוח ועריכה עצמאיים, הדפסה מהירה בשתי השפות אנגלית ועברית.
הערה — יועדפו מועמדים בעלי נסיון וידע במינהל תלמידים באוניברסיטה.
הדרגה — יא—יב בדירוג האחיד.

עובד מקצועי במשק, בביה"ס לרפואה
מכרז מס' 245/72
תאור התפקיד — ביצוע עבודות בחריטה של חלקי מכונות לציודים; ביצוע עבודות חריטה בחמרי ציפוי שונים; ביצוע עבודות אחזקה במכונאות.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית; השכלה מקצועית (הלה כנתית); נסיון של 5—3 שנים.
הערה — קריאת הכינוי; ביצוע העבודה גם בשעות בלתי מקובלות.
הדרגה — יא—יב בדירוג האחיד.

עוזר למנהל המרכז להשכלת העם
מכרז מס' 93/72
תאור התפקיד — טיפול בנושאי המינהל של היחידה — כולל טיפול בתקציבים ובקרתו; סיוע בתכנון ובארגון פעולות בשדה חינוך מבוגרים: ארגון, תאום ומעקב אחר ביצוע הבניות, קורספונדנציה עצמאית בעברית ובאנגלית.
דרישות התפקיד — השכלה אקדמית; נסיון במינהל — רצוי בתחום המינהל החינוכי — ידיעת השפה העברית על בוריה ושליטה טובה בשפה האנגלית; יועדפו בעלים במצוים אצל חינוך מבוגרים.
הדרגה — יד—טו בדירוג האחיד או ד—ג בדירוג בעלי השכלה אקדמית.

מכרז מס' 229/72
מזכירה—כתבנית — חברת „יישום" — הר הצופים
תאור התפקיד — עבודות מזכירות; הדפסה עברית־אנגלית (הכתבה על אנגלית); טיפול בקרן מילגות, כולל התכתבות, בחלקה באנגלית; השתתפות בישיבות וכתיבת פרוטוקולים מישיבות המתנהלות באנגלית.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; השכלה תיכונית לפחות; רצוי נסיון בקבועי כל שנתיים לפחות בעבודה מזכירות עצמאית.
דרישות מיוחדות — ידיעה טובה באנגלית מדוברת, כולל הדפסה ורצוי נסיון בקצרנות אנגלית.
הערה — ייקבע חוזה מיוחד, בהתאם לכישורי המועמדת.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 2.10.72 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ....." (בהתאם למספר המכרז בראש המכרז המבוקש).

מהנדס מכונות
בעל נסיון מכני וארגוני בתעשיה
מוכן להשקיע
עד 1,000,000 ל"י
במפעל קיים או להשתתף בייצור מוצר
בהצעות נא לפנות לת.ד. 120 אשקלון

מועצה מקומית שלומי
מכרז פומבי מס' 8/72
בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שירות עובדים) תשכ"ב־1962, מכריזה בזה המועצה המקומית שלומי על משרה פנויה כדלקמן:
1) תואר המשרה: קצין/ת ביקור סדיר.
2) דרגת המשרה: בהתאם לכישורים.
3) שעור המשרה: חצי משרה.
4) תיאור התפקיד: בהתאם לחוזר המנכ"ל, חוזר מיוחד ב', אדר תשל"ב (נהל הטיפול בתלמיד שאינו מבקר ביקור סדיר).
5) דרישות המשרה: מורה או עובד/ת סוציאלי/ת.
בקשות למכרז יש להגיש להנהלת המועצה עד ל־1.10.72.
טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה ובמינהלים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים.
דוד חזן
יו"ר המועצה

אתא
חברה לטקסטיל בע"מ
דרוש
מסגר מכני
עם נסיון של שלוש שנים במפעל תעשייתי
המעונין יפנה בכתב או אישית למחלקת כח אדם, לפי הכתובת: ביח"ר אתא, קרית אתא, ת.ד. 83, טלפון 721321—04.

NCR
דרושה לנו
מפעילה
למכונה להנהלת חשבונות
דגם 31/32
הכישורים הדרושים:
— ידע בהפעלת מכונה N.C.R דגם 31/32
— נסיון של 3 שנים לפחות
תנאים טובים * עבודה יציבה
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים
לי. א. מיטוך ובניו בע"מ
ת. ד. 1089 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:

במרכז המחשבים
מזכירה/ספרנית אנגלית
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; כושר ניסוח וניהול התכתבויות באנגלית, רצוי שפת אם אנגלית; ידיעה בעברית.
תאור התפקיד: ניהול ועדכון של ספרית פרסומי י.ב.ב. התכתבות עם גורמי חוץ.
מס' המשרה: מם. ב/175.

באגף קשרי ציבור
מזכירה
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; בעלת נסיון רב ושליטה מלאה באנגלית (רצוי שפת אם); בקיאות בכתבנות, קצרנות והגהה באנגלית; ידיעה טובה בעברית וכתבנות בעברית; נסיון ארגוני וכושר לקיים מגע נאות עם קהל.
מס' המשרה: קצ. ב/192.

באגף פתוח ותחזוקה
מכונאי אחזקה
הכשירויות הדרושות: השכלה מקצועית במגמת מכונאות או מסגרות; נסיון בעבודה במערכת קירור, הסקה, צנרת ומכאניקה.
מס' המשרה: אפ"ח. ב/104.

בפקולטה להנדסה אזרחית
מזכירת שמח
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה, כושר ניהול מברד באופן עצמאי; נסיון קודם בעבודות מזכירות מגוונות.
מס' המשרה: אז. ב/195.

בפקולטה לכימיה
חשמלאי
במסגרת הסדנאות המכני
תאור התפקיד: פיתוח, בניה, תקונים ואחזקת ציוד מדעי ומעבדתי.
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרומכניקה, שליטה מלאה בשפה העברית וידיעת השפה האנגלית עד כדי קריאת הוראות חומר טכני; נסיון מעשי קודם של 3 שנים לפחות.
מס' המשרה: כ. ב/182.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 22.9.72 בציון מס' המשרה.

לחברה ציבורית בירושלים
דרוש
מנהל חשבונות
בעל ותק של שנתיים לפחות
טלפון 61113, 61195, ירושלים

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי
למשרד קבלני לחצי יום
עדיפות תינתן למועמד שנסיונו בחברה קבלנית
בפרטים נא לפנות:
לטל: 231452 ת"א.

תרכובות ברום בע"מ
למפעלנו בבאר־שבע
דרושים:
א) הנדסאי/טכנאי מכונות צעיר עוזר למנהל אחזקה.
ב) חשמלאי ראשי — בעל רשיון מתאים
ג) מסגרים עם נסיון בתעשיה
על המועמדים לפנות למחלקת כח אדם, ת.ד. 180 באר־שבע או טלפון 71211—057.

מחפש עבודה מעניינת
עם נוער בפרברים?
משרה חלקית או מלאה
משכורת לפי הכישורים
לפנות: המח' למוטיבציה לנוער בית המליץ, רחוב וייצמן 30 — תל־אביב. טל. 251126.

ל„טיב־טוב"
סריגת-חיפה
דרושים
● **טכנאי־ייצור**
● **תופרות אוברלוק**
לפנות לת.ד. 325 חיפה, טלפון 664251־04

לנתיבי נפט בע"מ
דרוש
מהנדס לתכנון ופקוח
עבודה עצמאית בתכנון ופיקוח של עבודות צנרת, מערכות נפט, מיכלים ומנועים.
נא לפנות בכתב יד לנתיבי נפט בע"מ ת.ד. 20072 תל־אביב

המכון למחקר ביאולוגי בישראל.
ת.ד. 19, נס־ציונה
דרושים:
1. ביוכימאי או מיקרוביאולוג מוסמך
2. טכנאי מעבדה (רפואית או תעשייתית כימית)
3. הנדסאי כימיה

אנו מעונינים בגברים בלבד עד גיל 30 לאחר שרות צבאי במצב בריאות תקין.
● על המעונינים לכתוב בכתב יד תוך פרוט קורות חיים והשכלה לכתובת הנ"ל.

דרוש
מנהל
לנהול
מטוויה גדולה
ומודרנית
●
רק מועמדים בעלי נסיון ניהולי ומקצועי מתאים מתבקשים לפנות בצרוף קורות־חיים לת. ד. 16068 ת"א
— סודיות מובטחת —

דרוש פקיד
בגיל 50—40 למחסן רפואות
טלפון 730614

דרושות פועלות
למפעל מזון, לאריזה
בשעות אחה"צ מ־4.00—8.00 בערב, בימי חול
לפרטים לפנות במקום בין 12.00—2.00
פרומין, הירקון 6, בני־ברק

אלקו ELCO
דרושות נקבניות I.B.M.
בעלות נסיון של שנתיים לפחות
לעבודה במשמרת אחת
*
נא לפנות בכתב בפירוט נסיון ותולדות חיים לת.ד. 230 ר"ג

המועצה האיזורית נשר
טלפון 224121
מכרז 11/72
מתבקשות הצעות מועמדים למשרה
קצין ביקור סדיר
שיעור המשרה: 05
תאור התפקיד: פעולות מנע לנשירת תלמידים ממוסדות חינוך
דרישות המשרה: מורים, עובדים סוציאליים, בוגרי סוציאלוגיה — מדעי המדינה
הדרגה: בהתאם לכישורים
טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במזכירות המועצה או במינהלים המחוזיים של משרד הפנים. המועד האחרון להגשת הבקשות — יום ד' 27.9.72.
י. קלרבג, ראש המועצה

אתא
חברה לטקסטיל בע"מ
דרוש
חשמלאי תעשייתי
בעל רשיון ממשלתי
לעבודה מעניינת באחזקת מתקני זרם ישר והלופין ומערכת פיקוד.
המעונין יפנה בכתב או אישית למחלקת כח אדם, לפי הכתובת: ביח"ר אתא, קרית אתא, ת.ד. 83, טלפון 721321—04.

למפעלנו הנמצא באופן זמני באזור בני-ברק ועובר לאזור גדרה בעוד מספר חודשים
דרושים
1. אפסנאי טכני — יוצא חיל האויר
2. כתבנית צרפתית—עברית (הדפסה בשתי השפות)
3. אורזות — בעלת השכלה יסודית

המעונינים יפנו טלפונית 7—6—785125 (פרט ליום ששי)

עירית דימונה
לעירית דימונה
דרושה
פקידה מתרגמת ומדפיסה
בשפות עברית, צרפתית ואנגלית
תנאי השכר לפי הכישורים
הצעות יש להגיש בכתב יד למזכיר העיר התאריך האחרון להגשת הבקשות הוא יום חמישי, כ"ז בתשרי תשל"ג (5.10.72).
סעדה אדוארד, מ"מ ראש העיריה

דרושה בחורה
למשק בית
בלי או עם לינה (רצוי עם)
תנאים מצויינים רק על פי המלצות
לטלפון 56025 או 268463
אחה"צ עד 21.00

מנופאים
דרושים באופן דחוף
בחיפה, לעבודות במנוף „ליבהר" 2½ קוב
* * *
לפנות:
חב' רמדו בע"מ
קרית נחום כביש ראשי
טל. 722542, 727174
בכל שעות היום

למפעל תעשייתי בתל-אביב
דרושים מיד
* עובדים לעבודות מתכת וחשמל
* עובדים — עבודות חוץ
נא לפנות טלפונית 37038

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני - נגב
המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק
דרושים
1. ממונה על חשבונות וכספים
תאור תפקיד
— אחראי לביצוע הפעולות הכספיות והנהלת החשבונות
— אחראי לניהול התקציבים, עריכת דוחות חדשיים ומאזנים שנתיים
כישורים דרושים
— נסיון בעבודה מקצועית לפחות של חמש שנים
— שליטה מלאה ונסיון בהנהלת חשבונות (לפחות סוג ד').
— נסיון בניהול צוות עובדים בתחום הנהלת חשבונות
— שליטה מלאה, כולל ניסוח צבאי ההתבטאות בשפה העברית וידיעה, לפחות חלקית, בשפה האנגלית.
2. מהנדסי מכונות
— לעבודה בתכנון ובצוע של מערכות ומתקנים לעבודות מחקר.
3. הנדסאי / טכנאי כימי
— הנדסאי או טכני מוסמך
— רצוי בעל נסיון בעבודה כימית
4. מזכירות מחלקות מחקר
כישורים דרושים
— שליטה מלאה בשפה העברית והאנגלית
— נסיון בעבודה מזכירית, כולל הדפסה מהירה בשתי השפות הנ"ל.
5. מזכירות כלליות
— בוגרות צבא בעלות נסיון בעבודה מזכירית השולטות היטב בשפה העברית, המדפיסה בעלות ידע בשפה האנגלית הרוצות האזור (ראשון לציון — רחובות — אשדוד).

● על המעונינים לפנות בכתב עם צירוף קורות חיים אל: המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק, דאר יבנה. סודיות מובטחת

למפעלנו בלוד דרושים
1. **מהנדס בנין**
לתיאום ופיקוח על עבודות בניה במפעלי החברה, טיפול בנושאי הביוב, מים ומיזוג אויר.
יועדפו בעלי נסיון של 3 שנים בשטח זה.
2. **הנדסאי בנין**
לתיאום ופיקוח על עבודות בניה במפעלי החברה, טיפול בנושאי חשמל, מים ומיזוג אויר.
3. **בודקי איכות**
בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמה מכנית. רצוי נסיון קודם בביקורת טיב.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, לטלרד, מחלקת כח אדם, ת. ד. 50, לוד.
טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 962381 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 033 88123

ל„עון-און" בע"מ
רחוב הנפח 15 איזור התעשיה, חולון
טלפון: 840117/8
דרוש
* **מסגר מכני**
למחלקת האחזקה של מבלטים. נסיון ברתוך רצוי.

פוליגון
מכבסת מקבצי"ל הי בע"מ
דרושים
בחורים צעירים
יוצאי צבא לעבודה קבועה במפעל
הכשרה תנתן במקום.
נא לפנות למחלקת כח אדם טלפון 5—531294.

לחברת
י.ב.מ.
דרושה כתבנית
עברית-אנגלית
עם נסיון
לפנות בכתב
ל-י.ב.מ. (ישראל) בע"מ
מחלקת כח אדם, ת. ד. 20210 ת"א

משרות פנויות
במשרדי הממשלה
בשירות המדינה דרושים
* מהנדסים * טכנאים
* אקדמאים במדעי הטבע * עיתונאים
* משפטנים * עובדי הסברה
* עובדי מיכון * ועובדי צילום
* או"ש והדרכה

בקשות יש להפנות באמצעות הדואר בטופס מדף 1061, אותו אפשר לקבל בכל בתי הדואר וסניפי הדואר, או בנציבות שירות המדינה בי-ם הקריה, בבנין משרד ראש הממשלה, חדר 429, בלשכת הדרום של שירות המדינה, תל־אביב, הקריה, רחוב ה' בס' 5, בחיפה בבית הנ' בבאר־שבע במשרדי מינהל המחוז, משרד הפנים, דרך הנשיאים.
היום האחרון להגשת בקשות: י"ג בתשרי תשל"ג — 21.9.1972.
פרטים מלאים בדבר המשרות הנ"ל פורסמו בהודעה ע"י נציבות המדינה בעתונים מיום 8.9.

למפעל גדול בענף המתכת באזור ת"א
דרושים:
מנהל משמרת - רקע מכני, נסיון בניהול צוות עובדים גדול.
מכונאי בכיר - לצוות אחזקה
מכונאי אחזקה - בוגרי בי"ס מקצועי, נסיון בתעשיה.

תנאים הולמים למועמדים המתאימים
*
נא לפנות בכתב יד עם פרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 33011 ת"א בציון התפקיד.
סודיות מובטחת

למפעלנו בלוד דרושים
עובדי החזקה
כדלקמן:
1. **מבלטנים**
2. **כרסמים**
3. **משחיזים**

לבעלי המקצועות הנ"ל שימצאו מתאימים יינתנו תנאים טובים. המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, לטלרד, מחלקת כח אדם, ת. ד. 50, לוד.
טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 962381 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 033 88123

למפעל טכנולוגי מתפתח
דרושות
פקידות - מזכירות
למשרות מעניינות בעלות אתגר
● כישורים נדרשים:
* משוחררות צה"ל.
* שליטה מושלמת בשפה העברית כולל הדפסה ונסוח מכתבים
* רצויה מאוד ידיעה בשפה האנגלית
* עדיפות לבעלות נסיון.

בדבר פרטים נוספים וקביעת ראיון נא לפנות אל ת.ד. 25036 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

דרושים
אנשי מכירות
במקבות התפתחות חברתנו דרושים אנשי-מכירות בעלי נסיון לשווק מוצרינו בענף הנקיון
העבודה באזורים ורכב צמוד חיוני.
נא לכתוב ל"נקיון ת.ד. 29767 תל-אביב

בערד בקרית מלאכי
דרושות/ים מראיינות/ים
לעבודת ראיון במחקרי דעת קהל
לפנות בכתב לחברה המראיינת ת.ד. 2682 ר"ג לציין במכתב: שם מלא, כתובת, מס' טלפון, גיל והשכלה.

לבית חרושת לסריגה
אלגד
דרושות פקידות
בעלות ידע בפיסי באנגליה
נא לפנות (אחרי יום כפור) למפעלנו בפתח-תקוה, רח' בזל, ליד בי"ח בילינסון, טל. 907151.

לארגון ארצי גדול,
דרושה
מנהלת משרד
(בעלת נסיון)
ידיעת עברית והדמית על בוריין תנאי הכרחי
לפנות ת. ד. 3367 תל-אביב

לדפוס אבוקה בע"מ
יצחק שדה 23, טל. 32388
דרושים:
- דפס למכונה אוטומטית 100×70
- סדר-מכונה
- עוזר לסדר-יד

לפנות בשעות 10—12 לפנה"צ, או לטלפון 442889 משעה 4 אחה"צ.

אחים ורצקי
מכונות משרדיות ומכונות תפירה
לבית המלאכה להיקוני מכונות תפירה דרושים:
- טכנאי סוג א' — בעל רשיון נהיגה.
- בחור יוצא צבא — בעל רשיון נהיגה ללימוד המקצוע.
- בחורה בחנות — לטפל בלקוחות

תנאים טובים לאנשים המתאימים
נא לפנות לאחים ורצקי, בין השעות 16.00—18.00 חיפה, רחוב יפו 44 פינת הבנקים טלפונים 522179, 523786.

דרוש
משקיע פעיל
בעל מקצוע מעולה
להפעלת מוסך גדול ומסודר
על בסיס החברה או שותפות
המעונינים יפנו בשעות היום לטלפון 067—39186 ובשעות הערב 067—39047

סהר
חברה לבטוח בע"מ
דרושה נקבנית
עם נסיון של שנתיים
נא לפנות טלפונית (03) 54311
בין השעות 8.00—15.00 ליהושע לוי

אתא
חברה לטקסטיל בע"מ
דרוש
מסגר רתך
עם נסיון של שלוש שנים
במפעל תעשייתי
המעונין יפנה בכתב או אישית למחלקת כח אדם, לפי הכתובת: ביח"ר אתא, קרית אתא, ת.ד. 83, טלפון 721321—04.

למפעל מתכת בבני-ברק
דרוש
מסגר - רתך
נא לפנות טלפונית למס' 781228
בשעות 7.00—16.00

דרוש
מסגר לתבניות מתכת
נא לפנות בכתב
לת.ד. 10035 מפרץ חיפה
או לטלפון 725555.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיעה על המשרה הבאה הפנויה
בפקולטה להנדסת השמל
מזכירת הדיקן
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה מלאה בשפה העברית וידיעה טובה באנגלית; ידיעת הדפסה בשפות עברית ואנגלית; נסיון קודם בעבודות מזכירות מגוונות.
מס' המשרה: חש. ב/167.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 22.9.72 בציון מס' המשרה.

מכון ויצמן למדע
דרושים/ות
* **טכנאי בנין — שרטט**
  הכישורים הדרושים:
  נסיון של 5 שנים בעבודות שרטוט בנין, חישוב כמויות, בדיקת כמויות באתר והכנת תמחירי בנית.
  רצוי בוגר בית ספר להנדסאים או טכנאות בנין. משרה מס' 179.
* **מזכירה-כתבנית**
  הכישורים הדרושים:
  ידיעה מושלמת בשפות עברית ואנגלית והדפסה בשפות אלה.
  המשרה המוצעת היא זמנית — עם אפשרות הארכה. משרה מס' 183.

על המעונינים/ות לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת המנגנון, ת.ד. 26 רחובות — בציון מס' המשרה.

ההסתדרות הציונית העולמית — מחלקת הנוער החלוץ
היהודה לצפון אמריקה — מפעל מחנות הקיץ בחו"ל

מפעל השליחות למחנות הקיץ בחו"ל מנהל ביימים אלה בניום המשלחת לקיץ 1973
דרושים
מדריכי מחול, מוסיקה, דרמה, אמנות, טבע, צופיות, ספורט, אקורדיוניסטים וכן מדריכים כלליים מנוסים.
1. יתקבלו רק מועמדים שסיימו שרות צבאי ו/או שתאריך שחרורם יחול לא יאוחר מה-5.6.73
2. לא תתקבל מועמדותם של זוגות נשואים.
3. המפעל עלול לדחות מועמדים בשל גילם.

על המועמדים לפנות עד יום ג' ה-31.10.72 בכתב בלבד (פניות טלפוניות לא תיענינה) בצירוף תולדות חיים, השכלה ופירוט נסיון חינוכי, לכתובת: מחלקת הנוער החלוץ, מפעל מחנות הקיץ בחו"ל ת.ד. 92 ירושלים.
תשובות תשלחנה בתום המכרז. יתקבלו רק מועמדים רציניים ובעלי נסיון השולטים בשפה האנגלית.

NCR
ללשכת השרות שלנו
דרושה נקבנית
הכישורים הדרושים:
- ידע בנקבנות בעברית
- נסיון של שנה לפחות בנקבנות

נא לפנות בכתב יד תוך ציון קורות חיים לי. א. מיטווך ובניו בע"מ
ת.ד. 1089 ת"א, מס' משרה 44-3

הסתדרות מדיצינית הדסה
מודיעה על המשרות הפנויות הבאות:—
1) **מזכירות רפואיות** (72/44)
   דרושות מזכירות רפואיות, למשרות שלמות ולחצאי משרות, בוגרות קורס למזכירות רפואיות, או נסיון מקביל, ידיעה טובה בשפה העברית ובאנגלית את הדיעה בשפה האנגלית. בדרישות ידיעה טובה בהדפסה בשפות הנ"ל.
2) **פועלות ופועלים עבור מחלקות המטבח והנקיון** (72/45)
   פועלים אשר יתאימו לתפקידם יוכלו לקבל קביעות. קיימים סיכויים לקידום בתפקיד ובדרגה.
3) **מחלקות אוכל לחולים** (72/46)
4) **טבח** (72/47)
5) **דיאטנית מוסמכת ל-½ משרה** (72/48)
   בעלת נסיון במקצוע אשר תעסק בתכנון, הכנה והגשה של דיאטות שונות למספר מצומצם של חולים הנמצאים באשפוז בביה"ח.

המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל, מתבקשים להפנות בקשותיהם תוך פירוט השכלה ונסיון, אל אגף כח אדם, הדסה, ת.ד. 499, — ירושלים.

דרושה מזכירה
לחברה פרטית בחיפה
כישור הדפסה בעברית הכרחי
טל. 640119, 669240, חיפה

למשרד גדול של רואה חשבון
דרושה נערה
לעבודות משרד שונות
נא לפנות בפרטים לת.ד. 452 ת"א

למפעל מתכת לחיתוך וכיפוף פחים
דרוש מיד
מכופפן מנוסה ואחראי
למכונות כיפוף
טלפון 857879 עד 4.30

WANTED
Secretary for new aggressive American company
Required Hebrew and English typing and shorthand in Hebrew or English.
Interviews on monday and thursday between 1 p.m. — 4 p.m. El Al building, Tel-Aviv, room 802.

לחברת בטוח גדולה
דרוש
לעבודה בתל-אביב
מדריך/מפקח סוכנים
הכישורים הדרושים:
- בוגר תיכון
- נסיון בקבלת עסקים בבטוח אלמנטרי
- ידיעה בבטוח חיים
- נסיון בהדרכה
- שליטה בשפות עברית ואנגלית
- גיל עד 45.

לפנות בכתב יד לת. ד. 20207 עבור מספר 160.

עירית ירושלים
דרושים
פקחים
במחלקה לשפור פני העיר
אגף הפיקוח העירוני
דרגה ח' (חית) של הדירוג האחיד עם אפשרות קידום עד דרגה י"א (יוד אלף) של הדירוג האחיד.
מועמדים עד גיל 30, מסיימי שרות סדיר בצה"ל ובעלי השכלה של 8 שנות לימוד לפחות, יפנו למזכיר האגף לפיקוח עירוני, רחוב יפו מס' 19, חדר מס' 6 בשעות העבודה.
המנהל הכללי
ירושלים, ד' בתשרי תשל"ג, 14 בספטמבר 1972

להחברת השמירה
דרושים
1) לסניפנו באשדוד
   אזור א' בנין משרדים, חדר 207
   * **שוערים**
   * **שומרים**
   * **אנשי אבטחה**
   לפנות אישית למשרדנו באשדוד
   בין השעות: 08.00—18.00
2) לסניפנו בקרית-שמונה
   רח' דן-דיין 10
   * **פקידה/מזכירה**
   לפנות אישית או טלפונית 40256 למשרדנו בקרית-שמונה.
3) לסניפנו בטבריה
   בנין רסקו
   * **פקידה/מזכירה**
   לפנות אישית או טלפונית 20891 למשרדנו בטבריה.
4) לסניפנו באילת שדרי התמרים 28
   * **שומרים**
   דיור במקום ע"ח החברה
   לפנות למשרדנו ברח' בן יהודה 77 ת"א או לסניפנו באילת
5) למשרדנו הראשי בתל-אביב
   בן-יהודה 77
   * **טלפונאית**
   * **כתבנית**

לצורך קביעת מועד לראיון נא לטלפן 245155 למזכירה או למנהל המנגנון.
—□—
סניפים בכל רחבי הארץ.
שמירה, מודיעין, חקירות

דרוש
מפעיל למוסוגרף־יידר
לפנות בטלפון 827436 עד שעה 12.00
240476 בערב

דרושים (מפעילים) מנופאים
בעלי הסמכה ונסיון לעבודה על כגרים
1) נודטוכפם 2¼ קוב
2) מנק 250
עבודה קבועה ותנאים טובים.
טלפון 234758

מתפנה בקרוב
מכנאי קירור ומיזוג אויר מעולה
בעל 6 שנות נסיון בעבודה.
בהצעות רציניות בא לפנות לת.ד. 7291, ירושלים

למשרד בחיפה
דרושים:
1) מנהל חשבונות עצמאי
2) עוזר למנהל חשבונות
לפנות בפרטים ת. ד. ה/4505 חיפה
סודיות מובטחת

לישיבת בני עקיבא „תקות יעקב"
שדה יעקב
דרוש מנהל חשבונות
עצמאי ומנוסה
לפנות טל. 931477—04
בין השעות 08.00—14.00

דרושים
טפסנים מעולים
סוג א' א' וא'
לעבודה באיזור תל-אביב — לוד
תנאים טובים
לפנות: ביום שלישי ורביעי ה-19 ו-20 לספטמבר אהה"צ שד' שאול המלך 39 קומה ג' חדר 304.

למפעל תעשיתי באיזור עפולה
דרוש
פקיד להנהלת חשבונות
פרטים: טלפון 724721—04 בשעות הערב, או ת. ד. 10086, חיפה

עירית ירושלים
דרושים
במינהל הראשי
האגף לפתוח תיירות וכלכלה
א. מזכירה—כתבנית בעברית ואנגלית
ב. פקיד לשכת מודיעין עירונית לתיירים
ידיעת השפות עברית, אנגלית וצרפתית על בורין. רצויה ידיעת שפות נוספות
הערה: העבודות בלתי צמיתות והעובדים יועסקו עפ"י חוזים מיוחדים.
בדבר פרטים נוספים בא לפנות לעירית ירושלים, המינהל הראשי / האגף לפתוח תיירות וכלכלה, רחוב יפו מס' 22, בשעות העבודה.
המנהל הכללי
ירושלים, ד' בתשרי תשל"ג, 14 בספטמבר 1972

אסם
תעשיות מזון בע"מ
דרושות
מדגימות
בעלות הופעה נאה וכושר הסברה, להדגמת מוצרי מזון בסופרמרקטים. אפשרית עבודה לחצי יום.
מקום מגורים: תל-אביב, בת-ים, חולון, רמת-גן, גבעתיים ופתח-תקוה.
מועמדות העונות על הדרישות הנ"ל מתבקשות לפנות בכתב-יד ל„אסם" — תעשיות מזון בע"מ, רח' החשמל 3 תל-אביב, עבור „מדגימות".

אליד מפעלי מתכת בע"מ
במפעל המנועים ירושלים
דרושים:
1. מכונאי רכב ומפעילי מכונות ייצור
2. עוזר למחסנאי
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת. ד. 8144, ירושלים

רשות הגנים הלאומיים
דרושה
טלפונאית - כתבנית
נא לפנות בין השעות 8.00—12.00
לטלפון 81 22 25 תל-אביב לרות או חוה

למלון רייך בירושלים
בית הכרם, טלפון 523121
דרושים
א. **פקיד קבלה**
אחראי למשמרת עם נסיון
ב. **איש אחזקה**
בעל מקצוע עם נסיון
תנאים מצוינים לאנשים המתאימים
סודיות מובטחת

למלון ידוע בירושלים
דרושים
א. **מנהל קבלה**
ב. **מנהל חשבונות**
תנאים מצויינים
יפנו בכתב רק אנשי מקצוע עם נסיון לת. ד. 7555 ירושלים, עבור מלון
סודיות מובטחת

לעתון יומי
דרוש עורך חדשות
לשעות הבוקר המוקדמות
הכרחי נסיון בעריכה, שכתוב ותרגום
נא לפנות, בציון נסיון קודם, לת. ד. 09177 ולציין על המעטפה „עורך חדשות"

דרוש
מנהל עבודה
למפעל אלקטרו-כימי בסביבות נתניה
המעסיק כ-60 עובדים
נא לפנות בכתב-יד בציון קורות חיים השכר המבוקש, לת.ד. 1187, תל-אביב
— סודיות מובטחת —

הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית בירושלים
מכריז
דרוש:
- עורך „פי האתון"
- סגן עורך „פי האתון"
- רכז מערכת „פי האתון"

בדבר פרטים נוספים יש לפנות למזכירות הסתדרות הסטודנטים, בנין מרכז הסטודנט — בימים א'—ה' בשעה 8—14.00 טל. 5-2-36251 עד לתאריך 24.9.72

לחברה ארצית לניהול, תיאום ופקוח על בניה
דרוש
מהנדס בנין
לתפקיד תיאום ופקוח על עבודות בניה
הכשורים הדרושים: 5 שנות נסיון לפחות
מקום העבודה: אזור המרכז
בפרטים נא לפנות ת. ד. 2705 רמת-גן למס' 37
סודיות מובטחת

לחברת
י.ב.מ.
דרושים מתכנתים
לעבודה
במשרדנו בתל אביב
הכישורים הדרושים:
נסיון של שנה אחת לפחות
בתכנות בשפת 360 Assembler
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב ל-י.ב.מ. (ישראל) בע"מ, מחלקת כח אדם, ת.ד. 20210 ת"א עבור „מתכנתים".

הודעות לצבור

מדינת ישראל
משרד התקשורת
מכרז מס' 72/72
מוזמנות בזה הצעות לאספקת 13,000 עמודי טלפון מעץ מתכונים אורך 7 מטר; 500 עמודי טלפון מעץ מתכונים אורך 8 מטר.
טפסי הצעה ופרטים נוספים אפשר לקבל אצל מנהל מחלקת אספקאות ומתכונים, רח' הרצל 113, תל-אביב, כל יום בשעות העבודה.
בצירוף להצעה יש להמציא ערבות בנקאית בשיעור של 10% מערך ההצעה עד —.50,000 ל"י ובתוספת של 5% עבור יתרת הסכום שמעל —.50,000 ל"י אשר תשמש ערבון לקיום תנאי האספקה.
את ההצעות עם הערבות יש להעביר למנהל הכללי, משרד התקשורת, ירושלים, במעטפה כפולה. על המעטפה הפנימית יש לרשום: „בעד — מכרז מס' 72/72 עמודי טלפון מעץ". הצעות שלא תוגשנה בצורה הנ"ל לא תובאנה לדיון.
את ההצעות יש להגיש לא יאוחר מיום 30.10.72 שעה 12 בצהרים.
משרד התקשורת אינו מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או איזו הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות מציע אחד.
הצעות במברקים לא תתקבלנה.
המנהל הכללי
משרד התקשורת

שרות בתי הסוהר
מכרז מס' 17/72/73
1. מוזמנות בזה הצעות לביצוע עבודות זפות גג עם אספלט בבית סוהר שכם (850 מ"ר).
א. יציקת האספלט בעובי ממוצע של 12 מ"מ עם זפת של 10%;
ב. הנחת בד יוטה מכביב לדולקה;
ג. המחיר לפי מ"ר.
ד. המחיר יכלול כל החמרים הדרושים לביצוע העבודה;
ה. התחלת הביצוע ביום 15.10.72.
2. את ההצעות יש להביא ולשים לתוך תיבת המכרזים מס' 3 הנמצאת במזכירות מינהל משק וכספים בשרות בתי הסוהר, בבי"ס רמלה לוד (ת"ד 163 רמלה).
3. המועד האחרון להגשת ההצעות הוא: 29.9.72 שעה 12.00 בצהרים.
4. אין שרות בתי הסוהר מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
א. כהן — גונדר משנה
ראש מינהל משק וכספים

שרות בתי הסוהר
מכרז מס' 16/72—73
1. מוזמנות בזה הצעות לאספקת בד דריל חום למכנסיים כמפורט מטה: —
18000 מטר בד ברוחב של 96 ס"מ או
12.000 מטר בד ברוחב של 140 ס"מ
2. פרטים נוספים אפשר לקבל בענף קניות של שרות בתי הסוהר לפי הכתובת: בבי"ס רמלה לוד ת"ד 163 רמלה, בשעות העבודה הרגילות של משרדי הממשלה.
3. המועד האחרון להגשת ההצעות הוא: 29.9.72 שעה 12.00 בצהרים.
4. זמן הספקת הבד 3 חדשים מיום מסירת ההזמנה.
5. את ההצעות יש להביא ולשים לתוך תיבת המכרזים מס' 2 הנמצאת במזכירות מינהל משק וכספים בכתובת הנ"ל.
6. אין שרות בתי הסוהר מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
א. כהן — גונדר משנה
ראש מינהל משק וכספים

שרות בתי הסוהר
מכרז 15/72—73
לבצוע עבודות בניה
1. מוזמנות בזה הצעות לביצוע עבודות בניה בבית סוהר נוה תרצה ליד בית סוהר רמלה.
2. תוכניות ומפרטים לביצוע העבודה הנ"ל אפשר לקבל תמורת — 15 ל"י בענף הקניות של שרות בתי הסוהר לפי הכתובת: בבי"ס רמלה—לוד ת"ד 163 רמלה, בשעות העבודה הרגילות של משרדי הממשלה.
3. המועד האחרון להגשת ההצעות הוא: 29.9.72 שעה 12.00 בצהרים.
4. את ההצעות יש להביא ולשים לתוך תיבת המכרזים מס' 1 הנמצאת במזכירות מינהל המשק והכספים בכתובת הנ"ל.
5. אין שרות בתי הסוהר מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
א. כהן גונדר משנה
ראש מינהל משק וכספים

למשרדי בשדה התעופה לוד
דרושה שליחה
לפנות טל. 38752
תל-אביב, לגברת עליה

דרושים
1. **אדריכל פנים או אדריכל בנין**
המעונין לעסוק בתיכנון פרויקטים צבוריים, אחראי, עם נסיון רב.
2. **מזכירה מנוסה**
משרד אדריכלים
דה מאין
טל. 739765

למשרד עורכי-דין
דרוש
עו"ד צעיר לאחר סטג'
לפנות בכתב לת. ד. 4476 ת"א בציון כל הפרטים האישיים.

דרושה שרטטת
למתקני חשמל
לפנות אחרי 17.00
טלפון 776061

דרוש
מפעיל לשופל-955
באזור ראשל"צ
טלפון 734637;
בערב 741533.

דרושה
מבשלת
למשפחה
בעלת נסיון
טלפון 52748
תנאים טובים
בשעות 4—6 אחה"צ.

קצין צעיר משתחרר
נסיון בניהול ואירגון במסגרות גדולות
(ערוב קיבוץ)
מעונין בהצעות רציניות
ת. ד. 57, טבעון.

דרושה
כתבנית בעברית
למשרד בטוח
שעות העבודה
8.00—14.00
לפנות:
טל. 611302, 624825

לחברה
לעמילות מכס
בשדה התעופה לוד
דרוש
פקיד מתחיל
לפנות בכתב לת. ד. 2986, תל-אביב.

בלאק אנד דקר
רח' מרדכי אנילביץ 50 ת"א
טלפון: 36811, 38658
דרושים
1. **נציג מכירות**
   תושב תל-אביב
2. **צעיר עם קטנוע**
3. **פקידה מתחילה**
4. **מפיצים בכל הארץ**
   בקומיסיון, אפשרות לעבודה חלקית, משכורת מינימלית מובטחת.

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות
מודעות מתקבלות:
תל-אביב
„הלוח הכפול" — שד' רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230401, 230521;
אבן גבירול 66 טל. 263236—7
הארץ: מזא"ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064
רח' מוזס 5 טל. 32289
בסניפי דחף דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123 א', בן יהודה 7.
ירושלים
ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245—7
דחף: המלך ג'ורג 19
חיפה
הארץ: נורדאו 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931
דחף: הרצל 11
באר-שבע
ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576
הארץ: שלח רחמים, בנין הוז, קע"ל 197 טל. 2042
דחף: ההסתדרות 78
ובכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל
הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

هكذا من الأمل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

לערוך משאל־עם בעניין החזרתו של י. ש. שפירא לממשלה

מתוך דאגה לגורל המערך שאני תומכת בו, הריני מציעה למרכז ה־מפלגה לערוך משאל דעת קהל כדי לבדוק מה מספר האנשים שלא יצ־ביעו למפלגה שבה ימצא י. ש. שפירא.

אסתר אוריאלי
הרצליה

*

„האם כל כך קשה לכם להצביע ?" משפט זה שאמרה ראש־הממשלה ה־גב' גולדה מאיר בישיבת לשכת מפ־לגת העבודה, שבה אושר צירופו של מר י. ש. שפירא לממשלה, שימש עילה למספר מאמרי ביקורת, וביני־היתם מאמרו של מר יואל מרקוס („הארץ" 4.9), כלפי ראש־הממשלה.

המשפט הוצא מקונטקסט והמשמ־עות סולפה והמערכת גם התוה שמשפט זה בא להוכיח. לפי התיאור של הישיבה ראתה כביכול ראש־הממשלה, כי רק מעט ידים הורמו בעת ההצבעה ואז אמרה משפט זה כדי לדרבן את המפקפקים ו„לעזור" להם להחליט. „מרור דמוקרטי, דמו־קרטיה של יחיד" — כך מכתיר מר מרקוס את „השיטה".

מה באמת קרה ? חוקת המפל־גה אינה קובעת דרך מינויים של שרים, אך מקובל, כי הדבר הוא ב־סמכות ראש־הממשלה. בשלושה מק־רים בעבר נתבקשה הלשכה לאשר את המינוי ולהצביע על כך.

כאשר הביאה ראש־הממשלה את הודעתה בפעם זו לפני הלשכה, ו־עשתה את הדבר לפי התקדימים, הציע מזכיר המפלגה מר אהרן יד־לין, כי גם הפעם ייעשה האישור בהצבעה. אחד המשתתפים בישיבה העיר בקריאת ביניים: „אם יש הס־כמה, לשם מה צריך להצביע ?" על כך השיבה ראש־הממשלה בשאלה רטורית „אם כל כך קשה להרים ידיים בעד או נגד".

הדבר נעשה לא במהלך ההצבעה אלא לפני שהחלה, לא כדי לכפות הרמת ידיים אלא כדי למנוע מצב שיש שרים שמינויים מאושר ללא הצבעה ואחרים שמינויים נעשה ב־עקבות הצבעה.

תיאור זה של מה שאירע בישיבת הלשכה התפרסם ב„הארץ" מ־3.9 ב־סיקור של הישיבה. אך במאמרים שבאו לאחר מכן, כמו במאמר של מר מרקוס, סולפו הדברים. הניצול הסולף של דברי ראש־הממשלה מאפיין את הביקורת הכללית כלפיה, כאילו היא כופה דעתה נגד רצון חבריה־שותפיה. האמנם זה כך ?

לפני שהודיעה ראש הממשלה ל־הודיע על מינויו של מר שפירא התייעצה עם שרי המפלגה, עם ה־מזכיר הכללי שלה, עם יו"ר הנהלת הקואליציה ועם ח"כ י. קרגמן. היו אלה התייעצויות חבריות, בלתי פור־מליות, שבהן נאמרים דברים בגי־לוי־לב מלא. ואף אחד מהמשתתפים בהן לא יעץ לה אחרת. רוב החברים תמכו בהצעתה והצדיקו אותה. אי־פה יש כאן „רודנות" ?

יורם פרי
דובר מפלגת העבודה

*

עשרים וחמש שנה הצבעתי „א"י. בבחירות הבאות אשלשל לקלפי פתק לבן ועליו מילה אחת — „שפירא". מעולם לא השתתפתי באסיפת בחירות. לקראת הבחירות הבאות אלך לאסיפות שבהן ינאם החבר שפירא ובכיסי עגבניות רקובות.

דן תמרי
תל־אביב

*

לא מובן לי הרעש נגד הזמנת מר י. ש. שפירא לחזור לממשלה. מדוע אסור לראש הממשלה להזמין איש אהוב עליה להיות שר בממשלה ?

מר יואל מרקוס אומר שהזמנה זו היא פרסה גדולה ומר אמנון רובינ־שטיין אינו זוכר מקרה של הפקרות כזו. האם לא זכור להם קליגולה, קיסר רומא, שהיה לו סוס אהוב עליו וכדי לכבדו מינהו חבר בסנאט (הכנסת של רומא).

עובדה זו ודאי ידועה גם למר מר־קוס ולמר רובינשטיין. אז מה הם רוצים מראש־הממשלה שלנו ? הרי היא לפחות הזמינה בן־אדם ! ואומ־רים שגם בן־אדם מוכשר, אם לש־פוט לפי הניסוח המוצלח של חוק הבחירה לרבנות.

מיכאל שמואלי
הרצליה

דו"ח מינכן

בישראל הודיעו כי ראש הממש־לה תרכז את מידע החקירה בקשר לפרשת מינכן, כולל מחדלים ישר־אליים וגרמניים, והמסור דו"ח למ־משלה.

בגרמניה הורה הקנצלר וילי בראנדט לערוך חקירה בנושא והד־גיש כי יהיו המסקנות מכאיבות כ־אשר יהיו. יפורסמו שלוש חוברות: האחת על סדרי הבטיחות בכפר ה־אולימפי, השניה על כל הקשור ב־משא־ומתן עם המחבלים והשלישית על מה שהתרחש בשדה התעופה.

בגרמניה פועלת ממשלה הרואה עצמה אחראית בפני העם: בישראל פועלת ממשלה הרואה עצמה אח־ראית בפני עצמה. בישראל מסתפ־קים בפירסום הודעות, כי העם אינו זקוק דין וחשבון.

אריה גלבהלם
תל־אביב

*

נפסיק להיות ג'נטלמנים. יש ל־הכות את האויב בנשקו הוא. נמ־צאים ברשותנו אלפי מחבלים; מדי פעם דורשים המחבלים שיחרור חב־ריהם — ישמשו איפוא הם בני־ערובה לנו.

יש להודיע כי על כל ישראלי או כל אדם אחד שיהרג ע"י המחבלים נוציא להורג עשרה מהם ודם חב־ריהם יחול על ראשם.

צבי תומר
גבעתיים

*

לרצח אחד־עשר אנשי המשלחת ה־ישראלית במינכן אחראים ראשי־משרד החינוך והתרבות, שהיו צרי־כים לדאוג לליווי בטחוני צמוד ל־משלחת. העובדה שלא עשו זאת היא מחדל רשלני, ועליהם לתת את הדין ולהסיק את המסקנות.

אני סבור שאילו שר החינוך היה מתעמק פחות בהכרזות על בעיות חוץ ודואג יותר לענייני משרדו, יתכן שאסון מינכן לא היה קורה.

יעקב לוין
תל־אביב

*

התובע לא דרש עונש מוות ל־שתי צפירות, אשר ניסו לרצוח את נוסעי המטוס „סבנה" וגרמו למותה של נוסעת אחת. הן יושבות בבית־הסוהר יחד עם מאות מחבלים שנתפסו לבאסר כמוהן. 11 בני עמ־נו נרצחו במינכן כתוצאה של ניסיון להכריח את ממשלת ישראל ל־שחרר מחבלים אלה.

*

„אמר רבי יהושע בן לוי: כל המרחם על אכזרים לסוף מתאכזר על רחמנים".

משה זמיר
ירושלים

זיהום מקורות מים

יש לקדם בברכה את גילויי ה־ערנות של מפעל „גליות" במגדל העמק לסכנת זיהום המים, הקרקע והאוויר (מכתבים למערכת „הא־רץ" 7.9). ברם בעלי „גליות" איש־רו לפני שייצור טונה סיבים יצ־ריך שימוש ב־5000 טונות ממ"ע מים. ב„גליות" ייוצרו 7000 טונות סיבים בשנה. בסופו של דבר עלו־לים להידרש 35 מיליון טונות מים בשנה וזוהי כמות עצומה.

בעלי „גליות" טענו בפגישה ש־כוונתם היא לייבא — בשלב זה — חומר יצור מאיטליה בשלב תעשיי־תי מתקדם ולכן יזדקקו בתהליך ה־ייצור לכמות מים של מיליון וכרבע טונות. אין כל ערובה שבמהלך פי־תוח המפעל לקראת ייצור מושלם לא יעברו ב„גליות" לייצור מלא. או יעמידו את המדינה בפני עובדה מוגמרת של צריכת 35 מיליון ממ"ע מים בשנה. זה יהיה מצב הרסני לגבי מקורות המים ומסוכן לא פחות לאיכות הסביבה.

ח"כ יוסף תמיר
הכנסת

הפיקוח אינו מפלצת

ב„הארץ" מ־5.9 כותבת הגב' עדה איספיר על תכניות משרד החינוך והתרבות לשינוי דפוסי הפיקוח.

כמחנך מצאתי במאמר עידוד ל־יוזמת הפיקוח בתחום זה, אך אני רואה חובה לעצמי להסתייג מפור־שות מכינויים כ„מפלצת" ו„מסוא־בת" שבהם מכנה הגברת איספיר את מערכת הפיקוח.

עירבוב בלשון זה פוגע באלפי ה־מפקחים הפועלים לקידום מערכת ה־חינוך. באסיפת המבורר לשינויים במערכת הפיקוח אין משום ביטול ערכה של המערכת כפי שהיא כיום או שלילה רבתי של הפועלים במ־אבה.

אליעד פלד
מנכ"ל משרד החינוך והתרבות

פעולות דאקיב

במכתבו של מר אליהו זהבי „גר־עין דני בקיבוצים" („הארץ" 31.8), שבה ניתנה סקירה על „דאקיב", לא הוזכר התחום הטוב של פעולותיה, אשר עליו כדאי שציבור הקוראים ידע בשתו.

ביוזמה פעולה עם מפעל חילופי הנוער והמחנכים של מרכז השלטון המקומי אירגנה „דאקיב" בשנים ה־אחרונות קבוצות סיור לימודי של נוערים ומחנכים דניים בישראל. סיו־רים אלה, אשר התקיימו בחודשים ספטמבר — אוקטובר ונמשכו שבו־עיים—שלושה, כללו סמינר על בעיות החינוך וההדרכה בקרב הנוער ביש־ראל וכן מפגשים עם המחנכים היש־ראליים בעיר, בכפר ובקיבוץ.

במקביל, קבוצות מחנכים שהתאר־גנו לסיור לימודי בחו"ל ע"י מרכז השלטון המקומי, ביקרו בדנמרק ו־היתה להם ההזדמנות להכיר שם עמיתיהם לעבודה החינוכית.

רק בשנה זו, כשחלה הפסקה ב־כספי החילופין, לא התקיימה הפעו־לה. אולם יש לקוות שהיא תחודש ב־1973 ואז בודאי יימשך שיתוף הפעולה עם „דאקיב" וכן עם גורמים ציבוריים אחרים בדנמרק, שמהם כמנהגי העיר אודנסה תופסים את המקום הראשון בקשריהם עם יש־ראל.

א. אביהר
מנהל חילופי נוער ומחנכים במרכז השלטון המקומי

שירות בשקם

לקוחותינו מכבדים את הנאמר ב־שלט, וכמעט תמיד פונים לקופת האכספרס אם בסלם מצויים עד 4 פריטים. אם לקוח עמד בתור בקופה זו והגיע עם 2—1 פריטים מיותרים, מעירים לו על כך הן הקופאיות והן הלקוחות עצמם, העומדים אחריו.

אמנם לעיתים אין למצות את הדין, כדי למנוע ויכוח קולני וכדי לא ל־עצור את התור. מנהל החנות יוכל למסור למר ג. כץ (אם יפנה אליו לשיחה קצרה) פרטים על פעולות שנעשו, כדי להבטיח שירות מהיר ללקוחות המבקשים לקנות פריטים בודדים.

י. גאור
קצין יחסי ציבור של שקם

מנהל הנמל לא עזב ברוגזה

„הארץ" ביום 13.9 נדפס הקטע הבא: „מנהל הנמל מר מרדכי בר־בר, עזב אותה ישיבה ברוגזה כאשר הועלה לדיון ענין המכולות המכולי־נוע והוצע להעביר את הענין להכ־רעתו של הנהלה פרס. מר מרדכי ברגר טען כי לא יתכן שבכל ענין לטרי־דים את שר התחבורה ועזב את ה־ישיבה".

בחומר שנדפס בידיעה אין אחדות במציאות אך יש בו הסלה דופ־פניה וגרימת נזק רב לרשות הנמ־לים ולאנשים הנוגעים בידיעה.

הייתי נוכח באותה ישיבה ואלה העובדות:

* הדיון בנושא המכולות הסדר בעיות שכר עידוד התנהל בצורה סדירה, ברוח טובה ונסתיים בהחלטה להמשיך בו בעוד מספר ימים, כא־שר יגובשו וינותחו ההצעות שהועלו בדיון ע"י הצדדים. איש לא עזב דיון זה ולא הועלו בו כל הצעות שיש להן כל דמיון למה שהתפרסם ב־כתבה הנ"ל.

* מנהל הנמל עזב את הדיון בגלל עניין אחר, שאין לו כל נגיעה ל־דיון. הנושא היה בקשה הועד לב־דוק בהדים הפיקוח של עובד בכל עבור עבירה פלילית חמורה ונמצא בביצוע הבשבכה.

אהרון רמז
מנהל רשות הנמלים
תל־אביב

הערת המערכת: הידיעה אושרה בשני מקורות, האחד מקור בכיר ב־נמל והשני אחד האנשים שהשתתפו בישיבה.

ראיתי שמעתי

טרור בגרמניה

כדי לכפל כדבע באנשי הכרות יש צורך בדמ־קר. אבל, במינכן הרי ידועה בבירה הקרה כלה ולאיידוקא בדמ־קר.

יוסף קריק, מבקר הברנים של „הארץ", ביקר הקיץ במינכן — והנא כדותו לי:

בכל תחנת רכבת, בכל סניף דואר ובעשרות מקומות ציבו־ריים במינכן, יכול אתה לראות מודעות ובהן פרצופיהם של צעירים וצעירות — טרוריסטים גרמניים מבוקשים, השודדים בנקים ויורים בשוטרים. כבה כן התמונות כמודעות הקודים, מבקש לבעל הפרצוף נלכד או נהרג.

כמה מהטרוריסטים הצליחו להימלט, אחדים מהם ברחו ללבנון ומהאחרים אצל חבריהם הערביים. העיתונים, הרדיו והטל־וויזיה תוקפים את המשטרה על אזלת־ידה. העובדה שכמה סופ־רים ואינטלקטואלים גרמניים מצדדים בטרוריסטים עוררה עוד יותר את זעמה על המשטרה: לכידת הטרוריסטים היתה להפכו לשאלה של יוקרה. תיסכול, זעם ומרירה גורמים לריתחת־דם ולאיידוקא דמ־קר.

בשדה התעופה של מינכן, לא ראו שוטרי באוואריה הלוח־מים ערבים ואף לא ישראלים. הם ראו — ככל יכולו לראות בלילה — טרוריסטים הרוצים להימלט.

ד"ש מהארץ

יהל ידן ודך בקיבוץ להב שבנגב חזרו לאחרונה מביקור בחו"ל ועיגרו מכתב נרגש אל מנכ"ל רשות הדואר, מר שמואל אלמוג, ובו הם מספרים על ההודה הנכיבה שהיתה להם בהיותם בכף הצפוני של נורבגיה, כשהצליחו לקלוט את מהדורות החד־שות של קול ישראל בטרנזיסטור קטן.

זוג המטיילים מבקש ממנכ"ל רשות הדואר להאריך את שידורי התוכנית העברית בכל יום בשעה שלמה ולהביא לידיעת הישראלים הנמצאים בנורבגיה כי ביכולתם לקלוט מהדורות החדשות מהבלגיה.

החפירות ימשכו

משלחת החפירות מ־ג איבריסטאטה באוה"ב, סיימה בקיץ זה את עונת החפירות ויחזור בבית־הכנסת העתיק בחורבת שמע, אשר סבורים כי היא הקנת הגליליה, בבקשת אישור מאגף העתיקות להמשיך בחפירות בחורף.

המשלחת עשתה סקר קצר בגריון העתיקה ליד בית־הכנסת ביאשר הסר וליד המושב, כם נתגלו שרידי יישוב יהודי שהיה בקום עד בתקופה החשמונאים. בחפירה גבוין נמצאו מטבעות הרומים המעידים על רציפות היישוב בגיון גם בגוף תקופת הבית השני ובמאות הראשונות לספירה, התקופה המצביעה את הכלכלה ביהודה.

בעקבות חפירה בית־ירחון גדול נוהגת לכפר ראמה בבבים שטרצפה לפני עבודות אחרים, תוך סלילת כביש עוקף, נמצא בין כרמי הזיתים של הכפר מבנה ציבורי גדול. סגן מנהל החפירות והסקר באגף העתיקות, ד"ר הוליום בפריים גילה במקום ריצפת פסיפס צבעונית עם דמות של בעלי־חיים. לדעת ד"ר צפריים מדובר במקום בשרידים של כנסיה ביזנטית, אולם לדעת אחרים זהו בית־כנסת גלילי קדום. הם מסתמכים על העובדה שבאותו מקום עצמו מצא מר יצחק בן־צבי, הנשיא המנוח, משקוף עם כתובת עברית־ארמית המזכירה את „רבי אליעזר בן מדאור ובניו שבנו בית־אוהיה".

נודע לי כי מקווים להתחיל לחפור במקום מייד אחר החגים.

ד"אן

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

פגרת הקיץ הגיעה לקיצה

גישושים ראשונים בעונת כדורגל חדשה

משחקי הליגה הלאומית בכדורגל מתחדשים מחר ברגשות מעורבים

מאת סופר „ספורט הארץ"

חובבי הכדורגל שהספיקו לט־עום רק על קצה המזלג מהמשחק האהוב עליהם עם חידוש משחקי גביע המדינה ינהרו מחר בהתלה־בות מחודשת לשמונה משחקי ה־ליגה הלאומית בכדורגל שיפתחו עונה חדשה.

מחזור המשחקים הראשון ודאי שעדיין לא יהיה בכוחו לרמוז דבר על יכולתן של הקבוצות, וקשה לצ־פות מה מכינות לנו הקבוצות בהת־חלת העונה, לאחר שכל אחת מהן דאגה בדרכה שלה, לחזק את שורו־תיה לפני חידוש המשחקים.

מבחן קשה לאלוף בחיפה

מכבי תל־אביב, אלוף הליגה, יו־צא מחר למשחק חוץ בחיפה נגד הפועל המקומי. יתרונו של הפועל חיפה היה בעונה החולפת בהצלחותיו הביתיים ובעמידתו האיתנה במשחקי החוץ. אין ספק, כי אם צורת המש־חק של החיפאים נשארה כשם ש־היתה בעונה שעברה, מצפה למכבי תל־אביב מבחן קשה מיד עם תחילת המשחקים, חרף העובדה שהאלוף חזר באחרונה ממסע משחקים בארה"ב שלא תרם לגיבוש הכושר. אבל משחקי רבע הגמר על הגביע, של־שום, אולי שבו רמז שהאלוף מבקש לשמור על כתרו.

בית"ר ירושלים, קבוצה ששאפה לסיים אשתקד במקום הראשון, תארח במגרשה את הפועל פתח־תקוה — קבוצה שלא הצליחה בעונה שעברה להפגין יכולת מרשימה. אלא שה־ירושלמים — הנודפים לקבוצה בי־ת"ר — ודאי נשארה יומרנית כבשנה שעברה. המבחן הקשה הוא להפועל פתח־תקוה, כאחר שמארחיו ודאי יבקשו למחוק את כשלונם משלשום בגביע.

שתי העולות החדשות לליגה הלאו־מית — הפועל מרמורק ומכבי פתח־תקוה — יארחו קבוצות ותיקות ב־ליגה הלאומית. הפועל מרמורק יתמ־ודד במגרשו עם מחזיק הגביע הכת מכבי רמת־גן, ומכבי פתח־תקוה יאר־חו את הפועל תל־אביב. אין ספק, כי המבחנים לעולות החדשות יהיו קשים, כיוון שהכוח רמת־גן הוכיח עצמו בעונה שעברה כקבוצה יציבה בעלת יכולת טובה, והפועל תל־אביב — הגם שנכשל בעונה שעברה — מחזק את המשחקים, כאשר בפניו תקוות חדשות ללא חששות העונה הקודמת. בצהרון שלשום בירושלים הוכיח כי התאושש כנראה מן המש־בר.

בית"ר ת"א ושמשון — בבלומפילד

המשחק הראשון מחר באצטדיון בלומפילד (ב־1.30 בצהרים) יהיה בין שמשון תל־אביב למכבי חיפה והשני בין בית"ר תל־אביב להפועל כפר־סבא.

הפועל ירושלים ירחיק מהבירה ל־מגרש מכבי ביפו שם יתמודד עם מכבי המקומי במשחק במפגש בו כדי להוכיח עד כמה יצליח מכבי יפו לשמור גם בעונה על היכולת ה־טובה שהפגין בעונה הקודמת.

מכבי נתניה ירחיק לבאר־שבע, שם יתמודד עם הפועל המקומי, ה־מודרך על־ידי אלי פוקס שהוביל בעונה שעברה את הנתניתיים. יהיה זה משחק הליגה הראשון של ה־קבוצה בה יחזור הקפטן, מרדכי ש־פיגלר. המועדון כבר שיחק תיצא גם ללא שפיגלר, אך משחק זה יוכל להראות כיצד בשפיגלר הקבוצה, כי שפיגלר לא ישחק כל העונה במרצ־דון על שאר כדורגלניה.

בכל המשחקים שיחלו בשעה 3.30 אחה"צ יענדו הכדורגלנים סרטים שחורים לאות אבל על רצח 11 הספורטאים במינכן, וההרגשה הכללית היא מעורבת ואינה אופיינית לפעמים קוד־מות בהן מצפה קהל חובבי הספורט לחידוש הליגות.

בליגה האנגלית:

מחר ארסנל נגד ליברפול

לונדון, 14 (עיר). הקרב הגדול ב־מחזור התשיעי בליגה האנגלית, עשוי להיות באיצטדיון היינבורי בין שתי השכנות בצמרת, ארסנל (מדר־גה 3) וליברפול (4). לשתיהן מס־פר נקודות זהה.

אברטון, שעלתה בשבת לראש ה־טבלה כשלזכותה 13 נקודות, תארח את סאוטהמפטון המדורגת 17 ב־טבלה.

האלופה דרבי־קאונטי (16), תארח את בירמינגהאם, התופסת מקום טוב בטבלה.

יתר המשחקים: חלבס — מנצ'סטר יונייטד, קובנטרי — ניוקאסל, קריסטאל פאלאס — ווסט ברומיץ', איפ־סוויץ' — סטוק, לידס — לסטר, מנ־צ'סטר־סיטי — טוטנהאם, שפילד־יו־נייטד — צ'לסי, ווסטהאם — נוריץ'.

טורניר כדורסל

טורניר כדורסל בהשתתפות 4 קבו־צות לזכרו של אברהם שטרן ז"ל, מפעילי סניף הפועל חיפה עד לפני מספר שנים יתקיים היום ומחר במגרש הפועל בחיפה. בהגרלה שנקבעה ישחקו הערב ב־7.30 מכבי חיפה נגד הפועל גב־שמואל וב־9 הפועל חיפה נגד הפועל קרית חיים.

בן־אהרון דורש להחליף את מזכ"ל מרכז הפועל

מאת סופר ספורט „הארץ"

מזכ"ל הפועל יוסף ענבר יאלץ תוך זמן קצר לפנות את מקומו ול־סיים כהונתו, לאחר שמזכ"ל ההס־תדרות יצחק בן אהרון חידש את תביעתו להחליפו ולמנות מזכ"ל ח־דש להפועל.

בן־אהרון תבע את החלפתו של ענבר לאחר שמרבית חברי המש־לחת הישראלית לאולימפיאדה ב־מינכן, שענבר עמד בראשה, נעדרו מטכס הזכרון שהיה בדאכאו. בן אהרון נרגז מאד מפרשה זו ושי־גר מיד מכתב למזכ"ל מפלגת ה־עבודה, ח"כ אהרון ידלין, בו דרש להחליף את ענבר. העתק מפניה זו שיגר בן־אהרון גם לראש הממ־שלה ולסגנה. נודע, כי במכתב זה התבטא בן־אהרון בביטויים קשים כלפי ענבר.

ענבר סירב לחזור

עם זאת היתה גם פניה אישית של בן־אהרון לענבר במינכן. ב־שיחה זו דרש בן־אהרון הסברים לאי הופעתה של המשלחת היש־ראלית בדאכאו ואף הציע לענבר לחזור לארץ, כדי להבהיר את ה־פרשה שהסעירה את דעת הקהל ב־ארץ. ענבר סירב לקבל הצעה זו והשיב לבן־אהרון דברים שלא הני־חו את דעתו של מזכ"ל ההסתד־רות.

נודע, כי עם שוב המשלחת ל־ארץ חששו עוזריו של ענבר להביא לידיעתו את מכתבו של מזכ"ל ה־הסתדרות, גם בשל המצב הנפשי העמוק בו נמצא ענבר מאז רצח הספורטאים במינכן.

יחד עם זאת אין ספק, כי בתוקפה עומדת ההחלטה של בן־אהרון לפעול להחלפתו של ענבר. בן־אהרון רו־אה את ענבר אחראי לשורה של מחדלים שההסתדרות אינה יכולה לעבור עליהם בשתיקה.

במקורות מהימנים נודע, כי אם יסרב ענבר להתפטר מרצונו יפעל בן־אהרון להדחתו בהקדם.

מטחי שערים בפתיחת משחקי גביע אירופה

לונדון ופאריס, 14 (עיר). המש־חקים הפותחים על גביע־אירופה ב־כדורגל, נפתחו אתמול בערב במטח של שערים ובתוצאות מפתיעות.

את הפתעת הסיבוב הראשון הולידה הקבוצה ההונגרית כאלכה, שניצחה במגרשה את בנפיקה ליסבון 1:0 ב־גביע־האלופות. את שער הניצחון הב־קיע לארשון בדקה ה־12.

באותה מסגרת, סיימה גאלאטא־סראי כאיסטנבול בביתה, בתיקו 1:1 עם בידין מכן; אבודלכם־גבריה על וילה הדינית 2:4; ואילו מאגדבור־ג מבירה גרמנית, הביסה את סורקו מ־פינלנד 0:6; דינאמו קייב ניצחה ב־אינסברוק את ואקר האוסטרית 0:1.

יתר התוצאות: גורניק זאב־ברזה (פולין) — סליבה וזהרום (מאל־טה) 0:5, ארס פיטסטי (רומניה) — ארים בוצאבואה (לוכסמבורג) 0:2, סלטיק גלאזגו — רוזנבורג טרונד־הים (נורבגיה) 1:2, הידברקאמנד (אנגליה) — זלגיצאר סאריבו 0:2 (ווטרפורד (איר) — אומוניה ניקו־סיה 1:2, ריאל מאדריד — קפלאבייק (איסלנד) 0:3.

בגביע הגביעים

קבוצת הכדורגל הטורקית אנקרה־גוצו, הצליחה לסיים בביתה בתיקו 1:1, עם לידס האנגליה, בגביע ה־גביעים.

ראפיד וינה לא יכלה במגרשה לפאאוק סלוניקי הפרתה כמבה ללא שערים. קאליה מגרמניה ניצחה ב־קוסי בגבדניה את סלביה סופיה 1:2.

יתר התוצאות: ציריך — רקסהאם (ולס) 1:1, פראג (דנמרק) — בבה (אלבניה) 1:1, סטנדרד ליאז'־פארסה פראג 0:1, קרל הייבר־גיאנט (איר) — פוופדריקאס (קפ־ריסין) 1:4, ספורטינג ליסבון — הייברניאן (סקוטלנד) 1:2.

בגביע האלופות

איפסוויץ' — באזל 0:2, צ.ס.ק.א. סופיה — פאנאתינייקוס אתונה 1:2.

עם חידוש משחקי ליגה א'

חדרה תארח את מחנה־יהודה; בני־יהודה יוצאים לבת־ים;

מאת סופר ספורט „הארץ"

ב־16 מגרשים ברחבי הארץ תוש־מע מחר שריקת הפתיחה לעונת הכדורגל המתחדשת גם בליגות א'. 32 הקבוצות בשני המחוזות, הצפו־ני והדרומי, ניצלו את הפגרה ה־ארוכה לחיזוק שורותיהן ולהכנות לעונה הקשה הצפויה להן.

6 קבוצות תהיינה בבחינת פנים חדשות בליגה א': שתי היורדות מן הליגה הלאומית, בני־יהודה ו־הפועל חדרה, שתעשינה כל שביכול־תן כדי לחזור במהרה לליגה ה־בכירה, וכן 4 העולות החדשות מ־ליגה ב' — הפועל צפת, הפועל גבעת־חיים, הפועל רמלה והפועל דימונה, שירצו להוכיח שעלייתן הי־תה מוצדקת.

הפועל בת־ים — בני־יהודה

השבת הראשונה תפגיש במחוז הדרום את היורדת, קבוצת בני־יהודה, עם הקבוצה השאפתנית של הפועל בת־ים בביתם. המהגבים מ־שכונת התקוה יופיעו העונה ב־הרכב צעיר שיתבסס רובו על שחק־ניה המצטיינים של קבוצת הנוער. יתהדלו להוכיח שרוח הלחימה הנ־תה תנשאה החלק הזק של ה־קבוצה.

הפועל חולון, שרק כמעט היה ב־נו לבין העליה לליגה הלאומית, יפגוש בביתו את הפועל לוד שגם בשורותיו יופיעו כמה שחקנים צעי־רים. החולונים מועמדים לנצחון ב־זכות נסיונם הרב של שחקניהם.

מכבי שעריים שכשל רק בשבת הגעילה בנסיונו לעלות לליגה ה־לאומית, יצא לרמלה למשחק נגד הפועל המקומי שיהיה לו זה המש־חק הראשון בליגת המשנה. הרמ־לאים ירצו להוכיח שעלייתם לא היתה מקרית, כך שלשחקני שעריים צפוי מאבק קשה ועקשני.

יתר המשחקים במחוז הדרום: ה־פועל אילת — בית"ר רמלה, הפועל בית־שמש — הפועל יהוד, הפועל קרית־אונו — מכבי רמת־עמידר, הפועל באר־יעקב — הפועל אש־דוד, הפועל ראשון־לציון — הפו־על דימונה.

במחוז הצפון יפגוש הפועל חדרה, בביתו את הפועל מחנה־יהודה שחיזק את שורותיו במספר רב של שחקני כולאים משכבתו ה־צירונית, מכבי פיה.

החדרתיים תיגברו גם הם את שורותיהם בכמה שחקנים ידועים כמו יעקובובסקי וצבכין מהפועל חיפה והיטלמן משמשון ת"א, אשר יחד עם חבריהם הותיקים ב־קבוצה יצאו להיאבק על האלי־פות.

הפועל רמת־גן, שנכשל בעונה שעברה במאבקו על זכות העליה לליגה הלאומית, ינסה להיאבק ה־פעם ביתר שאת בהרכב של שחק־ני התיגבור בורבה מהפועל ת"א, רוזנשטריך משמשון ת"א ובן־הרוש מהפועל קרית־אונו. השבת יפגשו הרמת־גנים בביתם את שחקני הפו־על טבריה, אשר הוכיחו במפגש הגביע לפני שבועיים נגד בית"ר ירושלים (0:1 לירושלים בשער ב־דקות הסיום) שגם להם יומרות רציניות להיאבק בצמרת המחוז.

יתר משחקי מחוז הצפון: בית"ר נתניה — הפועל הרצליה, הפועל בני־נצרת — הפועל מגדל העמק, הפועל גבעת־חיים — הפועל צפת, מכבי הרצליה — הפועל טבריה, הפועל יבנו — הפועל טירת־הכר־מל, הפועל קרית־שמונה — הפועל גוזליאל.

קורס טיפוס צוקים

המועדון האלפיני לישראל
מודיע על קורס טיפוס צוקים שיפתח באוקטובר ל"ב
רשימת המועמדים להשתתפות בקורס תסגר ב־30.9.72
להתקשר בכתב לרמת־השרון ת.ד. 53

הבחירות לעיריות

(סוף מעמוד 19)

ב' 20 במארס נקרא ראש העיר ה־חאג' מעזוז אלמצרי בבהילות לפגי־שה עם משה דיין בירושלים, וכדי לשוות למארע דימוי ותוזה של צ'ע־די הירום נשלח לשכם הליקופטר כדי להביא את ראש העיר במהירות המירבית לפגישה עם שר הבטחון. בני שכם יכלו איפוא לראות במו עיניהם כיצד ציפור המתכת מתרו־ממת כשבבטנה ראש העיר, המסרב „לרדת" בבחירות. דיין אמר לאל־מצרי שאין הוא מוכן לקבל שום פשרה על חשבון הבחירות (כדי לת־מוך מהבחירות ביקשו אלמצרי ו־חבריו לדעה להגיש רשימה מוסמ־כת — „תזכיה" בלשון המקום — שתקבל לידיה את המועצה בלא בחירות), ואם לא ייערכו בחירות כדת וכדין תנוהל העיר על־ידי קצין צה"ל. הואיל והמועד להגשת רשי־מות המועמדים כבר חלף, ייקבע ב־נו מועד חדש, ה־26 וה־27 במארס.

כאן המקום להעיר שהרעיון ש־קצין צה"ל ינהל את העיר לא היה כה דוחה כפי שאפשר לחשוב בהר־הור ראשון. כנצאן, למשל, גרס כי זו הדרך הטובה ביותר להבטיח בחירות הגונות. לדעתו, במקום לק־בוע מועד חדש להגשת רשימת ה־מועמדים צריך היה למנות איש צבא שינהל את העירייה; לאחר שנה בערך — כלומר לאחר שיימאסו על התושבים הלבנון והאי־הגונות שב־מצב — ייווצר רצון עז לקיים בחי־רות, ששום כח לא יעמוד בפניו.

גם אלמצרי וחבריו שלו במועצת העיר לא מצאו את הרעיון כה מר־תיע. שכן עלה בדעתם שהמימשל הצבאי ימנה לתפקיד זה אחד מקצי־ני המימשל הצבאי בשכם, אשר אתו מקיימים נכבדי העיר יחסים טובים, ובמילא יוכלו לעשות כרצונם תחת מסוה של קצין צה"ל מנהל העיר. זה היה גם כיוון מחשבתם של אנשי המימשל הצבאי בשכם. כבר קראו בשמות של מועמדים מבין הקצינים ואף הגיעו למעין הסכמה בשתיקה עם ראש העיר ונכבדיה. לפחות ב־שלב מסוים נראה להם מינוי הקצין כמוצא הטוב ביותר מהסבך.

אולם דיין לא רצה כלל במינוי קצין מהמימשל בשכם, המוכר לראש העיר ולנכבדיה, המתמצא בעניני ה־עיר, בתרבות הערבית, אף לא ב־מינוי קצין הדובר ערבית או אנג־לית. במלים אחרות הוא לא ביקש קצין שתחת ניהולו ייעשה המינהל קל ושחיי עובדי המנגנון העירוני יהיו נוחים. להפתעת אנשי המימשל הצבאי בשכם פסל דיין את מועמ־דיהם וביקש בפירוש קצין צה"ל „קשה".

„לא באתי לשתות אתכם קפה"

דומה, כי מהירות התגובה של ה־מימשל הצבאי הפתיעה את נכבדי שכם המתנגדים לבחירות. ביום ב' בערב נפגש דיין עם החאג' מעזוז אלמצרי וכו בלילה ב־24 העיר הטל־פון את סא"ל אהרן הירש בביתו ו־הורה לו להתייצב בשעות הבוקר אצל תת־אלוף רפאל ורדי, ראש המימשל הצבאי בגדה המערבית, כדי לקבל עליו תפקיד חדש. בשעה 4 אחה"צ באותו יום נפגש סא"ל הירש עם ראש־העיר שכם אלמצרי והפ־קיד לרשותו את החדר שמול לשכת ראש העיר, לעשותו לו למשרד.

עד להיקראו לתפקידו החדש שי־מש סא"ל הירש מפקד יחידת בשמאותריו נסיון קצר כמושל העיר ג'נין שהיקנה לו שם של קשוח. מוצק, מוכה שמש, סנטר יציב — הוא מאנשי הצבא שאפשר לראותם חוזר טרודים בנשק, במילוץ וחל־מים, בריצות שדה ובהצלפה בלתי פוסקת על פקודיהם ליותר מהירות ליותר יעילות. אינו יודע מילה ער־בית ורק מעט מעיר אנגלית. תא"ל ורדי הסביר לו את משימתו, להמ־חיש את דבריו של שר הבטחון לראש עיריית שכם שבמקרה ולא יהיו בחי־רות תנוהל שכם על־ידי קצין צה"ל, כלומר על־ידי סא"ל הירש, וכמו כן להתכונן לקראת התפקיד, אותו ימלא אם לא תיערכנה בחירות.

בפגישתו הראשונה עם אלמצרי ואנשי העיריה, ב־4 אחה"צ ב־21 במארס, סירב הירש לשתות את ה־קפה שהוצע לו — „לא באתי לש־תות אתכם קפה" — וללחוץ את הידים שהושטו לו. במלים אחדות שתורגמו על־ידי מתורגמן לערבית הסביר לשם מה בא. לשאלתו של ראש העיר אלמצרי כיצד משער הוא שיוכל לנהל עיר ערבית כשאינו יו־דע ערבית ואף באנגלית הוא מתק־שה, השיב הירש: „את הבעיה ה־זאת תשאיר לי". כאמור, בעיני רב־הה יכולה שכם לראות את סא"ל צבי עופר ז"ל חוזר אליה ועמו האקלים של 1967 ו־1968.

השכם בבוקר יום ד' 22 במארס החל הירש „ללמוד" את העיר וביקש להקנות לעצמו בקיאות גדולה מזו שפקידי המנגנון שיערו. הוא תבע מכל מנהל מחלקה ומדור בעיריה להמציא לו „דף מצבי" ונכנס לענ־יינים. תוך כדי כך מצא, למשל, ש־בתקציב שכם מסומנות 30,000 ל"י כ„מספוא לחמורים". הוא ביקש לר־אות את חמורי העיריה והוסבר לו שאין עוד חמורים, אלא שהסעיף נותר מימי הסוסים.

ללמוד את עניני העיר באמצעות מתורגמן היה מאמץ קשה, הכרוך אולי אף בסבל. אך המאמץ נשא פרי.

ביום ה' 23 במארס נסגרו בפני אנשי שכם הגשרים על הירדן — סנקציה כלכלית שארכה שעות אח־דות — ולפנות ערב נעצר חכמת אלמצרי לחקירה. כדי לא להשפילו לא סגרוהו בבית הכלא, אלא ב־בנין המימשל הצבאי, בחדר של מגורי קצינים. ועוד נאמר לנכבדי העיר, כי רשימת הבקשות לאיחוד משפחות תיבדק מחדש, וכן גם רשי־מת הרשיונות למיניהם.

שכם הכלכלית, אם אפשר לומר כך, החלה לחוש במכאובים קרבים.

חכמת אלמצרי נעצר בערב חשכה ביום ה' ושוחרר ממעצרו, בתום ה־חקירה, ב־10 בבוקר יום ו' 24 ב־מארס, לאחר שהכחיש את כל ההאש־מות והחשדות שהוא ומשפחתו ניסו או מנסים להכשיל את הבחירות. בצאתו מבית המושל אף הבטיח לטרוח למען הבחירות.

מכאן ואילך נכנסה משפחת אל־מצרי, ובעקבותיה המשפחות הגדו־לות האחרות, לקלחת הבחירות וכל המיגבלות, בפועל ובכוח, שהוטלו על שכם הוסרו בן־רגע. נעשו נסיו־נות כאלה ואחרים ליצירת רשימות מועמדים, אבל בסופו של דבר, ב־מועד החדש לרישום המועמדים, הוגשה רשימה שכללה כמעט כל חב־רי מועצת העיריה, בראשות ראש־העיר החאג' מעזוז אלמצרי.

כיוון שגבר המימשל הצבאי על המכשול העיקרי — שמועמדים יציגו עצמם — שוב חזרו הבחירות להיות עניין של רצון, הפטור מכל כ... ואכן בשכם, כביתר ערי הגדה, שעור ההשתתפות בהצבעה רב מאד. בשכם, בה 67,000 תוש־בים ו־18,000 פליטים, זכאים היו ל־הצביע רק זכרים בני 18 ומעלה המשלמים מס־רכוש עירוני. סך בעלי זכות בחירה היו 6577 ו־הצביעו בבחירות שנערכו ב־28 מארס 4810 — כלומר כ־75%. ... שה היה שעור ההשתתפות יותר, שכן הכיל פנקס הבוחרים שמות של נפטרים ו־399 ש... משכם עוד לפני 1967, כ־500 אותרו וכ־200 היו בחוץ, בעב... ובלימודים. נותרו בעיר רק בעלי זכות בחירה, ולפיכך היה ההצבעה הממשי יותר מ־90%.

להכרזת הבחירות, ב־29 במ... נפרד סא"ל הירש מאנשי העי... ללא גינונים כלשהם, החזיר ליד... וקכם חזרה למפלוגה, כשבנ... העיר לא נשתנה דבר, פרט ששניים מחברי המועצה הקו... נכשלו ולא נבחרו ובמקומם שניים מרשימת עשרה „הבבל... כביכול, שיחי אלתגבלי ורוחי ש... כשהראשון זכה למקום החמי... רשימת מקבלי הקולות.

השינוי שהביאו הבחירות ל... גות העירונית בשכם היה מצו... 20%. אולם אף בזה יש הי... תמורה משמעותית, כי לראשנ... תולדות הבחירות של שכם ה... גם אלה שיצאו נגד המשפחות ו... לות ולא הלכו לבחירות מטעמ... את לכך שחוגים שקודם לכ... הגיעו לכלל ביטוי ציבורי מ... עתה בעיריה.

הוחלפו ראשי מועצות

בערים אחרות — פרט לו... אשר בה לא התקיימה הצבעה, שהרשימה האחת של השייח' ב... המוסכמת על הכל נכנסה לכ... ב„הזכיה" — היו התמורות ב... יותר. בבחירות ביהודה ובש... הוחלפו כמועצת ראשי העירון... נוציא את חברון — בה לא הי... שום שינוי ולא נערכו בחירו... הרי מ־99 חברי המועצות הח... 44 בלבד שירתו במועצות שהו... מ־13 ראשי הערים היוצאים; ... מועמדותם 10 ורק שלושה מה... במספר הקולות הגדול ביותר. ... מועצות (כלומר בלי חברון); ... את מועמדותם 52 מחבריהן, רק 34 מתוכם נבחרו מחדש. תו... אלה הביאו לכך שברמאללה ... רית ההערער הסטאטוס קוו הח... ובפעם הראשונה נבחר בה ל... מוסלמי. בבית סחור — אף ... נוצרית — זכה מוסלמי במספ... קולות הגדול ביותר.

עם זאת נראה, כי גילו ש... מועמד עזה סגולתו העיקרי... סטאטוס, ואילו השכלה אינה ... כה חשובה. המיצמד הכלכלי ... כחשוב כפי שהיה מאז ומתמיד ... רוב הנבחרים הם בעלי השכל... דיה, כמיצמד כלכלי ביגוני... יותר מ־50 שנה.

היש לבחירות המוניציפליות ... כות מדינית ? זו שאלה שהה... עליה הלוקה. עם זה מוסכ... הכל, כי הבחירות הוכיחו התי... תם של הערבים המקומיים ה... שים ביטוי עצמי ואינם מוכנים ... רק לפי הנחיות מבחוץ, של ... ארגוני החבלה או ארצות ערב...

(המאמר האחרון ביום ה... הבא: במבוך ההגרונה)

ירושלים: דרך יפו 42 (כבר ציון). תל-אביב: רח' אלנבי 100. חיפה: רח' הרצל 18 (בית הקרנות).
חנויות אומן בירושלים ובתל-אביב פתוחות במשך כל היום ללא הפסקה.